BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

Bačko klasje

Vjersko - informativni list
God. XXXIII, br 4-5 (76-77)
srpanj - kolovoz - rujan 1993.
cijena: 5000

S MARIJOM MOLIMO...

Dok krunu od žita ovoga časa
nosimo, Bože, Tebi na oltar,
mi nismo sami, s nama je svuda
Majka Tvoja i naša, jer nam je želja
da Ti, miliji bude dar.

U krunu smo spleli naš trud,
znoj, suze, radost i muku,
klečimo pred Tobom i molimo žarko:
primi nas, blagoslovi i povedi dalje,
budi nam sigurnost, daj nam ruku.



Bandaš i bandašica na Dužijanci, 15. VIII. 1993.

I dok gledamo krunu od slame
što daje odsjaj i sija u zlatu,
molimo za sve pletilje vrijedne,
sjećamo se i molimo i z aRogić Katu.

Budi joj blagi sudac u vječnosti i blagoslovi
svaku krunu, što vrijedne ruke su joj dale.
Ljubav Tvoja nek hvala i nagrada bude
za 25 godina i u ime naše katedrale.

S Marijom ti poklanjamo, s ljubavlju,
sutonom i Suncem obasjane dane,
privij nas na božanske grudi,
odmora nam daj i liječi nam rane.

Sretni smo, što je iz trnove krune -
dok nas sve okolo davi -
ljubav naša nikla i bila odlično sjeme,
da iz nje nikne kruna Tvojoj slavi!

Hvala Ti, što nas s križa
grliš i čuvaš sred naših njiva
i što nam uz milost Tvoju
svaki trenutak ljepši biva.

Hvala Ti, što primaš k'o Bog
naše preskromne dare,
blagoslivljaš žitna polja
i vrijedne naše risare.

Blagoslivi sav Božji narod
Tvoj je, Ti si mu nada i radost.
Pruži ruke nad djecu našu,
primi i čuvaj svu našu mladost.

Sjeti se, Bože, naših starih
što u nemoći i jadu leže u domu.
Budi im snaga i smiraj,
da Te nađu u strahu svomu.

Čuvaj i vodi naše duhovne pastire.
Usadi im u srca Tvoje vedrine
i daj im milost, da u ovo teško vrijeme
unesu u duše naše bar malo topline.

Sve koji pate, neznajuć za Te,
kao i za one, što mole u rane sutone,
ogrij ih ljubavlju svojom i pomozi
da svaka briga i bol njihov utone.

S Marijom, Majkom Tvojom i našom
molimo za sve ljude Bačke nizine.
Učini da budemo narod Tvoj i dalje,
narod rada, molitve i željni Tvoje blizine.

S Marijom molimo dolazeći k Tebi,
koji si sreće i ljubavi vir,
da budeš uvijek s nama
i dadeš nam samo Tvoj mir...

Vita Grunčić

zkvn.org.rs

DUŽIJANCA NAŠEG NARODNOG JEDINSTVA

Sa posebnom radošću i nutarnjim mirom pišem o ovogodišnjim priredbama u okviru "Dana Kruha i Riječi" i u sklopu manifestacija "Dužijance '93".

U nezapamćenoj krizi ne samo materijalnih vrijednosti, inflaciji, koja probija sve svjetske rekorde, koje je čovjek u svojoj gluposti i sebičnosti postigao, nego u krizi duha, krizi morala, koja nas je zahvatila, o čemu svjedoče toliki grobovi, toliki ranjeni, toliki invalidi, tolika siročad i udovice, prognani i izbjeglice, a da se ne govori o duhovnim ruševinama, ne samo na područjima zahvaćenim ratom, nego i na našim prostorima.

Dakle, u takvoj krizi, već sama činjenica, da jedan narod ima potrebu da jednom ovakvom manifestacijom zahvaljuje Bogu i dobrim ljudima za dar novoga kruha, fenomen je koji zaslužuje pozornost, pohvalu i podršku. Što god je više svijesti ovisnonsti o Bogu i ljudima u srcu čovjeka, to je jača garancija mira kao temelja suživota ljudi pojedinaca, obitelji i naroda.

Tako ova naša narodno-crkvena manifestacija Dužijance u ovim najtežim vremenima doživljava svojevrsnu kulminaciju. To je opet svojevrsno svjedočanstvo o kulturi duha i miroljubivosti naroda, koji je i u takvim vremenima sposoban izvoditi takva djela. Pogledajmo kratko razvoj ove naše manifestacije.

Od pamtivijeka u bunjevačkom ogranku hrvatskog naroda u Bačkoj živi narodni običaj dožetvenih svečanosti, koje su prije zvali "doženjaci". Iz tog naziva je izveden današnji oblik "dužijanca".

Bio je to stari narodni običaj, da se na dan završetka žetve, žeteoci po našem risari i risaruše, na čelu sa svojim grupovodjom "bandašom" i njegovom družicom "bandašicom" dolazili u povorci u kuću domaćina, čiju su pšenicu želi, na svečanu užnu ili večeru. Bandaš je bio ovjenčan vijencem od najljepšeg vlaća, koji bi nakon što bi gazda polio vodom, kao trofej bio odlagan u "ambetuš" do slijedeće žetve, a žeteoci bi nakon zahvalne molitve Bogu za milost završenog teškog posla, nakon jela dali oduška svom veselju u kolu, pjesmi i igri.

Ta tri elementa dužijanca je sačuvala do današnjih dana: zahvala Bogu u molitvi, zahvala ljudima u zajedničkom blagovanju i izraz narodnog veselja.

Svećenik Blaško Rajić, shvativši ljepotu ovog narodnog običaja, 1911. godine uspješno ga presadjuje u sakralne prostore crkve i u liturgiju. Time je taj narodni običaj dobio legimitet i crkvenog običaja za bunjevačke Hrvate, ovdje na sjeveru Bačke. Blagoslov novog žita, euharistijsko slavlje i procesija, dat će ovom običaju sakralni pečat i to će biti jedna od crvenih niti koja će se stalno provlačiti kroz sve vidove proslava dužijance od tada do danas. Naglasimo, da je u vremenima komunističkog jednoumlja i idejnog terora, upravo Crkva taj narodno-crkveni običaj sačuvala našim pokoljenjima i to je dobro da se istakne i naglasi, jer je isti taj sustav sve to Crkvi osporavao i želio je prikazati kao najvećeg neprijatelja našeg naroda.

U vremenima izmedju dva svjetska rata naši su predji uz sakralni i narodni vid proslave, nastojali unositi sve više elemenata našeg narodnog folklora i etnografije. Tu mislim na konjičku pratnju povorke risara na čelu sa bandašem. Osobito treba spomenuti veliku etnografsku i folklornu manifestaciju hrvatskog življa u Bačkoj 1936. godine u povodu jubileja 250. obljetnice dolaska u Bačku jedne veće skupine Hrvata. Ta proslava nadahnula je kasnije pokoljenja u organizaciji dužijance.

Kad je koncem šezdesetih godina u tvrdom komunističkom sustavu počeo puhati blagi povjetarac stanovite demokracije, dužijanca je takodjer doživila svoje proljeće. Od 1968. godine ona postaje pravi etno i folklorni spektakl, nadahnut gore spomenutom manifestacijom u najeminentnijem smislu riječi. Bile su to manifestacije, koje su bunjevačke Hrvate prezentirale u najljepšem svjetlu i postala najozbiljnija turistička šansa za Suboticu i cijelu sjevernu Bačku, a možda i žire. No, kada se to sukobilo sa interesima tadašnje partije, dužijanca je morala ustupiti, kao nešto "opasno i rušilačko!", ali je ostalo iskustvo i kada su prilike dopustile, ona je opet oživila u tom svom izvornom sjaju 1990. godine.



Bandaš i bandašica predaju kruh gradonačelniku

Tako su eto u tom razdoblju od 1968. godine do danas postojale dvije dužijance: crkvena i gradska.

U krugu ljudi, koji su se okupljali oko uredništva "Bačkog klasja", stalno je rasla želja, da se ta naša Dužijanca kao crkveno-narodna svečanost označi i kulturnim manifestacijama. Prigoda za to bila je komemoracija 40. obljetnice smrti našeg mladog pjesnika, svećenika, Alekse Kokića. Organizirali smo kulturne manifestacije i vezali ih za proslavu dužijance, a nazvali smo ih "Kokićevi dani". Kako je taj izraz bio "nacionalistički" i "uperen protiv bratstva i jedinstva" morali smo ga promijeniti i nazvali smo ga "Dani Kruha i Riječi". Ovo je već petnaesta menifestacija koja predstavlja svojevrsni vrhunac ovakvih proslava, a sastoji se od književne večeri, obilježavanje različitih povijesnih datuma, izložbi, glazbenih programa, što zajedno sa meditativnom večeri čini uvod u samo liturgijsko slavlje proslave dužijance, koja se već niz godina slavi na svetkovinu Marijna uznesenja, na Veliku Gospu, 15. kolovoza.

Tako je to teklo sve do ove godine, kada je u dogovoru sa hrvatskim kulturnim i crkvenim i društvenim ustanovama, te posebnim već prije postojećim Odborom za dužijancu, dogovoreno je da se sve inicijative oko proslave dožetvenih svečanosti, kako na crkvenom, tako i na društvenom planu objedine. Tako, eto danas, to jest ove godine, po prvi puta u našoj povijesti slavimo sve elemente dožetvenih svečanosti u okviru jedinstvenog slavlja, a svaka je ustanova pri tome sačuvala svoj identitet i vlastitu ulogu u proslavama.

Mislim, da duhovni utemeljitelj ovoga slavlja, svećenik Blaško Rajić, iz nebeske slave promatra kako je njegova zamisao o dužijanci kao religiozno-etnografsko-folklornoj i narodno-kulturnoj manifestaciji konačno ostvarena u svoj punini i 1993. godina ulazi u povijest kao manifestacije Dužijance, ali i uopće u povijest naše kulture kao značajan datum kada smo mi, hrvatski ljudi, unatoč preteškim uvjetima, ujedinili svoje snage i ostvarili ovo slavlje na radost našu i svih dobronamjernih ljudi ovog grada i cijele Bačke.

LIK

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

VJERONAUK JE POČEO!

"Dođi Duše Presveti, sa neba nas posjeti, zrakom svoje milosti..."

Oglasio se himan u čast Duhu Svetomu. Dječja grla zaoriše i vjerni puk zajedno s djecom otpjeva ovaj himan. Svi mi znademo i vjerujemo da samo s pomoću i milošću Duha Svetoga možemo ustrajati u izvršavanju naše vjerničke i kršćanske dužnosti pohađanja vjerske pouke. Svaki svećenik obratio se u prvom redu djeci i pozvao ih je na pohađanje vjeronauka, a još više na ustrajnost u pohađanju vjerske pouke.

Draga djeco, dragi vjeroučenici, uvrstite u svoj raspored sati i vjeronaučni sat i svetu misu, kako bismo se svake nedjelje sreli na liturgijskom slavlju, u molitvenom zajedništvu. Na taj način konkretno živimo svoju vjeru u svakidašnjem vjerničkom životu. Budite ustrajni u pohađanju vjeronauka. Budite i mali misionari. Povedite sa sobom na vjeronauk i nekog novog druga ili prijateljicu, kako bi se sve više širio krug polaznika vjeronuaka. Kao što je potrebno naučiti čitati i pisati, te steći znanje iz matematike, kao i iz književnosti i maternjeg jezika, isto tako je potreno da budete orjentirani i poučeni u vjerskim istinama i sadržajima naše vjere. Ne može Vas poučiti o vjeri cipelar ili profesor gimanstike, ili nastavnik ne znam koje druge grane znanosti, nego samo kateheta ili svećenik koji Vam predaje vjeronauk. Nažalost, u prošlim vremenima svi su se pačali u vjerske stvari, a najviše s negativne strane i doveli su našu mladost u jedno potpuno vjersko neznanje i poremećenost u poznavanju vjerskih istina. Djeco, budite ustrajni u pohađanju vjeronauka, pa ćete sigurno i zavoliti vjeronauk, jer će Vas poznavanje vjere dovesti do spoznaje Boga i drugih duhovnih vrednota, koje su bitni i sastavni dio čovjekove svakidašnjice i njegovog života.

Dragi roditelji! I Vama se obraćamo i pozivamo Vas da imate ljubavi prema svojoj djeci. Upišite ih i šaljite ih redovito na vjeronauk. Ako hoćete odgojiti po-tpunu ličnost u svojem djetetu i učiniti ga korisnim članom svoje obitelji, kao i vrijednim i odgovornim članom ljudskog društva, ne uskratite mu vjersku pouku. Naprotiv, uložite što više truda i napora za vjersku formaciju djeteta. Nemojte se služiti onom krilaticom: "ja ga neću siliti, neka se dijete samo odluči hoće li ili neće ići na vjeronauk"! Nemojte





time opravdavati svoj nemar prema vjerskom odgoju svog djeteta. O, kako su to isprazne riječi, kako plitko i neodgovorno opravdavanje vjerskog nehaja roditelja prema djeci! Zar mislite, da dijete voli ići u školu? Zar ne, kad dođe do školskog uzrasta s koliko odgovornosti, pa i radosti šaljete dijete u školu, a da ga ne pitate, hoće li u školu ili ne? Zar se samo za vjeronauk mora samo odlučiti?

Roditelji, na poziv vjeroučitelja do-đite na roditeljski sastanak. Informiraj te se za njegov uspjeh na vjeronauku. Dođite zajedno sa svojim djetetom na nedjeljnu svetu misu, da tako cijela obitelj zajedno slavi dan Gospodnji sa župskom zajednicom. Vi ste roditelji prvi odgojitelji i učitelji svoje djece. To od Vas zahtijeva Vaše dijete, to od Vas traži Crkva, pa i sam Bog, koji Vas je podario roditeljskom odgovornošću i ljubavlju.

O, kako bi bilo idealno, a i odgojiteljski kad bi škola i nastavnički i učiteljski personal kontaktirali sa svećeikom ili katehetom u tako važnom pitanju odgoja djece i mladih. Nekoliko susreta odgajatelja preko školske godine, otklonilo bi mnoge predrasude koje nastaju na liniji: škole - vjerska pouka. Ne bi bilo omalovažavanja, čak možda i ponižavanja odgojiteljskog auktoriteta, što se nažalost vrlo često događalo u nedavnoj prošlosti, a događa se još i sada. Kad se osjeti raskorak u metodama odgoja, to se vrlo negativno odražava u psihi djeteta, i veoma je neodgojno. Tako nastaju dvostruke ličnosti, licemjerstvo, lažni odgoj i krive formacije. Nastavnici u školi jedno, a vjeroučitelj na vjeronauku drugo. Onda se čudimo da imamo ono što imamo, da odgajamo onako kako se nažalost još uvijek i danas odgaja. Kad će se već jednom premostiti taj žalac dvostrukosti?! Žalac podozrenja škole prema vjeronauku? Zašto se ne bi usaglasio raspored sati u školi tako da ne ide na uštrb vjerske pouke? Zašto se djeca još i danas moraju ustručavati javno priznati da idu na vjeronauku i da su određenog dana zauzeti vjeronaučnim susretom? Još smo uvijek opterećeni starom i nezdravom prošlošću. Stvarajmo zajednički ljepšu i zdraviju budućnost, jer djeca i mladi su budućnost zdravog društva, ali samo ako su "zdravo" formirana.

Mislim da smo svi pozvani razmišljati o ovom: kako postaviti odgojni sustav na zdravu osnovu, a to je: vrednovanje Božjeg zakona, zakona ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Samo ćemo onda moći ukloniti sve nedostatke u vrednovanju ljudske osobnosti, kad se odgojni sustav bude temeljio i na duhovnim vrednotama koje izviru iz Božjeg zakona i evanđeoskih principa.

Blaško Dekanj

zkvn.org

S PAPOM IVANOM PAVLOM DRUGIM

Mi katolici po vjeri svojoj znamo da je Petru i njegovim nasljednicima povjerena briga za cijelo Kristovo stado, za ovce, godišnjake i janjce, kako to ističe Ivanov evandjeoski tekst. /Iv 21,15-17/. Tog svog poslanja svi Petrovi nasljednici, počev od sv. Klementa pa do danas, bili su više ili manje svijesni, pa su to u dosljednoj mjeri i praktcirali.

Ta vlast nije samo učiteljska u smislu čuvanja povjerenog poklada vjere i njegovog ispravnog tumačenja, nego je riječ i o upravnoj vlasti, koja rješava sasvim konkretne probleme pojedinih mjesnih crkava, kako je to bio slučaj i sa sv. Klementom Rimskim, koji je uredovao u nekim mjesnim crkvama, usprskos činjenici da su tada živjeli i neki od apostola i da su apostoli bili prostorno daleko bliži Rimu. U tom duhu treba vidjeti Papinu odredbu o preuredjenju crkvenog ustrojstva biskupija u susjednoj nam Madžarskoj.

NOVO ADMINISTRATIVNO USTROJSTVO CRKVE U MADŽARSKOJ

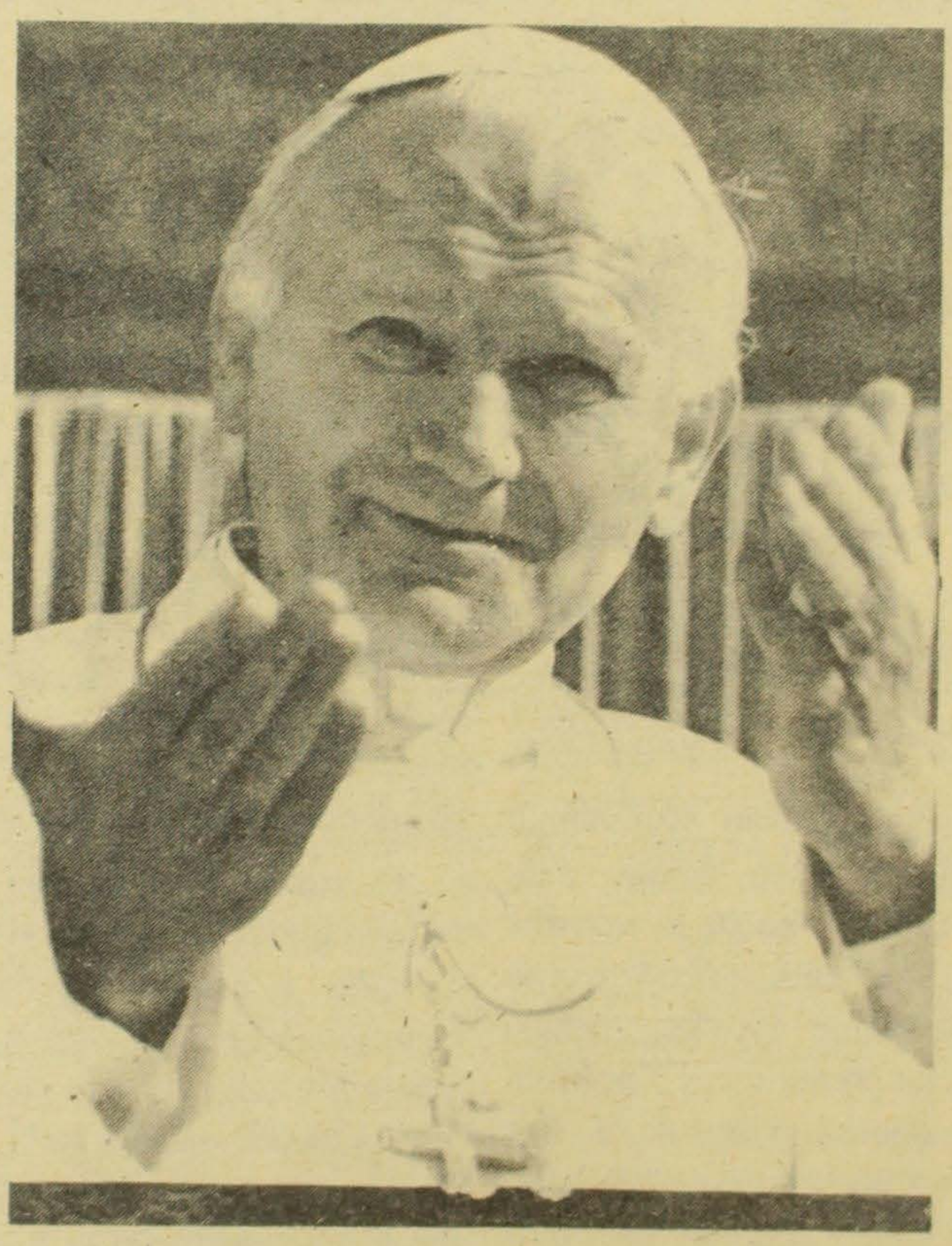
Ovo je prvo veće uredovanje sv. Stolice na području Madžarske od vremena sv.Stjepana kralja, koji je predložio ustrojstvo Crkve u svojoj državi. To se ustrojstvo neznatno mijenjalo prema potrebama odredjenog vremena. Podizale su se nove biskupije, što je redovito zahtjevalo povlačenje novih političkih granica, koje su tijekom stoljeća nastajale iz raznih razloga.

Svojim dekretom od 31. svibnja ove godine sv. Otac je potpuno reorganizirao Crkvu na teritoriji Madžarske prema suvremenim potrebama Božjeg naroda, poštivajući, dakako povijesni identitet svake mjesne crkve-biskupije.

Objedinio je Budimpeštu u granice jedne nadbiskupije kojoj radi povijesnih razloga nije oduzeo ime Ostrogonska, ali je dodao i Budimpeštanska. Podigao je novu crkvenu pokrajinu na zapadu zemlje u Vespremu. Osnovao dvije nove biskupije u Kapošvaru i Debrecenu, te ispravio granice gotovo svih biskupija, koje su često bile sa pastoralnog gledišta veoma neptraktične.

Slični je pothvat sv. Otac ranije učinio u Poljskoj, pa se možemo nadati da će sa tom praksom nastaviti i u Hrvatskoj, gdje se isto osjeća potreba jedne temeljite reorganizacije. I to je veoma značajna služba jednom narodu, jer se ljudi često puta veoma teško odlučuju na takve hrabre korake, a oni se nekada ne samo potrebnim nego dapače nužni kao kiruški zahvati.

PAPA NA 45. MEDJUNARODNOM EUHARISTIJSKOM KONGRESU



Naša katolička javnost o tom značajnom crkvenom dogadjaju, nažalost, nije bila ni obaviještena, osim, ako je neki pobožniji župnik, koji sluša Radio Vatikan, obavijestio svoje vjernike.

Za prijašnje medjunarodne Euharistijske kongrese se duhovno se pripremala cijela Crkva i tako bila dionicom onih milosti, koji jedan takav dogadjaj sa sobom donosi. Rat nam je često dobrom isprikom. Ovogodišnji Medjunarodni Euharistijski kongres održan je u starom španjolskom-andaluzijskom mjestu Sevilla. Na kongresu je sudjelovao sv. Otac. To je treći Medjunarodni kongres, kojega ovaj Papa zaključuje, jer onoga u Lurdu nije mogao radi oporavka poslije atentata na njegovu osobu 13. svibnja 1981. godine.

U svom govoru Papa je naglasio socijalne posljedice dobro primane Euharistije od strane vjernika, koji, nahranjeni Kristovim tijelom, čine sve upravo iz ljubavi prema Kristu da bi svoju ljubav izrazio bratu čovjeku, osobito onom, koji je potreban naše ljubavi i pomoći.

Posjetio je mjesta, vezana sa otkrićem Amerike, kraljevsku obitelj španjolskog kralja Huana Carlosa i njegovu suprugu Sofiju, blagoslovio novu madridsku katedralu, susreo se sa brojnim španjolskim biskupima, a Španjolcima nije zaboravio poručiti da "ožive svoje kršćanske korijene!"

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

NOVI EKUMENSKI DIREKTORIJ I DOKUMENAT O SEKTAMA

Ekumenska nastojanja Crkve sve više ulaze u krizu na Istoku sa Pravoslavnim crkvama. U mnogim zemljama komunizma ukinute su Crkve istočnih katolika i nasilno su pripojene mjesnim Pravoslavnim crkvama. Poslije pada komunizma te Crkve, koje su svoju vjernost univerzalnoj Crkvi plaćale velikim patnjama i mnoštvom mučenika, sada ponovno su oživjele i normalno traže svoja temeljna prava. Traže svoje crkve, samostane, sjemeništa, biskupske i župske rezidencije. Ta činjenica napunja gnjevom dijelove vodstva Pravoslavnih crkava, koji radi toga bojkotiraju rad teoloških komisija i slične kontakte ekumenskog kraktera. Na Zapadu sa odijeljenom braćom poseban problem čini odluka Anglikanske crkve, kao i tolikih zapadnih odijeljenih zajednica, koje u svećenstvo, a u posljednje vrijeme i u biskupske redove, žele uključiti žene.

Unatoč tim činjenicama Katolička crkva nastavlja svoje ekumensko otvaranje kako joj je na II. Vatikanskom koncilu zacrtao Duh Sveti.

Zato je 8. lipnja objavljen već treći ekumenski direktorij, koji precizira i posadašnjuje neke odredbe dvaju prijašnjih direktorija, objavljenih 1967 i 1970. godine. Ta činjenica je veoma važna i nas na ovim balkasnkim prostorima potiče da, unatoč ratnoj situaciji, koja je sva naša nastojanja ne samo zaustavila nego zamrzla, tko zna na koje vrijeme, ipak u našim srcima i nastojanjima mora ostati živa svijest, da pitanje ekumenizma nisu pitanja nekog suvremenog crkvenog pomodarstva, nego pitanje najdublje naše vjernosti Crkvi i još više samom Isusu Kristu, kojemu je stvar jedinstva bila stvar za koju je položio i vlastiti život, a nama, njegovim sljedbenicima, tu je želju ostavio kao oporuku i znak raspoznavanja.

Drugi veliki problem koji se pokazuje u posljednja vremene u životu Crkve, jest veći broj mladih zajednica, koje zovemo sektama, koje se obaraju na Crkvu, a mnoge izmedju njih imaju i satanistički karakter. Zato je Crkva izdala 18. lipnja o.g. poseban dokumenat o tim malim zajednicama, koje se šire svugdje po svijetu, pa i u našim prostorima. U tom dokumentu posebno je apostrofiran novi duhovni pokret nazvan "New age" - "Novo doba" koji radi svoj naizgled znanstvenih temelja postaje vrlo privlačan. Kada taj dokumenat dobijemo, nastojat ćemo prezentirati našoj čitalačkoj publici, jer je to vrlo akutan problem i kod nas, a vrlo se malo čini na njegovu suzbijanju istinitim informacijama i poukama.

PAPINA IZVANREDNA SKRB ZA CRKVU U NAROD HRVATA

Uistinu, što vrijeme dalje odmiče, sve se više vidi, koliko je sadašnji papa Ivaan Pavao II. činio i učinio za hrvatski narod i Crkvu u njemu. Sada je već izišlo u javnost, da je sadašnji Papa odobrio i zapravo započeo proces za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega Alojzija Viktora Stepinca, još 1980. godine. Postupak je vodio o.Antonio Cairolli iz Rima, jer je to radi tajne policije bilo nemoguće voditi u ondašnjoj državi, a sada je ta kauza većim dijelom svečano završena ovog proljeća u Zagrebu i svi su izgledi da će taj sluga Božji vrlo brzo biti uvršten u katalog svetaca Katoličke crkve. To samo iznosim da potkrijepim moju staru tvrdnju, da će ova naša rubrika biti samo blijeda slika svega onoga, što je ovaj Papa učinio za naš narod.

Vjerujem, kada to vrijeme i prilike dopuste, jedna velika i obimna studija od nekoliko svezaka bit će potrebna da se popiše što je sve ovaj Papa učinio za nas. U ovom razdoblju od posljednjeg broja našeg lista do danas, Sv. Otac je toliko toga učinio, da se moramo zadovoljiti da to samo spomenemo. Od svojih redovitih poticaja u nedjeljnim nagovorima, u susretima srijedom, do govora i razgovora, koje održava sa moćnicima i političarima suvremenog svijeta, nije propustio ni jednu priliku da nije upozorio svijet i odgovorne, nekada ih čak zaklinjući, da učine nešto kako bi se tragedija rata na bosansko-hercegovačkim prostorima čim prije završila.

Zatim prima političke i nacionalne lidere iz Hrvatske i Bosne i na tom planu pokušava učiniti nešto, kako bi mir postao stvarnost tog napaćenog pučanstva. Kada osjeti da je situacija zgusnuta i da bi neki pastiri mogli klonuti, šalje im osobna pisma u kojima ih hrabri ili šalje svoje izaslanike i to uglavnom vodeće osobnosti - njegove najbliže suradnike, kardinala Etchegaray-a, kardinala Gantina, kardinala Clancy-a, kako bi donijeli malo svjetla utjehe i hrabrenja napaćenom hrvatskom puku u njegovo osobno ime. Imenuje novoga biskupa za Mostar, prihvaća ostavku Mons Pavla Žanića, a time automatski njegovo mjesto zauzima mons. Ratko Perić. Odobrava statute nove Hrvatske Biskupske konferencije i time ju ustvari priznaje, a ona se konstituira i nastavlja svoje služenje narodu u novim okolnostima i pravim okvirima. Protivno staroj rimskoj praksi, da se u jednoj zemlji imenuje velepostanik - nuncij dok u njoj bjesni rat i to je učinio za Bosnu i Hercegovinu u osobi Mons. Francesca Menterisia, kako bi i ta služba pomogla što bržem raspletu teške političke i ratne krize u toj zemlji na Balkanu. I kao da mu se sve to čini nedostatnim, pa najavljuje svoju spremnost da sam osobno dodje u tu zemlju nesporazuma i sukoba, kako bi pomogao konačnom raspletu te tako zamršene političke krize, koju kao da same paklene sile potpiruju i mrse. No sam uvidja, da je ta njegova želja neostvariva, ali će u srcu svakog Hrvata biti ubelježena kao izraz njegove osobite ljubavi prema nama. Pa kao što su rimski biskupi prvih stoljeća slobode Crkve bili nazvani, "defensores populi Romani!" onda će ovaj Papa ući u povijest, barem našu hrvatsku, kao DEFENSOR POPULI CROATICI!"-"BRANITELJ HRVATSKOG NARODA!"

LIK

zkvr.ba

PAPINA ENCIKLIKA "STOTA GODINA" (8.)

PRIVATNO VLASNIŠTVO I OPĆA NAMJENA DOBARA

Jedno od veoma spornih pitanja u društvenoj nauci Katoličke crkve i bivšeg socijalističkog režima i njegove socialne nauke bilo je pitanje odnosa prema privatnom vlasništvu.

Zato se već papa Lav XIII. u svojoj enciklici "Rerum novarum" veoma energično zauzima da istakne da je pravo vlasništva prirodno pravo svakog čovjeka, jer je ono temelj autonomije i razvitka ljudske osobe. Zato je bivši socijalistički režim nastojao privatno vlasništo svesti na što je moguću manju mjeru, kako bi što više suzio prostor slobodnog djelovanja ljudske osobe kao preduvjet za ostvarenje svojih političkih ciljeva, za koja nije birao sredstva.

No, Crkva kao "majka i učiteljica" želi jasno naglasiti, da ne bi došlo do zabune, da to pravo nije apsolutnoga karaktera, nego da pravo vlasništva u sebi nosi upisane vlastite granice."(Br.30)

Zato je već Lav XIII. jasno naučavao, ističući pravo vlasništva, ali to pravo ograničava "upotreba" tih dobara, koja je doduše povjerena slobodi čovjeka, ali podložna njihovoj zajedničkoj namjeni svih stvorenih dobara, ali i volji Isusa Krista, izrečenoj u evandjelju. Zatim navodi mišljenje sv. Tome Akvinskoga:"Kad se, medjutim, pitamo kako se valja služiti takvim dobrima, Crkva bez ikakve sumnje odgovara: što se toga tiče, čovjek ne smije posjedovati vanjska dobra kao svoja, nego kao zajednička, jer nad ljudskim zakonima i sudovima stoji Kristov zakon i sud.(R.n. 111).

Ovu misao o nužnosti prava vlasništva, ali istovremeno i o njegovoj ograničenosti, nastavljaju razvijati pape ovoga stoljeća u svojim socijalnim dokumentima. Razmatrajući ovaj socialni nauk Crkve, Papa se mišlju vraća kako bi otkrio izvore tih dobara, kako bi se lakše razumjelo, kako se prema njima treba odnositi. Prvotno vrelo materijalnih dobara je sam Božji stvaralački čin, kojim Bog stvara zemlju i čovjeka, te čovjeku predaje zemlju da njome vlada svojim radom i uživa njegove plodove. Bog je zemlju dao cijelom ljudskom rodu, da bi uzdržavala sve njegove članove ne isključujući, ni privilegirajući nikoga.

Tu je korijen opće namjene zemaljskih dobara.

Zemlja je sposobna svojom plodnošću održati u životu cijeli ljudski rod. Ali, zemlja ne daje svoje plodove bez čovjekova odgovora, to jest bez njegova rada. "Čovjek posredstvom rada, služeći se svojom inteligencijom i slobodom, uspijeva vladati zemljom te je čini svojim dostojnim prebivalištem. Na taj način sebi prisvaja dio zemlje što ga je stekao radom. Tu je vrelo individualnog vlasništva. Jasno je da je odgovoran i za to da ne sprečava drugim ljudima sudjelovati u Božijemu daru, štoviše, mora sudjelovati s njima kako bi zajedno vladali zemljom" (Br.31)

Ta dva elementa: zemlja i rad, tijekom vremena su bili u različitim medjuovisnostima. U prvo vreme prednost je imala zemlja i njezina plodnost, a čovjekov rad je trebao samo pomoći tu plodnost zemlje. Kasniije, sve važniju ulogu preuzima čovjekov rad u stvaranju materijalnih i nematerijalnih dobara. Zato naglašava dokumenat kako se rad jednoga čovjeka prirodno isprepliće sa radom drugih ljudi. Danas, više no ikada raditi znači raditi s drugima, znači raditi za druge: znači raditi nešto za nekoga. Rad je toliko plodonosniji i produktivniji koliko više je čovjek kadar spoznati proizvode mogućnosti zemlje i čitati u dubinu potrebe drugog čovjeka za kojega se taj rad čini. (Br.31)

Postoje osim ta dva elementarna oblika vlasništva i drugi oblici vlasništva, a to su vlasništvo spoznaje, tehnike i znanja.

Bilo je rečeno da čovjek radi sa drugim ljudima i za druge ljude. Čovjek, redovito ne proizvodi samo za sebe, nego proizvodi i za mnoge druge, koji se tim proizvodima mogu poslužiti nakon što su platili pravednu cijenu ustanobljenu zajedničkim sporazumom, kojemu redovito prethodi slobodno cjenkanje. Upravo ova sposobnost, da se na vrijeme doznaju potrebe drugih ljudi i kombinacije proizvodnih faktora koji su najprikladniji da ih zadovolje, postaje izvorom bogatstva za čovjeka.To nipošto nije lak posao. Uz proizvodńi napor, planirati njegovo trajanje u vremenu, potruditi se da pozitivno odgovara potrebama uz nužne rizike. Sve su to elementi disciplinirana og i stvaralačkog ljudskog rada, a sve to nazivamo sposobnošću za inicijativu i poduzetništvo.

"Takav proces, koji konkretno iznosi na svjetlo istinu o osobi što kršćanstvo neprestano tvrdi, treba gledati s pozornošću i naklonošću" (Br. 32)

Uz zemlju, čovjek je glavni izvor dobara. Njegova inteligencija umije pronaći proizvodne mogućnosti zemlje i mnogostruke načine kojima se mogu zadovoljiti ljudske potrebe. Taj proces zahtijeva mnoge kreposti: brižljivost, radinost, razboritost u preuzimanju razumnih rizika, dostojnost povjerenja i vjernost u medjuljudskim odnosima, snaga u provedbi teških i bolnih odluka, nužnih za zajedničkim silama u okviru zajedničkog ljudskog rada u okvirima zajedničkih poduzeća. Sve te kreposti proizlaze iz srca zrele i slobodne osobe i tako poduzetnička ekonomija počiva na zreloj ljudskoj osobi i njezinoj slobodi, kojom se ona, dakako odgovorno služi.

No, i na ovom polju su se dogodili značajniji pomaci, dok u prošlosti i to ne tako davnoj, izvor dobara bila zemlja, a nešto kasnije kapital, u novija vremena sve značajniji faktor postaje sam čovjek i to njegova spoznajna sposobnost, koja se očituje u znanstvenim spoznajama, njegova sposobnost za solidarnu organizaciju, sposobnost da uoči i zadovolji potrebe drugoga.

No Crkva, kao dobra majka ne može ne vidjeti i tamne strane ove ekonomije, prije svega misli na one koji radi nedostatka sredstava nisu u stanju uključiti se u strukturu ovog poduzetničkog sustava. Često im manjkaju mogućnosti da steknu temeljne spoznaje, a njihovi proizvodi, proizvedeni na klasičan način nesposobni su u velikoj konkurenciji roba, padaju često u veliku bijedu, osobito na rubovima velikih gradova, gdje se kumuliraju velike mase kulturnoiskorijenjenih ljudi, koje se često prisilnim demografskim prisilama želi ukloniti iz povijesti. Papa se ne zadovoljava samom konstatacijom činjeničnog stanja nego se zauzima za pravedniji poredak u korist siromašnih, kako se ne bi stvorio "četvrti svijet" malih, stranaca, nesposobnih, nego da se i oni kooptiraju i uključe u društveni život i stvaralaštvo.

LIK

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

NASLIKATI ISUSOVO LICE

Isus je u svemu skroman. (Skroman) je u govoru, u društvu, u radu, u pamjti i u cijelom ponašanju.

Smjerno lice, smiren govor,
sličan ljudima u svemu osim u grijehu.
Isus je mogao kazati:
Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca.

Tko može naslikati (Isuse) Tvoje lice?
Tko ne bi izvadio iz sebe svoje srce da
bi (dočarao) kako izgleda Tvoje Srce?
Kako je svakoga ganulo Tvoje sveto lice?
Sjajnost sunca je tama u
usporedbi sa Tvojim licem.
Sretni su bili koji su Te vidjeli,
čuli,
s Tobom molili i radili.

Tvoj je govor najugodnija pjesma.
Ja svega toga nisam dostojan.
Ipak vjerujem, kad na sve to budem
mislio da ću biti sretan.
Na (sve) to misliti znači
biti spašen.
Putem spasa putuje tko se tako zagrije.
Tvoja lijepa slika nek je moja dika.
Kad ne vidim ljepotu
pomislit ću na Tebe lijepoga.
Kad vidim ono što je žalosno,
pomislit ću na Tvoje veselo lice.
Kad čujem buku pomislit ću na Tebe
koji šutiš.
Kad od mene (traže) nešto teškoga
pomislit ću na Tvoje muke velike.
Tako ću naučiti i slijediti najljepše
ponašanje kako bi svakoj nepokornosti
bio kraj.
Ta kad samo mali prst pokazuješ,
pazio bih kamo pokazuješ
da odmah onamo krenem i od svega pobjegnem.
Od svega moram bježati što bi moglo
grickati moju savjest.
Sve to moram opaziti.
Dakle, (promatranje) tebe u svezi sa
mojim poslovanjem.
Tvoj primjer ne pokazuje samo što je dobro,
nego činiš tako te svakoga na to potičeš.
Tvoj primjer neka bude kao stope
koje će raskidati na meni sveze.
Kad tako budem odriješen od svega
slijedit ću Tebe raspetoga.

(O. Gerard Tomo Stantić, na Božji način s ljudima, str. 27-28).

ZLATNA MISA OCA ANTE-ALOJZIJA STANTIĆA

Dne 1. kolovoza ove godine u okviru proslave dana zahvalnosti za žetvu - Dužijane, u župnoj crkvi sv. Josipa Radnika u Djurdjinu, proslavio je o.Dr.Ante-Alojzije Stantić, karmelićanin, rodom iz te župe, svoj zlatni svećenički jubilej - pedesetu obljetnicu svećeničkog redjenja.

U koncelebraciji sa jubilarcem bili su mons. Bela Stantić, generalni vikar, Andrija Anišić, tajnik biskupije i mjesni župnik Lazar Ivan Krmpotić. Na početku slavlja domaći je župnik u kratkom nagovoru pozdravio jubilarca u ime župljana, u ime štovatelja sluge Božjega, Gerarda Tome Stantića i u ime svih hrvatskih vjernika sjeverne Bačke, čiji je i on sin i dični potomak.

U svom govoru župnik je istakao značenje uzornog svećeništva, koje je slavljeni proživio dijelom kao prior na Gori Karmel, zatim kao odgojitelj i kasnije rektor Medjunarodnog kolegija Karmelskog reda u Rimu, gdje je pronio slavu naše bunjevačke grane hrvatskog naroda. Zatim je istakao njegovu veliku zaslugu u obnovi muškog ogranka karmelskog reda u našoj hrvatskoj domovini u kojoj je djelovao kao odgojitelj, prior i provincijal. Najveće zasluge za naš narod stakao je vodeći kauzu beatifikacije sluge Božjega o.Tome Gerarda Stantića, koga je puk u Somboru od milja zvao "otac Grga". Sabirao je svu njegovu pisanu ostavštinu, izjave svjedoka i iz svega toga napisao službeni životopis koji je završen i uskoro treba ići u tisak. Tako će uglavnom biskupijski proces biti završen, pa će se moći nastaviti isti proces pred rimskim ustanovama za proglašenje blaženim i svetim.

Na kraju je govornik poželio plodan rad na kauzi o.Gerarda, kako bi ga što više približio oltaru, a poslije smrti se pridružio svome subratu po redovničkom zvanju i po narodnosnoj pripadnosti.

Poslije sv. mise razdragani vjernici dali su oduška svojoj ljubavi i poštovanja, čestitajući vitalnom jubilarcu ovaj visoki životni jubilej.

Z.K.

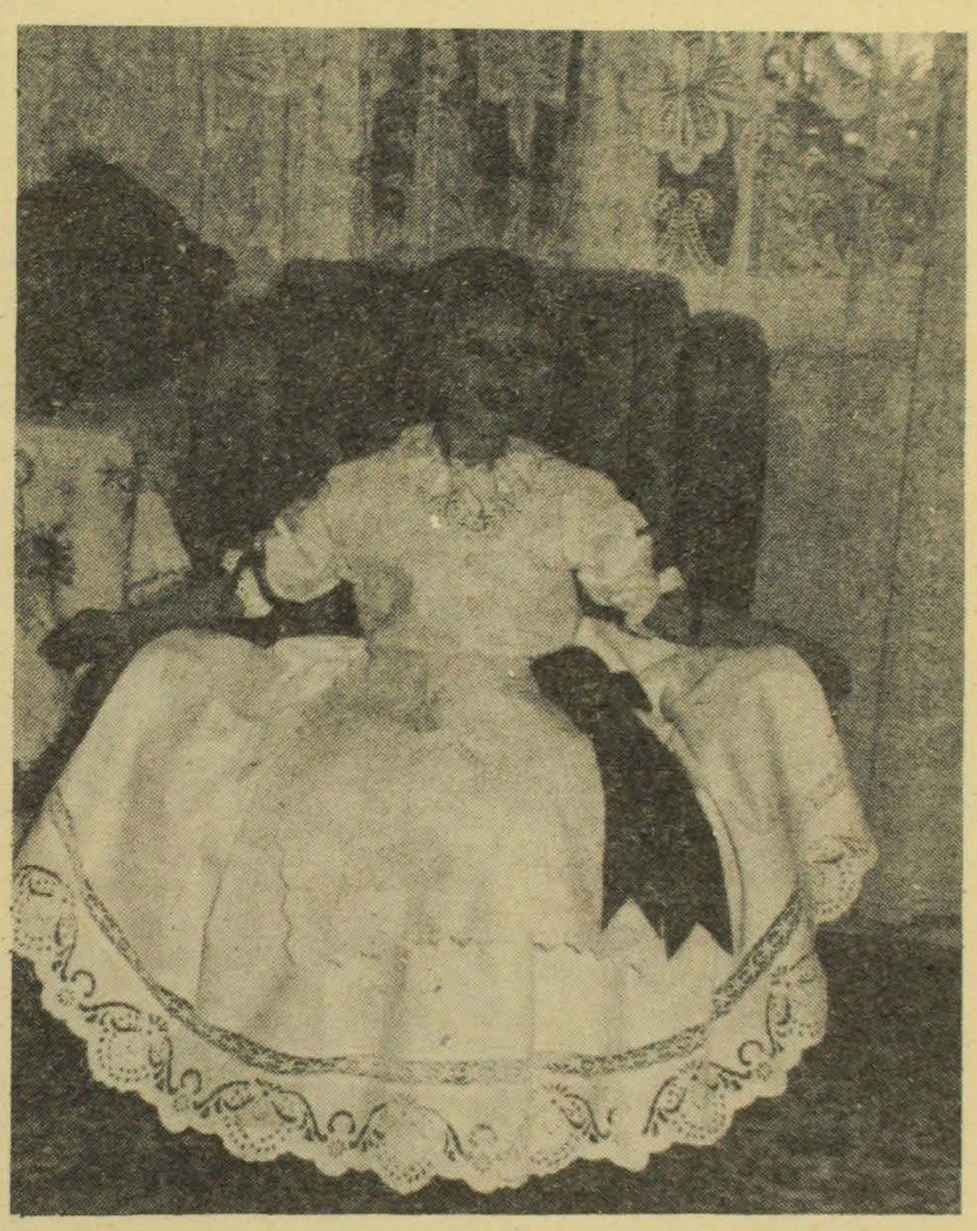
"GERARDOVA NEDJELJA" NA DJURDJINU

Već je postala tradicija da se svake godine u nedjelju poslije 23. lipnja /dan smrti o.Gerarda/ slavi "Gerardova nedjelja" u djurdjinskoj župnoj crkvi sv. Josipa radnika. Ova svečanost sastoji se u sv. misi, koju redovito predvodi netko od Gerardovih duhovnih sinova, od karmelićana iz obližnjeg somborskog samostana. Ove godine 27. lipnja slavlje je predvodio najmladji hrvatski karmelićanin o.Ivan Podgorelec iz somborskog samostana. U svojoj homiliji iznio je jednu krepost o Gerarda - pokoru, koju je on obavljao na klasični asketski način, a koja je i nama tako nužno potrebna, kako bismo mogli podnositi svoje redovite ljudske obaveze i kršćanske dužnosti prema Bogu i bližnjemu.

Na sv. misi je bio neobično velik broj male djece, što je potaklo župnika, da je na koncu euharistijskog slavlja blagoslovio sve te mališane, stavljajući ih pod posebnu zaštitu sluge Božjega.

Poslije sv. mise sedamdesetak ljudi hodočastilo je zajedno sa svećenicima na mjesto rodnog salaša o.Gerarda, gdje su župljani postavili jedan križ na spomen sluge Božega. Tu je župnik potakao prisutne na molitvu za obnovu obitelji medju bunjevačkim Hrvatima, jer u protivnom ugrožavaju svoj opstanak. Obnova salaša ozbiljan je zahtjev sadašnjeg ekonomskog stanja u Bačkoj i jedina perspektiva zdrave ekonomske budućnosti ovog dijela Bačke. U tom smislu je izmoljena molitva vjernika.

Župnik je donio umjetničku sliku Ruže Tumbas iz Subotice, koja je načinjena na temelju jedne fotografije salaša sluge Božjega Gerarda Stantića, da bi ga vidjeli i oni koji ne pamte taj salaš. Nakon blagoslova, pjevajući pobožne pjesme sabrani hodo-časnici su se uputili svojim domovima, oba-sjani vrelim lipanjskim suncem.



Z.K.

zkvh.org

Uređuje: Andrija Anišić

GINEKOLOZI - LJUBITELJI ŽIVOTA ?!

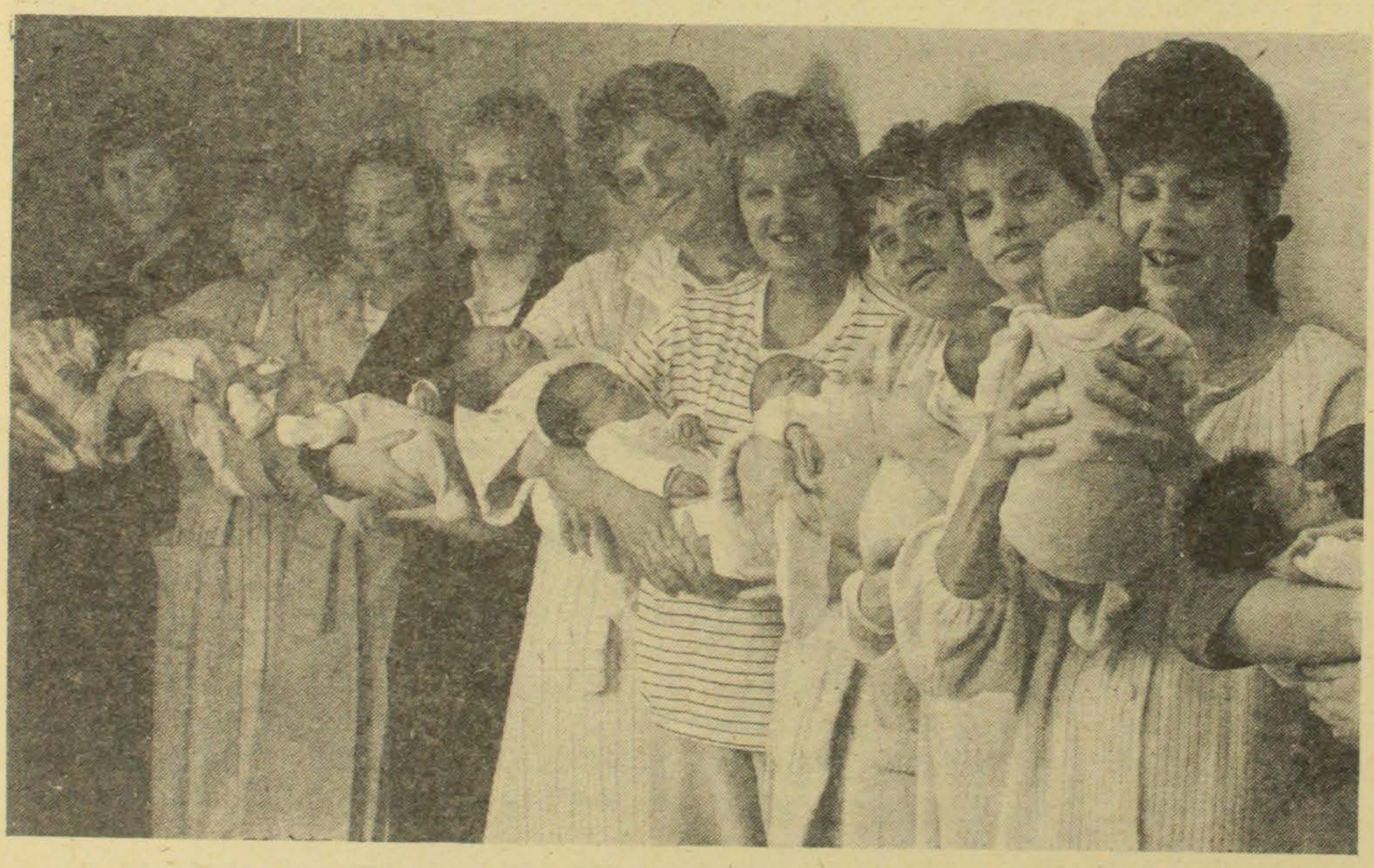
Dragi ljubitelji Života!

Htjela bih Vam danas progovoriti, koju riječ, o osobama s kojima se svaka nositeljica života redovito susreće. Htjela bih Vam progovoriti o ginekolozima. Tko su ginekolozi? U jednom medicinskom rječniku piše: "Suvemeni ginekolog mora istovremeno poznavati biologiju, embriologiju i porodiljstvo... Takvim obrazovanjem znat će ženi najbolje očuvati njezinu najvažniju funkciju - sposobnost za materinstvo". Ginekolozi su dakle osobe-liječnici kojima je dužnost brinuti se za zdravlje žene i za čedo koje one nose pod svojim srcem. Dužnosti im je brinuti se za Nerođene!

U našim krajevima, i u našem narodu ljudi još uvijek zaziru od ginekologa. Što zbog stida, što iz straha, ali i zbog nepovjerenja u njih. Zašto žene-majke nemaju povjerenja u ginekologa? Kad bi ginekolozi bili ono što trebaju biti, ne bi ih se trebale ni stidjeti, ni plašiti. Ali, nažalost oni nisu svi ono što bi trebali biti.

Zar Vi ne smijete otići na abortus?

Upravo tim pitanjem dočekao je u našem gradu, jedan ginekolog, jednu nositeljicu života, koja mu se javila na pregled u svojoj petoj trudnoći? Je li Vam potrebno opisivati osjećaj te majke? Kakvo li je to poniženje bilo za nju i za dijete koje nosi! Taj ginekolog prezreo je život njezinog nerođenog djeteta. Prezreo je majku koja je gradu i društvu u kojem živi darovala već četiri života... Zar je to ginekolog? Zar se tako pomaže ženi-majci? A da i ne govorim o izričitom poticaju ovog ginekologa na zločin, jer abortus (pobačaj) je zložin protiv života. Abortus je ubojstvo čovjeka... Do suza me je rastužio ovaj istiniti događaj naše, suvremene, svakidašnjice! Pomolih se Gospodinu za tog ginekologa: da mu bude milostiv i promijeni njegove "ubojite" misli u misli ohrabrenja ženama, nositeljicama života i u misli ljubavi prema Životu!



Subotica - grad s "negativnim prirodnim priraštajem"

Događaj o kojem pričam tim je apsurdniji kad znamo da u našoj državi i Subotica spada u one gradove u kojima je broj rođenih manji od broja umrlih. I mnogi i na raznim stranama kukaju kako je malo djece, kako ćemo biti grad i narod staraca, itd. A još nedavno Zakonom je bilo "prezreno i odbačeno" četvrto i svako naredno dijete - bez prava na dječji dodatak i druge povlastice koje su davane "trećem djetetu". (O tom sam Vam već pisala). Sretna sam, međutim, što je danas taj sramni Zakon dokinut, te on sada glasi ovako: U općinama koje imaju negativan prirodni priraštaj, Zakonom je prošireno pravo trećeg djeteta. A treće dijete je svako dijete rođeno poslije drugog, dakle i treće i četvrto, i peto, i tako dalje. Prema ovom izmjenjenom Zakonu, svako treće i sva naredna djeca uživaju pravo na besplatlan smještaj u predškolskim ustanovama, a proširuju se i prava na majčinski dodatak za nezaposlene majke. (Usp. Subotičke novine, br. 33/93., str. 8.).

Dakle, ginekolozi ne samo da ne bi smjeli nagovarati trudnice na pobačaj, nego bi one žene koje im dođu sa željom da bi počinile pobačaj, trebali odgovarati od "zlog djela".

Ginekolozi - "stručnjaci" za "prirodne metode"

No postoje ponekad i objektivni razlozi kada se može pojedinoj obitelji savjetovati da odgodi rađanje (slijedećeg) djeteta: zbog zdravlja mjake, zbog teške materijalne situacije... Ginekolozi bi trebali biti tada oni koji će do u detalje takvim majkama i očevima protumačiti prirodne metode reguliranja poroda; a ne savjetovati im pobačaj ili kontraceptivna sredstva (koja su štetna po zdravlje). Nažalost, u našoj sredini se jedva gdje, osim u crkvenim sredinama, propagira i savjetuju prirodne metode, koje štite i zdravlje i dostojanstvo ljudske osobe.

Crkvu se često napada da ona prisiljava na rađanje. To je krivo. Crkva samo uči svoje vjernike o odgovornom roditeljstvu. Biti odgovoran roditelji znači prihvatiti onoliki broj djece kojima mogu osigurati doličan život i koje mogu dolično odgojiti. Crkva potiče svoje članove i na velikodušnost prema životu, jer nema većeg dara od djeteta, kojim roditelji mogu podariti Crkvu, društvo i narod. No, Crkva ujedno potiče i društvo da svojim Zakonima štiti pravo na život, da štiti dostojanstvo žene i majke i da osigura sredstva kojima će roditelji bez poteškoća moći "dići na noge" svoju djecu.

Srdačno pozravljam i ljubim onu hrabru i poniženu majku. Za nju, za njezino čedo i njezinu obitelj molim Božji blagoslov i sreću, a sve ginekologe zaklinjem i molim: budite ljubitelji života i ljudi će vas voljeti i poštovati, i bit ćete sretni!

Đurđica-Čudašce

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

Uređuje: Andrija Anišić

ODGOJ DJELO LJUBAVI (19)

Igra kao zanimanje

Potrebno je pronaći zlatnu sredinu u napetosti između dječije igre i obaveza. Zlatna sredina je ako uspijemo ispuniti duge dječje dane da uvijek budu nečim "zabavljeni" ili "zaposleni". Dosada ih kvari i muči, pa su zbog toga onda djeca zločesta. Djeca bez "zanimanja" smišljaju "komedije" i počinjaju štete, dok djeca uronjena u

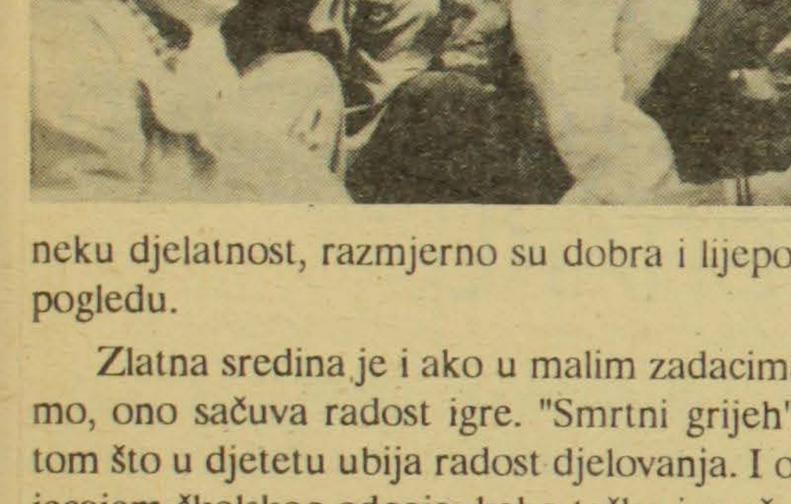


neku djelatnost, razmjerno su dobra i lijepo se razvijaju u svakom pogledu.

Zlatna sredina je i ako u malim zadacima, koje djetetu povjerimo, ono sačuva radost igre. "Smrtni grijeh" škole, u odgoju, je u tom što u djetetu ubija radost djelovanja. I odrasli se hvale, pod utjecajem školskog odgoja, kako teško i mučno rade, dok bi se prije trebali hvaliti kako s radošću služe Bogu i braći ljudima.

Uspije li zlatna sredina, pa se i sam dječji rad pretvori u igru, možda ćemo doživjeti da dijete postane "veliki majstor" u glazbi, u slikarstvu, u književnosti...

Sve što je dijete razvilo u sebi do 4-5 godine života, plod je zrenja organizma i igre. U prvoj godini života razvilo je svoje tijelo od ustiju do pristića na rukama i nogama uigravajući probuđeno tijelo (funkcijska igra). Krajem druge godine započelo je igru oponašanja. Na taj način učilo je govoriti i stotinu drugih stvari. U trećoj i četvrtoj godini igra je osvojila fantaziju (fiktivna igra): dijete tako postaje željeznica koja fućka, ujedno i kondukter koji pravi reda među putnicima, dijete je i avion koji raširenih krila zuji svijetom, ono je i trgovac, jahač, vozač... jednom riječju sve što vidi, nadasve se uživljava u poslove tate i mame. U četvrtoj i petoj godini razvija se vrhunska igra, tzv. konstruktivna stvaralačka igra koja već jako sliči umjetničkom stvaranju i radu. Što sve predškolska djeca nisu kadra načiniti iz kartona, papira, kocaka, blata, mokrog pijeska itd?! Psiholozi misle da Nijemci imaju zato tako dobre inženjere jer djeci daju "inženjerske stvralačke igre".

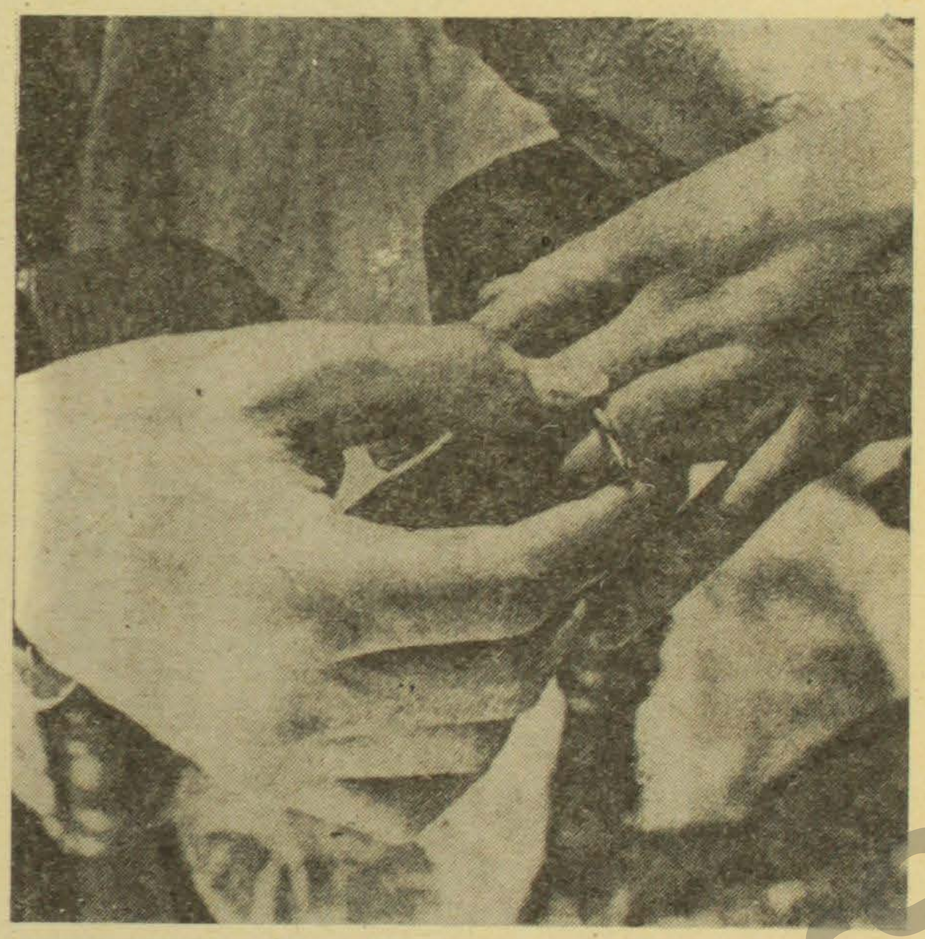


BRAČNIM DRUGOVIMA ZA OSVJEŽENJE

Preobražena ljubav

Isus Krist u Crkvi preobražava ljubav supruga po sakramentu ženidbe. Radi se o izvanrednoj istini. Prihvatiti ovu istinu znači vjerovati da kršćanska ženidba nadilazi svaku drugu ideju koju možemo imati o sjedinjenju muškarca i žene.

Što se stvarno događa kad pred oltarom dvoje zaručnika sklapaju sakramenat ženidbe?



U početku u njihovom srcu postoji ljubav, prava, dobra ljubav spremna da se podijeli u životu udvoje i da se stavi u službu njihovoj djeci.

Zatim supruzi razmjenjuju potpuni dar svoje ljubavi: "Da, obećajem Ti vjernost do smrti"!

Budući da ih je Bog izabrao da budu u Crkvi službenici ženidbe, sam Isus govori po svakom od njih: "Da, ljubim te, bit ću ti vjeran sve dotle da ću dati svoj život za tebe".

Tada dvoje supruga odlaze zračiti Kristovu ljubav u svom domu i okolini... Njihovo bračno sjedinjenje stavljeno je tako u službu Božjega kraljevstva, da Crkvi dade novu djecu.

Kad bračni drugovi uzajamno budu primali ljudsku ljubav posvećenu sakramentom ženidbe, moraju biti sigurni da primaju božansku ljubav od samog Isusa Krista. Kad daju ludski život djeci, imaju dužnost i milost učiniti ih i djecom Božjom, po sakramentu krštenja. U stvari, ne postoje dvije ljubavi u ljubavi kršćanskih supruga, kao što nema dva kruha u Euharistiji. Ljubeći i čuvajući vla-

zkvin.org.rs

stitog bračnog druga, svaki bračni drug ljubi, služi i prima Isusa Krista. Bog mu se daje pod prilikama kruha i vina i pod prilikama njegova supruga. Sve to je doista sakramenat: "Vidljivi znak".

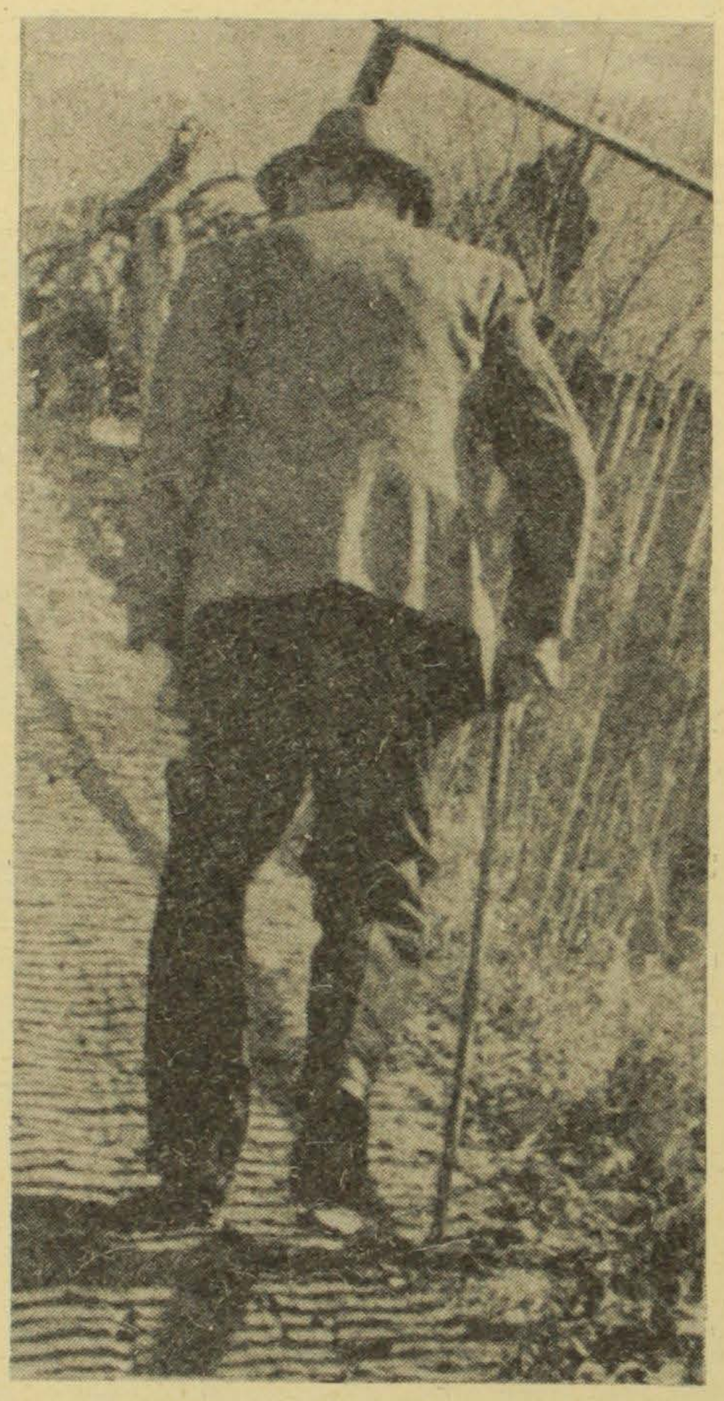
Tako, eto, djeluje Gospodin u srcu kršćanskih supruga da preobrazi njihovu ljubav, da im omogući živjeti ljubav koju nijedan drugi suprug, ako nije primio sakramenat, ne može živjeti.

Da se kršćanska ženidba može ovako promatrati, traži se vjera. U svom svagdašnjem nastojanju da kršćanski ljube jedno drugo i da se predaju svojoj djeci, dvoje supruga iskusit će malo po malo kako je silna Kristova ljubav koja je preobrazila njihovu ljubav. (Usp. Rastimo u ljubavi, br. 5, str. 7-8).

RIJEČ STARIMA

Riječ mladima o starima i starosti

Živimo u društvu u kojem "starost" nije na cijeni. Prema starima se u zapadnoj civilizaciji često ne postupa kao prema ljudskim bićima. Upravo sam ovih dana čuo "ispovijest" jedne starice: na mene se izderao sin, vozač autobusa, sestra na šalteru u ambulanti... Najlakše je na stare izderati se i izgrditi ih... Doista, u našem društvu, mladi sa starima tjeraju šegu, izrabljuju ih i degradiraju u njihovoj časti. Stoga se u našem društvu ljudi stide starosti i nastoje na razne načine izbjeći tu "kobnu dob". U istočnim kulturama je drugačije. U Japanu, na primjer, imaju duboko poštovanje prema tradiciji i prema starijima. Duboki nakolon je znak kojim mladi očituju svoje poštovanje prema roditeljima i starijima.



A jedan neokonfucijanski učitelj rekao je da se čovjek od ptica i životinja razlikuje po svojem "djetinjem pijetetu prema starijima".

Mogli bismo i trebali iz toga nešto naučiti, kako bi se naš odnos prema starima promijenio. Mladi doista moraju učiniti svoj dio da bi stari mogli iskusiti da je "lijepo biti star"!

Da bismo bolje razumjeli stare, potrebno je znati da kao što postoje mladenačke krize, tako postoji i kriza starenja. Naime, prijelaz od aktivne srednje dobi do stare dobi donosi sa sobom tešku krizu. Htjeli mi to ili ne, ako nas ne spriječi prerana smrt, morat ćemo se suočiti s krizom starenja.

Svakoj ženi postat će prije ili kasnije jasno da njezin cvat vene. Bit će svjesna da njezina fizička prisutnost više nema one iste privlačnosti kao nekad. Istina, ljudi će možda cijeniti njezino životno djelo, no njoj će to izgledati tek nešto više negoli neka staračka penzija. Pojavit će se i fizičke boli: smetnje u moći koncentracije, kraći i lakši san, reumatične boli i mučne glavobolje. Žena koja stari postaje ćudljiva, razdražljiva, nemirna. Životna snaga pomalo joj popušta, a umor je prevladava. Jutro joj gubi svoj čar svježine, podneva su joj monotona, a duge večeri i noći provodi u samoći.

I muškarcu nije lako kad dođe do starosti od 50 godina. Iznenada mu sve dolazi u pitanje: njegov profesionalni život, odnosi prema bližnjima, njegov seksualni život. Obitelj mu se često smanjuje jer djeca rastu i odlaze. Osjeća da mu pada učinak i u zvanju, stvaralačka snaga mu je sve manja. Mnogi muškarci u toj dobi počinju gubiti pouzdanje i sugurnost. Intimno razmišljaju u sebi: Život prolazi! Zar je moguće da ja jednog dana više neću biti potreban? Ta mlađa generacija već preuzima "vodstvo".

To su, eto, neki momenti za prepoznavanje krize starenja. Kad ih prepoznamo u "starima" nemojmo ih prezreti, nego budimo strpljivi s njima i pomozimo ih svojom ljubavlju i blizinom da nadvladaju tu "krizu starenja".

Supružnici Stantić iz Tavankuta podijelili svoju sreću s ostalim župljanima.

ČETVRT STOLJEĆA U BRAKU

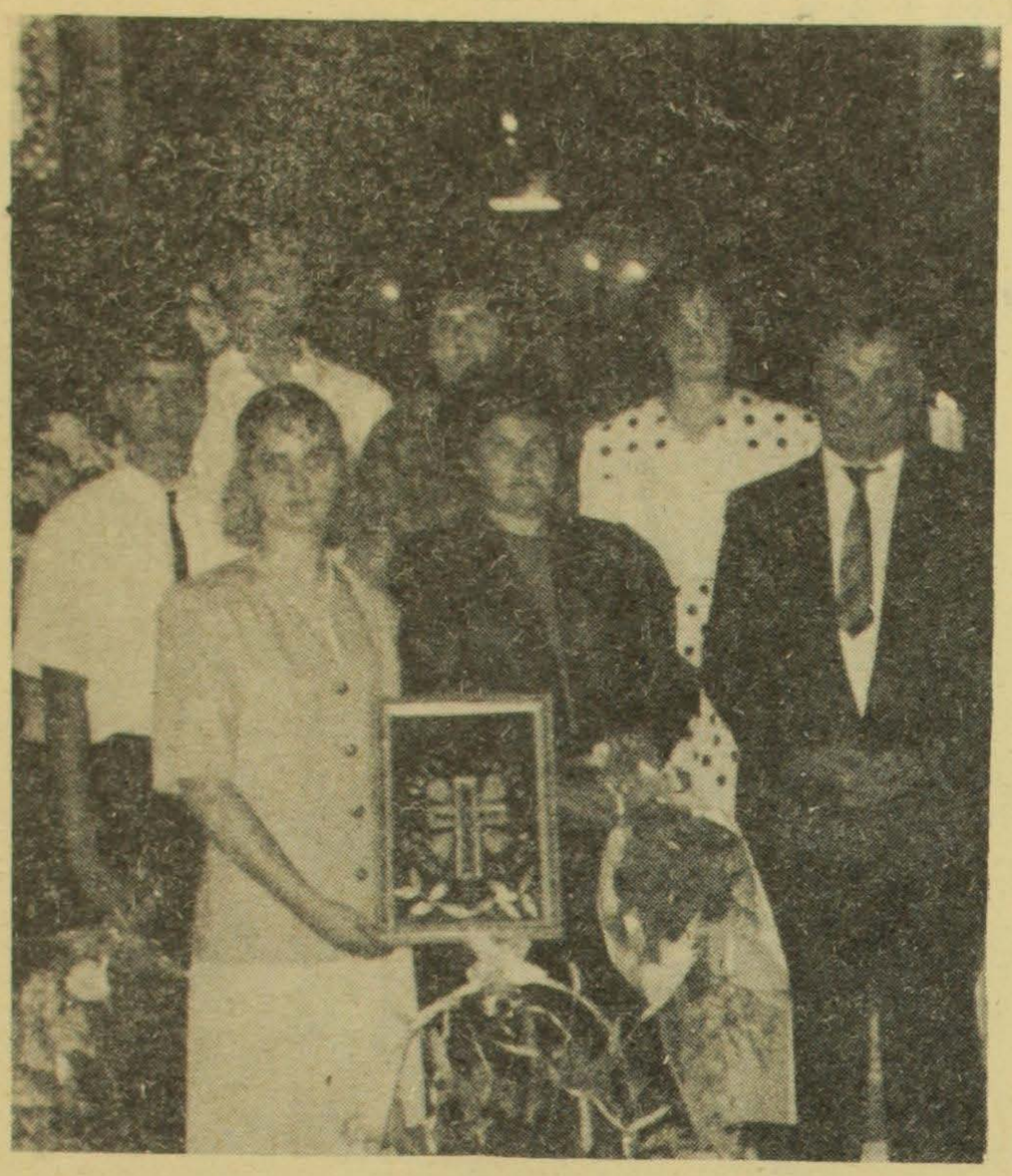
Župna crkva u Tavankutu bila je u nedjelju, 18. srpnja, mjesto osobito radosne svečanosti. Naime, toga dana supružnici Ante i Jozefa Stantić na svečan su način, pred Bogom i ljudima obilježili svoju 25. obljetnicu braka. Primivši brojne čestitke, oni su se na ovaj način zahvalili Bogu za sve radosti i tuge kroz koje su prošli tokom 25 godina zajedničkog života.

Svetu misu, ovom zgodom, uz koncelebraciju tavankutskog župnika Antuna Gabrića, služio je mons. Bela Stantić, brat slavljenika, a prisutni su bili i brojni drugi njihovi rođaci i prijatelji. Najdirljiviji trenutak slavlja bio je kad je njihovih četvoro djece, pročitavši za ovu priliku napisanu pjesmu, čestitalo svojim roditeljima srebrni jubilej braka, darujući im simbolične darove: sliku izrađenu u tehnici slame s motivom križa kojeg okružuju četiri srca - simbol četiri života, četvoro djece kojima su oni darovali život, te srebrnu korpu s cvijećem.

Mons. Bela Stantić pozvao je sve vjernike da slične

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

svečanosti obilježavaju i u crkvi, a ne samo u obitelji, jer se tako jača vjerska zajednica, a u isto vrijeme i na najljepši način zahvaljuje Bogu. Uistinu, ako s drugima podijelimo



Obitelj Jozefe i Ante Stantića

sreću, ni u tuzi nećemo biti sami. Slavljenicima čestitamo od srca i izražavamo nadu da će u ovoj župi u budućnosti biti još više jednako lijepih slavlja.

Petar Vuković

SREBRNI JUBILEJ

Oni se nastavljaju kao što se nastavlja i povijest ljudskog roda i život svakog naroda. Tako smo i mi u crkvi Isusova Uskrsnuća u nedjelju 8. kolovoza opet proslavili jedno sjećanje na srebrom posuti dio života dva bračna para:

ALBE KUJUNDŽIĆA sa suprugom KATOM i ANTUNA ŠEVČIĆA sa suprugom GABRIJELOM.

S jedne strane u dnu lađe naše crkve, pred oltarom Albu i Katu su okružila njihova djeca, njih šestero, a s druge strane Antu i Gabrišku njihovo petero žive djece, dok šesto djelilo s njima obiteljsku radost u Nebu.

"Ja ne tražim svoje slave", rekao je Isus, "nego slavu Oca svog". Zato i svi oni koji žele Krista slijediti vjerno u svom staležu, u svakoj vremenitoj proslavi nastoje s Njime slaviti Nebeskog Oca od kojega je sve lijepo i dobro na zemlji...

Kod ulaznih obreda i u Službi Riječi s Molitvom vjernih obadvije skupine djece slavljenika naizmjenično su biranim riječima izrazili svojim Roditeljima čestitku, zahvalnost i dobre želje...

A samo Euharistijsko slavlje po sebi je hvala i zahvaljivanje Presvetom Trojstvu. Zato su danas ovih četvero zrelih ljudi posebno stavili na patenu svoju zahvalu za milosti i darove koje su tijekom ovih 25 godina obilno primili. Samo uz te darove i svoju suradnju mogli su ustrajati u vjernosti Bogu, Crkvi i jedan drugome uza sve poteškoće, kojih nije manjkalo na njihovom životnom putu u zajedničkom radu i odgoju djece za Boga i svoj narod...



Albe i Kata Kujundžić

U sadržanoj homiliji g. Župnik vlč. Bela Stantić je naglasio upravo tu činjenicu: Gospodin Bog daje, ali traži i suradnju. Samo tako se ostvaruje istinsko dobro kršćanina. A to su nam pokazali i današnji naši slavljenici kao vjernici



Obitelj Kate i Albe Kujundžića

i aktivni suradnici ove župe. Hvala im!

Iza sv. Mise djeca su predala svojim roditeljima simbolične i praktične darove. - Predstavnik pastoralnog vijeća je Jubilarce pozdravio, čestitao i u ime župe zahvalio na plodnoj suradnji. Uz konačnu riječ zahvale preč.g. Župnik Bela Stantić je kao Božiji Posrednik sazvao na njih veliki Božji blagoslov kao zalog sreće...

Prije razlaza i neki vjernici su pristupili Jubilarcima da i osobno izraze svoje čestitke i dobre želje svojim prijateljima...

Neka nas ovakvi primjeri života i proslave potaknu na što vjernije življenje svoje vjernosti Bogu, Crkvi, svojoj obitelji i svome narodu. Živjeli naši Jubilarci!

s.Marija Anđelina

zkvh.org

SREBRNI JUBILEJ SVEĆENIŠTVA NAŠEG BISKUPA IVANA

Kad bismo prebrojali koliko je samo puta, za godinu dana, jedan svećenik služio svetih misa, koliko vjernika ispovjedio, krstio; koliko bolesnika posjetio, ohrabrio i pripremio za susret s Gospodinom u vječnosti; koliko puta je suosjećao u tuzi s onima koji su ispraćali svoje pokojnike; koliko puta se radovao sa zaručnicima na vjenčanju; koliko vremena je navješćivao Božju riječ ili katehizirao - otkrili bismo kako se, preko svećenika, svaki dan "prelije" neizmjerno puno Božje milosti u srce vjernika. A kad je iza nekog svećenika već 25 godina služenja, onda je to stvarno mnogo. I zato je svaki srebrni jubilej svećeništva prilika da i sam svećenik, a i njegovi vjernici Bogu zahvale za taj veliki dar koji je primio.

Na blagdan sv. Petra i Pavla, ove godine, u subotičkoj katedrali-bazilici, pod misom u 18 sati zahvaljivao je Bogu za dar svećeništva naš biskup, preuzvišeni g. mons. Ivan Pénzes, a zajedno s njim i okupljeno mu stado.

Ovo slavlje, po biskupovoj želji, bilo skromno, skladno vremenom u kojem živimo. Biskup na ovaj svoj jubilej nije pozvao ni svoje rođake, ni prijatelje - kojih ima širom svijeta - pozvao je tek svoje kolege, koji su kao i on prije 25. godina, prvi put u Mladoj Misi, predvodili "Gozbu" Kristove ljubavi. Tog dana slavili su svoj srebrni jubilej svećeništva i vlč. g. Julije Bašić, župnik iz Bikova, mons. Miocs József, rektor sjemeništa "Paulinum" i direktor Biskupijske klasične gimnazije, zatim preč. g. Dobai István, župnik subotičke župe sv. Jurja, te o. Hajek Gotthard, franjevac u subotičkom franjevačkom samostanu. Na slavlje nije mogao doći njihov kolega Csobánci-Tóth József, koji sada živi i djeluje kao svećenik u Švicarskoj.

Pod ovom jubilarnom svetom misom, biskup je zaredio za đakona vlč. g. EGEDI ANTALA, bogoslova iz Bajmoka.

Sadržajnu propovijed i na hrvatskom i na mađarskom jeziku

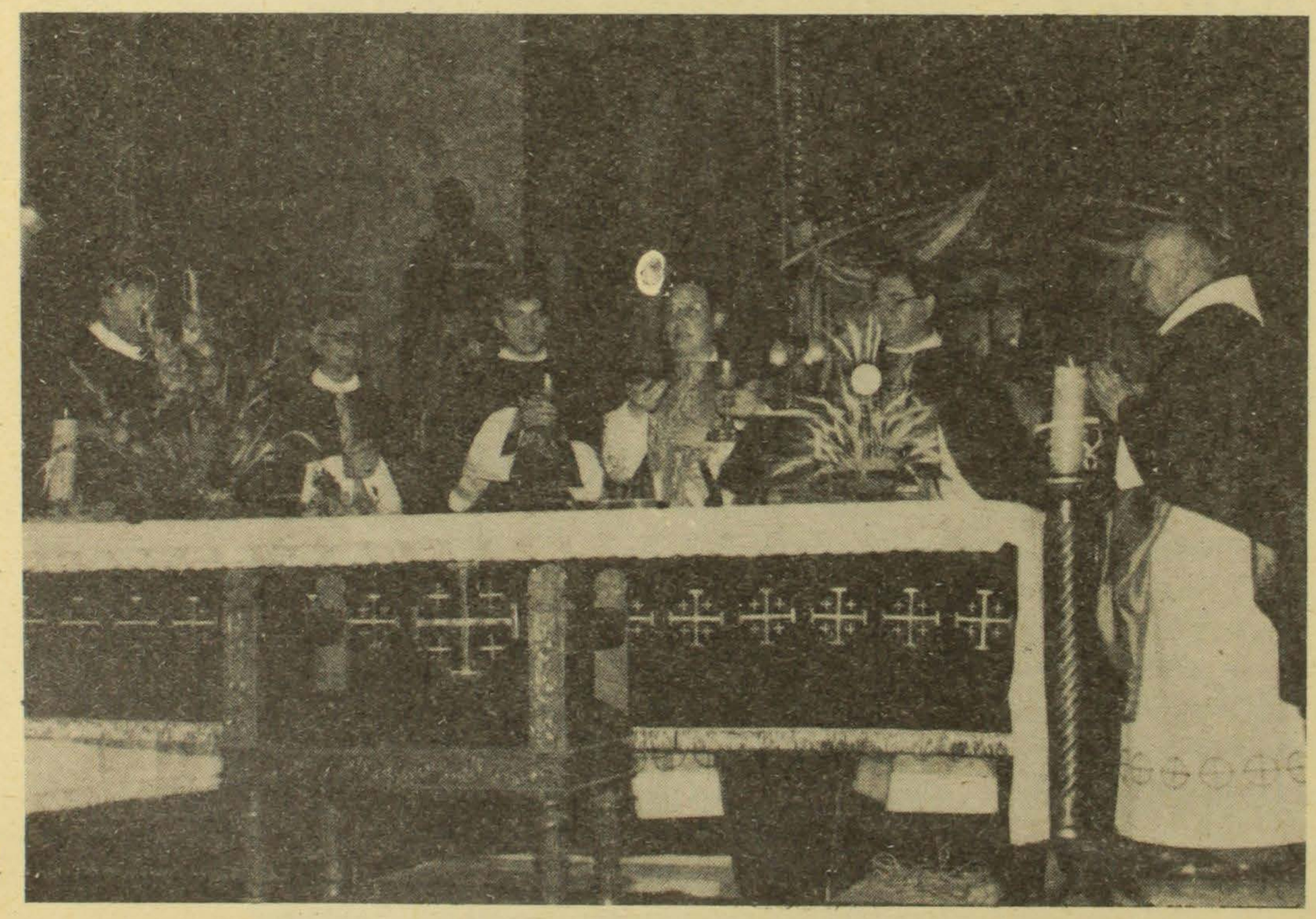


biskup Ivan Penzeš

održao biskup zrenjaninski mons. Huzsvár László.

Na ovoj misi bila je praizvedba tzv. "Terezijine mise", koju je skladao mons. Miocs József, u povodu 600. obljetnice grada Subotice.

Na koncu mise mladi u bunjevačkim i mađarskim narodnim nošnjama pozdravili su svog Natpastira prigodnim recitacijama, na hrvatskom i mađarskom jeziku. Poslije toga je mons. Bela Stantić, generalni vikar Subotičke biskupije, u ime svećenika i vjernika čestitao biskupu jubilej, a onda se crkvom pronio oduševljeni "Te Deum", kojim su svi prisutni zajvaljivali Gospodinu za sve primljene milosti koje je udijelio po služenju ovih svećenika-jubilaraca.



Jubilarci u zahvalnoj euharistiji s novozaređenim đakonom

Prije svečanog blagoslova, gospodin biskup obratio se prisutnima i zahvalio im na molitvama. Potaknuo ih je da mole za mir i bolja vremena. Posebno je istaknuo kako je potrebno moliti za duhovna zvanja, jer, eto, ove godine nakon jednog dužeg niza godina, nije bilo na Petrovo svećeničkog ređenja u našoj katedrali. Preporučio je i sebe u molitve, kako bi u ovim vremenima, kao pastir ove biskupije, mogao voditi povjereno mu stado onako kako to Bog želi.

I biskupu i svim svećenicima jubilarcima čestitamo ovaj značajni jubilej i molimo Gospodina da ih i dalje prati i vodi na njihovom putu svećeničkog služenja Bogu na slavu i braći ljudima na korist i radost.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

Životni put biskupa Ivana

PÉNZES JANOS, rodio se u Bajmoku 10. kolovoza 1943. godine. Djetinjstvo je proveo u Bajmoku, gdje je završio i osmogodišnju pučku školu. Gimnaziju je završio u Zagrebu, na Šalati, a teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1968. godine. Kapelan je bio u Adi od 25. VII. 1968. do 15. VIII. 1969. godine. Zatim je preuzeo dužnost perefekta sjemeništa "Paulinum" u Subotici, gdje je ostao do 13. XI. 1971. godine. Nakon toga je bilježnik Biskupskog ordinarijata u Subotici do 01.X. 1972. godine. Od tada pa do imenovanja biskupom bio je župnikom u Horgošu. U međuvremenu je obavljao i žlužbu dekana dekanata Subotica-novi grad, kao i mnoge druge službe u raznim biskupijskim vijećima, te kao biskupijski savjetnik, ispitivač u Komisiji za svećeničke ispite, branitelj ženidbenog veza u Ženidbenom sudu Subotičke biskupije.

Rezidencijalnim biskupom Subotičke biskupije imenovan je 16. svibnja 1989. a za biskupa je posvećen u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije 18. lipnja 1989. godine.

A.A.



Đakonsko ređenje g. Egedi Antala

ZLATNI JUBILEJI SESTARA NAŠE GOSPE

Danima se u našoj kući, u biskupskom domu, osjećala napetost. Nije ni čudo. Tri naše sestre: s. Fides Vidaković, s. Ivana Cvijin i s. Aleksandra Kokić pripremale su se na put. Nije lako danas stići do Zagreba, to je istina. Ali, ne slavi se, svaki dan, ni zlatni jubilej redovničkih zavjeta...

U četvrtak, 19. kolovoza, sestre su konačno pošle. Pošle su u Zagreb, da zajedno sa s. Terezom Penić, Tihomilom Palanović, Stanislavom Šokčević i Dolorosom Tomurad zahvale Bogu za dar duhovnog zvanja i za 50 godina provedenih u Družbi sestara "Naše Gospe". Na put, na ovo rijetko slavlje, pošli su s njima i preuzv. g. biskup, mons. Ivan Penzes i njegov tajnik vlč. Andrija Anišić. Nakon višesatnog čekanja na granici i poslije dugog puta, stigli su u "zlatnu atmosferu" kuće sestara "Naše Gospe" u Remetama. Nisu samo zlatni nakiti učinili kuću i atmosferu zlatnom, nego i dobrota i susretljivost sestara. Sigurno su ovoj "zlatnoj atmosferi" najviše pridonijele same sestre jubilarke. Ta 50 godina je iza njih. 50 godina plodnog, redovničkog života. Koliko zlatnih plodova su one stavile svojom vjernošću Bogu i svom redovničkom zvanju, koliko zlatnih plodova svojih molitava i žrtava; koliko zlatnih plodova svog raznolikog redovničkog rada... Doista, i naša Crkva, i naš Narod i naša Domovina obogaćeni su tim "zlatom". Stoga nije ni čudo da su mnogi bili vrlo zauzeti u pripremanju ovog jedinstvenog jubileja.

A kako je počelo?

Naš biskup Lajčo Budanović, isposlovao je kod Kongregacije za redovnike dekretom od 23. listopada 1930. godine osnivanje samostalne "Družbe bačkih siromašnih sestara učiteljica od Naše Gospe". Godine 1931. Družba je u Zagrebu otvorila privi svoj samostan. Godine 1934. sestre kupuju kuću u Primorskoj 20 u Zagrebu. Dekretom Kongregacije za redovnike od 17. srpnja 1941. godine odobren je hrvatski ogranak Družbe siromašnih sestara učiteljica Naše Gospe. U prvom novicijatu hrvatske družbe notrdamki koji je vodila Subotičkanka s. Beata Milašin bilo je 9 sestara, od kojih su sedam navedenih sestara dočekale svoj zlatni jubilej redovničkih zavjeta.

Slavlje

Za svoj jubilej sestre su se pripremile duhovnom obnovom, u petak 20. kolovoza, koju je predvodio o. Vjenceslav Miketa, karmelićanin.

Navečer istoga dana bila je "rekreacija". Sestre jubilarke i domaće sestre, kao i njihovi gosti uživali su u pripremljenom programu koji je nadahnuto i veselo predvodila s. Cecilija, obučena u "zlato". Sestre su se podsjetile svojih početaka, uz pomoć dijapozitiva o sv. Petru Fourieru i bl. Majci Alix, kao i prizorima iz prvog novicijata. Zatim je Časna Majka s. Admirata čestitala jubilarkama i podijelila im prigodne darove. Nakon toga je s. Bogdana šaljivim stihovima orisala lik svake pojedine sestre. Bilo je te večeri "smijeha do suza", pjesme... kolača i lubenice... U radosnom ozračju započela je noć uoči velikog i svečanog događaja.

Subota. Gospin dan. Sedam sestara Naše Gospe, sabrano i pobožno, u prekrasnoj kapeli remetskog samostana, sudjeluje u zah-

zkvh.org.rs



Sestre jubilarke obnavljaju redovničke zavjete

valnoj Euharistiji, koju predvodi zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić, zajedno sa subotičkim biskupom Ivanom Penzesem, župnikom župe sv. Blaža u Zagrebu mons. Danijelom Labašem, te predstavnicima remetskih karmelićana i zagrebačkih isusovaca, koji se brinu o duhovnom životu sestara.

Poslije homilije, dirljiv prizor. Sestre s upaljenim svijećama obnavljaju svoje redovničke zavjete. Njihova obnovljena vjernost Bogu, Rodu i Crkvi, bit će izvorom i novih plodova.

Poslije mise, slijedilo je, ugodno i veselo slavlje za sestrinskim stolom. I sve je bilo tako lijepo, tako svečano, tako dirljivo. Puno radosti, puno sjaja - kao što se sjaji zlato...

Zahvaljujemo Bogu što nam je darovao ove sestre i što ih je održao u životu do njihovog zlatnog jubileja, kako bi njihova pedesetgodišnja vjernost bila znak i poticaj svima: da budemo vjerni Bogu i svom kršćanskom pozivu. Neka nam njihov neumorni rad bude poticajem da i mi danomice donosimo "mnogo roda" Bogu na slavu i braći ljudima na korist.

Neka nam ovaj jubilej bude i poticajem da žarko molimo za nova duhovna zvanja. Crkva i naš Narod trebaju nove snage, nove velikodušne osobe koje će svoj život darovati Bogu u redovničkom staležu, kako nikada ne bi ponestala ulja molitve, žrtava i dobrih djela za motor Crkve, koji mora neprestano raditi i u svoje krilo privlačiti "sve ljude" i propovjedati im Radosnu vijest spasenja!

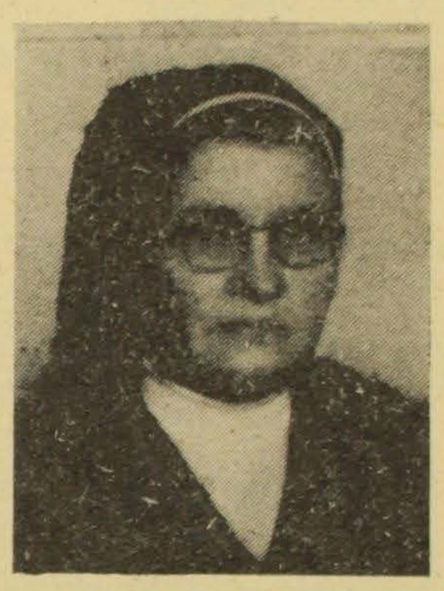
Neka Gospodin, po zagovoru sv. Petra Fouriera i blažene Majke Alis, obilno blagoslovi svim potrebnim milostima i sestre jubilarke, i čitavu Družbu sestara Naše Gospe i neka ih nagradi za sve dobro koje su učinile i čine svima, a osobito našoj Biskupiji!

Evo i kratkih biografskih podataka sestra jubilarki koje sada žive i rade u Subotici.

SESTRA IVANA

S. Ivana Cvijin rođena je 29. ožujka 1923. godine u Subotici. Završila je pet razreda pučke škole u Subotici, zatim srednju školu i "zabaviljsko-učiteljski" tečaj u Novom Sadu. U samostan je pošla, podržana i poticana, od dragih roditelja, na blagdan Male Gospe, 1938. godine. U Zagreb, u novoj zajednici, kao kandidatica provela je do 1942. godine kada je na Veliku Gospu primila redovničko odijelo i započela Novicijat .

U svom dugom redovničkom "stažu", nakon položenih vječnih zavjeta, služila je sestra Ivana na razne načine i u mnogim mjestima. Bila je ona voditeljica Male Škole u Sopotu, u Hrvatskom Zagorju. Punih deset godina provela je u Belgiji, radeći za Družbu i pomažući našim ljudima u Belgiji. Bila je ona i u Garešnici, i u Zagrebu, gdje je "skrivena od svijeta", tri godine bila odgovorna za skladište Kršćanske sadašnjosti, ispod crkve sv. Blaža. Na taj način tiho je potpomagala širenje katoličkog tiska. U Subotici s. Ivana obavljala je razne dužnosti: bila je predstojnica, a najduže sakristanka u katedrali. Punih 10 godina. A od 1978. godine s. Ivana je u Biskupiji i radi u tzv. "TENI". Odgovorna je za prodaju katoličkog tiska, knjiga, katekizama i drugih crkvenih tiskanica...



Sestra Ivana

S. Ivanu već godinama srećemo u "knjižari" ispod kora u katedrali i u njezinom uredu na biskupiji. Zauzeta je s. Ivana i oko uređenja Izložbi, pripremanja Mladih Misa, organizacije Dužijance (voli osobito narodne nošnje - i skuplja ih!). Za sve joj hvala, a od Boga obilna plaća. Zamolio sam je i da nešto napiše na temu: "Ja - poslije 50 godina služenja Bogu i ljudima". Evo, što je rekla:

Netko me upita što ćete sada? Ja spremno odgovorih: ništa posebno. Nastavljam što sam radila i do sada. "Učitelj je tu i zove te"! Taj poziv čuh i na njega odgovorih i sporemno ga prihvatih prije 50 godina. Ovaj jubilej je samo predah, stanka da se Bogu dade dostojna hvala za sve primljene milosti. Ta, mi bi redovnice morale biti vječno zadivljene i zahvalne Bogu što je baš nas izabrao između tolikih. Oduvijek sam voljela rad na župi, crkvene svečanosti... a to volim i danas. Želim biti i dalje duša žrtve za našu braću svećenike! Za sve Bogu hvala!

SESTRA FIDES

S. Fides Vidaković nije nepoznata našoj čitateljskoj javnosti.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

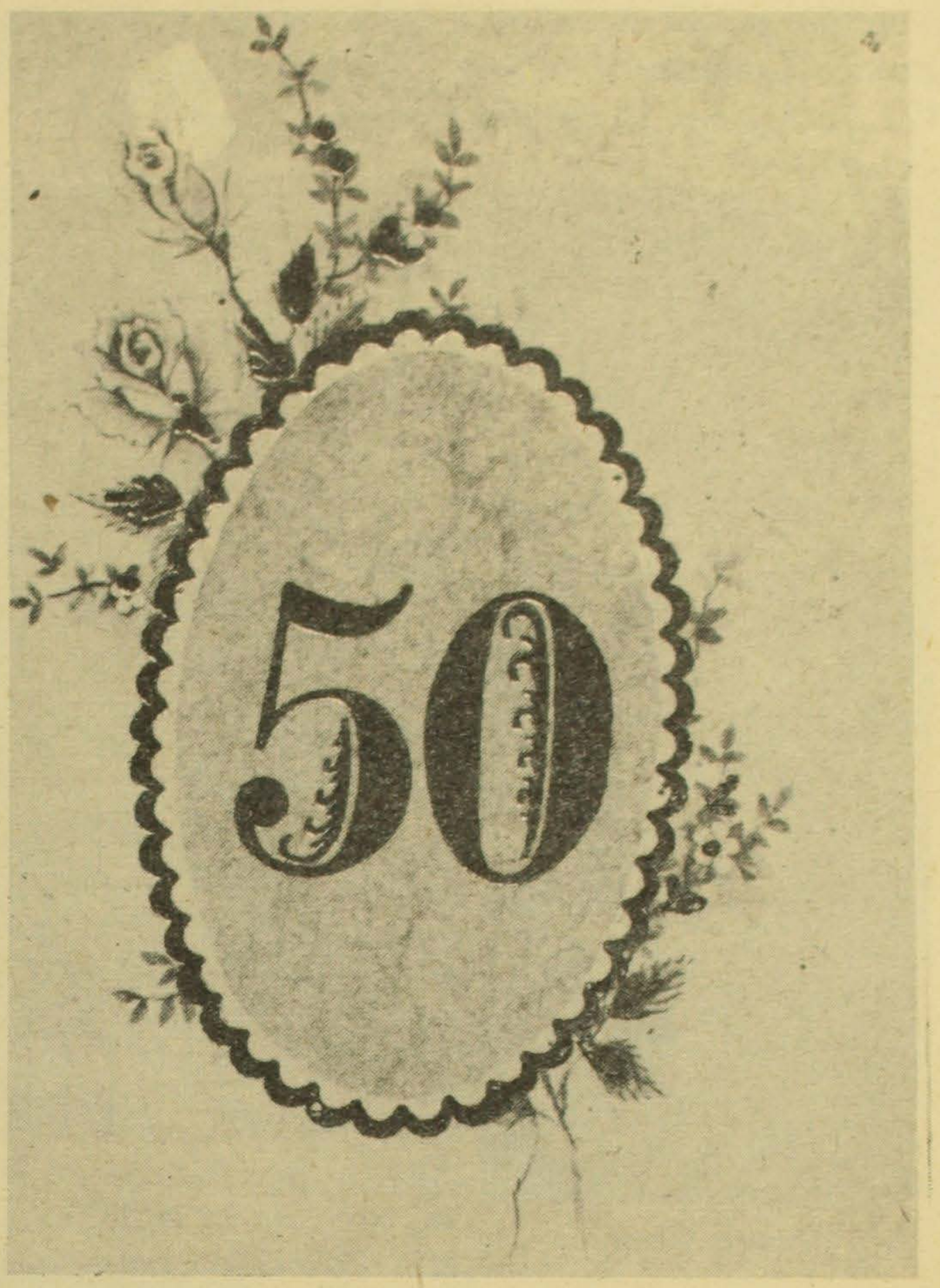
Nedavno je u našem listu objavljen posebni prilog njezinih nadahnutih pjesama. S. Fides rodila se u Subotici 07. lipnja 1921. godine. Pučku školu završila je u Subotici. U Zagrebu je, kao kandidatica sestara Naše Gospe, pohađala učiteljsku školu. Godine 1942. stupila je u novicijat, a 1943. godine polaže redovničke zavjete. Od 1943. do 1947. godine radila je u pučkoj školi u Taborskom na Sutli. Zatim preuzima službu magistre novakinja. Uporedo s tom službom studira i teologiju na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Studije je prekinula nakon tri godine da bi s nekoliko sestara pošla u Belgijul. Nakon sedam godina ponovo je u Zagrebu, i ponovo je magistra novakinja. Godina 1964. izabrana je za zamjenicu vrhovne poglavarice, a 1969. godine postala je Časna Majka - vrhovna poglavarica - svoje Družbe. Tu je dužnost obaljala sve do 1981. godine. Bila je i predsjednica Unije viših redovničkih poglavarica Jugoslavije i član Ekumenskog vijeća Biskupske konferencije Jugoslaije. Bila je i u uredništvu lista za pastoralnu kulturu - PAK.



Sestra Fides

Od 1987. godine živi i radi u svom rodnom Gradu. Najprije je bila predstojnica sestara u Biskupskom domu, a sada vrši tu istu službu u samostanu "Anuncijata".

Dok sestri čestitamo ovaj veliki jubilej, zahvaljujemo joj na suradnji u Bačkom klasju i Subotičkoj Danici. Neka joj Gospodin podari mirnu i plodnu starost.



SESTRA ALEKSANDRA



Sestra Aleksandra

Nitko tko želi doći u biskupiju ili telefonski s nekim uspostaviti vezu, ne može ne susresti se, odnosno ne čuti se sa s. Aleksandrom. Ta, ona je naša vratarica. Uvijek na mjestu. Uvijek spremna izići u susret. Često s blagim i zagonetnim smješkom. Ona je sada vratarica, ali što je prije bila?! Evo, i njezinog životnog puta.

S. Aleksandra Kokić rođena je u Subotici 16. kolovoza 1919. godine, gdje je završila pučku i zanatsku školu - za krojačicu. U samostan je stupila 1939. godine. Nakon položenih zavjeta 1943. godine boravila je na mnogim mjestima, a uvijek je bila kuharica. Krojački "zanat" koji je izučila, bio joj je uvijek sporedna djelatnost. U slobodno vrijeme šila je sestrama sve što je bilo potrebno. Sopot je bio prvo mjesto njezinog službovanja. U Dobrni je provela dvije godine (1945 - 1946.), u župi sv. Blaža u Zagrebu bila je od 1946-1951. Zatim u kući Matici - Primorska 20, u Zagrebu dvije godine, pa u Subotici od 1952. do 1958. Nakon toga odlazi u Garešnicu gdje je ostala do 1965. godine. Poslije toga je u samostanu u Remetama od 1965 do 1970. godine, pa ponovo u Subotici - na Kalvariji, gdje ostaje punih 10 godina. A od 1980. godine je na biskupiji vjerna vratarica, i krojačica, i milosrdna Samaritanka svim siromasima koji joj pokucaju na vrata, i "pomagačica" gdjegod zatreba. Neka je Bog obilno blagoslovi i nagradi za sve što čini!

Andrija Anišić

SESTRA SILVANA

U nedjelju, 12. rujna 1993. godine u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici održana je svečana misa pod kojom je časna sestra Silvana Milan, proslavila 25. obljetnicu svojih zavjeta. Kao Kristova zaručnica ona je sve ove godine posvetila redovničkom životu i radu za Božje kraljevstvo. Katehizirajući djecu i mlade, ostvarivala je volju Božju.

Sv. misu predvodio je župnik, preč. g. Blaško Dekanj, uz koncelebraciju o. Andrije Matića. Čitavo ovo slavlje - i biblijska čitanja i župnikova propovijed, i molitve, i recitacije - bilo je poziv na potpuno predanje Bogu, koje nam je s. Silvana posvjedočila životom.

Poslije pričesti župnik i mladi zahvalili su i čestitali Jubilarki. U ime svih mladih ove župe učinili su to Blaženka Babičković, Margareta-Kristina Perčić i Marija Jaramazović. Slavlje se nastavilo poslije svete mise u vjeronaučnoj dvorani, gdje su Sestri došli mnogi župljani izraziti svoju zahvalnost, svoje čestitke i najljepše želje za budući život i rad.

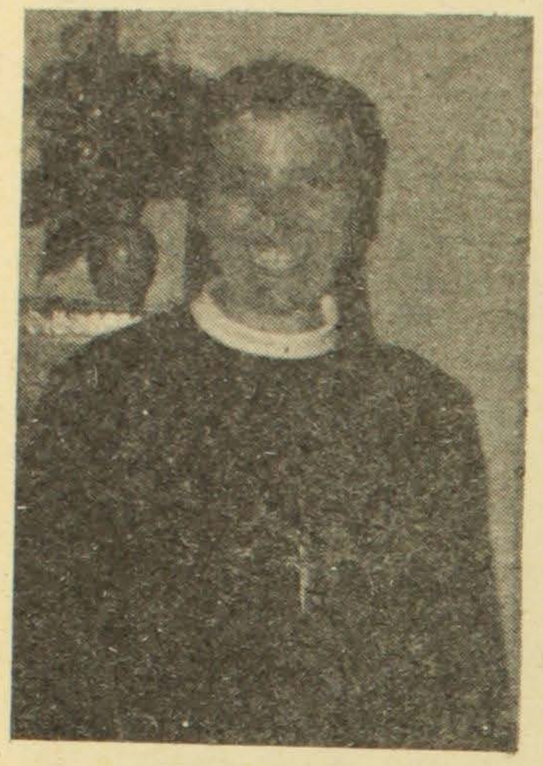
Ovom prigodom donosimo i kratak interview sa sestrom Silvanom, koji sadrži i poruku mladima.

Ivana: *Draga časna Silvana, povod za ovaj razgovor je 25. obljetnica Vašeg zavjetovanja i naravno Vaš dvadesetpetogodišnji redovnički život i rad. Rođeni ste u Gradinskom Luku u Virovitici, 18. 04. 1950. godine i već ste četiri godine u samostanu Kćeri Milosrđa u Subotici. A kroz 25*

zkvn.org.rs

proteklih godina živjeli ste i radili i u Zadru, Zemuniku, Pločama, Gornjem Vakufu, Kalima. Molim Vas recite: da li ste sretni?

S. Silvana: Da, sretna sam. No to ne znači da je u mom životu sve bilo lako. Isus je rekao učenicima da moraju uzeti svoj križ i ići za njim. Sreća je velika riječ koja se lako izgovara, a teško živi. Punina, ispunjenost, osjećaj ostvarenja i sigurnost da sam izabrala pravi put čini me sretnom. Sretan je onaj tko je sreo Boga.



Sestra Silvana

Ivana: *Kako ste se odlučili za ovaj poziv?*

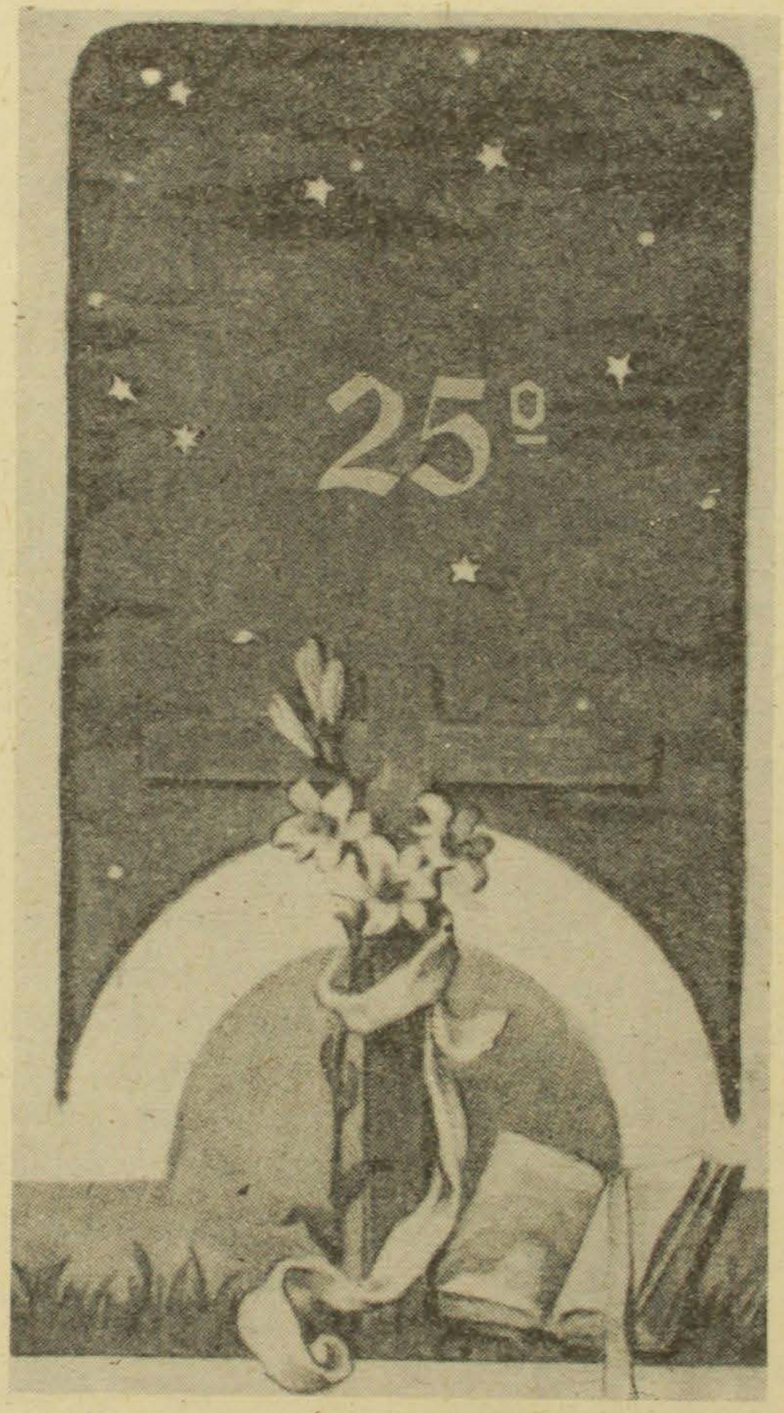
S. Silvana: U životu svakog čovjeka, pa tako i mojeg, postoje trenuci kad se donose važne odluke za budućnost. Prilikom duhovne obnove u mojoj rodnoj župi svećenik nam je govorio o duhovnim zvanjima i prikazao nam film o životu i radu svećenika i časnih sestara u misijskim zemljama. To me je duboko dirnulo i navelo na razmišljanje: što ću ja biti u životu. I tako sam donijela odluku: ja želim biti časna sestra misionarka. U svom srcu sam osjetila sigurnost i mir nakon te odluke. Sada, 25 godina nakon svojih prvih zavjeta i velikodušnog predanja Gospodinu, iako nisam pošla u Afriku ili Indiju, vidim da i naš Narod, iako kršćanski treba i vapi za Bogom. Zato svaki dan s novim žarom moram rasti u predanju, vjeri i ljubavi kako bi odgovorila svom pozivu i potrebama sadašnjeg vremena.

Ivana: *Volite li više katehizirati ili nešto drugo?*

S. Silvana: Kao katehistica radim 23 godine. Raduje me rad s djecom i mladima. Njihova nevinost, otvorenost i ljubav daju mi snage i poleta da i ja rastem za ono što je vječno i neprolazno. Volim djecu i rad s njima. ali, ako Gospodin bude i nešto drugo tražio ja sam se redovničkim životom i zavjetima obvezala da ću biti na raspolaganju i vršiti na taj način i volju Božju.

Ivana: *Što mislite zbog čega nema dovoljno mladih koji bi se odlučili poći putem kojim ste i Vi pošli?*

S. Silvana: Bog je Bog velike ljubavi i On uvijek upućuje poziv. On potiče, otkriva svoju volju, ali nas neće nikada prisiljavati, jer nam je darovao slobodu i dao mogućnost izbora: da kažemo da ili ne. Nažalost, danas mnogi mladi i njihovi roditelji izabiru lažne bogove materijalizma i lagodnog života. U obitelji se ne moli. Vjera je oslabila, na duhovno zvanje djecu nitko ne potiče i zato, mladi, ako i osjete



poziv nisu sposobni odgovoriti mu, jer je Božji glas prigušen materijalizmom i apatijom roditelja i okolice. Ta okolica kojoj i mi kršćani katolici pripadamo često je sukrivac zbog čega mladi ne odabiru duhovno zvanje. Puno se napadaju, kritiziraju, ogovaraju duhovne osobe. To povećava teškoće i kolebljivost mladih u odabiru duhovnog zvanja. Zato ovom zgodom želim pozvati sve, bez razlike, da se okrenu Bogu, da više vjerujemo jedni u druge, da ljubimo jedni druge, jer nas Bog ljubi bezuvjetno i neizmjerno, da pomažemo jedni drugima susresti Boga. Odrecimo se tračeva i kritiziranja jer je to dolijevanje ulja na vatru Sotoninu, koji sije mržnju i razdor. Budemo li to činili u našem narodu bit će više onih koji će velikodušno reći Bogu "da".

Ivana: *Što poručujete mladima, danas?*

S. Silvana: Poručujem da budu odvažni. Da imaju hrabrosti ako osjete poziv reći Bogu "da", jer zvanje je dar kojega možeš prihvatiti ili odbiti. Neka se ne plaše i pitaju što time gube, nego što dobivaju. Isus je rekao: tko ostavi, poradi mene i evanđelja, kuću ili braću, ili sestre, ili oca, ili majku, ili ženu, ili djecu, ili njive, stostruko će primiti i život vječni baštiniti.

Ivana: *I riječ, na kraju.*

S. Silvana: Na kraju zahvaljujem svojoj redovničkoj obitelji "Kćeri Milosrđa" trećeg samostanskog reda sv. Franje u koju me je providnost dovela i u kojoj sam provela divne trenutke zajedništva i ljubavi. Naša Majka utemeljiteljica S.Marija Propetog Isusa Petković u svojoj poruci od 13.10 1935. godine kaže: "Kao kćeri Milosrđa budimo vesele i zahvalne zbog milosti koju nam je dao dobri Bog da mu služimo u najmanjoj braći, u bolesnima i siromasima. Posvećujemo velikodušno svoj život najmanjuima i mladima koji su potrebni, svjesne da osobi koja je spremna da se žrtvuje uspjeva sve uraditi, jer to čini srcem i praćena Božjom pomoći i da će na našim žrtvama porcvjetati sreća i radost".

Ivana: *Hvala Vam lijepo na razgovoru i poticajima.*

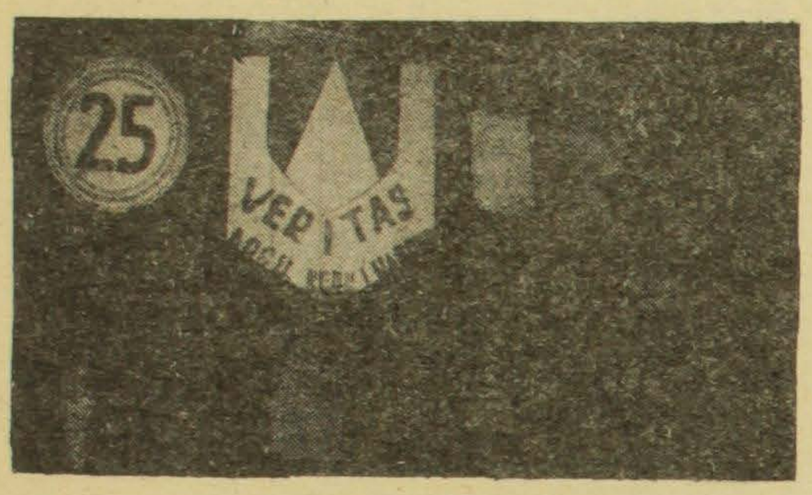
BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

S. TEREZIJA MAČKOVIĆ

U okviru ovogodišnje Dužijance u Tavankutu, proslavila je srebrni jubilej svojih redovničkih zavjeta s. Terezija Mačković. Ona je rođena u Tavankutu, točnije u onom njegovom dijelu koji se zove Čikerija, 28. siječnja 1941. godine od oca Kalora i majke Marije Tikvicki. Djetinjstvo je proživjela u siromaštvu u obitelji s četvoro djece, jer im je majka umrla kad je ona imala 1,5 godinu.

U samostan sestara Dominikanki, stupila je 1965. godine, a prve zavjete položila je 30. srpnja 1968. godine u Korčuli.

U svojoj redovničkoj Družbi s. Tereza obavljala je razne dužnosti i u raznim mjestima. U kući Matici na otoku Korčuli bila je 4,5 godine, zatim je bila u Splitu, gdje je bila sakristanka, ekonoma i domaćica. U svom Tavankutu je živjela i radila od 1977. do 1988. godine kao sakristanka, a poslije toga preselila se, zbog bolesti, u Suboticu, gdje radi kao kuharica.





s. Tereza s rodbinom poslije slavlja

"U Tebe se, Gospodine, uzdam", redovničko je geslo s. Tereze. Neka joj Gospodin kojemu je ostala vjerna 25. godina dade milosti i snage i za daljnji život u svojoj redovničkoj Družbi, u kojoj svojom molitvom i radom prinosi žrtvu ljubavi "Bogu, Redu i Narodu".

A.A.

BUNARIĆ '93.

Bunarićko proštenje u znaku 100. godišnjice križa i kapele

Prošlo je 100 godina kako je postavljen križ i podignuta kapela na našem Bunariću. Postojao je lijep pastoralni plan te proslave koji se dijelom i ostvario. Naime, na pet prvih subota od svibnja do rujna u vrlo lijepom broju su organizirano hodočastile subotičke župe. Broj prisutnih nikad nije bio ispod tri stotine. Mise su bile posjećene, raspjevane i svečane. Ono zašto Bogu najviše zahvaljujemo je želja hodočasnika da se tamo ispovjede, pričeste i obave zavjetne pobožnosti, te je svake prve subote trebalo barem po tri ispovjednika da bi odgovorili potrebi skrušenoga puka.

Proštenje je planirano kao dvodnevna proslava u znaku jubileja. U subotu su započeli mladi duhovnom obnovom koja je naslovljena "24 sata molitve za mir u našem gradu". Bilo je u tom programu predavanje, razmatranje, rad u grupama, molitva, hodočašće i noćno klanjanje. Jedna vrlo vrijedna i lijepa inicijativa kršćanske mladeži.

Subota 28. kolovoza je program bio uobičajenim redom, ali svečaniji. Makar je dan bio kišovit i tmuran, te neobično hladan na večernje bdijenje skupilo se oko 700 hodočasnika. Službu pokore predvodio je rektor svetišta preč. Andrija Kopilović na temu: "Plod Duha je jedinstvo". Bili su prisutni svi subotički župnici i skoro svi iz okolnih župa, te je ispovijed za jedan sat lijepo obavljena. U 21 sat je gost svetišta mons. Franc Perko, nadbiskup-metropolita beogradski predvodio službu svjetla, koja je završena svečanom procesijom sa svijećama. Vjerojatno za puk najljepši dio večernjeg programa. Dok se mirnom dolinom odzvanja drevni akatistos iz stotine grla orio se pripjev: Svi anđeli u nebu otvorite raj... Slijedila je večernja sv. misa koju je predvodio tajnik biskupije vlč. Andrija Anišić, a propovijed na dva jezika održao je preč. Stjepan Beretić, katedralni župnik. Zanosno i ohrabrujuće Marijinom porukom za ovo naše vrijeme. Slijedila je cijelonoćna molitva klanjanja mladih.

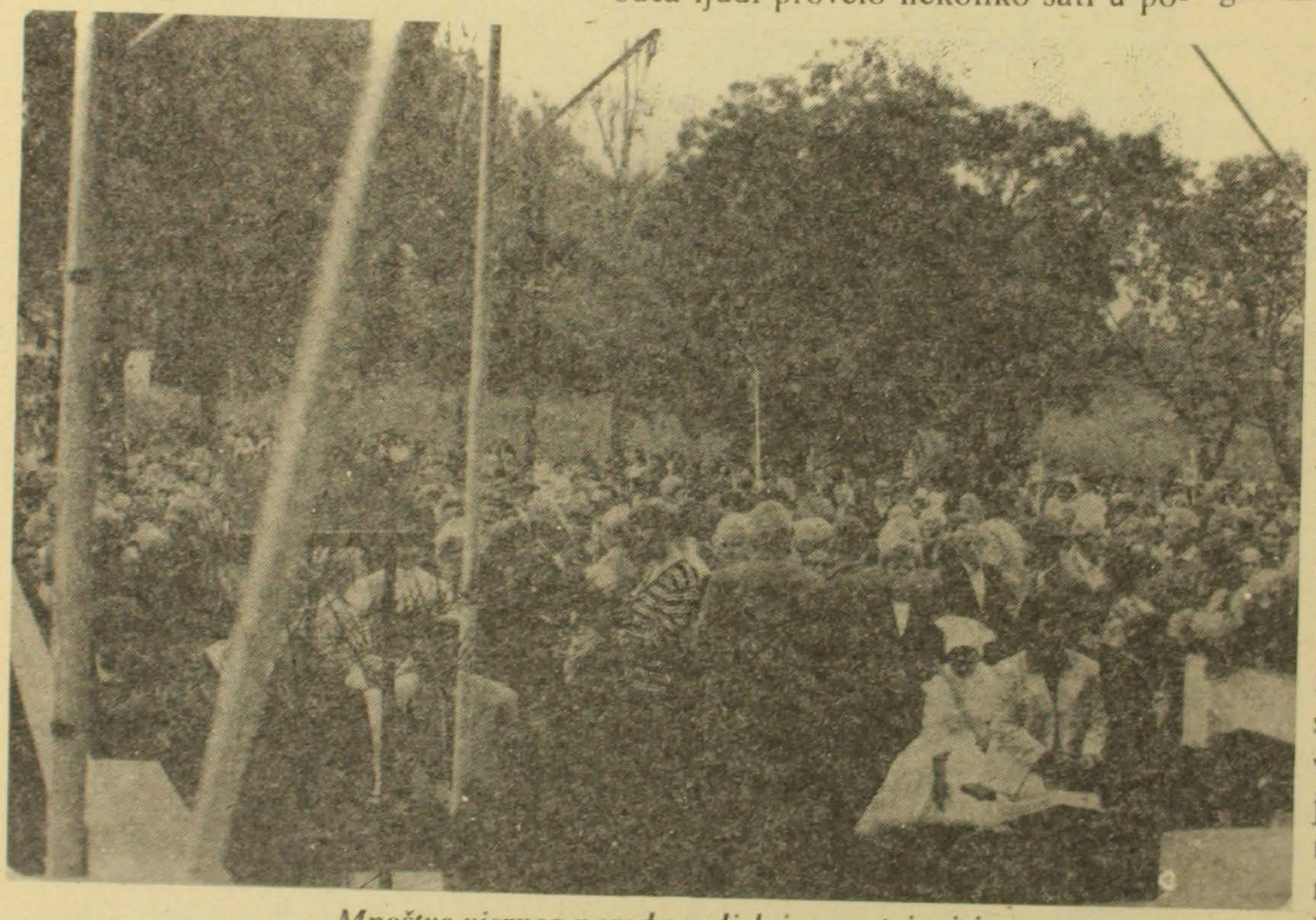
Nedjelja je osvanula isto tako tmurna, hladna i kišovita. Međutim, te okolnosti uopće nisu omele hrabre hodočasnike, nego je od jutarnjih sati

zkvh.org.rs

rijeka ljudi, najviše pješice, pošla iz Grada prema Bunariću. Prva misa je bila u kapeli i koncelebrirali su p. Marijan Kovačević i vlč. Andrija Anišić.

Biskupska sv. misa na mađarskom jeziku bila je na velikom oltaru, a predvodio ju je subotički biskup mons. Ivan Penzes, uz koncelebraciju rektora svetišta, a pjevanje je predvodio mons. Miocs Jozsef. Misa je bila raspjevana, svečana i lijepa, a biskupova riječ utješna i jasna. Na misi je podijeljeno oko 1100 pričesti.

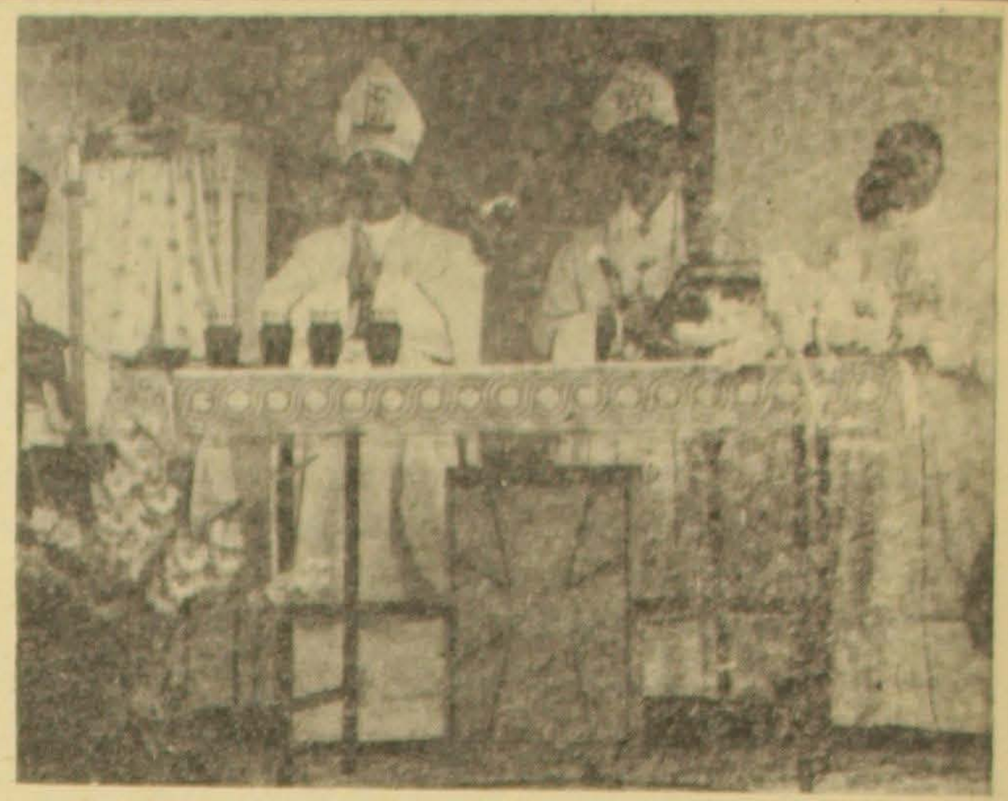
Svečanu sv. misu, uz koncelebraciju Ordinarija i svećenika, predvodio je nadbiskup beogradski mons. Franc Perko. Njegova propovijed je poruka obraćenja i jake vjere u teškim vremenima, kada je Marijin primjer za nas jasan putokaz. Pjevanje je predvodila s. Mirjam Pandžić i katedralni zbor "Albe Vidaković". Prije početka svečane euharistije recital su izveli mladi vjernici župe iz Aleksandrova u prelijepim bunjevačkiim nošnjama, koje je uvježbala s. Eleonora Merković. Na oltar su zavjetnu sliku donijeli bandaš i bandašica Ivan Piuković i Verica Malagurski, u pratnji bandaša i bandašice iz Tavankuta.



Mnoštvo vjernog naroda sudjeluje u svetoj misi

Pošto je bunarićko proštenje i završna manifestacija Dužijance '93. prisutni su bili g-đa Stanka Kujundžić, podpredsjednik grada, članovi Izvržnog vijeća - Komisija za vjerka pitanja i predstavnici KUD "Bunjvačko kolo". Kod ove sv. mise je sabranost vjernika bila izuzetna i prisustvo uistinu brojno. Podijeljeno je nešto preko dvije tisuće sv. pričesti. Nažalost, bilo je premalo svećenika a da bi ispovjedili sve one koji su čekali u dugim redovima da bi obavili ispovijed.

Kišno vrijeme, skupoća i sve ostale tegobe našega vremena pokazale su da je Bunarić u srcima i savjesti vjernika, te da unatoč svih poteškoća na Bunarić se hodočasti ne radi turizma, šetnje, nego kao čin vjere, pokore i molitve. Baš se ove godine dalo osjetiti da je Bunarić sveto mjesto i pravo hodočasničko mjesto subotičkih vjernika. Bez velike propagande, unatoč poteškoćama, toga dana je nekoliko tisuća ljudi provelo nekoliko sati u pobožnoj molitvi Majci Božjoj. Ni na jednom dosadašnjem proštenju nije bilo tako jasno da je jedino zašto se ide na Bunarić: Gospa i molitva njoj.



Svečana misa na Bunariću

Poslije podne u 16 sati je preč. Jakob Pfeifer, župnik u Odžacima, predvodio sv. misu za sve pokojne Marijine hodočasnike koji sù preminuli u protekloj godini. I na toj misi se okupilo nekoliko stotina vjernika.

Program je završen oko 17 sati u nedjelju navečer.

Jedan dio plana koji je bio za ovu godinu planiran jest gradnja novog oltara i Kalvarije. Međutim, ni ekonomske, ni druge prilike nisu za to da bi se u ovim teškim vremenima tamo podigao inače vrlo lijepo izrađeni projekat cijeloga svetišta. No, zaslugom jednog vjerničkog srca koji je osjetio potrebu da se jubilej proslavi na novom oltaru, iz vlastitih sredstava podigao je novi oltar i natkrovlje u vrlo kvalitetnom radu od drveta i željeza. Tako je već uobičajeno mjesto postalo novo, vrlo lijepo i primamljivo. U ovom izvještaju molimo Božji blagoslov za njega i njegovu obitelj, jer bez te zamašne pomoći proštenje bi bilo daleko siromašnije.

Neka Majka Božja, koja je na Bunariću tako lijepo okuplja svoju djecu, bude pratioc svih vjernih štovalaca i neka ih majčinski dočekuje na tom skromnom, a sve većem prošteništu naše Biskupije. Zajednički rad Pastoralnog vijeća u Aleksandrovu, časnih sestara i svih suradnika učinio je, i ove godine, da se svaki vjernik na Bunariću osjećao kao kod svoje kuće.

A.K.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

PET STOLJEĆA CRKVE U SOMBORU

U nedjelju, 6. lipnja 1993. godine proslavili su somborski katolici sa svojim župnikom i dekanom, preč. g. Josipom Pekanovićem, s kapelanom, vlč. g. Lászlóm Fudererom, s predstavnicima gradskih vlasti, s ljudima iz svijeta kulture, predvodjeni našim biskupom msgr. Jánosom Pénzesom 500. obljetnicu crkvenosti i prisutnosti Katoličke crkve u gradu na Mostongi - Somboru. Na svečanoj svetoj misi govorili su predstavnici pastoralnoga vijeća, preuzvišeni gospodin biskup, gradonačelnik, a propovijed je na hrvatskom i madjarskom jeziku izrekao preč. g. Stjepan Beretić, podunavski arhiprezbiter, katedralni župnik iz Subotice. Propovijed objavljujemo u cijelosti. Kako su Somborci toga dana slavili i svoje proštenje: Svetkovinu Presvetoga Trojstva, propovijed je održana o temi zajedništva, a nadahnuta je, kako liturgijskim tekstovima tako i činjenicama iz povijesti Sombora.

Dragi vjernici! Dragi gosti!

Govoriti o Somboru - to znači govoriti o zajedništvu. Govoriti o Somboru - to znači govoriti o slavnome gradu. Govoriti o Somboru - to znači govoriti o čovjeku. U prastaroj kineskoj filozofiji - u toaizmu nalazimo ovu priču: Dvije su ribe nakon bure izbačene iz mora na obalu. Dospjele su na suho. Da spasi svoju drugaricu, jedna od njih se poče praćakati svom snagom. Tako je ispod sebe izbacila svu vodu. Spasla je svoju drugaricu žrtvujući svoj život. Kad je to vidio mudrac, rekao je: "Bolje bi bilo da su i dalje plivale u velikom moru. Tako bi mogle zaboraviti jedna na drugu".

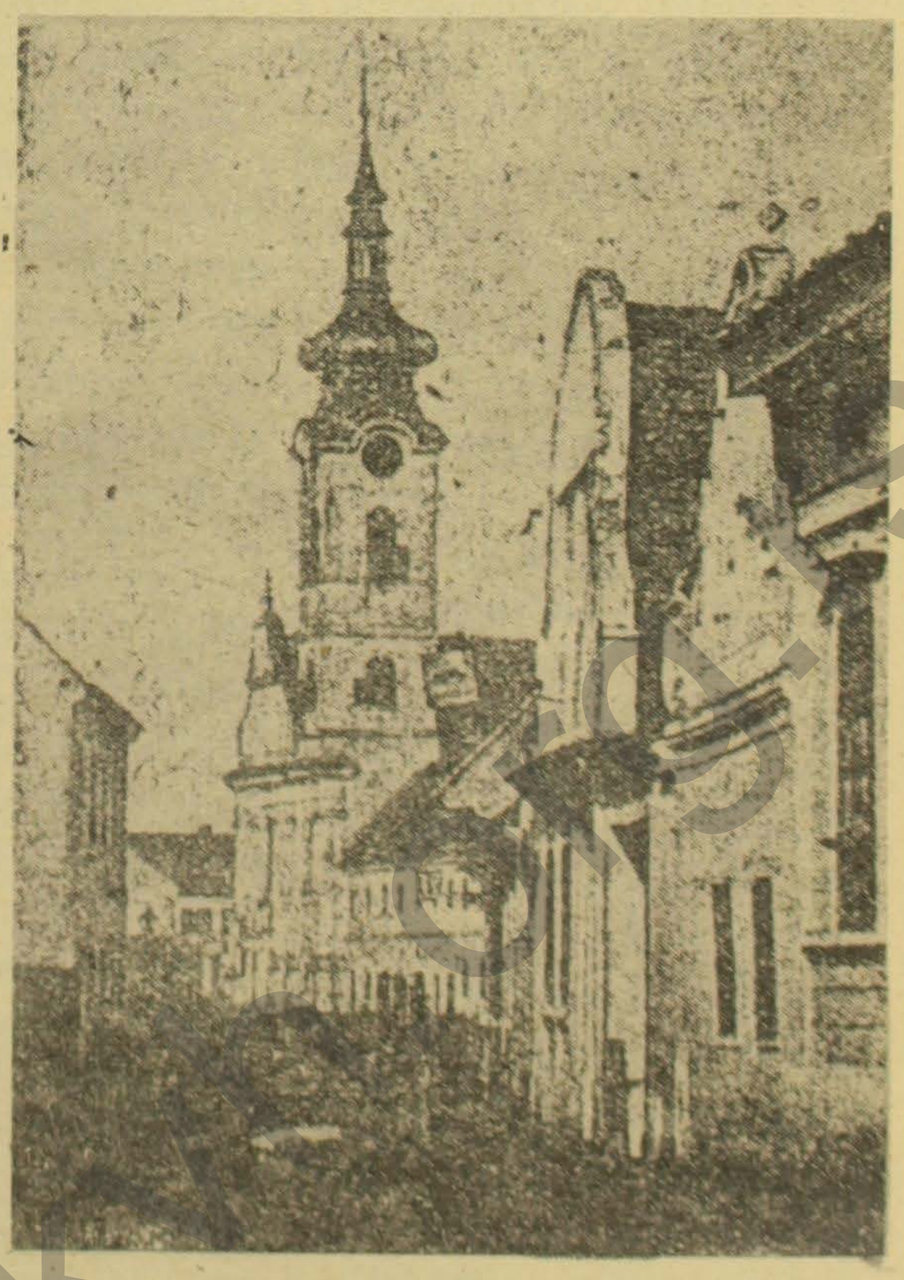
Zar bi zaista bilo bolje da se nikada nisu srele? Zar bi zaista bilo bolje da su mogle jedna drugu zaboraviti? Zar bi nama Somborcima zaista bilo bolje, da se nikada nismo vidjeli? Zar bi bilo bolje da živimo jedni bez drugih? Zar je moguće, da i mi jedni o drugima razmišljamo samo onda kad smo u smrtnoj opasnosti? Je li moguće, da je ideal čovjeka: živjeti u velikom moru samoće, gdje se pliva i živi s mnogima ali bez obzira na bilo koga? Naš grad - grad Sombor je svjedok jedne druge filozofije i jedne ljepše povijesti. Ovaj grad svojom prošlošću ali i sadašnjošću svjedoči za istinitost zajedničke vjere svih kršćana, Židova, muslimana: "NIJE DOBRO DA ČOVJEK BUDE SAM!" (Post 2,18=. Naše iskustvo je, da je zajedno ljepše. Različiti narodi, različiti jezici, različite vjere - sve jedno pokraj drugoga. Svi zajedno u istom gradu, pod istim suncem.

Zajedno oko jednog Boga

Velikom jednom i slavnom narodu objavio se Bog na Sinaju. Objavio se Izraelu i svem svijetu iz oblaka. Progovorio je iz zadimljenog brda. Tako se objavio "JAHVE U SILI, JAHVE U VELIČANSTVU" (Ps 29,4) Objavio se kao Bog "KOJI LOMI CEDRE I SIPA MUNJE" (Ps 29,2.7.). To Izraelci o Božjoj snazi govore u psalmu: "JAHVE POTRESA PUSTINJOM" (Ps 29,8). "JAHVE NAD VALIMA STOLUJE" (Ps 29,10). Ali danas, na svetko-



Svečana sv. misa u Somboru 6.VI 1993.



Župna crkva u Somboru (slika iz 1843.)

vinu Presvetoga Trojstva, danas na dan našega proštenja, čusmo kako se još objavljuje naš Bog: On je "GOSPODIN! BOG MILOSRDAN I MILOSTIV, SPOR NA SRDŽBU, BOGAT LJUBAVLJU I VJERNOŠĆU!" (Izl, 34,6). U toga milosrdnoga i milostivoga Boga bili su zagledani Somborci svih naraštaja, svih vjera i svih jezika. Čitajući oskudnu povijest grada Sombora, kao da u njezinim prapočelima Mojsija nalazimo, koji se u ime Somboraca obraća Bogu: "AKO SAM STEKAO BLAGONAKLONOST U TVOJIM OČIMA, ONDA, O GOSPODINE, PODJI S NAMA! PREMDA JE NAROD TVRDE ŠIJE, OPROSTI NAŠE GRIJEHE... I PRIMI NAS ZA SVOJU BAŠTINU" (Izl 34,9). Tako je Bog prije mnogo stoljeća zakoračio sa Somborcima u povijest. Primio je Somborce za svoju baštinu. Zaradovao se Bog ovome gradu. Zaradovao se njegovim stanovnicima kao da govori: Imam "POKOJ U MILOME GRADU... TAKO SE UKORIJENIH U SLAVNOME NARODU" (Sir 24,11.12). A Sombor je rastao i veličinom i srcem: "UZRASTOH KAO CEDAR NA LIBANU I AKO ČEMPRES NA GORI HERMONU...KAO DIVNA MASLINA U DOLINI...KAO RUŽIČNJACI U JERIHONU...RASUH MIOMIRIS SVOJ...KAO DRVO BAGREMOVO" (Sir 24,13-15).

Tako je rastao grad pod Božjim okriljem. I prije 600 godina bili su Somborci zadivljeni Božjom veličinom. Svoj su grad nazvali SZENT MIHÁLY (Sveti Mihovil). Posvetili su ga takvom velikom andjelu koji pred grijehom i tamom pakla, pred njegovom silom dovikuje: "TKO JE KAO BOG!!!" Još prije 602 godine postojala je u Somboru crkva sv. Mihovila. Nastradala je u potresu prije 550 godina. Opet su Somborci podigli novu župnu crkvu i opet je posvetili sv. Mihovilu. Tada je podignut i novi župni stan. Ta se spominje 1478. godine. I crkva i župnikov stan bili su u tvrdjavi. Iz toga vremena ostalo nam ime našeg župnika Ivana. Poželio je somborski župnik Ivan savršeniji način služenja Bogu. Stoga je ostavio svoje vjernike i otišao u Rim gdje je stupio u redovničku Družbu Sv. Duha. Bilo je to 1479. godine. Tako, nema sumnje, da je Crkva u ovom gradu više ili manje neprekidno prisutna više od 500 godina. Zato smo danas ovdje mi Somborci oko svoga biskupa Ivana. Danas zajedno s biskupom svojim zahvalna srca govorimo:"BLAGOSLOVLJEN BUDI, GOSPODINE, BOŽE OTACA NAŠIH" (Dn 3,20). Zahvaljujemo Bogu za stoljeća vjere, napretka, padova i stremljenja.

Dostojevski je zapisao: "BOG NIJE BIBLIOTEKA KOJA SE MOŽE PROČITATI". A Somborci su povijest svoga grada pisali i gradili zajedno s Bogom. Slavna je to povijest mnogih naroda, mnogih naraštaja, koja se stoljećima pisala. U toj povijesti je bilo dogadjaja važnih za svjetsku povijest. Tako je 1514. godine u dominikanskoj crkvi u Somboru pročitan



Stara Gradska kuća u Somboru

poziv na križarski rat. Iste te godine u seljačkoj buni porušena je i župna crkva sv. Mihovila i dominikanska crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije. Prohujalo je somborskim nebom i 150 godina dugo razdoblje vladavine polumjeseca. Tada je u Somboru uz rijetke kršćane BOG naš jedini imao svoje klanjatelje u sljedbenicima Islama. To je stoljeće i pol odnijelo sa sobom gotovo sve tragove kršćanstva iz srednjega vijeka. Kroz to se stoljeće i pol Bog ovdje zazivao arapskim i turskim jezikom. Ni u to tužno vrijeme nisu zamukla u Bačkoj usta Božjih slavitelja.

U tursko se vrijeme malobrojni kršćanski puk skrivao strahujući za goli život. Čuvao je svoju vjeru kao okosnicu prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Divan oslonac prognanicima iz Bosne, Hercegovine, Srbije bili su svećenici. S hrvatskim pukom dodjoše amo za nas najzaslužniji bosanski franjevci. Naši su ih stari ujacima zvali. Toliko su bili prirasli srcu prognanika i izbjeglica. Franjevačke svećenike naši sugradjani Madjari i još i danas zovu prijateljima "barát".

Godine 1668. već su franjevci bili s narodom u Somboru. Oni su nam bili i župnici i učitelji. Njegovali su naše bolesnike. 307 godina je prošlo od prve kuće koju su sebi franjevci podigli u Somboru. Još prije 276. godina ovdje je stajala malena crkva koju su franjevci s narodom podigli. Ove godine zahvaljujući franjevcima slavimo 275. obljetnicu uvodjenja matičarske službe u naš grad. Prije 271 godine pučku su nam školu otvorili. Prije 241 godine položili su kamen temeljac za ovu divotnu crkvu. 250 godina je prošlo otkako je ovaj župni dom ovaj izgled dobio. Sve su to divni spomenici franjevačke prošlosti grada Sombora. A onda je za mnoge Somborce došla tužna 1781. godina, kad su franjevci temeljem carske naredbe ovu zajednicu vjernika predali svjetovnom svećeniku Stjepanu Jagodiću. Puno je tužnija bila 1786. godina, kad su franjevci morali napustiti i grad i samostan, nažalost, zauvijek. Lijepo je, što su somborski katolici i sa

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

svjetovnim župnicima do danas sačuvali franjevačku tradiciju župe i grada. Tako još i danas slavimo "malo proštenje" Svetoga Franje. Uostalom, svetome je Franji podignut i najljepši oltar u somborskoj crkvi. Uz crkvene zgrade rastao je Sombor i brojem i pučanstvom i obiteljskim kućama i zajedništvom.

U ovoj se crkvi spočetka propovjedalo samo hrvatskim jezikom. Kasnije i njemački zbog austrijskih vojnika i njihovih obitelji. Godine 1763. se prigodno, prvi put propovijedalo i madjarski, a od 1771. godine se redovito, svake nedjelje ovdje propovijeda i madjarski. Tako su Somborci katolici stoljećima učili štovati Boga različitim jezicima. Tako smo navikli živjeti s ljudima koji u različitim crkvama i vjerskim zajednicama štuju Boga. Vjerujem, da somborski katolici nisu samo mode radi svoju novu crkvu posvetili Presvetom Trojstvu. Nisu samo mode radi na središnjem gradskom trgu podigli veličanstveni spomenik Presvetog Trojstva. Vjera ih je nosila. Vjera i molitva: da svi gradjani našega grada budu složni. Da njeguju mir. To je amanet koji nam namriješe oci: sloga i mir. Zajedništvo. Da svi Somborci budu jedno, kao naš trojedini Bog. Kao što u prošlosti vidimo, tako za budućnost vjeruejmo i ispovijedamo: BOG LJUBAVI I MIRA BIT ĆE I SNAMA I S NAŠIM POTOMSTVOM! /Usp. 2Kor 13,11/.

Katolicizam našega grada ima još jednu značajku. To je ljubav prema Mariji. Pogledajte! Pod središnjim svodom naše crkve je oltar Bogorodičin i oltar Antunov. I na jednom i na drugom prelijepa Gospina slika! Krenite od grada na jug. Tamo ćete naći prije 212 godina podignutu kapelu Sniježnoj Gospi. Da ste još početkom ovoga stoljeća Bezdanskim putem krenuli prema sjeveru, došli biste do kalvarijske kapele Žalosne Gospe. Kad su 1904. godine u Sombor došli Gospini karmelićani, još je više oživjelo štovanje Presvete Bogorodice!

Šta da poželimo našem željenom gradu? Šta da poželimo ovome gradu, u kojem su i sami starosjedioci potomci doseljenika? Poželimo ovome gradu, poželimo, da Sombor svakome i zavičaj i dom bude! Da nitko nikada ne požali što se Sombora zaželio. Poželimo, da se svaki stanovnik našega grada nigdje kao ovdje kod kuće ne osjeća! Neka pod okriljem trojedinoga Boga Oca i Sina i Duha Svetoga dugo živi sloga, ljubav, mir i zajedništvo svih gradjana Sombora. Neka pod zaštitom svetoga Mihovila i Blažene Gospe živi i napreduje katolička zajednica Isusovih vjernika, koju franjevci poslije turskoga ropstva tako lijepo obnoviše! Poželimo svim svojim sugradjanima stoljeća mira, procvata i sigurnosti! Neka nam više u srcu nego u uhu odjekne poruka današnje svetkovine: a to je poruka o Bogu koji "JE TAKO LJUBIO SVIJET, TE JE DAO SVOGA SINA JEDINORODJENCA, DA NI JEDAN KOJI U NJEGA VJERUJE NE PROPADNE, NEGO DA IMA ŽIVOT VJEČNI" (Iv 3,16). Dajmo tako i mi sebe za druge, dajmo se za ljepču budućnost! Amen.

(na madjarskom je rečeno)

Slave, evo somborski katolici. Slave zato što više od pola tisućljeća u ovoj ravnici živi Crkva. Slavi danas naš voljeni grad. Slavimo proštenje. Kako je velika svetkovina ovo proštenje! U ovom je slavlju ovdje Božji narod, redovništvo, svećenstvo, biskup - svi zajedno! Svi smo se okupili oko ove goleme slike - oltarne slike Presvetoga Trojstva! Ta je slika oličenje Božjega života i Božje ljubavi! Snažna je i nježna. Blagoslovio ju je 1784. godine otac Petar Novak. Slika je djelo Paula Kronowettera. Više od 200 godina ova slika poziva katolike Sombora na jedinstvo i ljubav! Evo nas u našoj "staroj crkvi". Ovdje smo mi Somborci, uvijek ponosni jedni na druge i na zajedničku prošlost. Naša prošlost je najmanje ružičasta. Čine ju mnogi ratovi, mnogo patnje i premnogi progoni. Prošlost obično previše uljepšavamo. Szécsényi je zabilježio: "Ljudska slabost obično u ljepšem svjetlu prikazuje prošlost i starinu, nego sadašnjost i budućnost". Današnja je svetkovina budućnosti okrenuta. Bez obzira na prošlost! Krštenje je osnov našega jedinstva. Trojedini naš Bog nas na to obvezuje. Uostalom evo Božje riječi: "NASTOJTE SAČUVATI JEDINSTVO DUHA, POVEZANI MIROM. JEDNO TIJELO I JEDAN DUH, KAO ŠTO STE SVOJIM POZIVOM POZVANI SAMO JEDNOJ NADI; JEDAN GOSPODIN, JEDNA VJERA I JEDNO KRŠTENJE; JEDAN BOG I OTAC SVIJU, KOJI JE NAD SVIMA, KOJI DJELUJE PO SVIMA I U SVIMA STANUJE" (Ef 4,3-6).

Eto, svetkovina Prestvetoga Trojstva tako zove na jedinstvo. Moja je pokojna majka govorila o tome kako su stari Somborci zajedno slavili blagdane i Katoličke i Sprske pravoslavne crkve. I sam se dobro sjećam, da moj djed i baka, a ni moji roditelji nikada nisu radili na njivi kad su naši pravoslavni susjedi slavili koji blagdan. U stara vremena su pravoslavni gradjani izlazili na gradske trgove i ulice da promatraju katoličke procesije, a katolici da vide pravoslavne litije. Toliko smo mi Somborci bili obzirni i pažljivi jedni prema drugima. Čvrsto vjetujem,



NAPÓRA A FERENCES RENDHÁZ FALÁN

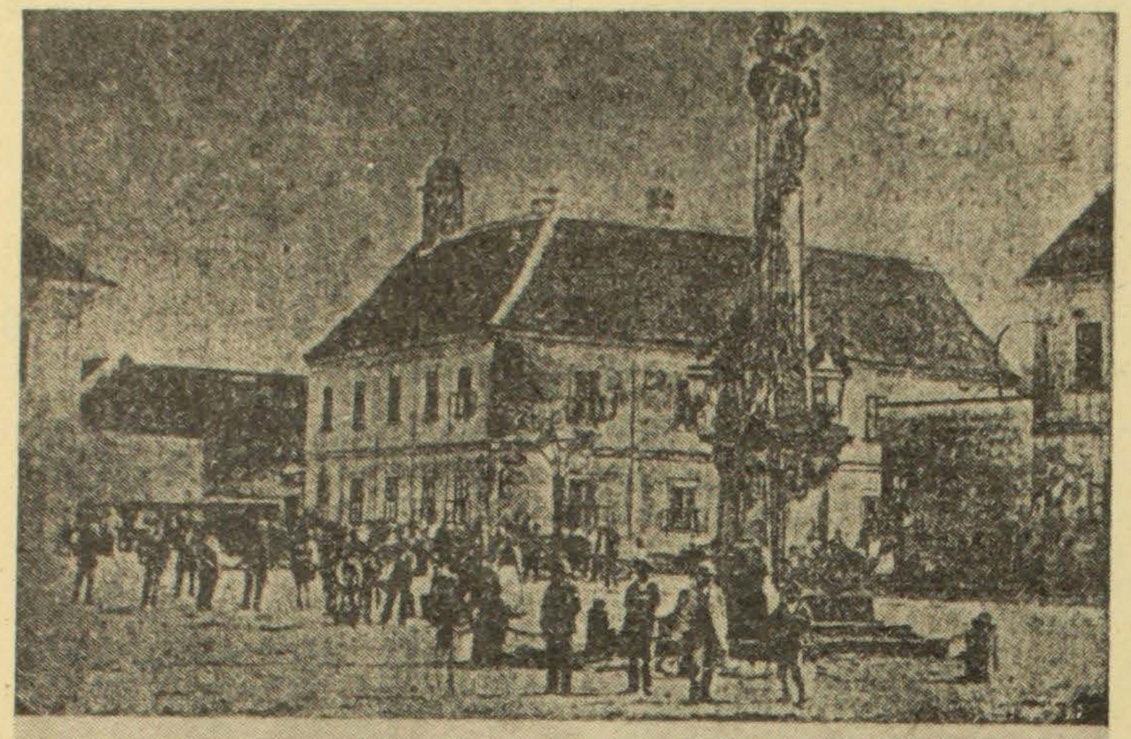
zkvn.org.rs

da će to uvijek tako i ostati: ta jedan je Gospod i jedno nam je krštenje!

Dobro znajmo, da to nije uvijek tako bilo. Ovaj je kraj nastradao od tatarske najezde. Opustošen je Sombor i u seljačkoj buni. Ovdje su se u Somboru okupljali pobunjeni seljaci. Odavdje su otišli sve do Beča. Te, 1514. godine je u Somboru pored crkve sv. Mihovila bila i dominikanska crkva Velike Gospe. Obje su pale žrtvom seljačke bune. Tada se nad Somborom moglo reći što je Jeremija zapisao: "KAKO NAPUŠTEN JE SLAVNI GRAD, GRAD RADOSTI MOJE?" (Jr, 49,26). Jedva se opet podigao tadašnji grad pod imenom Szent Mihály, jedva je stasao u maleni gradić, kad eto ti Turaka. Opet se u ruševine pretvorio. Pitao bi prorok Sefanija: "TO LI JE VESELI GRAD KOJI JE STOLOVAO U MIRU, KOJI JE U SVOM SRCU GOVORIO: 'JA I JEDINO JA'! GLEDAJ, POSTADE RAZVALINA...SVI KOJI POKRAJ NJEGA PROLAZE ZVIŽDE I MAŠU RUKAMA" (Sef 2,15).

Trebalo je samo 150 godina, da nekada katolički grad Sombor dobije obrise istočnjačkog grada - grada obilježenog džamijama i turskim graditeljstvom. U turski je grad izrastao Sombor.

Ipak još za turskog ropstva počima prosijavati svjetlo Kristovoga evandjelja. U ovim se krajevima pojavljuju franjevci. Živjeli su živo-



A GIMNÁZIUM 1850 KÖRÜL

tom prognanika. Kako sam već spomenuo, katolici Hrvati su ih ujacima, a Madjari prijateljima prozvali. Hodali su u turskoj nošnji. Pod nošnjom i odijelom kucalo je u franjevaca srce obrazovano i odgojeno u zapadnoj Europi. Najviše ih je u Italiji stjecalo znanje i franjevačku duhovnost. Oni su se starali o Isusovom stadu ne samo u Bačkoj nego i diljem Madjarske. I opet je Sombor postajao sve više kršćanski grad. Ovdje su u sve većem broju zajedno živjeli, u skrovitosti doduše - pravoslavni Srbi i katolički Hrvati. Zajedno su živjeli - živjeli zajedno - to je život tadašnjih i današnjih gradjana ovoga grada. Drugašije se ovdje nije moglo, drugačije se ni danas ne može. Napetosti je bilo. Bilo i progona. Bilo je i nerazumjevanja. No, Somborac je ostao, što je uvijek bio: gostoljubiv, prijatelj, duhovit - jednom riječju dobar prijatelj dobru čovjeku. Somborac je uvijek bio čovjek koji govori jezike.

Ova je svetkovina blagdan zajedništva. Čuli smo u evandjelju, kako je Bog volio svijet... Danas govorimo o prošlosti našega grada, o prošlosti našega zajedništva. Tu smo u opasnosti, da prošlost odviše uljepšamo, a da o sadašnjosti i budućnosti samo maštamo ništa ne radeći. Ostanimo još za jednu rečenicu kod Szécsényija: UVIJEK GOVORIMO SAMO O ONIM DUŽNOSTIMA KOJE NAS VEŽU UZ RODITELJE, A NIKADA ILI RIJETKO O O NIMA KOJE NAS OBVEZUJU PREMA DJECI. IPAK SU TE DUŽNOSTI JOŠ SVETIJE OD ONIH PREMA RODITELJIMA". A djeci dugujemo puno. Dužni smo im darovati vjeru. Dati im pripadnost. Naučiti ih naš jezik. Prenijeti na njih našu svijest. Gdje da nadjete još jedan grad kao Sombor. Sombor je bio kadar iznjedriti Csihás Benőóa. Taj plemeniti čovjek nije sebi već budućim naraštajima darovao gradsko zelenilo. Ovo je rodni grad mnogih umjetnika, pisaca, velikih ljudi. Neka nam srce bude danas puno zahvalnosti. Recimo Bogu hvala za mnoge plemenite somborske majke i očeve koji su radjali dobre Somborce, ali molimo i za takve roditelje i u budućnosti!

Puno je u našim dušama danas brige i muke. Bojimo se i za svoju sadašnjost. No, ni sadašnjost ni budućnost nije samo u našim rukama. Ima Bog. Postoji Otac - Stvoritelj. Postoji uskrsli naš Gospodin - koji se za nas rodio, za nas trpio, za nas uskrsnuo! Postoji i Duh Sveti koji nas nadahnjuje na ljubav i na nove početke!

A udruženi s tim Svemogućim, s tim Bogom koji stvara - uvijek možemo očekivati bolje dane. Stvarati, truditi se i dalje! Dragi Somborci, čujete šta veli pjesnik: "Ipak treba se potruditi. Treba probuditi jedan novi duh. Treba da sve duše obuzme taj novi duh: u stari duh valja usaditi čišće osjećaje, ucijepiti plodonosne zamisli, da već doživimo dan, kad će se u srcu zagrliti i u svim srcima zavladati pravda i ljubav. Da konačno i najsiromašniji siromah u svojoj kolibi uzmogne reći: Nisam sam. Imam i ja milijuna braće! Ja sam s njima, oni su sa mnom. Štogod ti od mene, sudbino zatražila - nikada se pred tobom preplašiti neću. Ne bojim se!" /Vörösmarty, Gondolatok a könyvtárbam/.

Amen.

Stjepan Beretić

Uredništvo "Bačkoga klasja" čestita Somborcima njihov veliki jubilej, kao jubilej jednog kraja Subotičke Biskupije. Kako ove i naredne godine pred Somborcima još stoji cijeli niz okupljanja: dužijance, proštenje kod Sniježne Gospe, blagdan Imena Marijinog, oni se spremaju, da veliki jubilej crkvenosti obilježe ne samo crkvenim i liturgijkim skupovima i slavljima, nego i jednim znanstvenim simpozijem. U svemu tome "Bačko klasje" želi Somborcima puno radosti i uspjeha!

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

JUBILARNI KONCERT KATEDRALNOG ZBORA "ALBE VIDAKOVIĆ"

Subotička katedrala bila je 20. VI 1993. god. svjedok velikog slavlja i velikog kulturnog događaja. Katedralni zbor "Albe Vidaković" priredio je jubilarni koncert u povodu proslave 20. godišnjice svoga osnutka daleke 1973. god. kada je spomen 200. godišnjice početka gradnje subotičke crkve sv. Terezije, danas katedrale - bazilike.

Na ovom jubilarnom koncertu izvedena su zborna djela kompozitora koji su bili na programu proteklih 20 godina, da se tako dobije slika dugogodišnjeg rada katedralnog zbora.

Naš slavljenik nosi ime velikog kompozitora i muzikologa Alba Vidakovića, koji je rođen u Subotici 1914. a umro u Zagrebu 1964. god. i sahranjen u subotičkom Bajskom groblju.

Njegova djela bila su na programu svakog koncerta katedralnog zbora, a na ovoj jubilarnoj svečanosti zbor je pjevao Vidakovićevu "Misu simplex" (Kyrie, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei) i marjansku pjesmu "Zdravo Djevo, djeva slavo".

Bila je dragocjena pomoć i suradnja s katedralnim zborom Milana Asića, koji je rođen u Zagrebu 1917. god. ali je od 1946. god. sve svoje stvaralačke snage posvetio Subotici. Uz druge aktivnosti u subotičkom muzičkom životu, zadnjih godina komponirao je niz duhovnih i rodoljubnih pjesama na stihove bačkih hrvatskih pjesnika (Ante Evetović Miroljub, Aleksa Kokić, Ante Jakčić, Jakov Kopilović i Stipe Bešlin).

Od tih kompozicija među najljepšima je pjesma "Blagoslovljena ova zemlja" (na stihove Ante Jakšića i Bele Gabrića). U njoj je izražena ljubav prema našoj bačkoj ravnici i njenim zlatnim klasovima koje na dužijancu prinosimo na oltar uz zahvalnost i molitvu da Božji blagoslov prati sve ljude i njihove prostrane njive.

M. Asić je komponirao ovu pjesmu za dužijancu u subotičkoj katedrali 1982. god. i od tada je svake godine pjevana na proslavi dužijance, na sv. Misi zahvalnici, za vrijeme prikazne procesije. Zbog toga je bilo dostojno i pravedno da je čujemo i na ovom jubilarnom koncertu u izvođenju mješovitog zbora uz pratnju tamburaškog orkestra pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.



Od brojnih Asićevih duhovnih kompozicija na programu ovog jubilarnog koncerta bila je pjesma "Domine, aut pati, aut mori" ("Gospodine, ili trpjeti, ili umrijeti. Ljubav se ljubavlju vraća. Aleluja).

Katedralni zbor je tokom proteklih 20 godina na svom programu imao brojna djela hrvatskih kompozitora svih generacija.

Na ovom koncertu bio je zastupljen veliki hrvatski kompozitor Ivan Zajc (Rijeka 1832 - Zagreb 1914.) koji je komponirao više rodoljubnih pjesama, opereta i opera, od kojih je najpoznatija "Nikola Šubić Zrinjski".

Ove vječeri mješoviti zbor je pjevao njegovu duhovnu pjesmu "Ave Maria".

U svome radu zbor je njegovao stare crkvene napjeve i zato je ravnatelj s. Mirjan Pandžić često posegla za starim izdanjem tih pjesama, koje su skupljene u zbirci "Citara oktokorda" (1757.) ("Citara sa osam struna").

Na ovoj svečanosti ženski zbor mladih je pjevao pjesmu "Zdravo Marijo".

Tokom proteklih stoljeća umjetnici-kompozitori svih naroda stvorili su bezbrojna muzička djela koja su postala zajedničko dobro svih koji vole ljepotu umjetnosti.

Da spomenem samo najveće kompozitore s kojima nas je katedralni zbor upoznao:

Wolfgang Amadeus Mozart (Salzburg, 1956 - Beč, 1971.) je jedan od najvećih europskih kompozitora. Na ovom koncertu mješoviti zbor je pjevao njegov motet "Ave verum".

Besmrtni genij u muzičkom stvaralaštvu je Ludvig van Bethoven. Vrhunac muzičke umjetnosti su njegove snažne simfonije. Na ovom jubilarnom koncertu mješovti zbor je pjevao njegovu kompoziciju "Nebesa sjaju".

Georg Fridrich Händal je velik njemački kompozitor koji je stvorio brojna djela, od kojih su najpoznatiji njegovi oratoriji "Uskrsnuće", "Jozua", "Juda Makabejac" i "Mesija" iz kojeg je katedralni zbor 17. travnja 1988. god. prvi put izveo veličanstveni "Aleluja", a zatim više puta ponovio.

Na ovom jubilarnom koncertu mješoviti zbor je pjevao zbornu pjesmu "Slava ti Kriste, Bože naš" iz oratorija "Juda Makabejac".

U crkvenom životu je imao posebno veliku ulogu gregorijanski koral i zato je katedralni zbor s ljubavlju njegovao to pjevanje, a na ovom koncertu je pjevana poznata pjesma "Salve Regina" ("Zdravo Kraljice").

Kad su se i u duhovnoj muzici pojavile šansone, one su i pored početnog nepovjerenja u nekim crkvenim krugovima, naišle na prihvaćanje od članova zbora i njihovog ravnatelja s. Mirjam. Duhovne šansone su uvrštene u program, a priređeni su i posebni koncerti na kojima su mladi pjevali duhovne šansone. Na ovom koncertu zbor mladih je pjevao pjesmu "Ta svjetla" Petra Kinderića na tekst Inocenta Mikića uz pratnju tamburaškog orkestra pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

U ulozi dirigenta u nekim točkama ovog koncerta nastupila je Mirjana Ivković Mitrović.

Na orguljama je pratila s. Mirjam, a u nekim točkama Silvana Bilinc Žigmanov.

Neke kompozicije pratile su na flauti Marina Pećerić i Kristina Molnar.

Na ovom jubilarnom koncertu dano je dostojno priznanje i zahvalnost Stipanu Jaramazo-

zkvn.org.rs

viću kao umjetničkom voditelju "Subotičkog tamburaškog orkestra". On je načinio aranžmane za tamburaški orkestar brojnih božićnih i drugih pjesama i šansona, koje je pjevao katedralni zbor na svojim koncertima i u crkvi.

Zasluga je St. Jaramazovića da su tamburice kao bunjevački i šokački narodni instrument došle na crkvene liturgijske svečanosti i na naše koncerte pa su tako stvorene nove umjetničke vrijednosti.

U radu sa katedralnim zborom uz Stipana mnogo je pomogla i Jelena Jaramzović pa im treba dati zajedničko priznanje i zahvalnost, jer bez njihove pomoći bili bismo mnogo siromašniji u našem muzičkom životu.

Tokom 20 godina katedralni zbor "Albe Vidaković" upoznao nas je sa brojnim muzičkim djelima hrvatskih i svjetskih kompozitora. Njegovim zalaganjem svi slušaoci su postali duhovno bogatiji i darovani neprolaznom ljepotom muzičke umjetnosti.

Zato prigodom ovog jubileja ističemo veliku zahvalnost katedralnom zboru "Albe Vidaković" za sve što je učinio kao doprinos našoj duhovnoj kulturi i u njegovanju i čuvanju naše muzičke baštine.

Zbog svih tih zasluga posebno priznanje i zahvalnost izražavamo s. Mirjam Pandžić kao ravnatelju, jer je neizmjernom ljubavlju i velikom upornošću i znanjem vodila katedralni zbor 20 godina iz uspjeha u uspjeh. Svojim umjetničkim radom ostavila je neizbrisiv trag u duhovnom kulturnom životu Subotice i daleko šire.

Također najiskrenijim riječima treba zahvaliti svim članovima katedralnog zbora koji su svojom žrtvom i ljubavlju pomogli u svim uspjesima i razvitku ovog umjetničkog rada. To priznanje i zahvalnost iskazujemo njima, jer su nam pružili mnogo lijepih susreta sa muzičkom umjetnošću.



"Krštenje zbora", 19.10.1990.

Među članovima katedralnog zbora svojom žrtvom i ljubavlju posebno treba istaći zalaganje Jelice Skenderović, koja je najviše pomogala u crtanju palakata i u svim tehničkim pripremama oko organiziranja cjelokupnog rada zbora, njegovih koncerata i gostovanja. Ljubav prema zboru dala joj je snagu da savlada sve trenutne poteškoće i zato je među najsretnijim na proslavi ovog jubileja.

Da bismo u proslavi ovog jubileja katedralnog zbora mogli procijeniti njegove zasluge, moramo se zamisliti kakve bi bile naše crkvene svečanosti i kulturne priredbe bez njegovog sudjelovanja. Koliko bismo bili siromašniji u našem duhovnom i kulturnom životu. Crkve bi nam bile nijeme, a sve priredbe sirомašne. Mi bismo ostali željni lijepe muzike.

Zato uz ovu zahvalnost želimo zboru mnogo uspjeha u daljem radu i da njegovo pjevanje bude slavljenje stvoritelja svih ljepota i da bude čuvar svih vrednota naše muzičke baštine.

P.S.

Poslije koncerta članovi katedralnog zbora okupili su se na drgarsko veče u bivšem Katoličkom krugu da još jednom pozdrave s. Mirjam i da se razvesele i malo počaste u prijateljskom druženju .

Bela Gabrić

POZDRAV KATEDRALNOM ZBORU "ALBE VIDAKOVIĆ"

"Veliča duša moja Gospodina, jer mi velika djela učini".

Ovim riječima počinjemo našu proslavu 20. godišnjice postojanja i rada katedralnog zbora "Albe Vidaković" u Subotici.

Nošeni vjetrom i ljubavlju, a pod vodstvom s. Mirjam Pandžić akordi pjesama naših programa razlijegali su se i razliježu se od Subotice po cijeloj Bačkoj i dalje do Zagreba, Sombora, Mostara, Tuzle, Osijeka, Baje, Bačaljmaša i Kamćara.

Dok slušamo njihove odjeke, nemoguće nam je izraziti što osjećamo u duši. Znamo da nam je pjevanje uvijek bilo izvor sreće, topline i bogatstva u duši. Zato nam žrtve i odricanja nikada nisu bile teške.

Pjesmom smo slavili Boga, a ljudima navještavali ljubav. Bili smo i jesmo zaljubljenici naših ravnica, našeg naroda i naše kulturne baštine.

U tome nam je divan primjer uvijek davala s. Mirjam

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

Pandžić. Besprimjernom strpljivošću i ljubavlju objedinila je zbor i svojim umjetničkim radom stvorila je jednu divnu i harmoničnu cjelinu. Postali smo čuvari baštine i glasnici evanđela.

Na svim gostovanjima osjetili smo radost stvaranja novih prijateljstava, koja i danas žive.

Pored svih svojih dužnosti s. Mirjam je uvijek bila okrenuta plemenitim ciljevima umjetnosti. U toj želji je osnovala katedralni zbor, koji je nastupao na brojnim koncertima, na kulturnim priredbama i na crkvenim proslavama pa je tako uvijek bio prisutan u našem kulturnom i duhovnom životu.

Plemeniti zanos i vjerničko predavanje s. Mirjam je prenijela na sve članove zbora u zajedničkom radu.

Dok zahvaljujemo s. Mirjam za dvadesetogodišnji rad u vođenju zbora, želimo istaći da su na stazama dugogodišnjeg hoda našeg zbora ostale duboke brazde i jasni putokaz koji daje obavezu mladim generacijama da slijede te primjere i da unapređuju crkvenu glazbu i čuvaju kulturnu baštinu našeg naroda.

Za plodove našeg zbora zaslužni su i dobrotvori koji su ga prema svojim mogućnostima materijalno pomagali. Na svim dobrim djelima zahvaljujemo.

Katedralni zbor je skromno počeo prije 20 godina, ali brzo je bio u stanju i sposoban da u svoj program s oduševljenjem uvrsti velika zborna djela najvećih hrvatskih i svjetskih kompozitora.

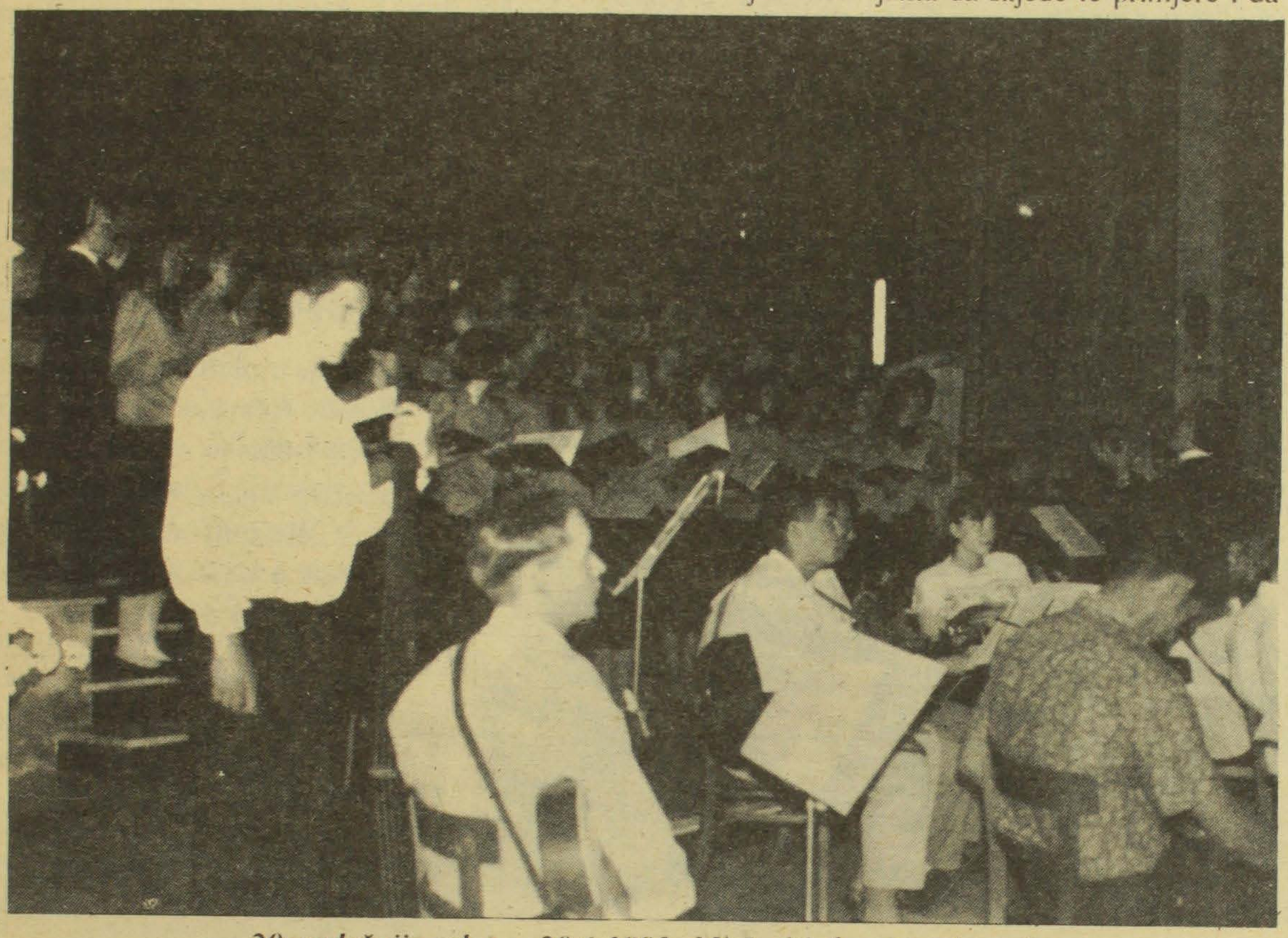
Naš katedralni zbor nosi ime slavnog Subotičanina Albe Vidakovića, koji je proslavio svoj rodni grad, a naš zbor je mnogo učinio da se upoznaju njegova muzička djela.

Zahvaljujemo svima koji su nam tokom proteklih godina davali podršku i to nam je davalo snage za dalji rad Bogu na slavu, a Crkvi i narodu na radost.

Svima posjetiocima, koji su dolazili na naše koncerte, dugujemo posebnu zahvalnost što su nas pratili i podržavali u našem dugogodišnjem radu i dijelili radosti i uspjehe.

Subotica, 10. VI. 1993.

Vita Grunčić



20. godošnjica zbora, 20.6.1993,-Mješoviti zbor i tamburaši

VEČE DUHOVNIH ŠANSONA

Mladi članovi katedralnog zbora "Albe Vidaković" imali su u katedrali koncert duhovnih šansona u subotu, 29. svibnja ove godine kao pripremu za veliki blagdan Duhova.

Dok slušam početne akorde pjesme kojom je koncert započeo ja sam molila:

"Daj nam svima Duha svog
i snagu da Ti vjerujemo dovijeka".

Da mu vjerujemo do vijeka, jer sutra su Duhovi, rođendan Crkve, dan svih onih koji su vjerom prihvatili uskrslog Krista i tako postali članovi Crkve.

Duhovne šansone su se pojavile prije 25 godina pa polako ali sigurno dobivaju mjesto u crkvenoj glazbi, jer svojim sadržajem "čuvaju vatru srca", navješćuju da "život nikada umrijet neće". "Isus je umro na križu za nas, da privede sve nas u raj." U tim pjesmama molimo za mir.

Program koncerta mladih počinje pjevanjem pjesme - molitve sa dubokom vjerom i predanjem:

"Kriste, u Tvoje ime sad
smo ovdje svi,
A mi vjerujemo da si s nama
Ti!
Bez Tebe bili bismo bijedni, preslabi,
Za život nam snage daj!"

Ovu sadržajnu crnačku pjesmu napisao je fra Inocent Mikić, jedan od članova franjevačkog sastava "Prijatelji".

Svi zajedno uz pratnju tamburaškog orkestra zapjevali smo uskrsnu pjesmu "Kraljice neba, raduj se". Obradu za tamburaški orkestar pripremio je Stipan Jaramazović. Uz bezgraničnu nadu pjevali smo: "Moli, moli Boga za nas", jer mi smo uvijek bili Marijin narod. Njoj smo se i ovom zgodom obratili kao Majci milosrđa i ljubavi.

Iza obnovljene vjere u uskrsnuće mladi su pjevali veseli "Aleluja" u pjesmi "Tvoje ruke", koje su pune cvijeća za Kristov grob i radost što ga nalaze praznog zbog Njegovog uskrsnuća. Tekst za ovu pjesmu napisao je fra Inocent Mikić, a glazbu Marčelo Domini.

Pjesmom "Milost" mladi kazuju sreću što nas je milost vodila i dala snagu za mir. Poveli su nas u duboku meditaciju. Zahvaljivali smo Bogu, jer je svaki trenutak našeg života samo mi-

zkvn.org

lost Božja. Bili smo sretni što je naša meditacija bila potaknuta još i pjesmom "Hej, polja sva kliču" u kojoj smo iskazali da

"u srcu radost sja!
U Bogu sretan sam ja!"

i čuli smo poruku:

"Za sve ljude, koje sretneš,
uvijek imaj ljubavi,
jer je to tek život pravi,
to je život vječnosti".

Zatim smo pjevajući "Dođi, Duše Presveti" molili za jakost i ustrajnost.

Slijedila je pjesma: Hvaljen budi, o Bože kralju mira", koja nas je još više ponela, jer kaže:

"S tobom uvijek pobjeđujemo mi!
Svetog Duha Ti izlij na nas,
cijelom svijetu došao je spas".

Pjesmom "Samo malo sunca u moj tmurni dom" molili smo i suosjećali s našom ispaćenom braćom "kao graditelji mira, glasnici pravde, kao svedoci Tvoje ljubavi i članovi Tvoje Crkve molimo Te za mir u srcima, među narodima, u obiteljima i u cijelom svijetu.

Kao uzdanje govorili smo Kristu: "Čuvam vatru svoga srca i sanjam kad će cijeli svijet u svijetlu Tvoga uskrsnuća u raju ubrat prvi cvijet"...

Vjerom i nadom smo pjevali:

"Cijeli svijet Te moli u meni,
cijeli svijet se bori u meni.
Milijuni bijedom zgaženi
Nek osjete dâ sunce i za njih postoji".

Sjemeništarci su se uključili u ovo divno lirsko veče pjevanjem šansona u kojima su nam kazivali radost zbog prisustva Božjeg i zbog vječne radosti koja je u nama i zbog nade da će nas Bog tješiti i dati pravi mir.

Zatim su mladi katedralnog zbora "Albe Vidaković" nastavili pjesmom "Molitva za mir". Stihove i glazbu napisala je Silvana Bilinc Žigmanov. Pozivali su nas na molitvu za mir:

"Za mir, za mir, molimo mi,
da ljudi svijeta budu slobodni"...

Prije razilaženja svi smo svoje nade ostavili u ruke Krista i složno zapjevali:

"Ostani s nama, jer večer je,
Ostani, Gospodine,
Ostani s nama, jer mrači se,
Ostani Gospodine!"

Pošli smo kućama svojim obogaćeni iskustvom da pjesma, čiji sadržaj potiče na meditaciju, obogaćuje dušu. Molili smo za mlade članove katedralnog zbora "Albe Vidaković" sa njihovim ravnateljem s. Mirjam Pandžić. Molili smo za sve nesretnike i stradalnike da ih Bog blagoslovi i utješi.

Vita Grunčić



Ženski zbor mladih

KONCERT U BAJMOKU

Ljubitelji klasične glazbe popunili su u petak, 20. kolovoza 1993. godine crkvu sv. Petra i Pavla u Bajmoku, kako bi uživali u prelijepim djelima velikih kompozitora, na prvom koncertu crkvenog pjevačkog zbora i glazbenika bajmočke župe.

Mladi g. Csaba Pasko, sjemeništarac, prije nekoliko mjeseci okupio je pjevački zbor. Zbor sačinjavaju članovi razne dobi, od 10 do 70 godina. Posljednjih tjedana, u večernjim satima, kada se svaki posao završi i utihne dječja igra, redovito su svi dolazili na probe i marljivo vježbali pjevanje za svoj prvi koncert.

Pred sam koncert uvukla se u redove Zbora neizbježna trema, jer su željeli svojim župljanima pružiti sve od sebe.

Od kompozicija za orgulje Csaba je svirao Wenzelov "D-mol preludium" i "A-mol preludium i fugu" J. S. Bacha. Uz njegovu pratnju prof. Kokai Deli Marta svirala je na flauti "Rondeau" Buononcinija i "Ave Maria" Ch. Gounda. Gospodin Ivan I. Ivković izveo je na klarinetu "Ave verum" W.A. Mozarta; "Menuet" C.W. Clucka. Pjevačkizbor je kroz djela Handela, Mozarta, Schuberta, Barosa... slavio ime Gospodinovo i Marijino. Uz pratnju Attile Garajszki na orguljama, zborom je ravnao Csaba P. Slistica Bernadetta Ozvald, otpjevala je Schubertovu "Ave Mariju".

Župljani su sudionike nagradili velikim pljeskom. Zahvaljujemo svim sudionicima što su nam priredili ovaj pravi glazbeni užitak.

Osobito zahvaljujemo mladom gospodinu Pasko Csabi što je na tako divan način angažirao pjevače naše župe, što su oni s velikom radošću prihvatili. Želimo da nastave svoje djelovanje jer željno očekujemo još ovakvih koncerata. Oni su nam zaista potrebni za izgradnju duhovnog blaga i glazbene kulture Bajmoka.

Aleksandra

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

KONCERT MLADIH UMJETNIKA

U utorak, 7. rujna ove godine naveče r u subotičkoj katedrali mladi umjetnici priredili su ugodni doživljaj svojim prijateljima i svima ljubiteljima muzičke umjetnosti.

Mladi naši umjetnici Timea Kalmar (mezzospran i violončelo), Emil Gabrić (violina) i Alen Kopunović Legetin (orgulje) izveli su bogat program od 12 točaka.

Na programu su svojim djelima bili zastupljeni veliki umjetnici Johan Sebastijan Bach, George Fridrich Händel, D. Scarlatti i drugi.

Naizmjenično su se mijenjale točke na orguljama Alena Kopunovića sa točkama na violini Emila Gabrića, a svemu je dala draž svojim solo pjevanjem naša mlada pjevačica Timea, koja je također pratila pojedine točke na violončelu.

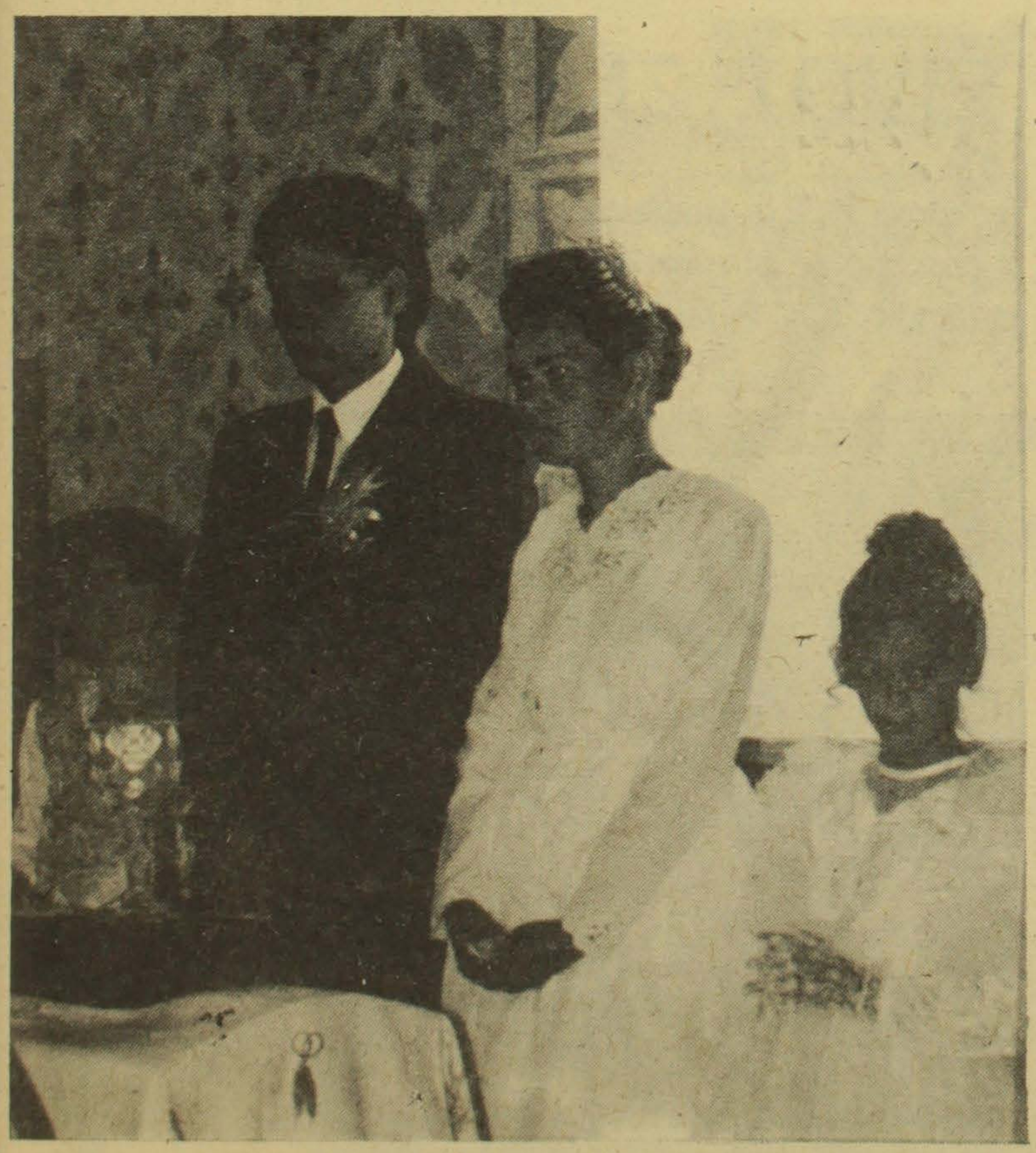
Na kraju su mladi umjetnici nagrađeni burnim aplauzom zadovoljne publike kao znak priznanja sa željom da napreduju u svom razvitku i postignu nove uspjehe kojima će nas nagraditi i obradovati na budućim koncertima.



Emil Gabrić, Alen Kopunović, Timea Kalmar

Al-Be

DUŽIJANCA U ŽEDNIKU



Bandaš i bandašica u Žedniku 11.VII 1993.

U nedjelju, 11. srpnja 1993. godine, u Starom Žedniku, održana je prva ovogodišnja zahvalna svečanost - Dužijanca. Svečano euharistijsko slavlje u 9,30 sati predvodio je duhovnik sjemeništa "Paulinum" vlč. Slavko Večerin. Ovogodišnju "krunu" dužijance prinjeli su na oltar bandaš Petar Skenderović i bandašica Slavica Gabro, u pratnji malog bandaša Stipana Šarčevića i male bandašice Mirjane Vojnić. Živi ukras oltara i crkve bili su i djeca i mladi u narodnim nošnjama, njih oko četrdesetak.

I ovogodišnja dužijanca u Žedniku prošla je dostojanstveno: Bogu na slavu, ljudima na rodost i poticaj.

Neka Gospodin obilno blagoslovi i župnika i sve vjernike ove župe, što već godinama vjerno čuvaju "tradiciju otaca" i slave Boga ovim divnim običajem.

U večernjim satima bilo je i kolo, koje je zagrijalo mlade i otvorilo "sezonu" tih dragih okupljanja naših mladih, a sve je više onih starijih koji iskoriste tu prigodu da "protegnu" noge i ožive svoju vještinu igranja narodnih igara.

A.

zkvn.org.rs

DUŽIJANCA U SOMBORU

Ove godine vjernici grada Sombora i okolnih salaša slave značajne jubileje crkvenosti. U znaku jubileja 500. obljetnice početka organiziranog vjerskog života u gradu i spomenu gradnje franjevačkog samostana prije 250 godina održane su i ovogodišnje dužijance. Tako je zadnje nedjelje srpnja na okolnim filijama: sv. Nikola Tavelić na Bezdanskom putu, Ime Marijino na Nenadiću i sv. Antuna na Gradini održana zahvalnost za ovogodišnji rod žita.

Svečana Dužijanca bila je prve nedjelje kolovoza u župnoj crkvi Presvetog Trojstva u Somboru. Ovogodišnja dužijanca, iako je održana u vremenu opterećenom mnogim teškim dogadjajima, bila je svečana i lijepa. U svečanom mimohodu iz "Hrvatskog doma" točno u 9 sati krenuli su djeca i mladi obučeni u narodne nošnje. Na kraju su išli ovogodišnji bandaš Goran Firanj i bandašica Nataša Firanj. Njih dvoje nosili su ovogodišnju krunu. U svečanom mimohodu zapaženo mjesto imali su mladi iz Tavankuta, predvodjeni svojim bandašom i bandašicom.

Na ulazu u župnu crkvu uz zvuk orgulja djecu i mlade dočekao je mjesni župnik g. Josip Pekanović. Svečanu svetu misu predvodio je g. Pekanović, a uz njega su bili g. László Fuderer i Franjo Ivanković koji je održao prigodnu homiliju u kojoj je pozvao sve prisutne na zahvalnost Bogu za primljene darove i ustrajnost u naporima da se u našim srcima i prostorima ponovno zakralji mir.

Poslije svečanog "Tebe Boga hvalimo" i blagoslova s Presvetim Oltarskim Sakramentom mladi i djeca vratili su se u "Hrvatski dom", gdje su ih dočekali tamburaši koji su zasvirali naša poznata kola. Za mlade koji su bili u narodnim nošnjama i sve druge, koji su na bilo koji način doprinijeli da ovogodišnja dužijanca bude što ljepša i sadržajnija, uprava "Hrvatskog doma", uz pomoć desetak sponzora, priredila je ručak.

Drago nam je da ovaj naš lijep i znakovit običaj ne nestaje sa ovih prostora, nego postaje sve prisutniji. Želja nam je da još mnogo godina zajednički proslavljamo dužijance u našem gradu Somboru i njegovim okolnim salašima.



Somborci i Tavankućani zajedno

Ivan Petreš

DUŽIJANCA U TAVANKUTU

KLASJE KOJE ŽIVOT ZNAČI

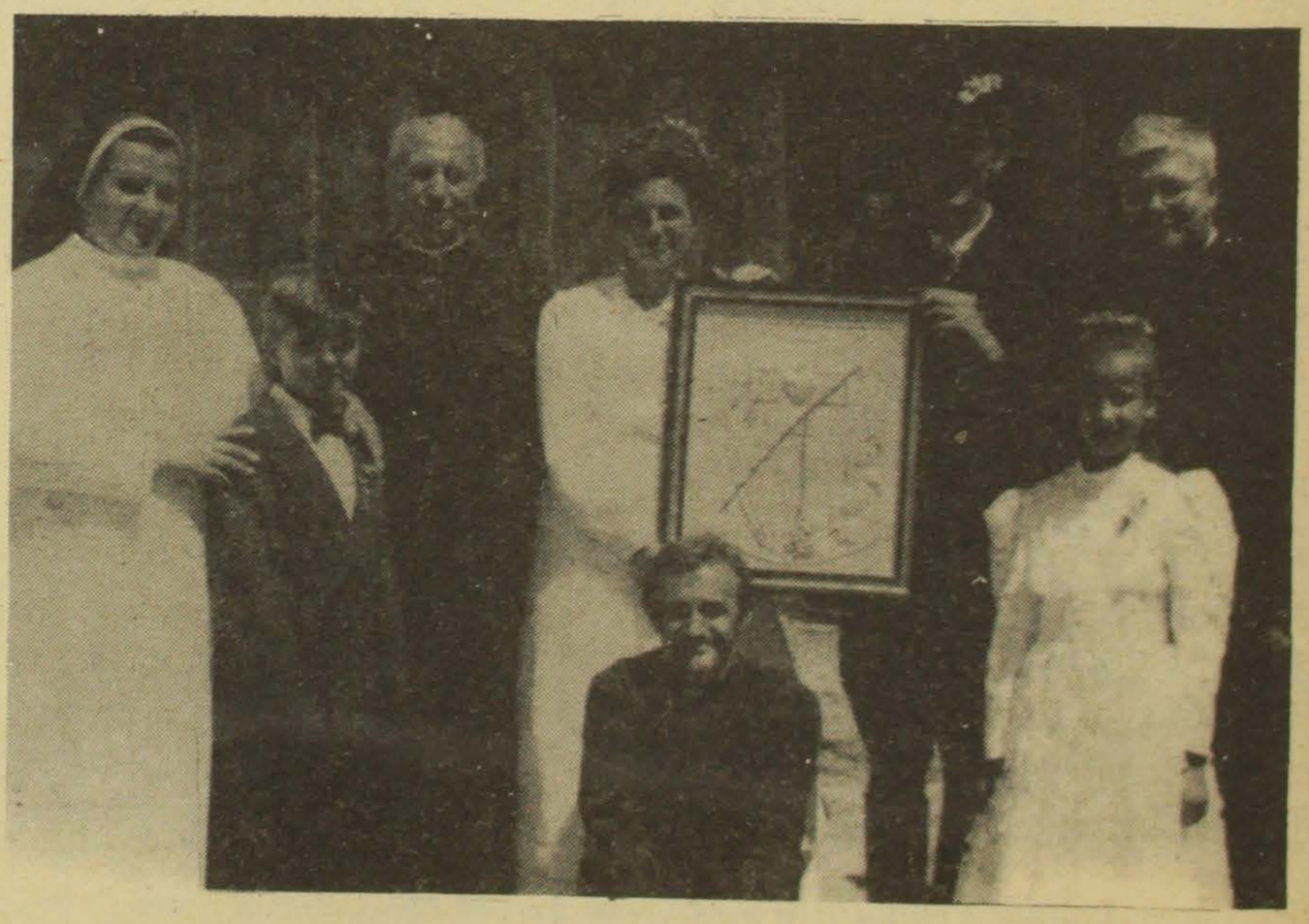
Od pamtivijeka su ljudi ovih krajeva bili vezani za plodove zemlje, a žito je uvijek njegovano s osobitim osjećajem. Požnjeveno, davalo je ono osnovno - hranu koja osigurava egzistenciju, ali i mnogo više. Obdareni nekim posebnim blagoslovom, uspjevali su utrti put zadovoljavanju one vrhunaravne ljudske potrebe za lijepim. Svojim zlatnim sjajem, slama je obojila prizore iz života, odjelotvorila sanjalačke vizije i običnom čovjeku učinila dostupnim jedan vid ljudskog djelovanja, koji s poštovanjem nazivamo umjetnošću.

Upravo je umjetnost u tehnici slame svojom javnom promocijom označila početak obilježavanja dužijance u Tavankutu.

Osmi saziv Kolonije slamarki

Svečanom otvorenju Osmog saziva Kolonije slamarki bio je nazočan veliki broj gostiju, kulturnih i političkih djelatnika, osobito iz redova Hrvata-Bunjevaca, a posebno je pozdravljen i gradonačelnik Subotice, g. Kasza József.

Ova Kolonija, okupljena oko HKPD "Matija Gubec"



BŠ Knjižnica
I. Kujundžića



Divojke u kolu

iz Tavankuta, postala je nadaleko poznata po svojim djelima, ali, što je još značajnije, i priznata u kulturnim i umjetničkim krugovima, tako da je jedan od sponzora ovog saziva Kolonije bilo i Ministarstvo kulture Republike Srbije.

Izuzetno izražajni radovi izloženi na izložbi, mogu se, ne suviše oštrom crtom, podijeliti u tri grupe. Prvi dokazuju gotovo neograničene mogućnosti tehnike slame i neospornu vještinu auktora. Drugi oslikavaju bliske i daleke nam prizore. Treći predstavljaju i prve pokušaje da se slama uvede kao tehnika i u modernu umjetnost.

Na priredbi organiziranoj povodom otvaranja ovog saziva Kolonije sudjelovali su članovi folklorne i recitatorske sekcije HKPD "Matija Gubec".

Akademija

Tjedan dana kasnije, u subotu 24. srpnja na istom mjestu, u Domu kulture u Tavankutu, održana je svečana Akademija kao svojevrsna najava proslave Dužijance u crkvi, u sklopu koje je zatovren Osmi saziv Kolonije slamarki. Na akademiji su nastupili članovi folklorne sekcije HKPD "Matija Gubec" svih uzrasta, kao i mali župni zbor "Raspjevane zvjezdice", pod ravnanjem s. Beate Zebić. Mali pjevači izveli su pregršt recitacija i pjesama. Skladom svojih dječjih glasova i pokreta razgalili su srca svih prisutnih.

U nedjelju, 25. srpnja, osvanuo je lijep i sunčan dan, kakav su svi prižeeljkivali. Uz prisustvo mnoštva mladih, odjevenih u prelijepe bunjevačke nošnje, te ovogodišnjeg bandaša i bandšice, Ivice Dulić i Mire Moravčić, i male bandašice Kristine Tokodi i malog bandaša Dragana Prćića, započela je sv. misa svečanim ulaskom i blagoslovom žita.

Svetu misu predvodio je preč. Andrija Kopilović, biskupski vikar za pastoral, a prisutni su bili tavankutski župnik vlč. Antun Gabrić i vlč. Andrija Anišić, tajnik biskupije.

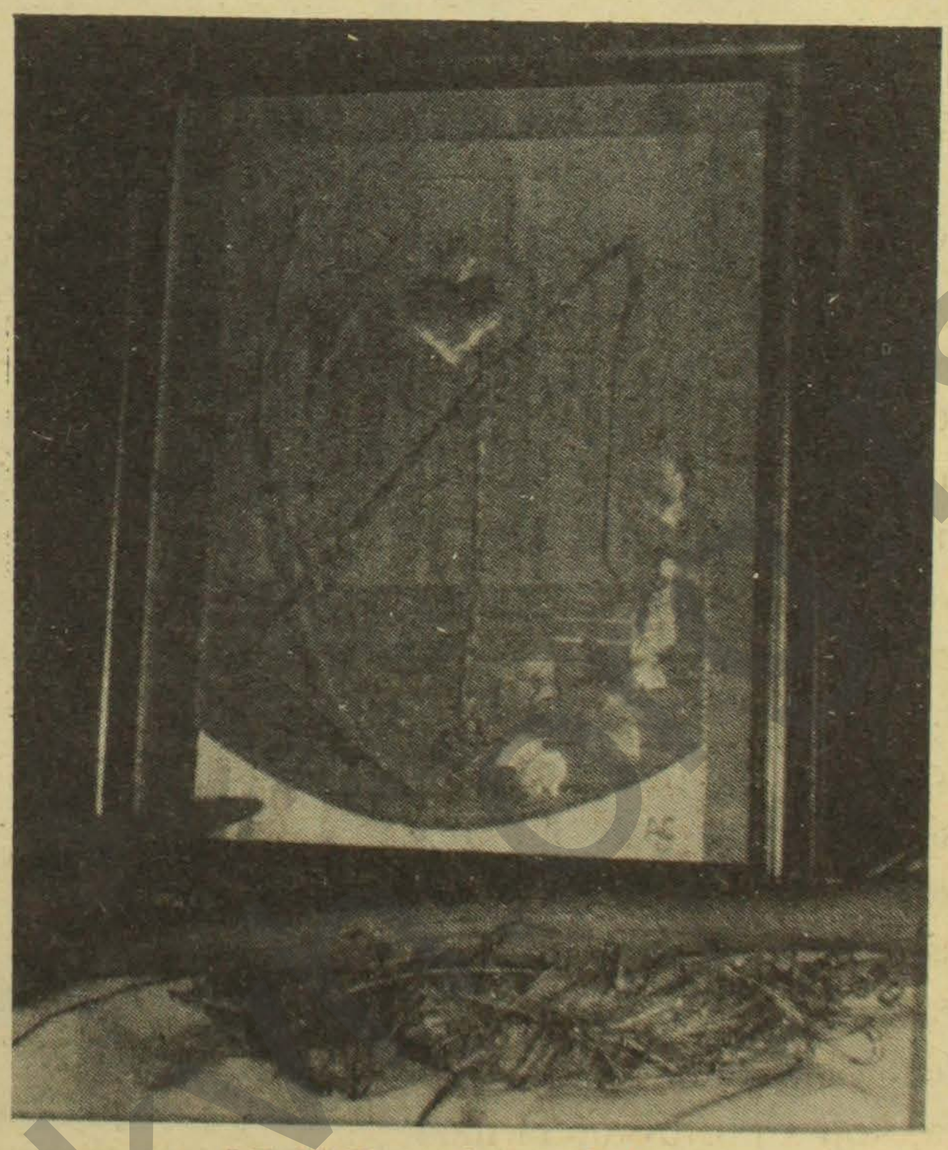
Župna crkva, puna vjernika i osobito lijepo urešena, bila je mjesto ove, drage nam svečanosti. Gotovo da su u takvoj atmosferi svi zaboravili na svoje teškoće, ali ih je svojom propovijedi na njih podsjetio preč. Andrija Kopilović. Govoreći o problematici oko isplate predanog žita državi i neizvjesnosti kad (i ne daj Bože, da li) će do isplate doći, naglasio je da i u tom treba gledati volju Božju. Naime, naš svijet još uvijek nije naučio štovati Boga, a to se moglo vidjeti i za proštenje u Tavankutu, gdje je više ljudi bilo ispred crkve negoli u crkvi.

Tema propovijedi izabrana je u pravo vrijeme i na pravom mjestu. U peridou "nove evangelizacije", ispred velikog broja vjernika, snažnim naglaskom da se kod Boga i sami moramo dokazivati svojim djelima, ona je morala ljude, koji imaju uši, učiniti još spremnijima da slušaju. A što sa onima koji uši nemaju?!

Poslije sv. mise bila je procesija s Presvetim oltarskim sakramentom. Zajedno s pjesmama i recitacijama, koje su se tijekom mise čule, činilo je sve to jednu harmoničnu i valjano pripremljenu svečanost kojoj je vrijedilo biti nazočan.

Predvečer su bandašica i bandaš u dvorištu župnog doma priredili kolo koje je trajalo do kasno u noć. Uz zvuke narodnog orkestra igrali su neumorno i mladi i stari. Velik broj posjetitelja ukazuje na to da su ovakve svečanosti svima drage i da je oživljavanje tradicije podržavano od svih. Veliki broj mladih, odjevenih prije podne u svečane narodne nošnje pojavio se i u kolu. Osobito djevojke u sefirima. Sve dok budemo imali toliko mladih zaljubljenika u tradiciju, ne moramo se bojati da će ona biti zaboravljena. Bandašici i bandašu, kao i svima drugima koji su dali svoj doprinos organizranju ovogodišnje dužijance, treba iskreno čestitati i zahvaliti za izuzetan ugođaj, koji su ostvarili svojim radom.

Petar Vuković



"Grb" Tavankuta od slame

MALA BOSNA

Dužijanca 1993.

Jedna od lijepih osobina čovjeka vjernika jest zahvalnost Bogu za sva dobročinstva kojima nas obasiplje. Zahvalu Bogu za ovogidišnju žetvu vjernici Male Bosne su održali 8. kolovoza.

Prve pripreme su započele sazivanjem Odbora za Dužijancu. On je bio potreban da nadahnjuje i pomogne oko organizacije. Odbor je izvršio svoju ulogu a nadat nam se da će prerasti u trajnu župsku instituciju.

Tijekom priprave redovito smo se okupljali na sastanke za mlade. Na susretima smo obrađivali kršćanske i egzistencijalne teme. Na jedan od susreta pozvali smo gosta vlč. Slavka Večerina. On nam je govorio o pravom štovanju Boga. Upozorio nas je i na krive, pogubne kultove koji se na žalost javljaju i među mladima u našem gradu.

Ideja - izložbe fotografija sa prethodnih Dužijanci, koju je dao organizacioni odbor, rado je prihvaćena. Ova ideja je iziskivala veliki trud. Tribalo je sve slike sakupiti, postaviti ih na pano, izvaditi iz zaborava imena bandaša i bandašica, upotpuniti izložbu dekoracijom... Po posjećenosti izložbe vidjelo se da sav taj trud nije bio uzaludan. Bilo je zanimljivo prisjetiti se bandaša i bandašica prethodnih godina. Najzanimljivije fotografije bile su one prvih godina održavanja Dužijance. Prva je održana 1955. Tada su bandaš i bandašica bili Ivan Matković i Marija Kujundžić. Oni su danas dida i majka a njihov unuk - Boban Poljaković je ovogodišnji mali bandaš.

Učeći se na primjeru od prošle godine uvidjeli smo koliko su značajne duhovne priprave neposredno pred Dužijancu. Stoga smo i ove godine organizirali trodnevnicu. Teme su bile Božanske kreposti: vjera, nada i ljubav. Prigodne propovijedi je održao vlč. vlč. Julije Bašić. Duhovna obnova je lijepo posjećena od djece, mladih i žena dok je vidno uočeno nesudjelovanje muškaraca!?



Dan zahvale osvanuo je vedar i sunčan. Pred Crkvom se okupilo mnoštvo župljana i gostiju iščekujući bandašicu Mirjanu Bošnjak i bandaša Josipa Kujundžića. Na karucama, u pratnji malog banadaša Bobana Poljakovića i bandašica Monike Fiala i Katarine Stipić, stigli su nešto prije 10. U pratnji ministranata, mladih u nošnji, svećenika i roditelja svečano su ušli u Crkvu noseći simbol ovogodišnje Dužijance: "Milosrdnog Samaritanca". Rad od slame ove godine je izradila umjetnica Ana Crnković a nadahnut je godinom bolesnika.



sudionici na proslavi

Na početku zahvale župnik Lazar Novaković blagoslovio je novo žito i ovogodišnji simbol. Zahvaljujući s nama, za svoj srebrni svećenički jubilej, euharistiju je predvodio i održao prigodnu propovijed vlč. Julije Bašić. U propovijedi je naglasio ustrajnost u dobru, vjernost Kristu Gospodinu i ostanak na plodnoj i dragoj nam ravnici. Oluje, valove, strahove pobjeđuju oni

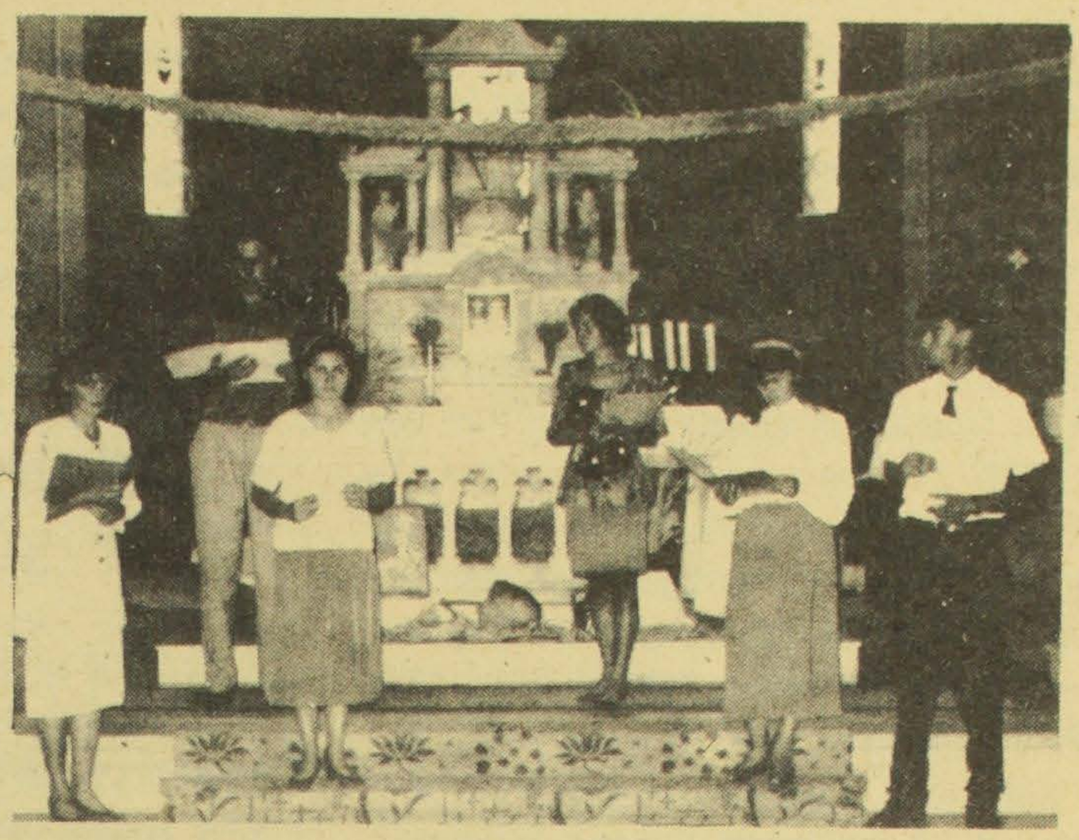
BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

koji ostaju povezani Isusom...

Kako bi smo obogatili ovogodišnju Dužijancu u predvečerje smo održali akademiju. Zavirili smo u pjesničku i glazbenu riječ. Pjesmom i glazbom se na uzvišeni način slavi Bog. Razmatrali smo stihove Alekse Kokića, Matije Dulić, Đure Sudete. Povodom 75. godišnjice života i 55. godišnjice pjesništva Jakova Kopilovića recitirali smo njegove stihove nadahnuti žetvom: "Blagdan zrelog žita". Veliku zahvalnost za održavanje akademije zaslužuje Jelena Demšedi koja je radila s djecom i mladima.

Akademiju smo završili pismom: "Kolo igra tamburica svira..." Nakon akademije radost zahvaljivanja i druženja nastavili smo u tradicionalnom "Kolu".

Ivanka Ivković



Izvođači programa

PROGRAM DUŽIJANCE '93

Odkako je Dužijanca 1990. god. obnovljena u nekadašnjem sjaju, svake godine je bio bogatiji program njene proslave. Program Dužijance je proširen na čitavo ljeto, tj. u srpnju i kolovozu (juli i august).

Ove godine uz veliko zalaganje Organizacionog odbora, kojem je na čelu bio Lazar Vojnić Hajduk, velik broj entuzijasta je pomogao da se ostvari veoma bogat program, jer ovogodišnja Dužijanca je bila jubilarna. Proslavila je svoj jubilej 25. obljetnice.

PRVA GRADSKA DUŽIJANCA

Prva gradska dužijanca je bila u Subotici od 16. do 18. kolovoza 1968. god. a nešto ranije je bilo prvo takmičenje risara u St. Žedniku.

Program dužijance je u to vrijeme izazvao veoma veliko zanimanje i oduševljenje kod gledalaca, koji su se skupili u vanredno velikom broju.

Stariji neka se sjete tih svečanosti:

Prvi dan, u petak, 16. augusta 1968. u 15 sati Konjičke trke na Gradskom hipodromu. U 19 sati "Narodno kolo" na igralištu FK "Bačka" (tada FK "Zvezda") sa izborom bandaša i bandašice.

Drugi dan, u subotu 17. augusta 1968. u 10 sati Etnografska izložba "Od setve do žetve" u postavci Gradskog muzeja u vestibilu Gradske kuće. U 11 sati izložba Likovne kolonije u Tavankutu, postavljena u foajeu Narodnog pozorišta. U 11,30 sati izložba slika i skulptura u Gradskoj izložbenoj dvorani u Subotici (danas Trgopromet na uglu kod bioskopa "Jadran"). U 20 sati vatromet i "Skupština risara i risaruša" na velikoj pozornici sa "salašom" na Trgu slobode pored Narodnog pozorišta.

Folklorni program su izveli OKUD "Mladost", KUD "Bratsvo - jedinstvo" iz Subotice i KUD "Matija Gubec" iz Tavankuta. (KUD "Bunjevačko kolo" još nije postojao)

Treći dan, u nedjelju, 18. augusta u 10 sati polazak svečane povorke sa Gradskog hipodroma. U 11 sati dolazak svečane povorke na Trg slobode pred "salaš".

Svečana povorka je imala tri dijela (tri kolone).

Prva kolona na čelu sa konjanikom i velikom plavom zastavom dužijance i s "graničarima" prikazala je bunjevačku nošnju od najstarije do najnovije.

Druga kolona je slikovito prikazala poljoprivredne radove od sjetve do žetve i vršidbe sa više živih slika.

Treća kolona je predstavljala "dužijancu". Na čelu su išli konjanici, a za njima na fijakeru, koji je nakićen žitnim vincima, bili su bandaš i bandašica sa žitnom krunom. Slijede ih iskićene karuce sa momcima i divojkama ("risari i risaruše"). Kolonu su zaključili konjanici.

Pred "salašom" domaćin (Geza Kopunović) i domaćica (Eržika Kovačević) dočekuju bandaša Grgu Kujundžića iz Male Bosne i bandašicu Mirjanu Dulić iz Tavankuta, koja nosi žitnu krunu. Oni pozdrave domaćina i domaćicu i predaju im krunu. Zatim domaćin predaje krunu gradonačelniku Bagi Karolju, koji je pozdravio sve učesnike i gledaoce. Također je predao priznanje najboljim proizvođačima žita na društvenom i privatnom sektoru.

Poslije toga kulturno-umjetnička društva izvela su folkorni program.

Ovo je nostalgično i sentimentalno sjećanje starijih i upoznavanje mladih kako je "dužijanca" počela u Subotici prije 25 godina.

1J KONCERT SUBOTIČKOG TAMBURAŠKOG ORKESTRA

Već je postala tradicija da program gradske dužijance počinje koncertom Subotičkog tamburaškog orkestra oko Petrova, to jest, imendana i rođendana Pere Tumbasa Haje.

Ove godine taj koncert je bio 28. juna u velikoj vijećnici Gradske kuće.

U prvom dijelu koncerta nastupili su gosti iz Rume. Tamburaški orkestar KUD "Branko Radičević" izveo je nekoliko kompozicija pod ravnanjem Boška Bogićevića.

Zatim je nastavljen program Subotičkog tamburaškog orkestra. U prvom dijelu sve je oduševila svojim pjevanjem Julija Bisak, koja je uz pratnju orkestra pod vodstvom Stipana Jaramazovića pjevala starogradske pjesme: "Tamburice, kad bi plakat znala", "U tvom oku još je uvek sjaj" (aranžman St. Jaramazovića), "Tišina nema vlada svud" (aranžman Zorana Milića).

Poslije toga J. Bisak je pjevala poznatu pjesmu Franza Schuberta "Ave Maria" i ariju iz Pucinijeve opere "Toska" ("Tosca") uz pratnju tamburaškog orkestra.

U drugom dijelu programa čuli smo niz

zkvn.org

poznatih kompozicija za simfonijski orkestar, a koje je Zoran Mulić vrlo uspješno aranžirao za Subotički tamburaški orkestar i ravnao je u izvođenju. Da navedem samo najvažnije izvedbe: Žorž Bize (George Bizet) melodije iz opere Karmen, Petar Ilić Čajkovski: "Romansa", Knos: "Perzijski vašar", uvertira Rosinijeve opere "Seviljski berberin".

Svi ovi aranžmani Zorana Mulića pokazuju njegovo veliko poznavanje muzičkih mogućnosti tamburaškog orkestra pa je tako pružio slušaocima potpun umjetnički doživljaj lijepoga muziciranja.

Subotički tamburaški orkestar je pod umjetničkim vodstvom Stipana Jaramazovića i ravnanjem Zorana Mulića dokazao kako je na tamburici moguće izvesti i najteže kompozicije, koje su skladane za drugačije orkestre, ali uz uvjet da imaju određeni ritam koji je moguće transportirati za tamburaški orkestar.

Na taj način tamburaški orkestar od kafanskog i svatovskog zabavljača može postati izvođač vrhunske umjetnosti.

Te večeri je premijerno izvedeno novo muzičko djelo Z.Mulića "Vranjanska rapsodija".

Koliko sa zadovoljstvom možemo reći da su mu aranžmani veoma uspjeli, jer je znao koristiti izvođačke mogućnosti tamburaškog orkestra i svih njegovih instrumenata, toliko se moramo zadržati na pitanjima koje izaziva izvođenje njegovog najnovijeg muzičkog djela "Vranjanska rapsodija".

Stiče se dojam da kompozitor u orkestar unosi elemente koji se ne slažu sa izvođačkim mogućnostima tamburica, na primer pljesak rukama u ritmu i pjevanje vokala bez teksta. Sve to odudara od muzičkih izvođačkih mogućnosti tamburaškog orkestra. Kompozitor treba da orkestar razvija u njegovom skladu, a ne da ga neprikladnim elementima razbija. Također pitanje je li u nekim djelovima kompozicije ostvaren vranjanski ritam, neka prosude muzički stručnjaci. Kao pozitivno može se reći da je uvođenje u orkestar više vrsta bubnjeva i udaraljki pomoglo stvaranju vranjanskog ritma i nije narušilo sklad tamburaškog orkestra.

Z. Mulić ima niz vrlo uspjelih svojih muzičkih djela. Da spomenem samo "Amor vincit" koje je Subotički tamburaški orkestar izveo zajedno sa kamernim zborom "Pro musica" nedavno u subotičkoj sinagogi.

Zato zbog niza vrlo uspjelih aranžmana za tamburaški orkestar i vrlo dobrih vlastitih kompozicija, mislim da Z. Mulić može zaboraviti eksperiment u "Vranjanskoj rapsodiji", jer to nije ono pravo što očekujemo od tamburica i tamburaškog orkestra.

O ovom svemu ne dajem stručno mišljenje. To je samo izražaj vlastitih osjećanja i dojmova.

2) OSMI SAZIV PRVE KOLONIJE U TEHNICI SLAME

Pored više umjetničkih kolonija u našoj zemlji, u Tavankutu je 1986. god. osnovana Prva jugoslavenska kolonija slamarki.

Ove godine od 16. do 24. srpnja (jula) KPD "Matija Gubec" organizirao je u Tavankutu Osmi saziv te kolonije, gdje su se okupili umjetnici koji njeguju umjetnost naive u tehnici slame. To je tipična umjetnost bačkog kraja. Kao što svaki krajolik daje inspiraciju slikaru, tako i zlatna bačka žitna polja daju nadahnuće za stvaranje posebne umjetnosti u tehnici slame kakva nigdje ne postoji.

Zato je zadatak ove kolonije u Tavankutu da okuplja te umjetnike među starijima koji su tu umjetnost započeli (nažalost već su pokojne Kata Rogić i Ana Balažević) pa do mlađih i mladih, koji će je nastaviti i dalje usavršavati. (najmlađa u koloniji bila je Josipa Kolar rođena 1975. godine)

Sudionici ove kolonije priredili su veliku i veoma uspjelu izložbu slamarskih radova (u tehnici slame) 13. kolovoza ove godine u 18 sati u vestibilu Gradske kuće u Subotici, u okviru programa proslave dužijance. U kvantitetu nastat će kvalitet, to znači da među mnogim djelima storit će se najbolja i najvrednija.

Zato svima umjetnicima, koji njeguju ovu posebnu bačku umjetnost, želimo da postignu što više uspjeha. Svima, koji su do sada tu umjetnost usavršavali, dajemo priznanje i zahvalnost, jer su nas na taj način proslavili.

3) TAKMIČENJE RISARA

Od prve gradske dužijance 1968. god. u okviru programa proslave organizirano je uvijek takmičenje risara da se u naše moderno vrijeme kombajna pokaže ta stara vještina i da se sjetimo da su u nekadašnja vremena ova nepregledna bačka žitna polja ručno pokosili naši vrijedni risari u znoju na vrelom suncu, a sve su snopove pokupile neumorne risaruše svojim kukama.

Prvo takmičenje risara 1968. god. bilo je u St. Žedniku, a zatim svake godine u drugom naselju u okolini Subotice.

U okviru proslave dužijance ove godine, u subotu, 17. srpnja (jula) organizirano je takmičenje risara u Šiškoviću selu kad Naumovićeva.

Ta je priredba tokom godina dobila svoj ustaljeni oblik:

ujutro rano, dok je rosa, risari i risaruše pletu uža od žita. Zatim slijedi otkivanje i pripremanje kose. Poslije toga "risarski ručak" koji se sastoji od tradicionalnih jela: kruv, slanina, zelen luk, kiselna.

Poslije "ručka" počinje takmičenje. Svaki risarski par će pokositi određenu parcelu i sve poslove što brže i bolje završiti.

Ove godine je u takmičenju sudjelovalo osam risarskih parova iz pojedinih naselja iz subotičke okoline.

Na kraju takmičenja po mišljenju službenog žirija pobjednici su bili: 1. Stipan i Klara Kujundžić iz Male Bosne, 2. Joso Kujundžić i Rozika Šarčević, 3. Ivan Gedović i Rozika Bajić.

Kako je ovo bilo jubilarno, 25. takmičenje risara, prikazana je vršidba kao u "staro vrime". Za ovu zgodu u Čantaviru, gdje je bilo najviše vršalica, pronađena je da mladi vide, a stariji da se podsjete kako je to nekada bilo. Sve je prikazano kako je bilo pa su se svi mogli uvjeriti da je vršidba bila najteži seljački posao.

Poslije ovog radnog dijela folkorna grupa uz pratnju tamburaškog orkestra KUD "Bunjevačko kolo" pod ravnanjem prof. Lazara Malagurskog priredila je svečani program.

Nakon risarskog rada i vršidbe dobro bi došlo malo okrijepljenje. Zato je Z. zadruga "Salaš" priredila prijateljsku užnu za zadrugare, za sve učesnike takmičenja i za goste. Organizacioni odbor zadruge i direktor Josip Anišić mnogo su učinili i žrtvovali da ovo prijateljsko druženje bude doista prijateljsko. U avliji Jakova Bedića bila je šatra kao za troje svatove da svi gosti mogu biti pogošćeni.

Poslije podne na hipodromu Pere Šarčevića bile su konjičke trke, a skupio se lijep broj gledalaca kao i na sve priredbe prije podne.

Tako je taj dan prošao u veselju i dobrom raspoloženju zbog ljudskog susretanja i razgovora.

Šaljivu stranu svih tih događanja u Šiškoviću opisao je naš bać Stipan u novinama "Glas ravnice", kolovoz 1993. br. 32. str. 21.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

4) KNJIŽEVNA VEČER IVANA PANČIĆA

U program proslave ovogodišnje jubilarne dužijance uvršteno je tri književne večeri: Ivana Pančića, Lazara Merkovića i Jakova Kopilovića.

Književna večer Ivana Pančića (Subotica, 11. XII 1993. - 16. Vi 1992.) održana je 27. srpnja (jula) u dvorani KUD "Bunjevačko kolo" sa početkom u 19 sati.

Bio-bibliografske bilješke o J.Pančiću napisao je Lazar Merković, a pročitao je Zlatko Romić. (Objavio je zbirke pjesama: "3 x 20" - zajedno sa Jakovom Orčićem i Antom Zolnaićem - "Oblak na dlanu", Subotica, 1962. "Grozdovi svjetlosti", Kruševac, 1970. "Natpivavanje", Subotica, 1972. "Koji stižemo sami", Subotica, 1979. "Ogovaranje života", Subotica, 1984. "Bećarske balade", Subotica, 1986.)

O Pančićevoj zbirci "Natpivavanje" predavanje je pročitao Branko Jegić, a stihove su recitirali članovi recitatorske sekcije KUD "Bunjevačko kolo" koje je pripremila s. Eleonora Merković. U pjesmama, koje smo čuli, naglašena je povezanost s rodnim gradom, gdje "umrli paori svakoga jutra otvaraju gradske kapije".

5) DUŽIJANCA U ĐURĐINU I PRVI SABOR SLAMARKI

Ove godine, u nedjelju, 1. kolovoza u Đurđinu je proslavljena na veoma svečan način, Dužijanca.

Pred crkvom je okupljeni svijet dočekao šest žitom nakićenih karuca sa "risarima i rasurašama", koje je predvodio bandaš Marinko Miljački i bandašica Zorica Bašić.

Poslije ovog svečanog dočeka velika povorka mladih u bunjevačkoj nošnji ušla je u crkvu na sv. Misu. koju je kao gost prikazao o. Ante Stantić, karmelićanin (rođen u Đurđinu 4. III 1919. god).

Prije sv. Mise župnik Lazar Ivan Krmpotić je pozdravio gosta. Naglasio je da je obnašao sve dužnosti u Karmelskom redu i stekao najviše znanstvene stupnjeve, postao je doktor teologije. Bio je u karmelskim samostanima u našoj zemlji, zatim u Španjolskoj i u Rimu, a sada je u samostanu u Grazu. Ovom sv. Misom je proslavio jubilej, 50. obljetnicu svoga misništva.

Pored gosp. župnika u koncelebraciji su bili vlč. Bela Stantić u vlč. Andrija Anišić.

Istoga dana, poslije podne u 18 sati u crkvi je bila tradicionalna akademija, koja je bila posvećena Prvom saboru slamarki.

Župnik L.I. Krmpotić je održao predavanje "Prvi sabor umjetnika u tehnici slame", a prof. Stipan Stantić je pročitao predavanje Nace Zelića o umjetnosti bunjevačkih žena. Između pojedinh predavanja mladi su recitirali pjesme Jakova Kopilovića i Alekse Kokića, a u muzičkom dijelu nastupio je tamburaški orkestar "Hajo" iz Subotice.

Zatim su gosti razgledali izložbu slika, izrađenih od slame. Izložba je postavljena u staroj župnoj kući i popraćena je posebnim katalogom. Izlagalo je 28 autora i većinom su zastupljeni sa dvije slike. Uz ovu izložbu slika bila je izložba koja je pokazala umijeće vrijednih ruku Janje Orčić iz Đurđina. Na izložbi smo vidjeli šlingovane košulje, kecelje, suknje i druge rukotvorine iz domaćinstva.

Gosti su također mogli razgledati stalnu izložbu radova od slame Kate Rogić i Mare Ivković Ivandekić u novoj župnoj kući.

Poslije toga pred župnom kućom pored crkve bilo je narodno kolo za mlade i goste, a svirao je tamburaški orkestar "Hajo" do kasnih noćnih sati.

6) KNJIŽEVNA VEČER LAZARA MERKOVIĆA

Druga književna večer bila je 3. kolovoza posvećena Lazaru Merkoviću, pjesniku, piscu i prevodiocu. (Rođen je 14. VI 1926. u Subotici).

O cjelokupnom njegovom radu govorio je Vojislav Sekelj i posebno istakao njegov prevodilački rad, koji je kroz ovaj dugi niz godina dostigao veoma velike razmjere.

Prevodio je sa mađarskog jezika. Objavljeno je oko 70 većih ili manjih njegovih prevedenih knjiga. Također je preveo mnoštvo (oko 1200) pjesama, pripovjedaka i članaka. Ostajemo zadivljeni nad tolikom marljivošću i radinošću s pitanjem: Kako je sve to uspio učiniti pored svojih redovitih dužnosti?

Uz to L.Merković ima velike zasluge u kulturnom životu Subotice kao prvi urednik književnog časopisa "Rukovet" 1955. god. i kao prvi urednik Radio Subotice od osnivanja 1968. do 1972. god. i učinio je sve prve programske šeme. To je bio pionirski rad od velike važnosti za sve slušaoce.

O Merkovićevoj lirskoj zbirci "Osame" (Subotica, Osvit, 1988.) pročitao je predavanje Branko Jegić i veoma dobro je uočio sve njene pjesničke vrijednosti.

Br. Jegić o toj knjizi, pored ostalog, kaže: "Zbirka 'Osame' Lazara Merkovića je otjelovljenje ljudske težnje ka vrhuncima vječnog i komutativnog, koje daje sintezu onomu što je vrijedno i što stalno ostaje i stalno teče dalje."

"Najveća je šteta što prilike nisu dopustile da kroz dugi period pjesničkog stvaralaštva bezbrojne pjesme nisu ni do sada dočekale svoje objavljivanje i čekaju bolje dane da ugledaju svjetlo života."

"Ipak, i zbirka 'Osame' može nam poslužiti da bar djelomično upoznamo širinu pjesnikove duše koja komunicira u prostoru, tražeći vječne vrednote."

"Taj doživljaj u komunikativnom prostoru pjesnik plastično doživljava u pejzašu i izriče sonetskim tipom forme, zvučno rišući misao, kiteći je gotovo romansijerski atributima figura da bi poruka snažno ostala u vremenu i onda kada bi prostor izmjenio svoje dimenzije."(...)

"Niz slika figurativnih prenaša se u životnu stvarnost. Sve dobiva svoje značenje iz kontrasta poslaganih riječi, gdje svaka pojašnjava plastičnom slikom misao i izriče realnost igre doživljaja. Ako bi analizirali svaku pjesmu posebno, svaka od njih bi nam ostavila svoju poruku."(...)

"Ali, svaki elemenat, iz kog isijava misao, nosi i težinu koju osjeća, kao zabrinutost, stravičnost i mučninu, ali sve kao da izrasta u nadu neke nam opipljive bolje vječnosti. Taj osjećaj ka boljitku zacjelo je pjesnikova ljubav."

"On ljubi svaki djelić okoliša. Svaki komadić prostora. Svaki život na tom prostoru. Svemu se predaje. Od svega se napaja. Ništa ne ruši. Jednostavno, na svim i u svemu bivstvuje - živi."(...)

O tragičnom romanu L. Merkovića o logorima smrti "Put dug pet života" (Subotica, Osvit, 1963.) govorio je Zlatko Romić, a članovi recitatorske sekcije KUD "Bunjevačko kolo" su govorili njegove stihove.

Na kraju je L. Merković govorio o svom književnom i prevodilačkom radu, osvrćući se na promjenljive političke prilike u kojima je radio i vrlo različito prolazio iz perioda podrške u period potiskivanja iz javnosti i tako redom.

Za ilustraciju svoje životne sudbine pročitao je potresnu poemu "Repa" iz navedenog romana (250-258. str.)

Zaključujući svoj govor s tugom je morao napomenuti da je za 40 godina književnog rada sada doživio prvo književno veče.

Poslije obadvije književne večeri Zemljoradnička zadruga "Salaš" priredila je u dvorištu koktel pa su gosti mogli još prove-

zkvn.org.rs

sti ugodne časove u prijateljskom razgovoru i druženju.

7) VELIKO KOLO

U velikoj dvorani KUD "Bunjevačko kolo", u subotu, 7. kolovoza počelo je u 20 sati "Veliko kolo" sa biranjem najljepšeg para i dva para pratilaca za dužijancu '93.

Uz najavu Franje Vujkova i Zlate Lačić izboru je prethodio prigodan folkorni program na zadovoljstvo velikog broja gledalaca. U programu su prvo nastupili najmlađi uz pratnju tamburaškog orkestra mladih, a zatim reprezentativna grupa igrača Folkorne sekcije KUD "Bunjevačko kolo" uz pratnju tamburaškog orkestra pod ravnanjem prof. Lazara Malagurskog.

U programu je sudjelovao i Marijan Buljovčić i pjevao je starogradske i narodne pjesme uz pratnju tamburaša.

Poslije folkornog programa predsjednik organizacionog odbora Lazar Vojnić Hajduk pozdravio je goste i saopćio je kao radosnu novost da je ove godine jubilarna 25. gradska dužijanca i proslavit će se kao jedinstvena svečanost zajedno sa crkvenom dužijancom, koju je prvi organizirao župnik Blaško Rajić daleke 1911. god. u crkvi sv. Roka.

Zato je crkveni odbor zadržao pravo da izabere bandaša i bandašicu, a to su ove godine Ivan Piuković i Verica Malagurski.

Zatim je bio najvažniji dio svečanosti, tj. izbor najljepšeg para i dva para pratilaca. Uz predstavljanje Zlate Lačić i Franje Vujkova pred gledaocima uz buran aplauz pozornicom je prošlo 26 djevojaka i 22 mladića u bunjevačkoj nošnji na opće divljenje svih gostiju. Sve je oduševila ljepota mladosti i mladeži...

Među lipim divojkama i momcima žiri je bio u nedoumici hoće li izabrati najlipče. Među starijim i novijim bunjevačkim nošnjama žiri se morao opredijeliti za tri uzorka.

Između mladeži iz Subotice i okolnih sela (Tavankut, Đurđin, Mala Bosna, Bikovo, Klisa, Žednik) izabrani su kao najlipči par Slavica Gabrić i Goran Vukmanov Šimokov, prvi pratioci su Dušica Jurić i Mirko Orčić, drugi pratioci su Biljana Vuković i Marinko Vidaković.

Članovi službenog žirija za izbor bili su Cecilija Milanković (predsjednik), vlč. Blaško Dekanj, Grgo Piuković, Ruža Šimić i Josip Dulić.

Poslije izbora sretnicima su podijeljeni skromni darovi, a zatim je nastavljena igranka do sitnih sati, a goste je zabavljao tamburaški orkestar KUD "Bunjevačko kolo" pod vodstvom prof. Lazara Malagurskog.

8) IZLOŽBA U LIKOVNOM SUSRETU

U okviru programa proslave jubilarne dužijance ove godine su u Likovnom susretu, 10. kolovoza u 19 sati otvorene tri zanimljive izložbe.

Na početku svečanosti goste je pozdravio predsjednik Organizacionog odbora za dužijancu '93 Lazar Vojnić Hajduk izražavajući želju da program proslave dužijance bude popunjem kulturnim priredbama, to je ove godine s uspjehom izvedeno. Tako su, zahvaljući pomoći uprave Likovnog susreta, priređene ove izložbe.

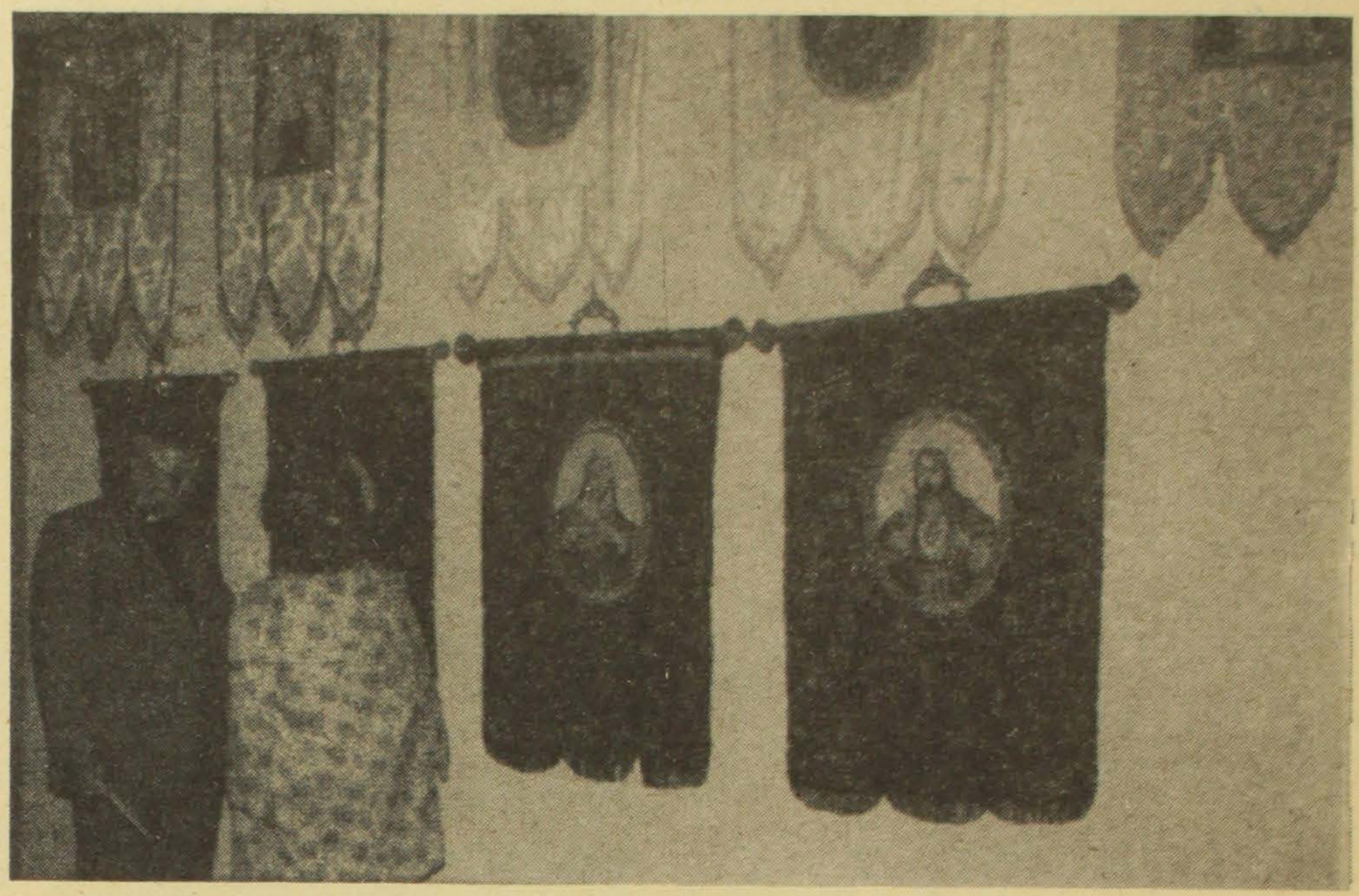
Zatim je preč. gosp. Andrija Kopilović otvorio izložbe objašnjavajući njihov sadržaj. Istakao je glavnu misao da je cilj ovih izložbi da se pokaže duhovno stvaralaštvo, čovjek je najsretniji dok stvara. To znači da čovjek ostvaruje najveću sreću u stvaranju. Zato je cilj ovih izložbi da vidimo djela koja su plod ljudskog stvaralaštva.

U dvoranam Likovnog susreta bilo je tri izložbe:

Na prvoj izložbi "S Božjom pomoći" pored baldahina ("nebo") prikazani su barjaci koji su nošeni u procesiji i u crkvi na velikoj misi nedjeljom. Pored njih prikazani su vrlo lijepi barjaci, izrađeni zlatovezom na svili. Da spomenem samo neke: barjak Sakramentskog društva, Bunjevačkog momačkog kola, Velikog križarskog sestrinstva u Subotici i dr.

Na drugoj izložbi prikazani su radovi članova Likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo". Ova sekcija je brojna i veoma aktivna. Njeguje amatersko likovno stvaralaštvo i organizira pojedinačne ili zajedničke izložbe i uvijek postoji mogućnost da među mnogo slika bude ostvareno i vrijedno umjetničko djelo.

Na izložbi "Simboli dužijance" pored nekoliko fotografija prijeratnih dužijanci u subotičkoj katedrali prikazani su simboli tih svečanosti. Iz perioda prije drugog svjetskog rata sačuvano je i prikazano nekoliko



Izložba barjaka

vrlo lijepih kruna, opletenih od žitne slame i vlaća.

U poslijeratnom periodu, u proteklih 25 godina Kata Rogić i Mara Ivković Ivandekić iz Đurđina za dužijancu u subotičkoj katedrali izrađivale su krune, razne prikladne simbole, makete i slike od slame. Stvorile su izvanredno lijepa djela koja se odlikuju savršenošću u izradi. Tako su te vrijedne umjetnice darovale velika umjetnička djela koja se čuvaju u Dijecezanskom Muzeju, a sada je bila prilika da one najvrijednije vidimo na ovoj izlžbi.

Kata Rogić je preminula 4. VI 1993. god. u Đurđinu u svojoj 80. godini pa je zato to bila njena spomen izložba i priznanje za sve što je lijepo učinila i stvorila za naše dužijance u Đurđinu i u katedrali.

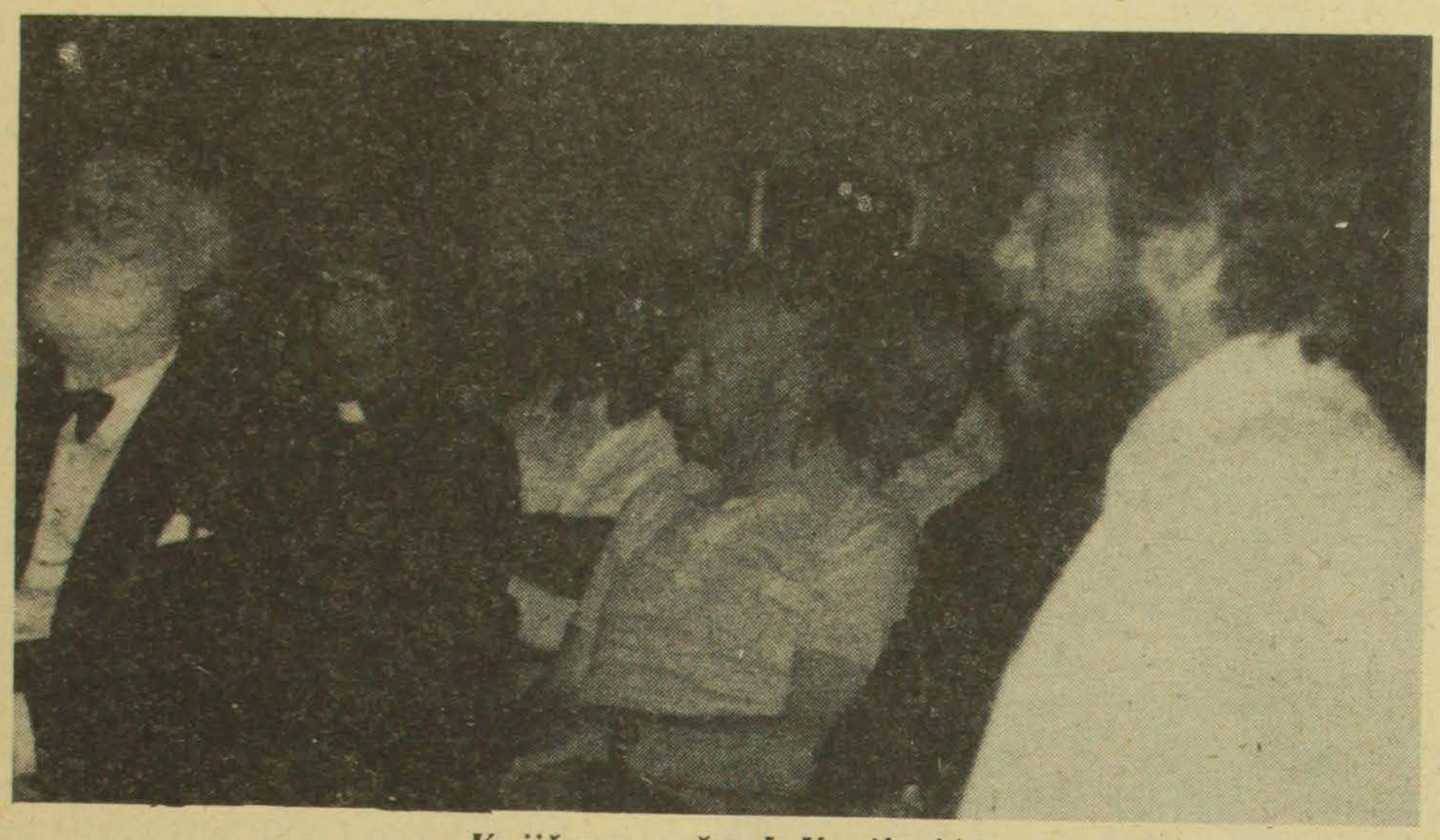
9) KNJIŽEVNA VEČER JAKOVA KOPILOVIĆA

Ovogodišnja književna večer u okviru priredbe "Dani kruha i riječi" u povodu dužijance bila je posvećena pjesniku Jakovu Kopiloviću da se proslavi njegova 75 obljetnica života i 50. obljetnica pjesničkog stva-

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

ralaštva.

Književnu večer otvorio je vlč. Lazar Ivan Krmpotić u ime Instituta "Ivan Antunović" i govorio je o ovogodišnjoj dužijanci kao jedinstvenoj proslavi kada će se prvi put nakon 25 godina zajedno slaviti gradska i crkvena dužijanca pa tako neka stalno bude.



Književna večer J. Kopilovića

U ime Književnog kluba "Miroljub" pri Institutu "Ivan Antunović" slavljenika je pozdravio pročelnik Jašo Šimić.

O lirici J. Kopilovića govorio je Bela Gabrić, a vlč. Andrija Kopilović je govorio o temi

KAKO DOŽIVLJAVAM STIHOVE JAŠE KOPILOVIĆA

"Što osjećam, šti razmišljam kad ih čitam? Prvo, njegove pjesme doživljavam kao zvuk. Čas je to povetarac tih, čas je to orkan moćan. Ali, to je uvijek zvuk.

No, nakon toga, kad se doživljaj smiri, bio lahor ili orkan, ostajem iznenađen svakim novim stihom, jer je slika, koju pjesnik koristi, za mene izazov i iznenađenje. Nijednu njegovu pjesmu nisam čitao a da nisam, čitajući bio iznenađen. Koliko bogatstvo slika, bogatstvo koje on u sebi nosi i koje perom stavlja na papir i koja slika čitatelja iznenađuje, jer takovu nije očekivao. I ta slika koja je kao grom ili osjeća, u meni se pretvara u doživljaj koji se u meni događa.

Najednom osjećam da se u meni budi oduševljenje ili mir, ponos ili srdžba, ali nikada mržnja. Jednostavno, ne mogu ostati indiferentan, nego moram zauzeti stav prema onom što je izazvala njegova nenadana slika u tom svijetu stihova.

I tada počima treća oznaka koju doživljavam, a to je jako duboko razmišljanje. I tada s pjesnikom redovito i uvijek daleko više, daleko šire razmišljam nego što je to sama riječ, koja je napisana, nego što je stih koji je rečen. Tom slikom, tom snagom i tim zahvaćanjem u moju nutrinu otovoren je svijet novog razmišljanja i iznenađenja koje mi neda mira. Zato nijednu njegovu pjesmu nisam pročitao samo jedanput.

Kad sam je čitao drugi put, bila je nova. I treći put bila je nova. I kad sam je slušao, uvijek je postala nova, jer je njegov stih tako snažan da je mogao biti uglazbljen, da je mogao biti likovno oblikovan, da je mogao naći izražaj u svakoj umjetnosti. I ne bih se čudio kad bi se našao neki slikar koji bi Jašine stihove slikao. Ne bih se čudio kad bi se rodio kompozitor koji bi Jašine stihove komponirao. Ne bih se čudio, kad bi svaki od nas, kad te stihove čita, uvijek nešto novo doživljavao i to uvijek svoje.

I na kraju, mislim da je to njegovo najveće bogatstvo: Čovjeka, kad te stihove čita, ne može ostaviti ravnodušnog, nego ga dovodi do dubokog razmišljanja, do meditacije, možda do kontemplacije, ali svakako do želje da se snjim identificira. Zato je Jašo pjesnik, kao što je maloprije rekao Bela Gabrić, onaj koji se rodio. Naša je želja, moja i vaša, da tako stvara i tako piše da nam i lahor i oluja, ili grom ili nevrijeme, koje se čuje u njegovim stihovima, koje se rađa u osjećajima, koje nas sili na razmišljanje, koje čovjeka izaziva i neda mu mira i čini da čovjek pjesnika osjeća svojim. Jašo je naš pjesnik. Hvala!"

Izabrane pjesme Jakova Kopilovića recitirali su Antonija i Ivan Piuković uz pratnju tamburaškog orkestra mladih "Ravnica".

Na kraju se J. Kopilović toplim riječima obratio prisutnima i zahvalio je svima koji su pomogli u organiziranju ove književne večeri, a zatim je govorio o svojim pjesmama, a za uspomenu gosti su dobili listiće sa pjesmama i potpisom slavljenika.

Svečanost je završio nastup katedralnog zbora "Albe Vidaković", koji je pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić pjevao pjesmu Milana Asića na stihove J. Kopilovića "Domovina" i još nekoliko rodoljubnih pjesama. (O pjesniku J. Kopiloviću vidite opširnije u Zborniku "Ivan Antunović" br. 2-3. str. 172-189.)

"ANTUŠEVA NAGRADA"

Poslije književne večeri bila je svečana dodjela tradicionalne "Antuševe nagrade" što je dobrotvor, koji je još nepoznat, daje pojedincima ili grupama za rad na širenju i njegovanju kulturne baštine bačkih Hrvata.

U ime komisije nagrade je podijelio vlč Andrija Anišić. Prvu nagradu u iznosu od 700 njemačkih maraka dobila je s. Mirjam Pandžić sa katedralnim zborom "Albe Vidaković" za dvanastogošnji uspješan rad i velike zasluge u njegovanju muzičke kulture i u čuvanju muzičke baštine bačkih Hrvata.

Drugu nagradu u iznosu od 500 njemačkih maraka dobio je Stipan Jaramzović za zasluge u učenju mladih tamburaša kao umjetnički voditelj "Subotičkog tamburaškog orkestra" koji je stekao veliku slavu u našoj zemlji i u svijetu.

Drugu ravnopravnu nagradu u iznosu od 500 njem. maraka dobio je Fond za nagradu mladih suradnika u Bačkom klasju, Subotičkoj Danicii u novinama "Glas ravnice".

Nagrađenima čestitamo i želimo puno uspjeha u daljem radu.

10J MEDITATIVNA VEČER

Ove godine Meditativna večer 14. kolovoza u 19 sati, u okviru priredbe "Dani kruha i riječi" bila je posvećana marijanskoj temi, koja ima svoju slikovitost u naslovu "Evo ti Majke" (Iv. 11,25-27.).

O toj temi Vita Grunčić je napisala recital koji ima pet dijelova: 1.) Uvod, 2.) Žena pod križem, 3.) Žena u uskrsnuću (ovi dijelovi su popraćeni živim slikama "Marija i Ivan pod križem" i "Susret na Isusovu grobu") 4.) Žena obučena u sunce. 5.) Prinos krune (u ovom dijelu bandaš i bandašica donose na oltar krunu izrađenu od slame: Iz trnove krune izrasla je kruna slave.) Ta znači: Trnova kruna u životu prerast će u krunu slave kao nagrada za dobra dijela.

(Pokojna Kata Rogić je s Marom Ivković Ivandekić kroz 25 godina plela krune za dužijancu u subotičkoj katedrali i zato je zaslužila krunu neprolazne slave).

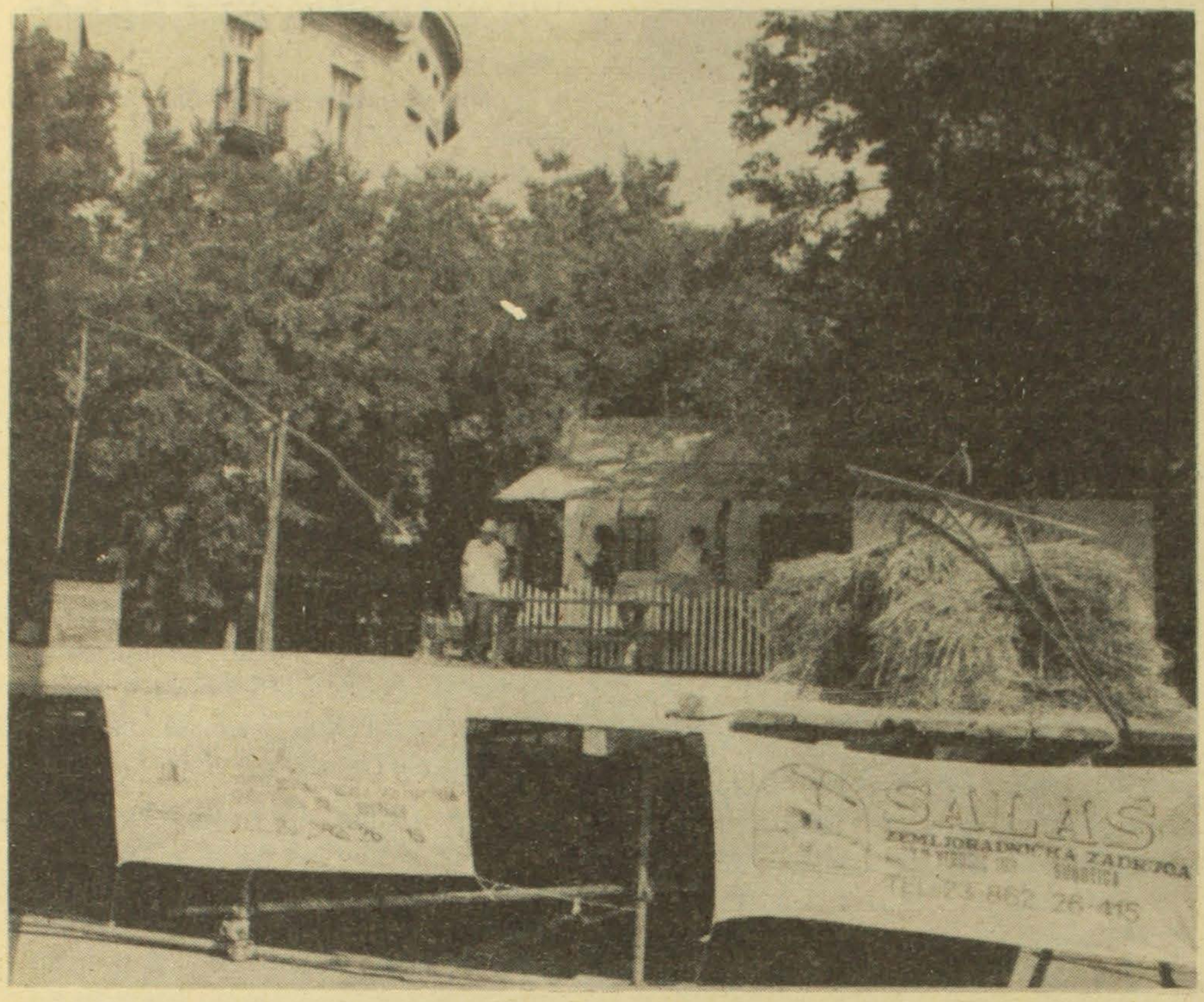
Reditelj večeri i voditelj razmatranja bio

zkvh.org

je preč. gosp. Andrija Kopilović, župnik u Aleksandrovu.

U izvođenju recitala sudjelovali su recitatori Zlata Lačić, Jelica Piuković i Petar Vuković i katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić.

11) SKUPŠTINA RISARA



Salaš na Trgu slobode

Na Trgu slobode, na velikoj pozornici pred "salašom" 14, kolovoza u 20,30 sati počela je velika folklorna priredba "Skupština risara".

Uz vođenje Franje Vukjova i Zlate Lačić nastupila su kulturno-umjetnička društva iz Subotice i okolnih naselja, a bili su gosti iz Mađarske, Rumunjske i Slovačke.

Izveden je bogat folkorni program koji je trajao skoro do pola noći i nikada skupština risara nije imala toliko mnogo izvođača pa je na taj način proslavljen jubilej dužijance.

U parku pred Gradskom kućom bile su postavljene stare poljoprivredne alatke da se vidi kako je nekada zemlja obrađivana.

12) DUŽIJANCA U SUBOTICI

Ovogodišnja dužijanca u Subotici bila je posebno svečana, jer je prvi put zajedno proslavljena gradska i crkvena svečanost.

Crkvena dužijanca je prvi put proslavljena davne 1911. god. u Subotičkoj crkvi sv. Roka, a gradska dužijanca slavi svoj jubilej, 25. obljetnicu, jer je prvi put slavljena 1968. godine. Od tog vremena te dvije dužijance slavljene su odvojeno i tako smo imali dvije dužijance sa dva para bandaša i bandašica.

Ove godine organizatori jedne i druge dužijance došli su do uvjerenja da je prikladno vrijeme da se te dvije i narodu drage svečanosti ujedine u jedno veličanstveno slavlje. Nađeno je sretno rešenje tako da je svaka svečanost zadržala svoje glavne oznake i svoje uobičajene priredbe kako se vidi iz ovog prikaza pojedinih zbivanja.

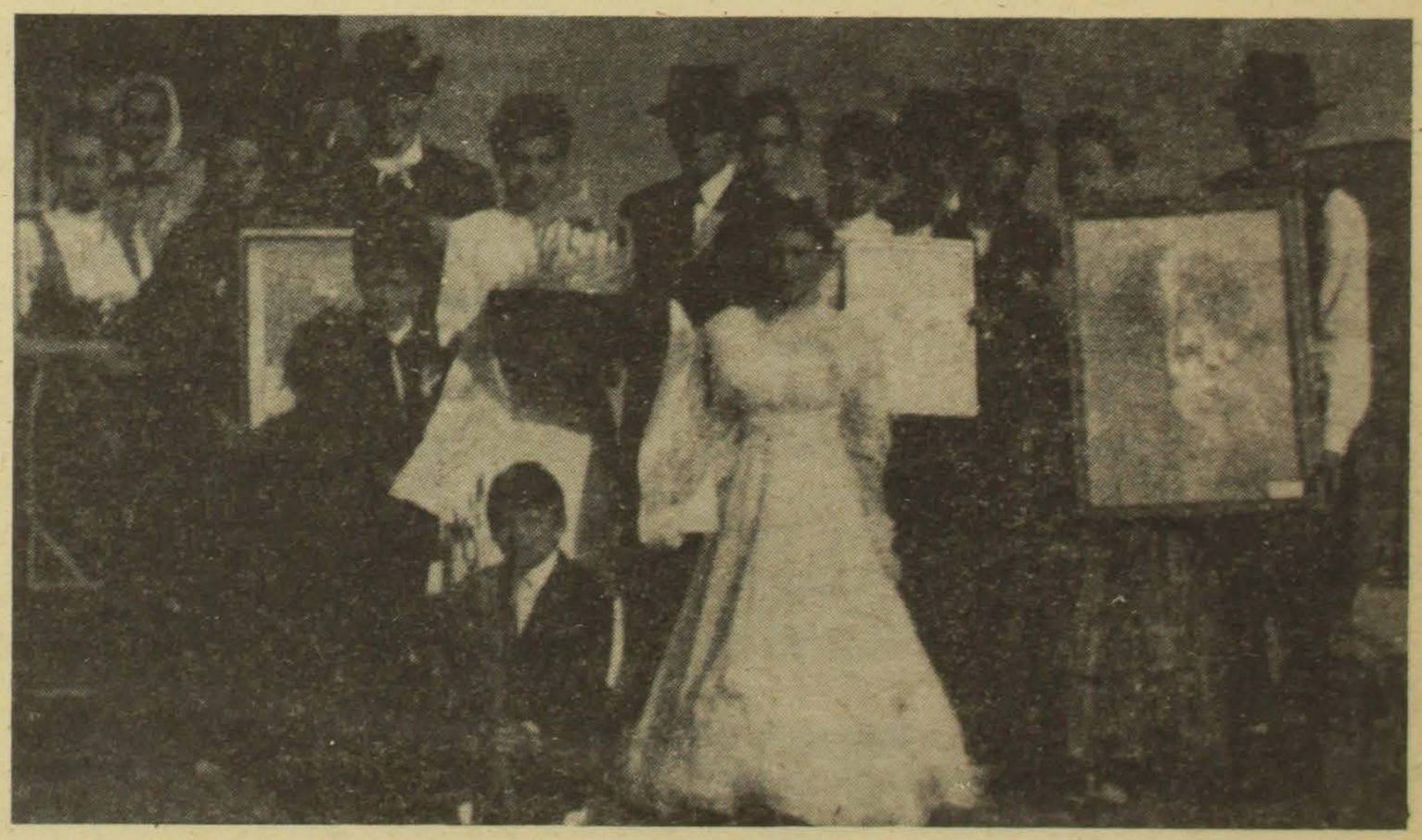
Zato je u nedjelju, 15. kolovoza prvo proslavljan crkveni dio svečanosti, a zatim je na Trgu slobode kod Gradske kuće nastavljen gradski dio svečanosti Dužijance.

Svečanost je objedinjena i zato je bio jedan badaš s bandašicom.

Da se sačuva uspomena kako je dužijanca počela u Keru, i ove godine svečanost je počela u crkvi sv. Roka. Bandaš Ivan Piuković na fijakeru, iskićen žitnim vijencima, otišao je kući kod bandašice Verice Malagurski i pošli su do crkve gdje su se okupile nakićene karuce sa bandašima i bandašicama iz okolnih naselja i karuce sa tri izabrana para na "velikom kolu" (najljepši par i dva para pratilaca).

Poslije blagoslova u crkvi sv. Roka župnik vlč. Blaško Dekanj i okupljeni svijet u 9 sati su ispratili svečanu povorku koja je pošla prema katedrali. Na čelu je bio konjanik sa zastavom dužijance, praćen drugim konjanicima. Njih su slijedile ostale karuce pa su tako svečano pošli subotičkim ulicama.

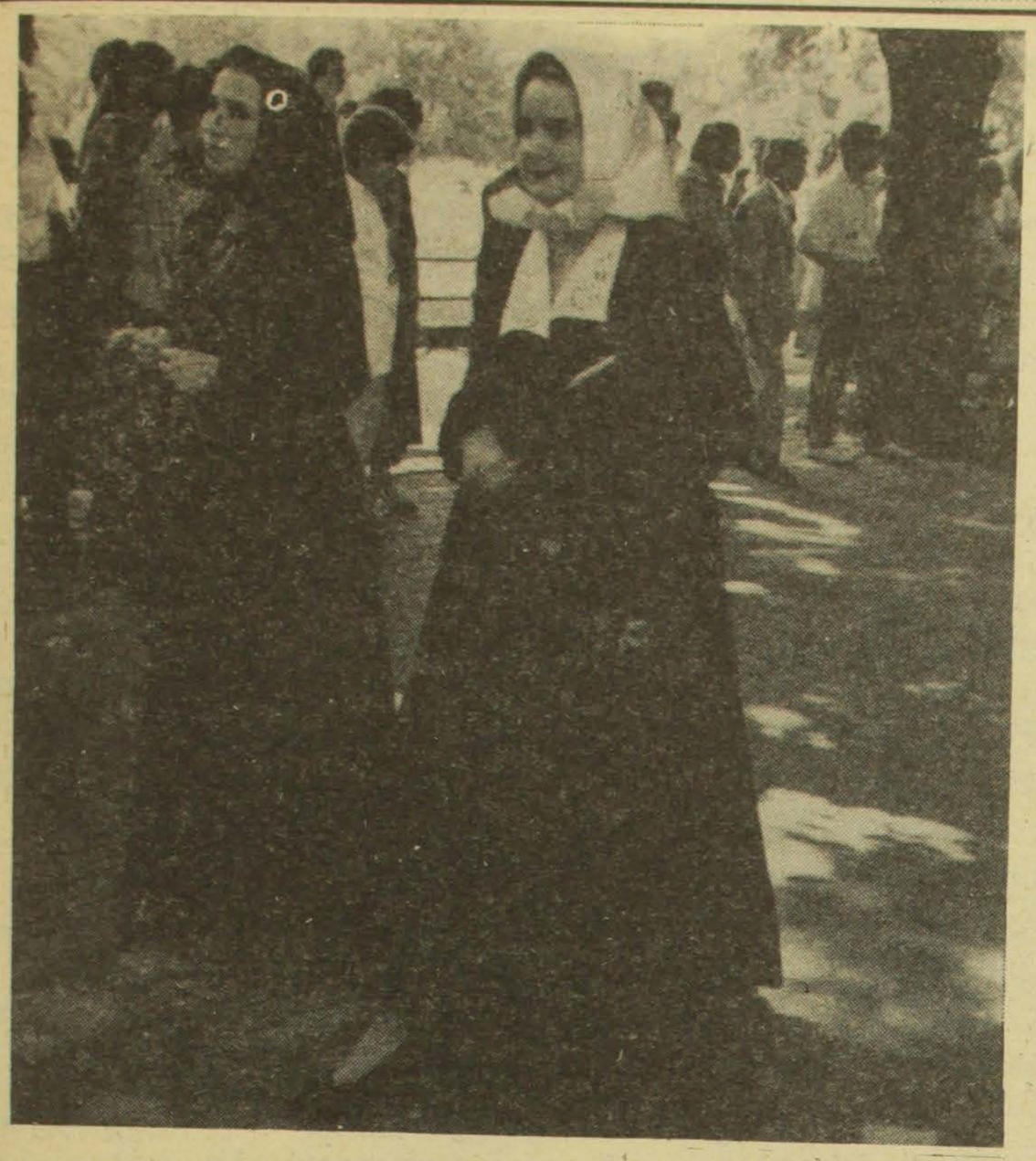
Pred katedralom ih je dočekao okupljeni svijet i velika grupa djece i mladeži u bunjevačkoj nošnji. Ušli su u crkvu, a u 10 sati uz jeku zvona sa zvonika povorka je iz crkve pošla do velikog podija pored katedrale, gdje je postavljen oltar za sv. Misu, koju je prikazao biskup msgr. Ivan Penzeš u koncelebraciji subotičkih župnika. Na podiju pored oltara bili su bandaš, koji je donio žitnu krunu i bandašica koja je donijela somun kruva od novog brašna. S druge strane oltara bili su svi bandaši i bandašice iz okolnih naselja sa svojim simbolima. Oko velikog podija bila je u bunjevačkoj nošnji velika grupa djece i mladeži koju su organi-



Badaši i Bandašice na Dužijanci 15.VIII.1993.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

DUŽIJANCE





zirali s. Eleonora Merković, Dominika i Grgo Piuković i drugi. Tu su bili i gosti: gradonačelnik i drugi predstavnici javnog i kulturnog života.

Velika grupa vjernika bila je pred oltarom. Stajali su u parku kod katedrale oko spomenika Sv. Trojstva, oduševljena i zanesena ovom ljepom svečanošću Dužijance, koja je prvi put proslavljena na otvorenom.

Bogatom duhovnom doživljaju vjernika dala je puninu nadahnuta propovjed vlč. Andrije Anišića, koju objavljujemo u ovom listu.

Svečanosti je doprinijelo skladno pjevanje katedralnog zbora "Albe Vidaković" pod ravnjem s. Mirjam Pandžić.

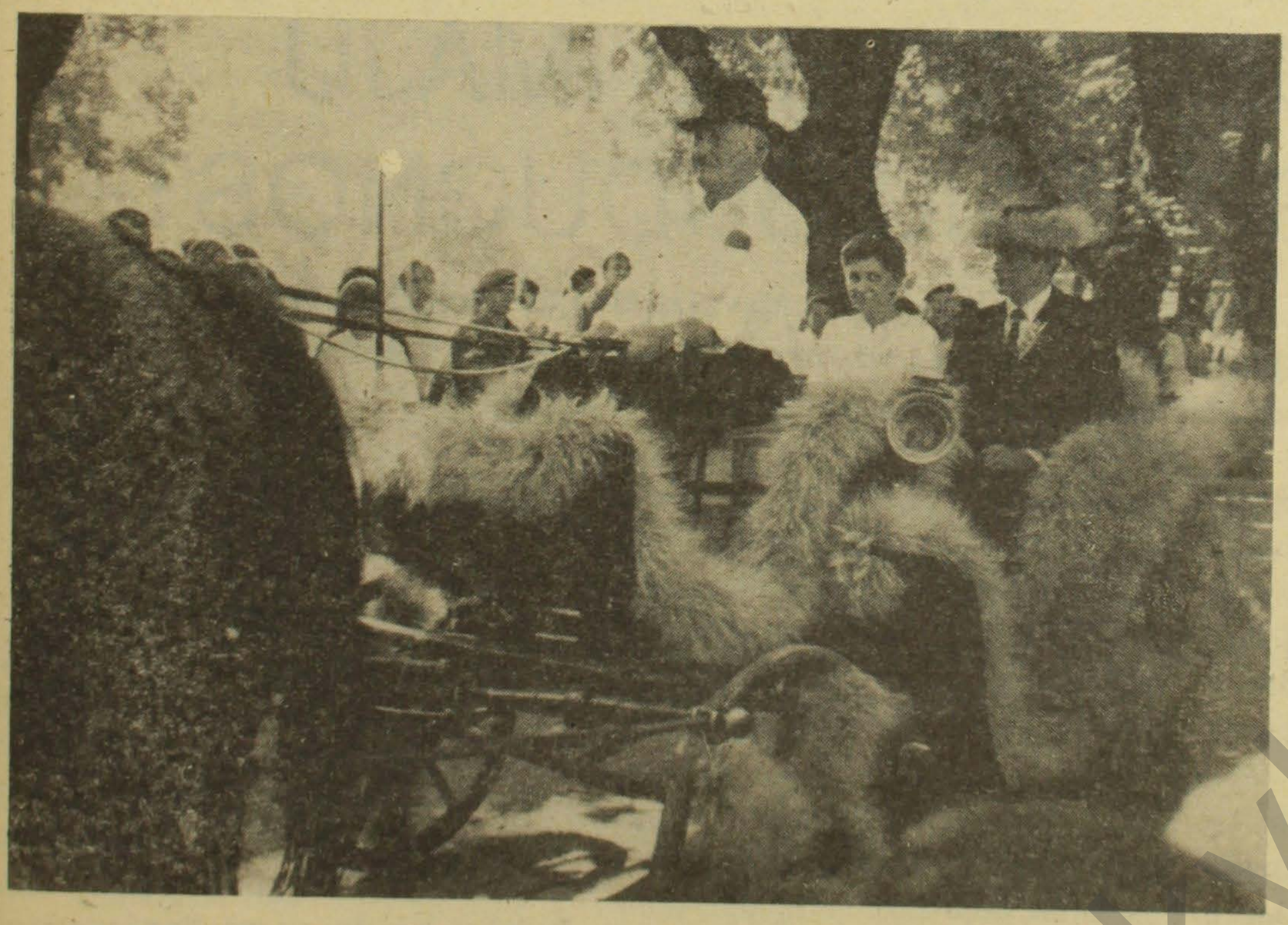
Poslije sv. Mise i blagoslova formirana je povorka koja je pošla na Trg slobode, gdje je nastavljena svečanost da bandaš i bandašica predaju kruv gradonačelniku gosp. Kaszi Jozsefu.

Na čelu povorke jahao je konjanik sa velikom zastavom dužijance. Za njim su konjanici i nakićene karuce sa mladeži u narodnoj nošnji. U povorci su bila kulturno-umjetnička društva iz Subotice i okoline, gosti iz Sombora, Sonte, Svetozara Miletića, iz Rumunjske, Mađarske i Slovačke. Sudjelovala je i ona velika grupa djece i mladeži koja je bila na svečanosti kod katedrale. Tu su se istakle posebno neke vrlo lijepe narodne nošnje, pravi unikati.

Također su bili u povorci i svi risari koji su ranije sudjelovali na takmičenju.

Osobito je bio svečan dio povorkee sa nakićenim karucama. Uz bandaše i bandašice iz okolnih naselja bio je nakićen fijaker subotičkog bandaša i bandašice, koja je nosila kruv za gradonačelnika.

Poslije njegovog pozdrava, folkorna grupa KUD "Bunjevačko kolo" izvela je mali program. Tako je završila ova svečanost, koja je svakom dala ono što je želio i mogao je birati priredbe koje su bile dio ovog bogatog kulturnog ljeta u okviru dužijance, najveće i najdraže narodne svečanosti koju bunjevački Hrvati priređuju za sve građane Subotice.



Fijaker sa bandašom i bandašicom

zkvh.org

IZLOŽBA "S BOŽJOM POMOĆU"

Likovni susret, od 10. kolovoza do 07. 14. rujna

Jedna od značajnih manifestacija Dužijance '93. bila je i višestruka izložba u prostorijama prelijepe Reichove palače - Likovnog susreta. Izložba je naslovljena religioznim naslovom, jer je obrađivala temu: procesije, ali je na izložbi ponuđen i drugi sadržaj vezan uz dužijancu. Izložba je zamišljena tako što je u najvećoj sali izloženo 30 najljepših barjaka subotičkih crkava, baldahin, svejćnjaci, križ, monstranca i sve ono što je činilo ljepotu teoforične procesije, a što se već godinama u cijelosti ne upotrebljava. Bili su barjaci vezeni bogato zlatom, rađeni na svili vezom, lijepom tehnikom goblena i slikama na platnu. Bili su barjaci katoličkih društava, kao i obični hodočasnički barjaci.

Druga dvorana je obogaćena povijesnim fotografijama sa dužijanca od 1936. do danas, koje je izložila foto-sekcija "Bunjevačkog kola". U dvije dvorane izložene su "krune" rad od slame, koje su prinošene na oltar kao simboli dužijance pojedinih godina, a vlasništvo su Dijecezanskog muzeja u Subotici. Ovi su radovi plijenili svojom ljepotom i sada su po prvi put izloženi tematski i kronološki od 1936. do 1992.

Četvrti sadržaj ove izložbe su slike u raznim tehnikama, koje je izložila "Likovna sekcija" Bunjevačkog kola. I tu je bilo zapaženih radova, vrijednih domaćih slikara s raznim motivima, a najviše s motivima vezanim uz žito i dužijancu.

Na dan otvaranja se okupio neobično veliki broj posjetilaca, što je po riječima prof. Olge Šram, direktora Likovnog susreta jedna od najvećih posjeta otkad su u tim prostorima otvoreni Likovni susreti (preko 300 osoba), a i u danima dok je izložba bila otvorena, posjetio ju je neobično veliki broj osoba. Otvaranje je bilo svečano, uz sudjelovanje recitatora Literarne sekcije "Bunjevačkog kola", tamburaškog orkestra "Ravnica". Izložbu je otvorio preč. Andrija Kopilović, dopredsjednik Instituta "Ivan Antunović" i pročelnik Likovne sekcije istog Instituta. On je u svom govoru otvaranja rekao:

"Jednom je dr. Ivan Golub zapisao ovu misao: 'Čovjek u životu redovito u dva slučaja ne prati vrijeme i ne gleda na sat. To je kad stvara i kada voli'. Naime, stvarati se ne može na štopericu, po narudžbi, a tako se ni voljeti ne može na štopericu i po naredbi. Čovjek umjetnik je upravo čovjek koji zato što voli, i stvara, približava se onom velikom Biću koje nema vrijeme, jer je vječno, jer je Stvoritelj, i jer je Ljubav. Tako je svaka umjetnost u najljepšem smislu riječi božanskog porijekla, i božanski posao. Ona je uvijek plod Duha, plod rada i plod ljubavi. Zato se redovito ne može cijeniti bilo kojom vremenitom realnom valutom, jer je cijena umjetnosti čovjek koji u njoj uživa. Najveća nagrada umjetniku je ushićena duša promatrača koji se divi, oduševljava, oplemenjuje i prestaje gledati na vrijeme...

Ugodna mi je dužnost zavhaliti domaćinu ovih dvora dr Olgi Šram, kao i svim vrijednim suradnicima, da je u ovom prostoru, koji je jedan od najljepših u Subotici, ova izložba objedinjena u cilju svečanosti obogaćenja Dužijance '93.

Dok Vas sve pozdravljam zahvaljujem Likovnom susretu, Bunjevačkom kolu, Institutu "Ivan Antunović" i svim drugim suradnicima koji su radili i omogućili da danas budemo zajedno."

Po prvi put je izložba ovakvog sadržaja izišla iz crkvenih prostora i time se pokazalo koliko je ovaj gest dobar i koristan za sve naše sugrađane. Na lokalnoj televiziji ovoj izložbi je posvećeno pola sata programa, a svi su materijali snimljeni kao dokumenat vrijedan doprinos kulturi našeg grada. I opet se pokazala vrijednom suradnja svih stručnih osoba i gorljivih entuzijasta oko jednog projekta, koji je i lijep i koristan, a veliki je doprinos kulturnim događajima.

A. K

DOBRO I LIJEPO IMAJU NAJSIGURNIJU BUDUĆNOST

(propovijed vlč. Andrije Anišića na misi zahvalnici u okviru Dužijance '93.)

Kako je lijepo i milo, i kako je dobro kad braća slave zajedno...

Jedinstvena manifestacija ljepote i dobrote

I ove godine okupio nas je na slavlje predivni običaj Hrvata Bunjevaca: Dužijanca naša! Ove godine slavimo je osobito svečano. Slavimo je kao jednu i jedinstvenu. I vjerujemo i nadamo se da će zauvijek nestati termin: crkvena i gradska Dužijanca.

Slavimo, dakle, Dužijancu kao jedinstvenu zahvalnost Bogu za plodnu nam bačku ranvicu i za plodnu i dobru zemlju koja, milovana žuljevitim i nježnim rukama naših dobrih seljaka, urodi klasovima zlatnim za slatki nam kruh svagdašnji. Ove godine slavimo Dužijancu i kao jednu i jedinstvenu manifestaciju ljepote i dobrote. Sve priredbe koje smo dosada imali u okviru ovogodišnje Dužijance potvrdile su to. I zato usuđujem se reći: ovogodišnja proslava Dužijance potvrda je one istine koja kaže da lijepo i dobro imaju najsigurniju budućnost.

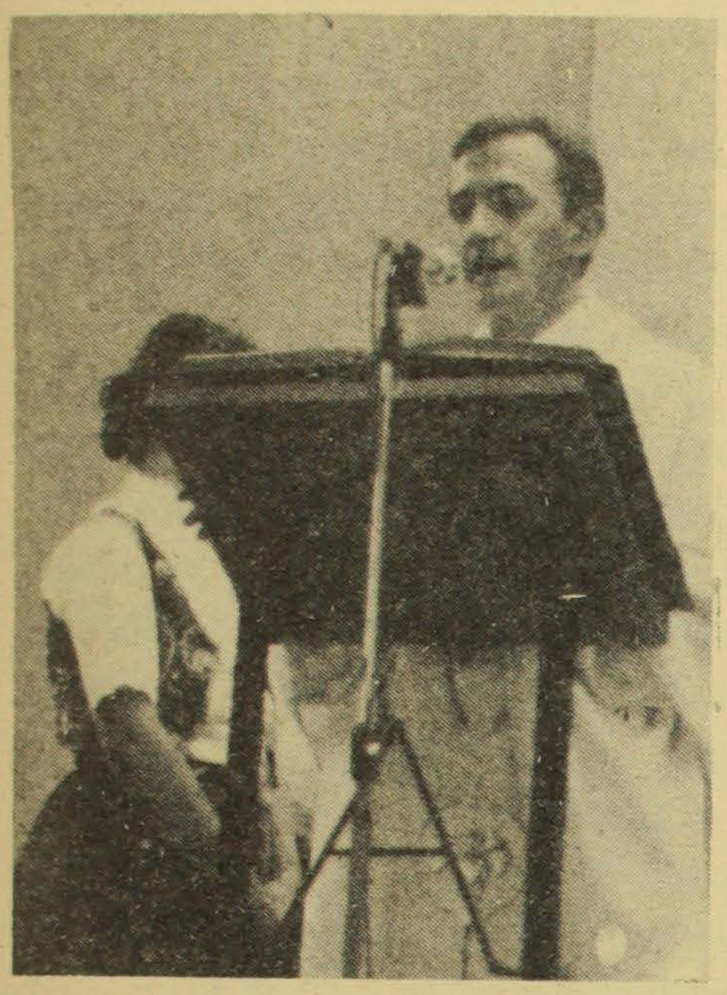
Plakat Dužijance '93.

Nepravda boli

Promatram i ovogodišnji plakat Dužijance. Izradio ga je naš akademski slikar Ivica Balažević. Kako je krasan i kako je naš. U podnožju sitan lik Bunjevca i Bunjevke u divnoj nošnji. Ozbiljni su kao što su ozbiljna i vremena u kojima živimo. Na licu muškarca bo-

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

re koje upućuju na brigu i bol čovjeka koji trpi nepravdu... Da, trpi nepravdu i to veliku. Trudio se, mučio, radio pošteno i s ljubavlju, nadao se nagradi, ali se prevario. Nažalost, stara je to priča, i ove godine ponovljena. Aleksa



vlč. Andrija Anišić

Kokić divno ju je i davno opjevao ovako:

U jutro izlazi gazda iz svoga bijelog salaša...
Rukama miluje klasje, stišće ga na srce vruće,
zaboravlja na brige, muke i svoje nevolje razne
i misli kako će skoro zlatnim
i teškim zrnjem napunit ambare prazne.

Vraća se zatim na salaš okružen stabilima vitkim,
u dušu tuga se opet uvlači kada se sjeti:

dugove namiriti mora, porez platiti teški...
Kome je orao jadnik, kome će sada žeti?
...

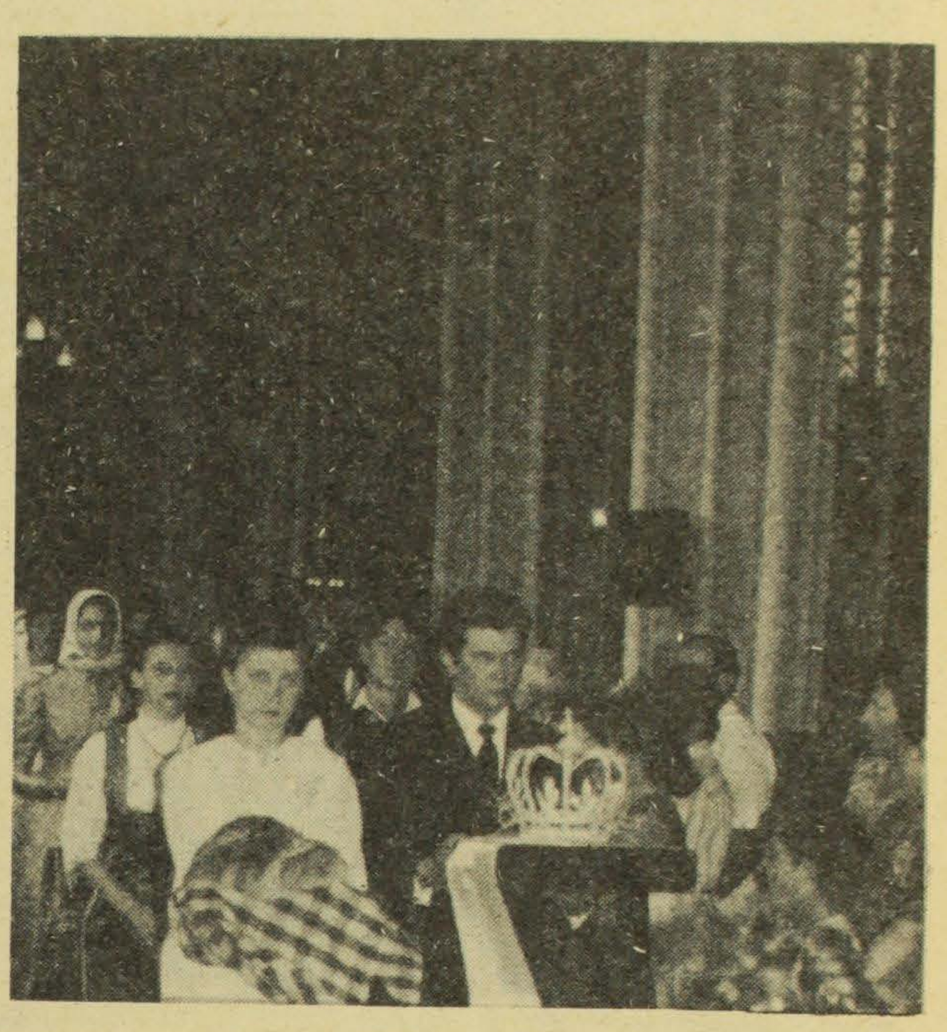
Mirna je duga ravnica, gdje zori pšenično more,
gdje pokraj bogatstva zemlje
ljudi siroti žive...

Pouzdanje u Boga, izvor mira u srcu

Da, mirna je duga ravnica, kao što su usprkos žalosti i boli, zbog nepravdne isplate žita, mirne i crte lica naših seljaka. Moguć je takav mir, jer iza njega krije se pouzdanje u Boga. Bog je pravedan sudac. Bog je zapisao u svoju knjigu života i svaku kap znoja i svaki žulj na ruci. Ništa neće ostati ne nagrađeno. Samo, Bog sve gleda malo drugačije i ima vremena, a mi smo nekada nestrpljivi.

Znaju naši seljaci da onaj koji ljubi nikad nije na gubitku, pa makar mu na ljubav bude i zlom uzvraćeno... I zato su mirni naši seljaci. I u duši su sretni, jer znaju: ipak, zbog njihovog rada, mnogi će, u tko zna kojem kraju svijeta, jesti kruha, premda oni sami neće moći uživati sve blagodati svog marljivog rada... To je transcendentalna dimenzija rada, koji rađa novi i bolji svijet... Kruna dolazi tek na kraju. Stoga je na našem plakatu kruna iznad sitnih likova ljudi. Plod je puno veći nego što izgleda naš čovjek.

Kruna od zlatnog klasja, protkana trnjem



Bandaš i bandašica izlaze iz crkve sv.Roka

Kruna od zlatnog klasja, koje je protkano trnjem. I zato da označi ako teško i, često puta, bolno dolazimo do plodova našega rada, ali i da podsjeti na Isusove riječi: "Ako pšenično zrno pavši na zemlju ne umre ostaje samo. Ako li umre, donosi obilat rod". I da podsjeti: Ako čovjek ono što radi, ne radi pošteno, marljivo i s ljubavlju, rađa plodovima zlim i takav rad čovjeku je na prokletstvo, ako pak, svoj rad začini ljubavlju, on Boga slavi svojim radom i njegov rad je njemu samom na radost, a braći ljudima na korist...

Žitna kruna, protkana trnjem podsjeća i na najboljeg čovjeka koji je ikada bio na ovom svijetu, na Isusa: On, koji je prošao ovom zemljom čineći samo dobro, kao krunu za svoju dobrotu dobio je trnovu krunu i umro je na križu. No, ta kruna i ta smrt, iako su trebali biti znakom sramote, okrenuli su se u znak slave i pobjede. Budemo li u svojoj boli i u svojim neuspjesima uvijek ujedinjeni s Kristom, i naša će se bol pretvoriti u

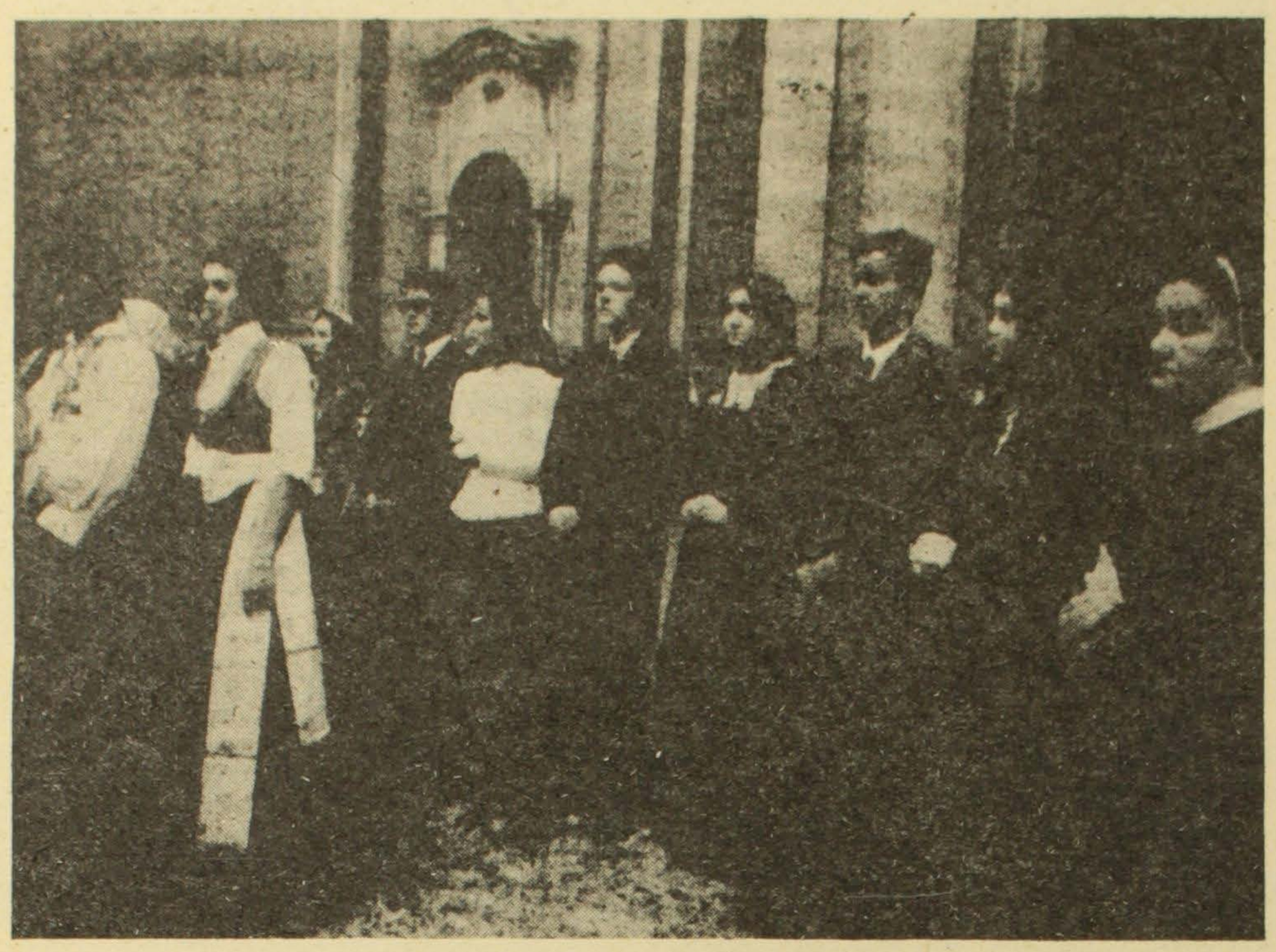


Dužijanca - sv. Misa zahvalnica

zkvn.org.rs

radost i pobjedu, a naša smrt u uskrsnuće... Isplati se...

Bolna razdijeljenost



A kockice sa strane, koje bi trebale označavati simbol jedinstva našeg naroda, kako bolno, ali zbiljski ocrtavaju stvarnost našeg roda... Tako smo tužno podijeljeni i svugdje raštrkani. Razne čistke su tomu krive..., ali i strah i pohlepa, kao i nasjedanje propagandi - i jednoj i drugoj... Znam, da oni koji su morali otići iz tko zna kojeg razloga, svaki dan Bogu uzdižu molitvu za plodnu nam bačku ravnicu i vapiju: "Ne dirajte mi ravnicu... jer ja ću se vratiti". Žao mi je onih koji su otišli, a nisu morali. Žao mi je što ne mogu više oduševljeno pjevati "Podvikuje bunjevačka vila..." i što su izgubili pravo hrabro i odvažno dovikivati: "Ne dam više da moj narod strada!", jer oni su ga ostavili i otišli, a svoje mjesto - u divnoj Subotici - prepustili drugima...

Teologija "Ostatka"

Pa ipak, čvrsto vjerujem u teologiju Ostatka. Kad je izraelski narod bio u progonstvu, proroci su navještali da će se Ostatak vratiti u svoju domovinu. Nije to bio samo poticaj na mirenje sa sudbinom, nego i iskaz pun nade. Na sv. Ostatku jednom će se ispuniti Božje obećanje o mirnom i sretnom životu: "Ali sada, neću biti prema Ostatku ovog naroda kao minulih dana - riječ je Jahve nad Vojskama - nego ću posijati mir: loza će roditi grožđem, zemlja će davati usjeve, a nebo će davati rosu svoju. Sve ću to dati Ostatku ovoga naroda... Ne bojte se, nek vam jake budu ruke!" (Zah, 8, 11-15).

Vjerujem da će Bog svojim blagoslovom obdariti, i svojom moćnom desnicom zaštititi i Ostatak našega naroda, sve one koji budu hrabri ostati ovdje usprkos poteškoća, spremni boriti se za svoja prava, i zajedno s Mađarima i Srbima i svim ljudima dobre volje, izgrađivati Suboticu koja će biti lijepa i divna i mila svima, u miru...

Maštam i o danu kad ćemo opet svi biti zajedno, jer one razbacane i raštrkane kockice mogu se složiti i biti zajedno, i biti ono što trebaju biti: znak jedinstva našeg naroda... A bit će to, ako ne prije, a onda makar onog dana kada će Bog stvoriti novo nebo i novu zemlju... kad će Bog otrti svaku suzu s naših očiju i kad više neće biti ni tuge, ni jauka, ni boli, ni smrti... nego samo radost i mir, i ljubav...

Uvijek zahvalni i ponosni na svoje

Ali, braćo i sestre, mi znamo da se novo nebo i nova zemlja izgrađuju na ovoj zemlji, u vremenu i u okolnostima u kojima baš mi živimo, i zato smo danas ovdje...

Ni ratovi, ni sušne godine, ni nevolje... nisu mogli ugušiti zahvalnost u duši našeg čovjeka i njegovu silnu želju da svima očituje ljepotu svoga bića, izraženu u ljepoti naših običaja i dobrotu svoga srca, skrivenu u svakom komadu kruha.

Ljepota i dobrota. Bez njih svijeta ne bi bilo. Bez njih ne bi bilo ni našeg naroda. Koliko je ljepote danas na ovom mjestu. I koliko dobrote oko oltara dobrog nam Boga. Kao da je sva ljepota prirode pretočena danas u [redacted] klasove i u krunu ovogodišnje [redacted]ance... Koliko je samo naših [redacted] poslušalo kliktaj bunjevačke [redacted]e poput, nekoć, marnih risara, preko svile i divnih nam nošnji izrazilo ljepotu svemira, ljepotu bića našega hrvatsko-bunjevačkog. Predveli su ih i ove godine bandaš i bandašica - Ivan i Verica...

I kako su nam divno ukrasili slavlje mladi Mađari i svi drugi gosti u svojim živopisnim narodnim nošnjama. Hvala Vam što ste došli. Vaša nazočnost neizmjerno je uvećala našu radost, jer podijeljena radost dvostruka je radost, kao što je i podijeljena bol, polovica boli.

A koliko dobrote se ovdje danas slilo?! Koliko ljubavi? Koliko kapi znoja, koliko dana truda i muke, koliko strepnji i suza stoji iza ovog divnog samuna kruha na oltaru. Plod je on ustrajne dobrote i ljubavi naših seljaka prema njivama plodnim i prema bratu čovjeku, kao i vjernosti prema Bogu, koji čovjeku dade zakon rada još na početku svijeta kad reče:

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

plodite se i množite i zemlju sebi podložite... Da toga nema, ne bismo danas gledali ovaj kruh ovdje... a mnogi ga ne bi ni jeli...

No naši su ljudi takvi:

Naša je duša široka ko beskrajna bačka nizina,
ona vjeruje svakom, ljubi i uvijek se nada.
Razumije tuđe i najmanje boli,
u čovjeku svakom gleda dobra brata
i zato... previše strada...

Do mekanih brazda ovlažene oči ne vidi nam nitko,
i da nam je život križ i pregaranje,
i da očaj često prikuje nas k zemlji,
a jedina utjeha je ravni:
Bog i oranje.

O, kako mi volimo život drage nam ravnice,
odanošću k njoj i ljubalju gorimo:
a stradanja, patnje i nepravde teške
daju nam nove neslomive snage,
da se za svoje borimo...!

(Aleksa Kokić: "Ljudi nizine")

I sva ova ljepota i sva ova dobrota slila se danas ovdje oko ovoga oltara da Bogu zahvalu dade za sve darove... Činimo to svetom misom, presvetom euharistijom. Znao je prisvitli Blaško Rajić što radi kad je prastari nam običaj dužijance uveo u crkvu. Najbolja zahvala Bogu za sve darove je upravo sv.misa, euharistija. Sama riječ euharistija znači hvala, zahvala. Biti na misi znači Bogu zahvaljivati. Biti na misi znači Boga slaviti. Najviše zahvaljuje Bogu onaj koji u pričesti, čistim i dobrim srcem, prima, u liku kruha, tijelo Kristovo. Zato je ovo prilika da donesemo odluku: Svake ćemo nedjelje ići na sv. misu i što češće se pričešćivati da bismo Bogu zahvaljivali, ali i molili ga za tolike naše potrebe, a prije svega za mir, bez kojega nema sreće...

Biti čovjek dobrog srca

I još za nešto moramo danas žarko moliti. Za dobro srce. Molimo da nikada ne izgubimo dobrotu srca... Biti čovjek dobra srca. To nek nam bude zadaća. Biti dobar. Uvijek i svugdje - prema svakome... Čovjek nije čovjek ako nije dobar. Čovjek nije čovjek, ako nije ljubav, jer stvoren je na sliku Boga koji je ljubav. I čovjek neće živjeti vječno, ako ne bude ljubav za druge, ako ne bude imao srca za čovjeka. I zato bih danas, s ovoga mjesta, svima vama i svakom građaninu ovog našeg divnog grada htio kriknuti: Budi čovjek, budi ljubav. Imaj srca za čovjeka... To je zalog istinske sreće i napretka sviju...



Bandaš i bandašica na sv. Misi

Živimo u dramatičnom i kaotičnom vremenu. Već ih ima, a bit će još više onih koji su gladni... Tko će ih nahraniti. Isus nam i danas kao i nekoć svojim učenicima ponavlja: Dajte im vi jesti! Ljudi su gladni kruha, ali su gladi i lijepe riječi, i osmjeha, i nježnosti, a najviše ljubavi i mira... Umnožimo li mi svoju dobrotu, Bog će učiniti čudo, umnožit će kruh, kojeg ćemo moći dijeliti s drugima...

Marija - "početak boljega svijeta"

I sve ovo i sve naše molitve i želje stavimo u ruke One kojoj je mač boli proboo srce; u ruke onoj koja zna za patnje i stradanja, koja je iskuslila i kruh izbjeglice i prognanika, i kruh siromaha; u ruke onoj koja je Majka, a koju danas slavimo kao Veliku Gospu - B. D. Mariju ne nebo uznesenu... Ona je Majka velikog i nježnog srca. U njenom srcu ima mjesta za svakog čovjeka. Nek nam Ona od Boga, svemogućega i dobroga, izmoli milost dobroga srca, nek nam izmoli hrabro srce, koje će ostati ovdje i boriti se da bi opstalo... Nek nam Ona, koja je nazvana "početkom boljega svijeta", izmoli dobrotu srca, kako bismo i mi svojom dobrotom i ljubalju, svojim svetim životom i svojim marljivim svakodnevnim radom bili početkom boljega i ljepšega svijeta, novog svijeta, u kojem će vrijediti zakon civilizacije ljubavi. Takav život osigurat će nam i vizu za nebo, na vratima kojeg će nas dočekati Isus riječima: Dođite, blagoslovljeni Oca mojega i primite u posjed baštinu vječne radosti, mira i sreće. Dao Bog da svi to doživimo. Amen.

zkvh.org.rs

Svjetlana Kopunović

PRIJATELJSTVO - HARMONIJA ŽIVOTA (5)

V. OBLICI ZAJEDNIŠTVA KOJI NISU PRIJATELJSTVO

Čovjek kao društveno biće u stalnoj je interakciji s drugim ljudima. Njegov život ispripleten je različitim oblicima zajedništva koji nisu tako snažni i duboki kao prijateljstvo, ali su ipak važni za čovjeka. Takvi oblici suživota su:

1. Solidarnost - temelj svakog međuljudskog zajedništva. Svijest solidarnosti u prošlosti je bila točno određena. Ljudi su bili solidarni sa svojom obitelji, plemenom, staležom. Danas u suvremenom svijetu ta svijest je sve šira - puno je onih koji se osjećaju solidarnima sa svima koji su u potrebi (glad, rat, potres, rudarske tragedije, prometne nesreće, itd.), bez obzira na rasnu, vjersku, nacionalnu ili socijalnu pripadnost. Takva svijest univerzalne solidarnosti



zahvaća razinu čovječanstva. Unatoč toga još uvijek ima onih čija je svijest solidarnosti na stupnju primitivnog čovjeka o čemu svjedoče: ratovi, ubojstva, kriminal i drugo.

2. Drugovanje - je čest i vrlo prisutan oblik međuljudskog zajedništva. Drugovi su članovi iste grupe. Kada se radi o mladima, tada se drugovi sastaju da se razonode i zabave, bez zahtjeva za dubljim međusobnim poznavanjem. Ovakvi odnosi među mladima mogu biti u tolikoj mjeri površni da se mladić koji ima "mnoštvo drugova" osjeća posve osamljenim. Njihovi razgovori se zadržavaju na beznačajnim običnim stvarima, a svoje želje, planove, brige i radosti zadržavaju za sebe. Takav međuljudski odnos ne možemo poistovjetiti s prijateljstvom.

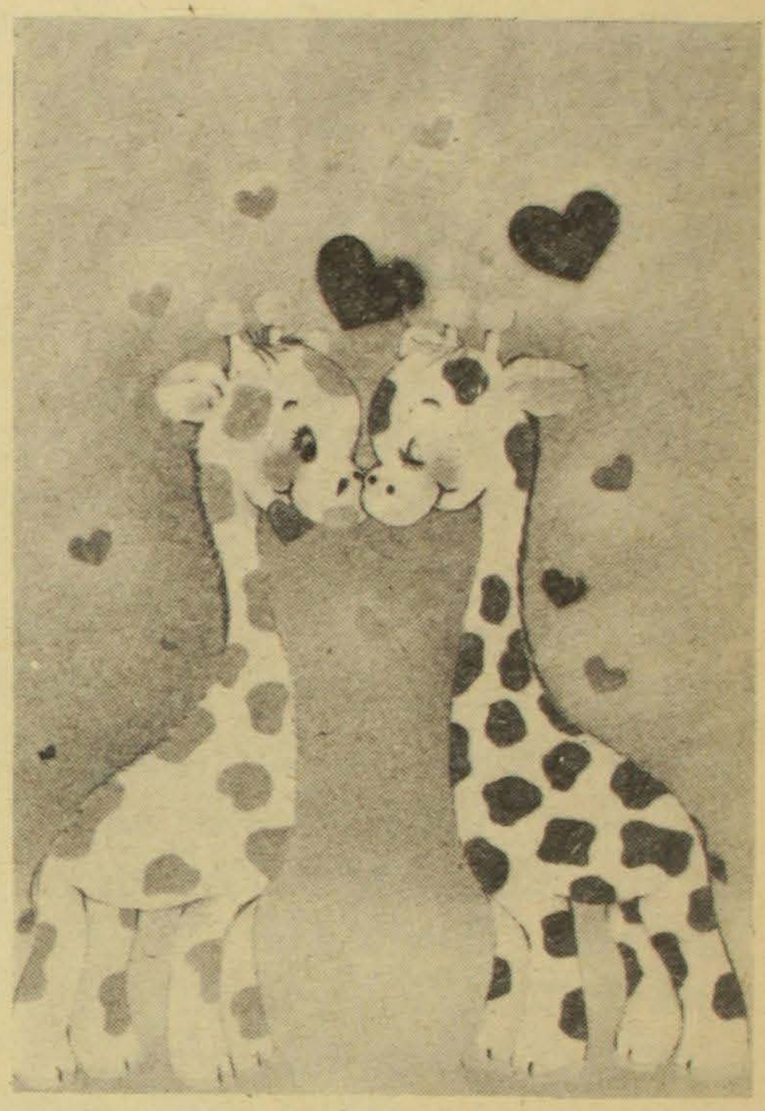
Drugovanje postoji među odraslima koji su najčešće vezani zajedničkim poslom. Tada se nazivaju kolege. Drugovanje je moguće među ljudima koji se bore za zajednički cilj (politička stranka, dobrotvorna ustanova, sportska organizacija, itd.), ali ni to još nije prijateljstvo jer se redovito više cijeni taj zajednički cilj nego osoba drugoga. Naravno da to ne znači da je drugovanje manje plemeniti oblik međuljudskog zajedništva, ali u svojoj biti ono nije isto što i prijateljstvo i nema tako egzistencijalnu ulogu u životu osobe kao prijateljstvo.

3. Analogna prijateljstva - misli se na takozvane prijatelje prirode, prijatelje životinja i slično. Ovi se odnosi ne mogu smatrati prijateljstvom jer isključuju uzajamnost, otvorenost, dijalog.

VI. LJUBAV I PRIJATELJSTVO

Riječ je o dva najuzvišenija i najelementarnija oblika suživota među ljudima, bez kojih se ljudski život ne može zamisliti. Ljubav i prijateljstvo su subjektivna zajedništva. Imaju isti afektivni izvor i doprinose rastu i duševnom zdravlju osobe. Ljubav i prijateljstvo su komplementarna, a ni isključiva zajedništva i unatoč velikih sličnosti u pojedinim točkama se bitno razlikuju. (Kada govorimo o ljubavi, ovdje mislimo na tjelesnu ljubav).

Za ljubav je potrebna ne samo psihička nego i fizička zrelost dok za prijateljstvo nije. Ljubav uvijek sadrži i tjelesnu strast, koja dovodi do nutarnjeg nemira i nezadovoljstva. Prijateljstvo isključuje tjelesnu strast. Ljubav ili zaljubljenost uvijek teži prema isključivosti (bitni su dvoje), dok je prijateljstvo sveobuhvatni oblik zajedništva. Za prijateljstvo pojava treće osobe nije zapreka dok u ljubavi vrlo lako postaje izvor ljubomore. I kao što smo već rekli: ljubomora među pravim prijateljima ne postoji, dok je u zaljubljenosti skoro neizostavna, jer postoji težnja da drugi "pripada samo meni". Još jedna značajka ljubavi je bitno odjeljuje od prijateljstva. U narodu se kaže: "Ljubav



je slijepa", to znači da zaljubljeni ne vide nedostatke i pogreške ljubljene osobe, dok su prijatelji potpuno svjesni mana i nesavršenosti jedno drugoga.

Zato se u braku, ljubav mora oslanjati na prijateljstvo, koje je bliže realnosti nego sama ljubav.

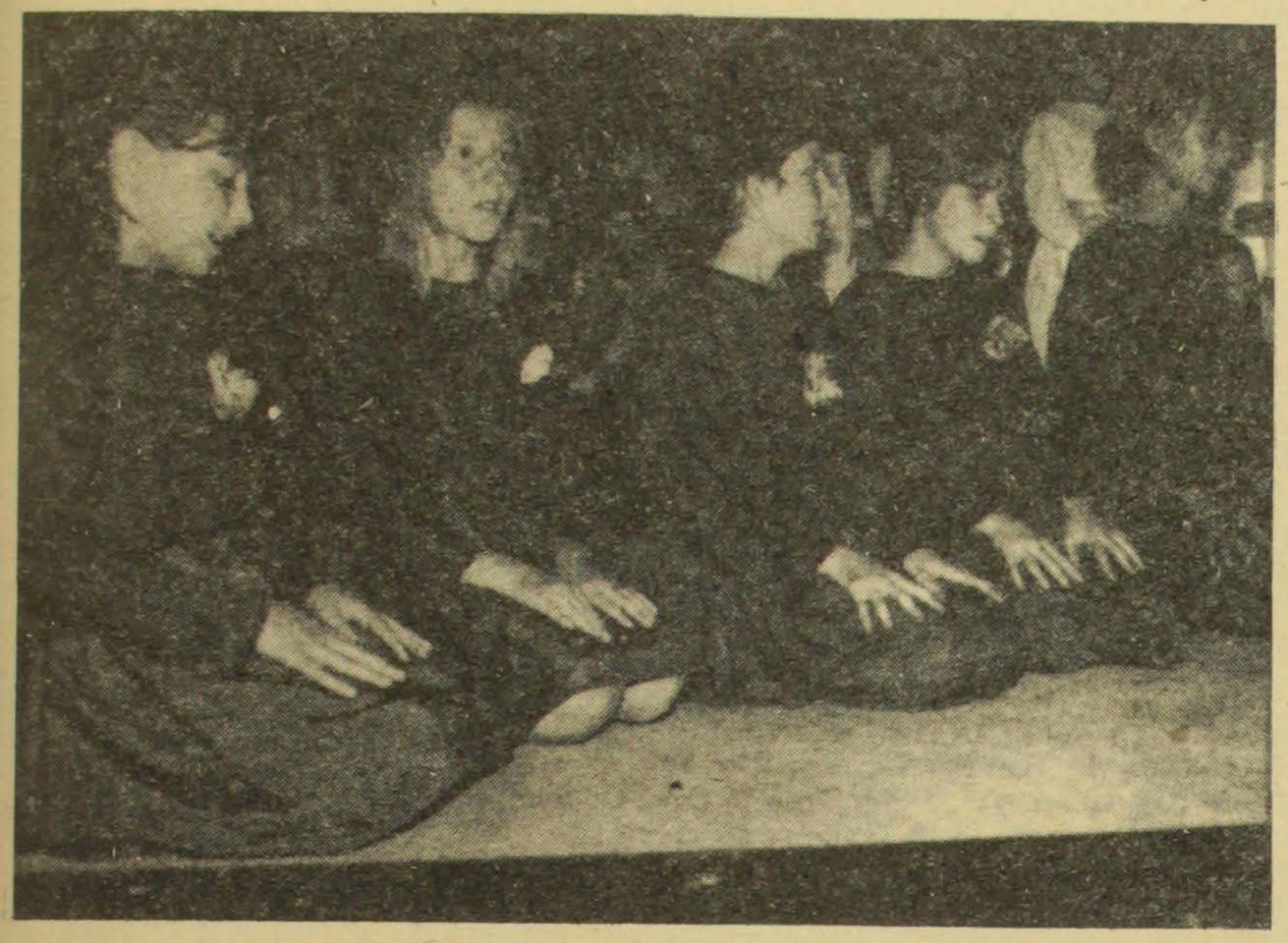
U različitim stadijima života čovjek više ili manje pridaje značaja ljubavi i prijateljstvu. U djetinjstvu i ranoj mladosti skloniji smo prijateljstvu, a kasnije više značaja pridajemo ljubavi. Odraslima su, pak, i ljubav i prijateljstvo bezuvjetno potrebni za normalan i sretan život. S rastom životne dobi raste i potreba za prijateljstvom (u starosti čovjek ne samo da može održavati "stara" prijateljstva već je sposoban graditi i nova).

(Nastavit će se)

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

SUSRET DJECE NA BUNARIĆU

Završila je još jedna vjeronaučna i školska godina. Ostale su prazne škole, vjeronaučne dvorane, ali je zato Gospino svetište, Bunarić, ove godine odjekivalo dječjom pjesmom, igrom i smjehom.



Sunčano jutro, subota, 26. lipnja. Sjedim na travi i promatram djecu kako dolaze biciklima u pratnji svojih župnika, časnih sestara, vjeroučitelja. Smiju se, pjevaju. Oni hrabriji voze brzo i utrkuju se tko će prvi stići do kapelice gdje ih Gospa čeka. Promatrajući ih, u podsvijest su mi dolazile slike mojih prvih vjeronaučnih dana, kojih se i danas rado sjećam. kapelica i križ, čiju stogodišnjicu ove godine slavimo, bili su okićeni vijencima od žita i zelenila koje su, za ovu prigodu plele male ručice vjeroučenika župe sv. Jurja, s katehisticom s. Veronikom.

Djeca su se polako okupljala oko kapelice gdje je u 10 sati počela sv. misa. Misu je predvodio katedralni župnik preč. g. Stjepan Beretić, koji se u propovijedi prigodnim riječima obratio djeci. Podijeljeno je oko 250 pričesti. Na kraju sv. mise zapjevali smo "Tebe Boga hvalimo".

Djeca su već ogladnila, pojela su svoje sendviče i počela je igra i druženje. Dječaci su igrali nogomet, djevojčice igru "između dvije vatre" i druge društvene igre. Ozlijeđenih nije bilo...

Lijepo smo se igrali, dok se na nebu nisu pojavili "prijeteći" oblačići, koji su nam htjeli poručiti: ove godine toliko! Rastali smo se u nadi boljih vremena i u iščekivanju novog susreta.

Zlata Lacić

ISUSE JA SE UZDAM U TEBE

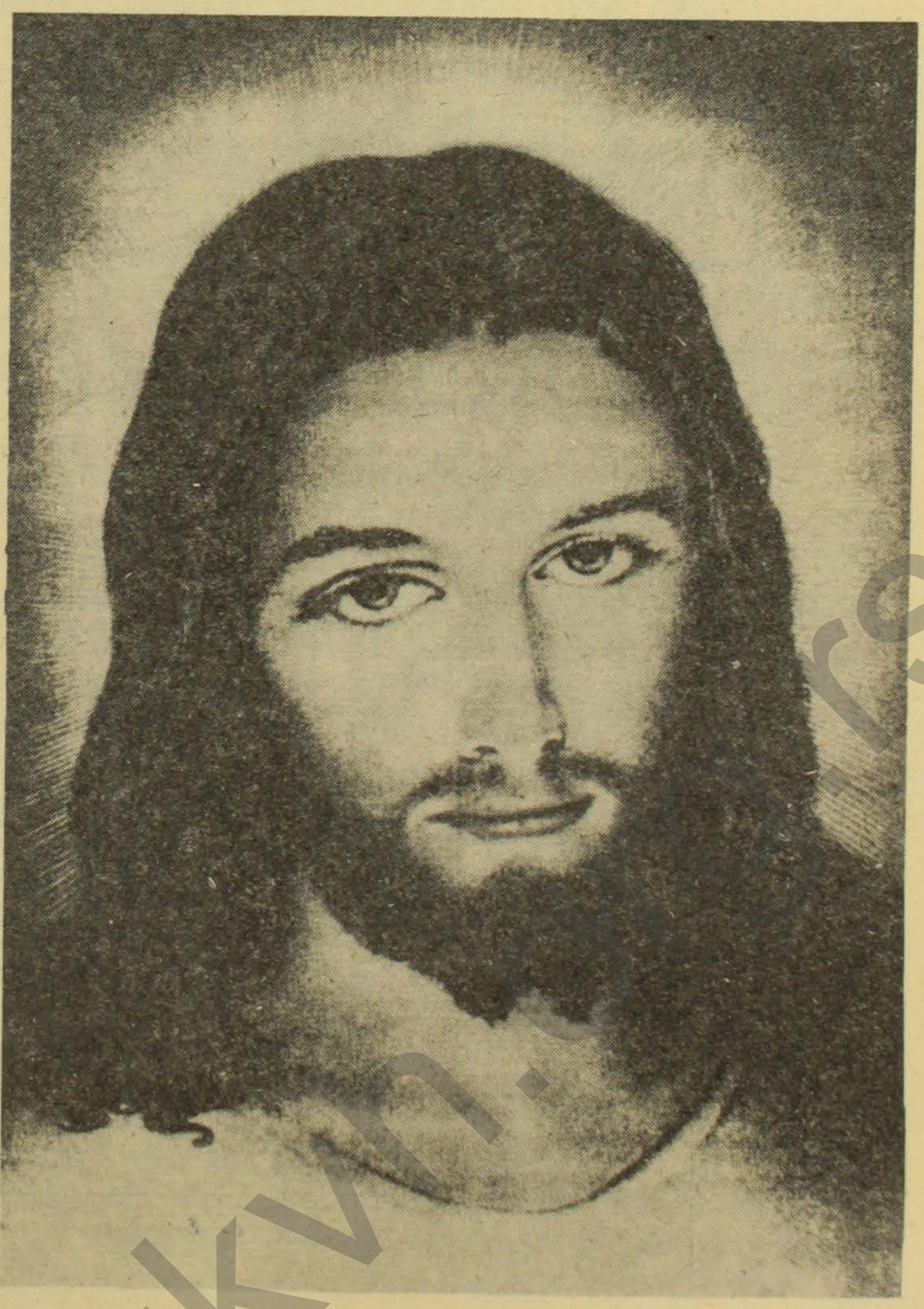
Bila sam student prve godine Ekonomskog fakulteta. Strah od ispita činio me je napetom i ranjivom. Bojala sam se da neću uspjeti završiti fakultet. Bilo mi je teško gledati kako se moji roditelji žrtvuju i naporno rade da bi platili moje školovanje...

U toj teškoj situaciji u kojoj sam se našla, pravo osvježenje bila mi je molitva srijedom navečer kod časne sestre Tarzicije. U zajedničkoj molitvi uvijek sam govorila Isusu o svojim brigama, o svojim željama i vjerovala sam i nadala se da će me čuti.

Dok smo jednom tako molili, pogled mi je pao na jednu knjigu koja je bila u klupi. Otvorila sam knjigu i u njoj ugledala jednu malu sliku koja je izgledala kao fotografija, a na njoj je bio Isus. Ispod slike stajao je natpis: "Isuse, ja se uzdam u te!" Ni danas, kad se tog sjetim, ne znam što se tada dogodilo, ali znam da mi se učinilo kao da se samo nebo otvorilo. Odmah sam zavoljela tu sliku, i što sam ju duže gledala osjećala sam se sve sigurnijom i sretnijom. S. Tarzicija mi je poklonila tu sliku. Prolazili su dani. Počela sam se spremati za ispite, ali više ne sama. Dok sam učila, na mom stolu uvijek je bila ova slika. Svako pitanje koje sam naučila naglas sam ispričala "svom Isusu". I začudo, nestalo je straha. Stekla sam pouzdanje i nisam se više bojala ispita. Kad bi pošla na ispit uvijek sam u džepu nosila tu sliku i govorila mu: "Isuse, mi smo to naučili. Ti i ja zajedno. Ako i nešto zaboravim, ti mi šapni i ja ću se sjetiti"! Ispiti su se redali jedan za drugim, a također i godine i tako je došao i kraj mog studija. Završila sam fakultet - uz Isusovu pomoć.

Svjesna sam da će u mom životu biti još puno "ispita" i težih od onih s fakulteta, ali, ja se ne bojim, jer Isus je sa mnom...

B.



zkvi.hr

TRIBINE MLADIH

Crkva i politika

Posljednja tribina prošle školske godine bila je u mjesecu lipnju. Na toj posljednjoj tribini okupilo se jako malo mladih. Svega petnaestak. Šteta, jer tema je bila vrlo aktualna i nepoznata: "Crkva i politika na II. Vatikanskom saboru". Predavač, preč. Andrija Kopilović, protumačio je prisutnima kakav je stav zauzeo II. Vatikanski sabor prema ovom tako značajnom području ljudskog života. Često se ističe da se Crkva (i svećenici) ne smiju baviti politikom. Međutim, to govore oni kojima nije jasan pojam "politika". Naime, cilj politike je briga za opće dobro na razini ovozemaljskih dobara. Istina je Crkva se ne smije baviti, niti se bavi politikom ukoliko to znači sudjelovati u vlasti određene političke zajednice, ali je, kao Učiteljica i Majka, dužna odgajati kršćane za političku svijest i odgovornost. Ona ujedno mora u ime vjere bacati svjetlo na sve događaje u društvu; dužna je odgajati savjest i braniti slobodu savjesti, kao i izreći moralni sud o pojedinim zakonima i postupcima političke vlasti. Crkva mora poticati svoje članove da se "bave politikom", kako bi u političkoj vlasti bilo što više onih koji će u vlast, i u sve državne zakone unositi evanđeoska načela.

Svetošću do mira

Početkom nove školske godine, započela je i nova serija tribina mladih. Sudionici duhovne obnove mladih pod geslom: "Svetim životom do mira i radosti", inicirali su ovu temu za prvu ovogodišnju tribinu.

U nedjelju, 19. rujna o.g. 60 mladih okupilo se u Katoličkom krugu da posluša predavanje preč. Andrije Kopilovića o svetosti kao izvoru mira. Donosim neke naglaske iz njegovog predavanja.

Svetost je izraz koji se u Bibliji pridaje isključivo Bogu. Čak i Isus udaljuje od sebe riječ svet (dobri) ističući tako da svetost, kao atribut, pripada samo Bogu i označava Božje savršenstvo i harmoniju. U Novom zavjetu svetost je očitovama osobom Duha Svetoga, koji je nosilac savršenog jedinstva unutar Trojstva.

Čovjeku, budući da je odraz Božji, stvoren na Njegovu sliku, darovana je milost da može živjeti svetim životom. Mi, živeći ljubav, možemo biti odsjaj Božje slave u svijetu. Isus nam je svojim primjerom života pokazao kako se živi svetost. On je došao i nas učiniti svetima. Čovjek može ostvariti svetost u svom životu: ako se odrekne samoga sebe, uzme svoj križ svaki dan i slijedi Isusa u svemu; ako poput svog Učitelja "pere noge" drugima, tj. ako bratu čovjeku služi djelotvornom ljubavlju; ako "izgubi" svoj život, tada ga dobiva; ako poput pšeničnog zrna "umire", kako bi donio plod. Do časa dok se ne ispraznimo od samih sebe, od svojih planova, uspjeha, neuspjeha, sebičnosti; dok sjeme ne počne trunuti, nema novog života u nama, jer za Boga nema mjesta dok smo mi puni svoje "sigurnosti"... Dok to ne ostvarimo, Duh Sveti, kojeg smo primili u sakramentu Potvrde, ne može djelovati u nama i po nama...

Da bismo mogli odgovoriti tako teškoj i odgovornoj zadaći Isus nam je dao različita sredstva: čitanje i meditiranje Svetog pisma, molitvu, sakramente - osobito Euharistiju, odricanje, kreposni život, djelotvornu ljubav prema bližnjemu...

Koliko je čovjek svet vidi se po njegovoj dobroti srca, po iskrenosti-autentičnosti; očituje se u njegovoj karakternosti, ustrajnosti u dobru, zalaganju za pravednost, te u uljudnosti... Onaj koji živi takvim životom u srcu je miran, i onda ako oko njega bombe padaju.

Jedno od zanimljivih pitanja u plodnoj diskusiji bilo je: smije li se govoriti o svetosti u ovo ratno vrijeme, kad je tolike zahvatila mržnja. U svom odgovoru predavač je naglasio, da se samo svetošću života može vratiti narušeni mir. Mir ovisi o svakom pojedincu. Kad bi u Subotici bilo 51% onih koji žive svetim životom, ona ne bi nikada propala. Upravo dobrotom srca, svetim životom, moramo održavati mir i izmoliti mir...

S ovom tribinom završila je svoje dužnosti voditeljice gospođica Danijela Mamužić. Zahvaljujemo joj na trudu. A na prvom stastanku Odbora za Tribinu mladih za novu voditeljicu izabrana je gospođica Vesna Ivanković. Želimo joj puno strpljivosti i domišljatosti u ulozi voditeljice naše tribine.

I na kraju podsjećam još jednom sve mlade: Bez obzira da li župnik najavi tribinu ili ne, bez obzira vidite li plakat za tribinu ili ne, znajte: TRIBINA MLADIH JE SVAKE TREĆE NEDJELJE U MJESECU (osim u srpnju, kolovozu, i u mjesecu kada je Cvjetnica, jer tada Bdijenje mladih zamjenjuje Tribinu) u 18 sati u KATOLIČKOM KRUGU. Dođite i potaknite i druge da dođu, da i na taj način produbimo svoju vjeru.

Vesna C.

BAČ

OBNOVLJENE DUHOVNE VJEŽBE ZA MLADEŽ

U domu duhovnih vježbi Subotičke biskupije u Baču za vjernike hrvatskog jezičnog područja su nakon višegodišnjeg prekida opet priređene duhovne vježbe. Duhovne vježbe su pirređene za muške i ženske vjeroučenike, koji se spremaju dogodine primiti sakramenat sv. potvrde - krizmu.

Duhovne vježbe su priređene 6-8. VII. ove godine za žensku te 8-10. VII. ove godine za mušku mladež.

Na duhovnim vježbama je učestvovala vjeronaučna mladež iz župe Bačkog dekanata - iz Bača, Bačke Palanke, Selenče i Vajske. Učestvovalo je 27 vjeroučenica i 15 vjeroučenika.

Duhovne vježbe je vodio vlč. Don Štefan Turansky, salezijanac, rodom iz Selenče a sada na službi u Salezijanskom zavodu u Žilini, u Slovačkoj. U radu sa grupama u slobodno vrijeme sa učenicama je bila Kristina Ralbovska, katehetkinja iz Selenče. Sa učenicima su bili Ivica Košaj i Željko Šipek iz Vajske te sjemeništarac František Gašparovsky iz Bača.

Svi učesnici su bili duhovnim nagovorima, slobodnim aktivnostima i opskrbom veoma zadovoljni i duhovno obogaćeni se vratili svojim kućama uz želju da se dogodine opet nađu ma duhovnim vježabama ovdje.

ŽeA

Dragi sine!

Prošlo je, evo, već mjesec dana od našeg zadnjeg susreta. Svi se još sjećamo divnih trenutaka provedenih zajedno. No, ne pišem ti stoga da ti se jadam da mi je sada teško bez tebe, već stoga što bih ti želio nešto reći što sada, kada si bio za Božić, nisam stigao.

Nisam stigao, jer... Nije ni važno.

Stari narodi - Babilonci i Grci - naselili su jednom davno različita područja. Jedni su naselili plodnu zemlju oko rijeka, a ovi drugi škrte planine. Vremenom, upoznali

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

su svijet oko sebe, naučili su kako da mu se pokoravaju i kako da ga pokoravaju. Bili su zajedno i bili su zajednica. Nekako u samom središtu zemlje koju su naseljavali izgradili su, i jedni i drugi, hram. On se nalazio na brdu, tako da bi ga putnik još iz daleka spazio. Hram je bio svetište, zajedničko spremište žita, u hramu su obitavali svećenici, čuvari pradjedovskih običaja, plemenske pravde i posrednici između Boga i naroda. Hram je dakle bio čuvar i spomenik onoga što su generacije ostavljale iza sebe.

Međutim, odvajkada je u ljudima bilo zloće, zavisti i pakosti. Odvajkada je bilo onih koji su se suprotstavljali dobrome i lijepome, koji su ga pokušavali negirati, nametnuti vladavinu parazita.

Dakle, uvijek je bilo onih koji su mislili snagom a ne umom te samim time tjerali druge da se brane. Ali, nema svako pravo da se brani! Samo onaj tko to želi i osjeća da ono što nestaje jest dio njega. Ono u čemu bi ljudi trebali biti isti jest obaveza da se brane, kako sebe, tako i druge. Jer pravo nije nešto što se daje, već za što se bori.

Dakle, dolazili su i takvi dani kada je trebalo obraniti se. Tada bi hram postao utočište za sve one koji nisu bili sposobni učestovati u borbi. Boriti se bila je, dakle obaveza, ali i čast. I svaki vojnik koji je branio zajednicu, branio je hram. Ne boriti se značilo je odreći se prijašnjeg, sadašnjeg i budućeg, odreći se sebe.

Često sam ti, sine, govorio da su prošla ona vremena kada su ljudi bili onakvi kakve sam ih ja zamišljao da bi trebali biti. Sada mislim da nisam u pravu. Jer ja sam bio taj koji sam napustio svoj hram, otišao sa salaša, otišao od Boga i u sebi napravio prazninu, svjesno spreman da je ispunim onim što su drugi nudili. I ja sam isto vjerovao da sam mogu postati ugledan i pošten član društva, da nisam ništa manje sposoban od drugih. I dok su teoretičari isticali zakon jednakosti kao jedini human, praktičari su zaživjeli vjeru u nasljedne predestinacije - kako vrlina, tako i položaja - kao jedinog prirodnog. I tako sam ja ostao bez ičeg, ismijan i označen. Više nije bilo u meni ničeg velikog, tako velikog kao hram koji su i slučajni putnici mogli još iz daleka vidjeti. Ja sam bio rasipni sin. Ali i on je našao utjehu i dobio novu priliku: pružena mu je ljubav da ljubi druge; pomilovan je da pomiluje druge; dočekan je s radošću da bi se i on radovao tuđem povratku.

Zašto ti ja ovo pišem? Ne bih želio da pođeš mojim stopama i da najljepše godine svoga života pokloniš tuđim idealima. Povijest pamti samo one koji su, bez obzira na kakve probleme nailazili, znali kako podići svoj hram. Jednima je dato plodno tlo, a drugima opet škrto, "...jedno stostruk, drugo šezdesetostruk, treće tridesetostruk.".

I zato, sine, čim prije vrati nam se!

Puno te pozdravlja i voli Žorž

ZA SUBOTICU I MIR

"24 sata za mir" bilo je geslo duhovne obnove mladih održane 28. i 29. kolovoza 1993. godine u župi Marije Majke Crkve u Subotici. Duhovna obnova mladih započela je u subotu, uoči bunarićkog proštenja, jutarnjom molitvom u 7 sati. Poslije jutarnje molitve uslijedilo je predavanje preč. g. Andrije Kopilovića na temu: "Svetim životom do mira i radosti". I ovog puta preč. Kopilović govorio je oduševljeno i uvjerljivo, često se obraćajući mladima riječima: "dragi mladi...". Ne samo njegov autentični stil, nego i sadržaj njegove meditacije ostavio je duboki trag u srcima mladih.

Svetim životom do mira i radosti

U prvom dijelu meditacije govorio je o pojmu svetosti u Starom zavjetu. Naglasio je da svetost pripada isključivo Bogu i podrazumijeva Njegovo savršenstvo, sklad i dobrotu. U drugom dijelu naglasio je da se svetost u Novom zavjetu očituje u "logici" blaženstava, u pšeničnom zrnu koje najviše daje tek kada umre i u apsurdu kalvarije i križa. Patnja je zrenje, a ne mučenje. Bog ne želi našu muku, već rast. "Zapamtite, dragi mladi, ljubav je daleko veća u žrtvovanju, nego u uživanju!", rekao je predavač. U trećem dijelu tumačio je svetost kod apostola Pavla: "Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist". Biti ono što jesam, ali u Bogu. Put sv. Pavla do ove odvažne tvrdnje, utemeljene na njegovom životnom iskustvu, nije bio lagan. Bio je on progonitelj kršćana. Borio se i sa svojim slabostima... Ali, ustrajao je: dobar je boj bio, trku dovršio, vjeru sačuvao... Biti svet ne znači biti bez grijeha, ali znači odlučno se boriti protiv grijeha i slabosti i neprestano rasti u svetosti, započinjući svaki dan s novom odlukom: danas želim biti bolji nego juče.

Predavanje prožeto snažnim primjerima iz našeg svakidašnjeg života, predavač je završio mišlju: "Potrebno je prihvatiti sebe onakvim kakvim nas Bog vidi i tako se ponašati, i tako živjeti. Živeći svetim životom, koji nije lagan, doći ćemo do mira i radosti. Onaj tko ne živi svetim životom ne može, u ovom svijetu, postići istinski mir i istinsku radost. Naprotiv, onaj tko živi svetim životom, iako kroz mnoge boli i patnje - životne križeve, prima od Gospodina najveći dar koji čovjek može primiti na ovoj zemlji: mir i radost u srcu, koji mu nitko i ništa ne može oduzeti: jer ni glad, ni golotinja, ni pogibao, ni mač, ni vlasti, ni sile... ništa i nitko nas ne može rastaviti od ljubavi Božje, u Kristu Isusu, Gospodinu našemu.

Svetost u dokumentima II. Vatikanskog koncila

Nakon predavanja, slijedio je uobičajni rad po grupama. Ovog puta, zbog manjeg broja sudionika, razgovor se vodio vrlo otvoreno i iskreno u tri grupe: Grupe su prema petom poglavlju dogmatske konstitucije o Crkvi, II. Vatikanskog sasbora radile po slijedećim temama: 1. Svetost u Crkvi (animatori: Ivana i Andrija); 2. Opći poziv na svetost (Svjetlana) i 3. Putovi i sredstva svetosti (Otilija i Nataša).

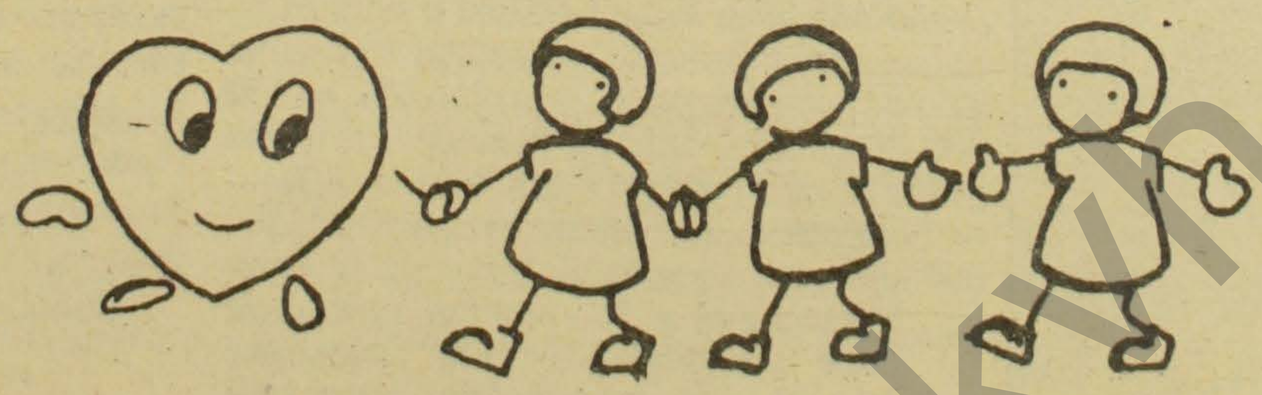
Poslije rada u grupama ponovo smo se našli svi zajedno i jedni druge, u plenumu, izvjestili o svom radu: Svetost je dana svima po krštenju (2. grupa), upravo stoga Crkva mora biti prepoznatljiva po svetom življenju svojih članova (I. grupa). Zato postoje sredstva i putovi kojima se ona postiže, a to su: rado čitati Božju riječ, vršiti volju Božju, često primati sakramente, osobito Euharistiju, često sudjelovati u svetim činima, postojano se posvećivati molitvi, samozataji, djelotvornoj službi braći i vježbanju u svim krepostima (3. grupa). Svetost mogu živjeti svi u Crkvi, jer su svi na nju pozvani, bio je zajednički zaključak svih grupa. Na sve to predavač je još jednom naglasio: Svetost je dar Duha Svetoga i plod čovjekove suradnje s njim.

Prijepodnevni dio duhovne obnove završio je, kako je i započeo, molitvom Časoslova Božjeg naroda, tom divnom molitvom Crkve.

Na Bunariću

Drugi dio duhovne obnove započeo je poslijepodnevnim okupljanjem mladih pred crkvom u Aleksandrovu, kako bi pješice pošli na Bunarić i tako bili istinski hodočasnici. I stvarno smo bili hodočasnici. Hodajući do Bunariča slavili smo Gospodina, oduševljeno čitavim putem pjevajući duhovne pjesme... Sjetih se sv. Pavla koji potiče: "Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu...".

Bunarić, naše drago marijansko svetiše, bilo je ove godine osobito lijepo i svečano urešeno. Obnovljen je oltar, kojeg je prošle godine srušila oluja, a sve to prigodom 100. obljetnice podizanja križa i kapelice na Bunariću. Nakon, pozdrava Gospi pjesmom i Lauretanskim litanijama, mladi su molili Križni put. Ova pobožnost bila je mogućnost da duboko poniknemo u ratnu zbilju na našim prostorima, te u njoj



Zkvin.org

prepoznamo Isusov i svoj križ. Mogućnost da kao i Isus, strpljivo i predano nosimo križ, do konca...

Program duhovne obnove uključio je mlade u redovito subotnje bdijenje svih vjernika grada i okolice. Ono se sastojalo od tri dijela: Službe riječi s pokorničkim bogoslužjem, procesije sa svijećama i sv. Mise.

Bdijte i molite...

Poslije sv. Mise, spontano, uz gitaru i duhovne pjesme, započelo je cjelonoćno bdijenje mladih za mir. Zadnjih desetak godina na bdijenju je ostajala nekolicina starijih žena. Prošle godine se ta grupica tako smanjila da je cijelu noć - s Isusom i Marijom - ostala samo jedna žena. Ove se godine dogodilo čudo! Petnaest osoba, zajedno s vlč. Andrijom Anišić (koji je bio s nama čitav dan), predano je, u radosnom raspoloženju, molilo i zahvaljivalo, slušalo i meditiralo riječ Božju, osluškivalo tišinu noći i miris naši polja... Umor, hladnoća (jer smo bili vani, na otvorenom) i tjelseni post, onih koji ga dragovoljno i radosno prigrliše čitav dan, stavljeni su pred Gospodina kao zadovoljština za grijeh mržnje i svih grijeha ovog rata. A Gospodin je sve to primio i uslišio. Potvrdio je to mir i radost onih koji su sudjelovali u ovoj duhovnoj obnovi. Svakom od sudionika ponešto se duboko urezalo u srce. Nekima je to bila meditacija, nekima rad u grupama, nekima put do Bunarića, nekima bdijenje, koje im se u jednom trenutku učinilo tako divnim da poželješe da nikada ono nikada ne prestane... Zajedničko svima bijaše otkriće: i ja mogu biti svet; i molitva: Gospodine, pomozi mi živjeti svetim životom!

Teške prilike nikada nije klonulost svladala, nego pouzdanje u Boga.

MB

Prema svetosti

Duhovna obnova i bdijenje završeni su jutarnjom misom u 7 sati, odnosno svečanom sv. Misom u 10 sati.

Poruka ove duhovne obnove mladih našega grada SVETIM ŽIVOTOM DO MIRA I RADOSTI mora se obistiniti u životu svakog kršćanina! jer, svi smo pozvani na svetost i svi moramo uložiti svoj dio u izgradnji mira i Božjeg kraljevstva ovdje na zemlji. A kao jedno sigurno sredstvo i jedan mali udio u ostvarivanju svetosti, predlažemo uključivanje u molitvenu zajednicu "Betlehem", koja se svake srijede u 20 sati okuplja na zajedničku molitvu u župnoj crkvi u Aleksandrovu i našu misu za mir, prvim petkom u kapeli Crne Gospe u franjevačkom samostanu. Naše je iskustvo: samo molitvom, postom i djelima ljubavi možemo sačuvati mir u srcima, mir u obiteljima, mir među narodima i mir u cijelom svijetu! Samo tako možemo ostvariti i istinsku sreću, i pravu radost ovdje na zemlji. A nije li upravo to želja i čežnja sviju nas?!

Lucija

SUNCE MOJE!

Svanuo je vedar dan
Nakon kiše osunčan.
Svuda Sunce djeluje-
Život Zemlji daruje.

Raste drvo, blista cvijet,
Kreću ptice u svoj let.
I divim se moći toj,
Toj krasoti nebeskoj!

Sunce moje, hvala ti,
Uvijek ću te čekati,
Kada dođe sumoran
Dan sa tugom prisutan.

Mojoj duši treba sjaj
Kao divan mjesec maj.
Svanuo je novi dan
Blagim Suncem obasjan.

I doći će opet dan
Toplim valom ogrijan,
Kada nesta oblak taj,
Što nam skriva - Sunčev sjaj.

Subotica - Zagreb,
početkom godine 1993.

Mato Brčić-Kostić

DODATAK PJESMI O SUNCU

Od svih nebeskih tijela, a ima ih neizbrojivo mnogo rasutih po čitavom svemirskom prostoru, za ljudski rod su najznačajnija dva: Zemlja, na kojoj živimo, i Sunce, koje nas grije i osvjetljava. Samo ta dva tijela nebeska dovoljna su da ispune potrebe čovječanstva još milijarde i milijarde godina.

Pa kako je Svemogući Stvoritelj izgradio to svoje veličanstveno djelo, u kojem smo mi samo jedan sićušan djelić? Devet planeta zajedno sa Zemljom kruže oko Sunca u istom smjeru i skoro u istoj ravnini eliptičnim putanjama, usljed uzajamno privlačne sile - gravitacije. Svaka elipsa, izgledom na razvučenu kružnicu, ima dva fokusa (žarišta) i u jednom se nalazi Sunce. Zbog eliptičnih putanja, tokom obilaska oko Sunca, planete stalno mijenjaju svoje položaje u odnosu na Sunce i međusobno. Za srednje rastojanje Zemlja - Sunce često se uzima ZS = 150 000 000 kilometara. Tu razdaljinu svjetlost pređe za nešto više od osam minuta (8,3) jureći najvećom poznatom brzinom od 300 000 kilometara u sekundi, a rastojanje Zemlja - Mjesec, ZM = 384 400 km, malo duže od jedne sekunde (1,3). Od cjelokupne ogromne toplotne energije, koju Sunce šalje na sve strane u svemir, do Zemlje stiže manje od jednog milijarditog dijela procenta, što je ipak dovoljno da grije Zemlju u potrebnoj količini milijardama godina, istina, postepeno sve slabije.

Ostale planete nemaju uvjeta za život. Prve dvije bliže Suncu od Zemlje, Merkur i Venera, previše su tople (čak i 400$C), a ostalih šest Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun i Pluton previše su hladne za povoljan razvoj života na njima. Kružeći oko Sunca Zemlja se, dakle, nalazi u najpovoljnijem toplotnom pojasu od svih planeta.

Do najbliže zvijezde Proksima Centauri potrebno je svjetlosti 4,2 godine. To je strahovita pustoš, u kojoj se pored svjetlosti nalazi još i veoma razređena svemirska prašina. Naše Sunce sa svojim planetama pripada galaksiji, koju zovemo Kumovska slama ili Mlječni put, u ogromnoj skupini sa oko dvije stotine milijardi zvijezda. Taj veličanstveni prizor vidi se golim okom na vedrom noćnom nebu, osobito kad nema punog sjaja Mjesečevog. U dubinama svemira rasprostiru se u beskrajne daljine nove i nove galaksije između kojih su neshvatljivo velike razdaljine. Veličanstveno djelo Stvoritelja funkcionira u savršenoj harmoniji fizikalno-matematičkim zakonima.

Subotica, maja mjeseca, 1993. god.

Mato Brčić Kostić

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

JUBILEJI 1993. GODINE

Da ostanemo dosljedni, pa da se i ove godine prisjetimo značajnijih datuma iz naše narodne prošlosti. Tu na prvom mjestu treba spomenuti 900. obljetnicu osnutka Zagrebačke biskupije, sada nadbiskupije, kao Crkve-Majke svih vjernika Crkve u Hrvata, kako u Domovini, tako i izvan svih njezinih granica. Ove godine napunja se 600 godina prvog spomena naseljavanja Hrvata u Karaševskoj dolini u susjednoj Rumunjskoj, što će nadamo se još posebno biti obilježeno i proslavljeno.Prije 125 godina rodio se naš politički lider kulturni radnik i prvi liječnik hrvatskog podrijekla u našoj novijoj povijesti Dr. Franje Sudarević. Iste godine ugledao je svjetlo dana i drugi naš kulturni radnik svećenik Dr. Stjepan Tumbas, pokretač novina "Južna Ugarska". Stotinu je godina odkada je postavljen križ u našem lokalnom Marijanskom svetištu na Bunariću, koji nastoji da zaživi jednim intenzivnim duhovnim životom. Takodjer prije sto godina rodjen je naš ugledni franjevac i uzorni svećenik i veliki molitelj fra Radoslav Kujundžić. Prije osamdeset godina rodjeni su pjesnik i svećenik Aleksa Kokić, biskup Matija Zvekanović, poznati pisac i narodni buditelj Bajskog trokuta Antun Karagić, nedavno preminula umjetnica i utemeljiteljica umjetnosti u tehnici slame Kata Rogićeva i još živa pjesnikinja i umjetnica u tehnici slame i likovni stvaralac Marga Stipićeva.

75 godina života i 35 godina književnog rada slavi naš najpoznatiji i najpriznatiji pjesnik Jašo Kopilović, komu je posvećena današnja književna večer i komu u ime sviju vas ovdje prisutnih, u ime književnog kluba "Miroljub" i u ime Instituta "Ivan Antunović" najsrdačnije čestitam ovu značajnu obljetniců, uz želju da se tinta u njegovu peru ne osuši, jer ako ikada danas nam je potrebna pjesnička i proročka riječ. Pouzdano se nadam da ću još jednom tijekom ove njegove jubilarne godine imati priliku govoriti na promociji njegove zbirke stihova "Moja dužijanca", koja radi nemilih finansijskih prilika nije mogla biti gotova za ovo slavlje. Još jedna umjetnica stiha, kista i slame Nina Poljakovićeva slavi ove godine 75 godina života i rada i taj će jubilej još biti obilježen, 75 godina je i od rodjenja isusovca Adama Periškića, monoštorskog Šokca, koji je našu kulturu i religioznu baštinu obogatio mnogim člancima i knjigama.

Prije 25 godina odlukom pape Pavla VI. osamostaljena je Subotička biskupija. Pred isto toliko godina zaredjen je za svećenika biskup subotički Penzes Janos, komu čestitamo na ovom jubileju. 25 godina je od kada se pojavila veoma značajna knjiga svećenika Ivana Kujundžića: "Izvori za povijest bunjevačko-šokačkih Hrvata" u izdanju Matice Hrvatske, što je nezaobilazna slovnica za svakoga tko želi nešto o bačkim Hrvatima ozbiljno govoriti ili pisati.

Katedralni zbor "Albe Vidaković" slavi ove godine dvadeset godina svoga postojanja i zauzetog rada i posebno ističemo doprinos ove ustanove u našem kulturnom životu u gradu Subotici pa i šire. Prije dvadeset godina umro je naš veliki dramaturg i pisac Matija Poljaković.

Petnaest godina je od izbora sadašnjega pape Ivana Pavla II. koji će se u našu hrvatsku povjesnicu svakako upisati kao najveći prijatelj i branitelj našeg naroda kao "DEFENSOR POPULI CROATICI". Zato mu sa naše strane najdublja zahvalnost i izrazi odanosti i vjernosti. Sa ovim Papom stasao je naš prvi i dugo vremena jedini list na hrvatskom jeziku u Bačkoj,Vojvodini pa i u sadašnjoj SR Jugoslaviji "Bačko klasje", koji eto već petnaest godina,u izvanredno teškim okolnostima, opstoji i želi "podvoriti svoj narod" kako i koliko umije i može!

Prije deset godina uskrsla je od mrtvih i naš pučki kalendar "Subotička Danica", koja sabire sve kulturno blago naše narodne baštine i poput evandjeoskog upravitelja iznosi svom narodu iz svoga blaga "staro i novo!";kako bi mu. u ova teška vremena, bila na službu i potporu.

Da bi smo ispunili svu pravednost, trebamo se večeras sjetiti još dvojice zaslužnih muževa naše religiozne i hrvatske kulture, o. Ivana Keravina, karmelićanina, rodom iz Bačkog Monoštora, poznatog pisaca i prevodioca nebrojenog mnoštva članaka sa područja religiozne i duhovne razine, koje prošle godine otišao sa ovoga svijeta. I profesora Stjepana Bartolovića šokačkog Hrvata iz Bača, sastavljača Bunjevačko-šokačkog hrvatskog riječnika koji je takodjer u tisku i pisca i prevodioca mnogih članaka i knjiga iz naše povijesti.

Neka poruka ove dužijance, koja je pokazala, kako se unatoč više ili manje opravdanim razlikama u mišljenjima i pristupima, ipak možemo ujediniti oko jedne misli, a ta je da svatko sa svoje strane doprinese dobru svoga naroda -"podvori svoj narod!", ostane kao svjetlokaz za budućnost, pa da u istom duhu nastavimo dalje, jer samo tako bit ćemo dostojni svoga hrvatskoga i kršćanskoga imena i time ćemo aktivno doprinijeti iskrenom suživotu u ovom gradu, u Bačkoj i šire sa ljudima drugih jezika, kultura i vjerskih pripadnosti, gradeći tako u punom poštivanju identiteta svakoga od njih, jedan jedinstveni mozaik europskoga i ljudskoga suživota na ovim prostorima. U tom duhu i s tom željom otvaram večeras ovogodišnje "Dane Kruha i Riječi!"

LIK

1.

Ove godine se napunilo 50 godina svećeničkog služenja našeg sunarodnjaka o.Dr Ante Alojzija Stantića, karmelićanina, prvog Bunjevca rimskoga doktora, poglavara samostana na Gori Karmelu u Svetoj Zemlji, dogogodišeg rektora medjunarodnog karmelićanskog odgojnog zavoda u Rimu, odgojitelj i provincijal hrvatskih karmelićana i voditelj kauze sluge Božjega o. Tome-Gerarda Stantića, prvog kandidata za oltar bunjevačke krvi!

2.

Ne smije se zaboraviti jedan datum vezan na našu braću u Bajskom trokutu Riječ o povratku bosanskih franjevaca u Baju, nakon više od 250 godina, što je prevažan čin za očuvanje njihova nacionalnog i vjerskog identiteta.

zkvh.org

POVRATAK BOSANSKIH FRANJEVACA U BAJU

Odavno se osjeća potreba za intenzivnijom evangelizacijom na hrvatskom materinskom jeziku bunjevačkih Hrvata u Baji i cijelom Bajskom trokutu. Sve je manje bilo svećenika koji su mogli u hrvatskoj riječi evangelizirati naš narod i zato se tražilo rješenje, da se i ovdje, kao svugdje po Europi i svijetu, pošalju hrvatski misionari, koji će se brinuti o evangelizaciji svojih sunarodnjaka. Bio je to dug i mukotrpan posao. Trebalo je zakucati na mnoga vrata, pohoditi mnoge crkvene i političke poglavare, pa im prvo protumačiti tko su bunjevački Hrvati, koliko ih je, koje su njihove potrebe.

Nije bilo tako jednostavno, kako je to netko rekao na Radio Zagrebu, da se za to pobrinula jedna visoka službenica u madžarskom ministarstvu. Cijela će se povijest o tome moći napisati i bit će to mnogima na čast, a osobito Bosanskoj franjevačkoj provinciji. U vrijeme, kada je ona bila razbijena i uništavana, kao nikada do sada u svojoj sedmostoljetnoj povijesti, bosanski franjevci su razumjeli vapaj Bajske bunjevačke čitaonice i g. Antuna Mujića. On je pozdravljajući prve franjevce, koji su stupili na tlo Bajskog trokuta rekao: "Vi ste nas ovamo doveli, vi nas sada morate spasiti!" U ova teška vremena, oni su našli snage da se poslije više od 250 godina ponovno vrate u Baju i da tu nastave "dvoriti svoj narod".

Bilo je to veoma znakovito. Dan poslije završetka Znanstvenog skupa u Mohaču, koji je bio posvećen ulozi bosanskih franjevaca u Podunavlju, 2. travnja o. g. dolazi fra IVICA ALILOVIĆ, bosanski franjevac da započne blagotvornu djelatnost medju bunjevačkim Hrvatima u Bajskom trokutu. Oduševljeno dočekan od ovdašnjeg hrvatskog življa, kako u Baji, tako u Santovu, Dušnoku, Gari, Kaćmaru i drugim našim mjestima. Srdačno je primljen od nadbiskupa kaločkog Ladislava Banka, koji je fra Ivicu imenovao "dušobrižnikom svih Hrvata u cijeloj Kaločkoj nadbiskupiji".

Stupnjevito otkriva i upoznaje svoje novo polje rada, otkriva pučke škole u kojima treba predavati vjeronauk na hrvatskom jeziku, dapače i preparadiju u Baji, gdje takodjer predaje vjeronauk za buduće učitelje. Javljaju mu se ljudi, koji žele vjersku poukū ili obrede na svom materinskom jeziku. Stupnjevito se uključuje u sve kulturne manifestacije našeg naroda u južnom dijelu Madžarske. Sve jasnije biva, da će toliko biti posla u tom prostoru, da to jedan čovjek neće moći svladati, pa je na to upozoreno i poglavarstvo franjevačke provincije.

Na blagdan sv. Antuna ove godine došao je po prvi put službeno i provincijal Bosne srebrene, fra Petar Arandjelović, koji je svečanom misom i propovijedju u stvari otvorio ovu Hrvatsku katoličku misiju, na temelju nadbiskupovog dekreta.

Na početku slavlja u ime hrvatskog življa u Bajskom trokutu toplim je riječima pozdravio bosanskog provincijala predsjednik Instituta "Ivan Antunović" iz Subotice, mag. Lazar Ivan Krmpotić, koji je naglasio kako su franjevci imali srca za ovdašnji hrvatski živalj. Zaželio im je dobrodošlicu i poželio plodan i blagoslovljen rad. G. Krmpotić je uložio mnogo truda da bi franjevci preuzeli duhovnu skrb za Hrvate u Bajskom trokutu.

Z.K.

"MIROLJUBOV DAN" U BAČALJMAŠU

Bunjevački Hrvati iz Bačaljmaša sjetili su se ove godine 5. lipnja proslaviti 131. obljetnicu rodjenja pjesnika Ante Evetovića Miroljuba. Toga dana održali su književno prijepodne u mjesnoj knjižnici. Poslije podne, u 15.30 sati sv. misu na hrvatskom jeziku služio je hrvatski dušobrižnik iz Baje, bosanski franjevac fra Ivica Alilović, koji je održao i prigodnu propovijed. Slavlje su uzveličali mnogi uglednici političkog i kulturnog života Bajskog trokuta i Madžarske.

Bio je prisutan i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata Madžarske, prof. Josip Ostrogonac, Antun Mujić, predsjednik Bajske bunjevačke čitaonice, Dr Mijo Karagić, Marko Markulin i mnogi drugi. U programu su sudjelovali tamburaši iz Gare i Čikerije, te pjevači sa mjesnim kantorom.

Poslije sv. mise izveden je program na trgu pokraj crkve, ispred brončanog Meštrovićevog poprsja Ante Miroljuba Evetovića. To je odljev originala, a koji grad Subotica "u znak zahvalnosti" čuva u Gradskom muzeju već 52 godine. Kraj tog poprsja, koje je prije nekoliko godina poklonila Vojvodina gradiću Bačalmašu izveden je kulturno-umjetnički program i položen vijenac na njegov spomenik. Tako se taj mali sjevernobački gradić odužuje svojim velikanima, koji su rodjeni u njemu. Svake godine na svetkovinu Krista Kralja organizira "Antunovićev dan" odajući poštovanje tom velikom kulturnom radniku i rodoljubu, biskupu Ivanu Antunoviću, a evo od sada svakoga proljeća kani obilježiti i ovaj datum iz života našeg poznatog pjesnika i svećenika, Ante Evetovića Miroljuba.

Z.K.

HODOČAŠĆE HRVATA IZ MADŽARSKE U RIM

U vremenu od 18. do 25. srpnja ove godine hodočastilo je u Rim 46 Hrvata iz cijele Madžarske, medju njima znatan broj bunjevačkih Hrvata iz Budimpešte i Bajskog trokuta, pod vodstvom hrvatskog dušobrižnika i voditelja hrvatske katoličke misije u Budimpešti, svećenika Ante Kneževića. Hodočasnici su se 4 dana zadržali u Rimu razgledavši veliki dio svetišta Rimske crkve, osobito iz početaka naviještanja Evandjelja u tim prostorima, kao i druge kulturne i povijesne znamenitosti toga svjetskoga kulturnog središta. U srijedu 21. srpnja hodočasnici su sudjelovali na tjednom susretu vjernika sa sv. Ocem u tzv. "audijenciji srijedom", gdje ih je sv. Otac pozdravio na hrvatskom jeziku.

Na povratku su se hodočasnici zaustavili u Padovi i posjetili grob sv. Antuna, velikog padovanskog čudotvorca, a zatim se preko domovine Hrvatske, uz kraća zadržavanja vratili svojoj domovini, puni utjehe i vjerskog ohrabrenja.

Z.K

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

HRVATSKE KATOLIČKA MISIJA U BUDIMPEŠTI

Uz veliko zanimanje hrvatskih katoličkih intelektualaca iz glavnog grada susjedne nam Republike Madžarske, te predstavnika Republike Hrvatske, a uz blagoslov biskupa djakovačkog mons. Ćirila Kosa, koji je dopustio da njegov svećenik, trenutno prognanik iz okupiranog dijela hrvatske Baranje, iz Batine, Ante Knežević preuzme duhovnu skrb o Hrvatima koji žive u Budimpešti.

Bilo je to početkom travnja ove godine. Mnogi nerješeni problemi, od smještaja, crkve u kojoj će misija imati svoje stalno sjedište do financiranja nisu omeli snalažljivog dušobrižnika i njegove suradnike Pastoralno vijeće. Dušobrižnik je za kratko vrijeme uspio lijepo ogranizirati vjerski život budimpeštanskih Hrvata, uz blagoslov nadbiskupskog ordinarijata ostrogonske crkve, pod čiju jurisdikciju spada cijela Budimpešta.

Sav hrvatski Božji narod okuplja se svake nedjelje na liturgijsko slavlje na hrvatskom jeziku. Prisutni svjedoče da je svake nedjelje sve veći broj osoba koji dolaze na hrvatsku misu u 17 sati. Sve veći broj bunjevačkih Hrvata iz Tukulje /Tököly/ i drugih prigradskih mjesta u okolini Budimpešte dolazi na ovu sv. misu, željni sudjelovanja na bogoslužju na svojoj hrvatskoj materinskoj riječi. Stalno žive u nadi da će Hrvatska katolička misija iz Budimpešte organizirati i u njihovim mjestima bogoslužje na hrvatskom jeziku, jer ih je u tim župama još na stotine, koji nisu zaboravili svoj jezik.

Dne 6. lipnja ove godine bila je organizhirana prva pričest za hrvatsku djecu u gradu, a bilo ih je 22, što svjedoči koliki broj hrvatskih katolika živi u madžarskoj prijestolnici. Poduzeti su svi koraci da misija bude i pravno oformljena posebnim dekretom nadbiskupskog ordinarijata u Ostrogonu, kako bi misija mogla proširiti i svoje djelovanje na okolna mjesta u kojima živi hrvatsko pučanstvo.

Zá svaku je pohvalu suradnja madžarskih i civilnih i crkvenih vlasti da hrvatska narodnosna manjina riješi svoj status kao na crkvenom tako i na društvenom planu.

Postoji u Budimpešti hrvatska gimnazija u kojoj voditelj hrvatske katoličke misije redovito drži vjeronauk za više od tristo djece naših sunarodnjaka, koji se školuju na materinskom jeziku u toj gimnaziji sa cijeloga teritorija Madžarske. Tako se ispunjaju osnovni preduvjeti jednog istinskog suživota što je budućnost svijeta.

Z. K.

BAČ

HODOČAŠĆE RADOSNOJ GOSPI BAČKOJ

Vjernici Bačkog dekanata iz župa Bač, Plavna, Selenča i Vajska su se hodočasnički okupili oko milosnog lika RADOSNE GOSPE BAČKE u drevnom franjevačkom samostanu u Baču, u nedjelju 11. srpnja o.g. kako je to preporučeno od Biskupskog Ordinarijata prigodom Marijine godine još 1977. godine.

Za vrijeme hodočašća su bila euharistijska slavlja u čast Bl. Djevice Marije - Majke Crkve. Na jezicima, kojima govore vjernici ovog dekanata. U 9 sati je bilo euharistijsko slavlje i propovjed na slovačkom jeziku. Euharistijsko slavlje je vodio i propovjedao vlč. Don Štefan Turansky, salezijanac iz Selenče. U 10 sati je vodio euharistijsko slavlje i propovjedao na mađarskom jeziku bački dekan preč. g. Mihovil Zolarek, župnik u Selenči. U 11 sati je euharistijsko slavlje vodio i propovjedao na hrvatskom jeziku vlč. g. Željko Augustinov, župnik u Baču, sa vlč.g. Josipom Kujundžić, upravnikom župe Vajska - Bođani.

Veliki broj hodočasnika i učesnika na euharstijskim slavljima pokazuje i potvrđuje da se ispunja želja prijašnjeg apostolskog pronuncija - preuzv. g. nadbiskupa Francesca Colasuonna, koju je rekao u svojoj homiliji prigodom ponovnog okrunjenja milosnog lika Radosne Gospe Bačke krunom sa zlatnih dvanaest zvijezda - u ime dvanaest dekanata Subotičke biskupije - povodom 300. obljetnice prijenosa ove slike iz Gradovrha u Bosni u ovaj samostan u Baču, što su učinili oo. franjevci prilikom preseljenja veće skupine Hrvata - Šokaca iz Bosne u ove krajeve, da bi "BAČ POSTAO JEDNO MARIJANSKO SVETIŠTE".

Za vrijeme hodočašća je bila pružena prigoda vjernicima da pristupe k svetim sakramentima ispovjedi i pričesti, što su mnogi i iskoristili i tako sa novim milostima okrijepili u svojoj vjeri.

Sve hočasnike je pozdravima nagovorio a voditelje euharistijskih slavlja ugostio vlč.o. Josip Špehar, poglavar ovog drevnog franjevačkog samostana i čuvar mislosnog lika Radosne Gospe Bačke.

ŽeA

IZLOŽBA UMJETNOSTI U TEHNICI SLAME U BAJI

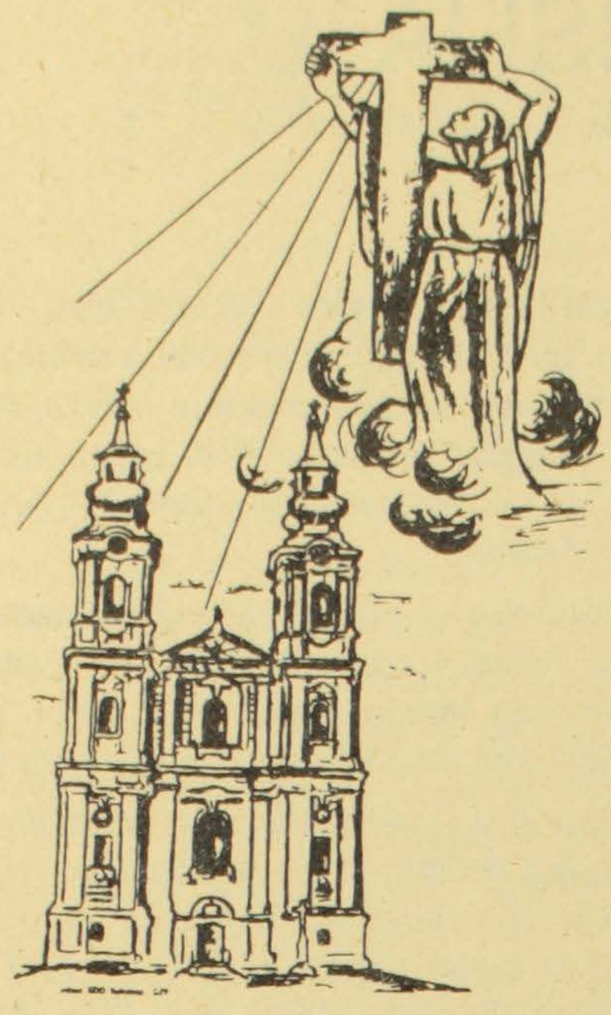
U sklopu već tradicionalne svečanosti "Bajski razgovori", koji se svake godine održavaju u Baji uoči blagdana sv. Antuna organiziraju različite kulturne manifestacije.

Ove godine je priređena izložba slika po svijetu daleko poznatih umjetnika i umjetnica u tehnici slame iz Subotice i okolice. Tu je umjetnost unaprijedilo i razglasilo po svijetu Hrvatsko prosvjetno društvo "Matija Gubec" iz Tavankuta, osobito preko "Likovne kolonije" koja se ove godine sastajala već po osmi put. Kroz nju se stručno usavršavaju i upoznaju umjetnici te tehnike, a širokim slojevima naroda reprezentira se ova vrsta umjetnosti.

Izložbu je otvorio Naco Zelić, hrvatski konzul u Republici Madžarskoj, jedan od propagatora i poštivaoca ovog umijeća. Na otvaranju su sudjelovali mnogi ugledni kulturnog života Baje, Subotice, Sombora i drugih mjesta koji su tih dana sudjelovali na "Bajskim razgovorima". Posebno je bio zapažen lijepi broj umjetnica u tehnici slame. Veliki broj posjetilaca i njihovi veoma pozitivni dojmovi najljepše su priznanje umjetnicama. Ista izložba je otvorena 2. VII u Pečuhu i u tom gradu primljena sa velikim oduševljenjem gledalačke publike, kako o

zkm.org

BAČ - VRANJAK



DEKANATSKO HODOČAŠĆE "k sv. Antunu u šumu"

Vjernici župa Bačkog dekanata - iz Bača, Selenče i Vajske su u nedjelju 27. VII. ove godine hodočastili u drevno svetište sv. Antuna Pustinjaka, u šumi Vranjak, koja je nekada pripadala posjedu Bačke Apostolske Administrature.

Ovo drevno svetište se spominje i crkvica u čast. sv. Antuna Pustinjaka je građena u gotskom stilu krajem XV ili početkom XVI stoljeća. Za vrijeme opsjede Turaka su se preostali sakriveni vjernici ovdje potajno skupljali na vjerske obrede.

Do kraja drugog svjetskog rata su ovamo dolazili hodočasnici u velikom broju iz svih župa u okolici i sa šireg područja, pa su propovijedi, ispovijedi i crkveno pjevanje bili čak na četiri jezika: hrvatski, mađarski, njemački i slovački.

Mnogi hodočasnici su ovdje uslišeni u svojim prošnjama i duhovno okrijepljeni se vraćali svojim kućama. Zato se hodočašćenje i kroz sve vrijeme nakon drugog svetskog rata i u veoma otežanim okolnostima održavalo. Mnogo su za to zaslužni župnici iz Bača i okolitih župa te dekani Bačkog dekanata, koji su kroz to vrijeme ovdje pastoralno djelovali.

Vjernici i sada rado hodočaste, a iz godine u godinu u sve većem broju, "k sv. Antunu u šumu" i koriste za to lijepi izlet i odmor u prekrasnoj prirodi. Prostrana tiha šuma i čisti zrak su veoma pogodni za takav izlet i odmor i naprosto privlače hodočasnike "k sv. Antunu u šumu". Radi te okolnosti se ova drevna crkvica sv. Antuna Pustinjaka u šumi Vranjak sama od sebe preporuča da postane i preraste u pravo hodočasničko svetilište sv. Antuna Pustinjaka za vjernike katoličkih župa i iz šire okoline, pa i cijele biskupije. Glavno hodočašće je, prema starim zapisima, u nedjelju iza liturgijskog spomendana sv. Antuna Padovanskog.

Na ovogodišnje hodočašće "k sv. Antunu u šumu" je na poziv bačkog župnika vlč.g. Željka Augustinova te poticaj okolnih župnika i pored otežanog prijevoza zbog nedostatka goriva došlo oko 250 hodočasnika. Pogodovalo je tome i lijepo vrijeme. Mnogi su tu pristupili k sv. ispovijedi i pričesti.

Euharistijsko slavlje je bilo u crkvi. Predvodio ga je i propovijedao na hrvatskom, slovačkom i mađarskom jeziku bački dekan preč.g. Mihovil Zolarek, župnik u Selenči. Koncelebrirali su s njim vlč.g. Željko Augustinov, župnik u Baču, vlč.g. Josip Kujundžić, uprav. župe Vajska-Bodjani te vlč.o. Josip Špehar, franjevac, poglavar franjevačkog samostana u Baču.

Na ovom hodočašću je najavljeno da će biti kasnije još jedno hodočašće za obitelji - roditelje s djecom - kao priprava za Međunarodnu godinu obitelji koja je od Ujedinjenih naroda proglašena i najavljena za iduću 1994. godinu. Nove, promjene i otežane životne okolnosti donose i izazivaju razne poteškoće i napetosti za skladan obiteljski život. To izaziva krize i raspad obitelji. Zato je poželjno i potrebno omogućiti obiteljima da se tako u lijepoj i tihoj, smirenoj prirodnoj okolini skupe i "budu zajedno". Hodočasnici su to sa odobravanjem prihvatili i obećali svoj dolazak na hodočašće. Hodočašće je zakazano za nedjelju - 1. kolovoz (aug.) ove godine.

Hodočasnici su se zadovoljni, duhovno i tjelesno okrijepljeni vratili svojim domovima, a više ih je izrazilo želju da još koji put preko ljeta dođu na hodočašće "k sv. Antunu u šumu".

-al-ek

SELENČA

NAD SELNČOM VYŠLA HVIEZDA JASNA...

Tom su pjesmom žitelji Selenče započeli proslavu značajne obljetnice svojega mjesta. Sjećali su se, da je prije 235 godina - dne 2. srpnja 1758. godine - tadašnji Kaločko-bački nadbiskup i metropolita - grof Franjo Klobusiczky - potpisao odluku da se u blizini nadbiskupskog grada Bača, na crkvenom posjedu, umjesto prijašnjih i za vrijeme turskog opsjednuća ovih krajeva uništenih naselja Drža i Nagy-Bancsa, podigne 200 obiteljskih domova sa odgovarajućim posjedom i tako osnuje novo naselje - BACS-UJ-FALU, a doseljenicima u te domove, neka se ustupi u najam za poboljšanje njihova života i dio zemljišta iz posjeda Szelencze. Novonaseljeni žitelji, od kojih su neki vjerojatno došli i sa pomenutog posjeda, su svoje novo mjesto nazvali SELENČA, kako se i danas službeno naziva. Ova je odluka nadbiskupa ona "zvijezda", koja je "izašla iznad Selenče..." i taj nadnevak se drži za službeni osnutak sadašnje Selenče.

U pomenutoj ugovornoj odluci o naseljenju (Contractus neo-impopulandorum incolarum) nadbiskup kao pravni vlasnik crkvenog imanja točno odredio tko može i pod kojim uvjetima biti pripušten za stanovnika u novoosnovano naselje i kakove će biti obaveze novonaseljnih žitelja prema pravnom gospodaru zemljišta. Tako je u Ugovoru navedeno "jer pravovjernih (katolika) nema dostatan broj, mogu biti pripušteni i žitelji evangelističke vjeroispovjesti, prepušteni od svojih gospodara iz Kulpine ili drugih mjesta županije, pod izričitim uvjetom, da za vršenje svojih vjerskih dužnosti, ne mogu tražiti prava osim onih, koja imaju i drugi iste vjeroispovjesti na drugim mjestima u županiji". Tako su uz malobrojne katolike naselili se u Selenču žitelji evangelističke vjeroispovjesti. Za njih su oo. franjevci iz susjednog Bača kao crkveno - pravno ustanovljeni duševni pastiri počeli voditi posebne matične knjige krštenih, umrlih i vjenčanih. Krštenja, umrle i vjenčane katolike su upisivali u odgovarajuće matične knjige župe Bač. Iz zapisa u matičnim knjigama se po prezimenima upi-

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića



sanih osoba može zaključiti da su bili slovačke narodnosti.

Kasnijih godina su u novonastalo naselje došli u velikom broju daljni doseljenici većinom iz gornjih krajeve tadašnje Ugarske tj. sa područja sadašnje Slovačke, kako evangelističke tako i katoličke vjeroispovjesti, najvećim dijelom Slovaci i od onda žive ovdje zajedno. Taj je zajednički život, kao i svugdje, kroz sve vrijeme prolazio kroz razne napetosti i poteškoće.

Povodom ove značajne obljetnice priređeno je u župnoj crkvi euharistijsko slavlje kao zahvala za sve primljene milosti, kao zadovoljština za sve grijehe i propuste i kao preporuka i molba za Božju pomoć i za budućnost. Euharistijsko slavlje je predvodio i propovjedao vlč. Don Štefan Turansky, salezijanac rodom iz Selenče.

Slično zahvalno bogoslužje je održano i u evangelističkoj crkvi.

Mjesna organizacija Matice Slovačke u Jugoslaviji je za proslavu ove značajne obljetnice pripravila veoma uspjele priredbe: koncert ozbiljne glazbe, na kojem su nastupila djeca i odrasli pjevači iz mjesta; zatim svečani obilazak "svatova" po starom načinu po ulicama sela te večernju akademiju sa recitacijama, pjesmama i prikazom svadbenih običaja. Nakon akademije je slijedilo i do ranih jutarnjih sati produženo narodno veselje na veliku radost mladeži i svih prisutnih.

Proslavu obljetnice je uz mjesne građanske dužnosnike počastio svojom prisutnošću i PhDr. František Lipka, veleposlanik Slovačke Republike u Jugoslaviji.

Za trud koji su za ovako uspjelu proslavu obljetnice uložili mnogi učesnici kao i za teret skrbi oko izvođenja cijelog programa za što se je mnogo brinuo Štefan Durandzi, predsjednik MO MSJ zaslužuju iskreno priznanje i zahvalu.

eŠDe

SELENČA

RUŽE DJEVICI MARIJI - KRALJICI SVIBNJA

Djeca vole, sakupljaju i poklanjaju ruže i drugo cvijeće; posebno onima koje vole. To su učinila i školska djeca svih razreda ove župe, ali također i djeca predškolskog uzrasta. Kroz cijeli mjesec svibanj su dolazila na večernje pobožnosti i donosila ruže i drugo cvijeće Bl. Djevici Mariji i stavljala pred lik Žalosne Gospe. Svaki dan je na pobožnosti bilo više od 50 djece. Mnoga djeca su u nedostatku živog cvijeća sama narisala i raznim bojama obojala različito cvijeće, pa ga onda stavljala u kopru pred lik Žalosne Gospe.

Domaća katehistica Kristina Ralbovska je u više izmjena napravila na oglasnoj ploči krasnu izložbu tih "ruža za Djevicu Mariju". Djeca su rado gledala i sa ponosom pokazivala jedni drugima svoje ruže.

Na kraju mjeseca, djeca su bila nagrađena sličicama i medaljicama sa likom Bl. Djevice Marije.

Lijepo je bilo gledati tu djecu, kako radosno žure u crkvu na večernju a još je dirljivije bilo slušati kako vesela srca i punim glasom pjevaju u čast Kraljici svibnja.

eRKa

SELENČA

PUSTITE NAS! NE BRANITE NAM! ŽELIMO ŽIVJETI S ISUSOM!

Tako su pjevala djeca župe Presv. Trojstva u Selenči, kada su 23. svibnja ove godine po prvi puta pristupila k sv. pričesti. Bilo ih je 14 dječaka i 14 djevočica, ukupno 28 djece. Bio je to veoma radostan dan za njih, ali i za njihove najbliže i za cijelu župu.

Prvopričesnici su u pratnji svojih roditelja išli iz vjeronaučne dvorane u župnu crkvu. Pratila ih je domaća limena glazba. Iza njih su išli njihovi krsni kumovi, njihova rodbina te ostali vjernici. Crkva se dupkom napunila. Djeca su stajala pred oltarom.

zkvn.org.rs

Pred oltarom, ukusno okićenim bjelim karanfilima i gerber cvjetovima, bio je postavljen na lezonitu naslikan i izrezan lik Djeteta Isusa, kako iz svojih njedara vadi i pruža svoje Srce. (vidi sliku) Lik Djeteta Isusa je naslikao domaći prof. likovnog odgoja - Miško Bolf. Isti takav lik su prvopričesnici dobili (naslikan na veličini razglednice) za uspomenu na svoju prvu sv. pričest.

Na početku sv. Mise djeca su veoma skladno pjevala prigodnu pjesmu iz koje su i riječi u gornjem naslovu. Također su pjevala i poslije prve sv. pričesti.

Prvopričesnike je pripravila i pjevanje uvježbala domaća katehistica Kristina Ralbovska.

Poslije prvopričesnika su k sv. Pričesti pristupili i roditelji, kumovi i ostali vjernici, tako da je podijeljeno više od 200 sv. Pričesti. Nakon sv. Mise prvopričesnici su su ponovo prešli u vjeronaučnu dvoranu, gdje su im njihovi roditelji pripremili malu zakusku i osvježenje.

Vrijedno je istaći, kako su roditelji prvopričesnika spremno i požrtvovano uredili crkvenu portu, pokosili travu, okopali cvijeće oko crkve te pripremili vjeronaučnu dvoranu za ovaj dan da sve bude lijepo.

Dirljivo je bilo gledati manju djecu, kako su sa neskrivenom čežnjom na licu pažljivo pratili i promatrali prvopričesnike i sve što se tog dana zbivalo sa odlučnom željom da i sami što prije postanu dječaci - "Isusovi učenici", a djevojčice - "Isusove nevjestice" a stariji su se ugodnom sjetom spominjali svoje prve sv. pričesti.

Tako će i ovogodišnja prva sv. Pričest ostati u lijepoj uspomeni svima a posebno mnogim gostima druge vjeroispovjesti, koji su zbog rodbinskih veza došli i pažljivo patili sve što se zbivalo na ovoj krasnoj svečanosti.

eRKa

"DAN BOLESNIH I STARIH" U ĐURĐINU

Na svetkovinu Srca Isusova, 18. lipnja ove godine u trodnevnoj pripremi potvrdjenika za primanje sakramenta potvrde, priredjen je "Dan bolesnih i starih". Bila je to svečana misa u okviru koje je župnik održao homiliju-katehezu o značenju sakramenta boelsničkog pomazanja u životu ljudi koji trpe, kojima ovaj sakramenat pomaže da svoju patnju lakše sjedine sa Isusom trpećim i raspetim i tako ta patnja postane plodna i korisna za njih i Crkvu i suvremen svijet. Šezdesetak ljudi primilo je u okviru toga bogoslužja bolesničko pomazanje. Poslije sv. mise u župnom pastoralnom centru priredjena je mala zakuska za sve stare i bolesne, od darova koje su pripremili i donijeli sami vjernici, a sve je to organizirala Karitativna skupina Pastoralnog vijeća Crkvene općine, na opće zadovoljstvo svih, a osobito starih.

Z.K.

"DAN OCA GERARDA" KOD SUBOTIČKIH FRANJEVACA

Dne 20. lipnja 1993. godine, po prvi put je u subotičkoj franjevačkoj crkvi obilježena godišnjica smrti sluge Božjeg o. Gerarda Tome Stantića, nakon što je prošle godine 27. prosinca postavljen njegov lik u kapeli Crne Gospe u istoj crkvi.

Budući da nije pravljena posebna propaganda, okupio se lijepi broj štovatelja sluge Božjega, kojih je broj u Subotici u stalnom porastu, osobito medju mladjim obiteljima. Misno slavlje predvodio je subotički gvardijan o.Andrija Matić u koncelebraciji sa svećenikom Lazarom Ivanom Krmpotić, koji je održao homiliju o sluzi Božjem i o značenju akcije koje su sa tim povezane. Protumačio je smisao biskupijskog istražnog postupka u kojem se prikupljaju svi mogući podaci o životu, radu, spisima i o glasu koji je svetački kandidat uživao u Crkvi i narodu. Odlučeno je da se to nastavi i narednih godina, jer je sluga Božji boravio izvjesno vrijeme u ovom samostanu kao izbjeglica i mnogi stariji još se sjećaju njegova svetačkog lika.

LIK

ZNANSTVENI SKUP U POVODU 1100 GODINA BISKUPSKE SLUŽBE SV. KLIMENTA OHRIDSKOG I DOLASKA SV. NAUMA U OHRID

Makedonska pravoslavna crkva, želeći obilježiti ovaj veliki i značajni datum iz prošlosti Crkve u tim prostorima, organizirala je Znanstveni skup u povodu 1100 godina biskupske službe sv. Klimenta Ohridskog i dolaska sv. Nauma u Ohrid. Znanstveni skup se održavao u tisućgodišnjem samostanu na obalama ohridskog jezera koji nosi ime svog utemeljitelja sv. Nauma od 03. do 06. srpnja 1993. godine.

Znanstveni skup započeo je u subotu 03. srpnja po završetku velikog liturgijskog slavlja ljetnjeg blagdana sv. Nauma, koji svake godine okupi po nekoliko desetaka tisuća hodočansika iz cijele Makedonije. Dapače, u novije vrijeme i iz Albanije i to ne samo iz makedonskih sela i gradova koji su ostali u Albaniji, nego i Albanaca, osobito onih pravoslavnih.

Ovogodišnje slavlje predvodili su mitropoliti Timotej iz Ohrida

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

i Stefan bregalnički iz Štipa, uz sudjelovanje brojnog klera i velikog mnoštva vjernika. Na Znanstvenom skupu su, osim dvojice mitropolita, sudjelovali brojni kulturni i znanstveni radnici iz Makedonije. Među njima i nekoliko akademika, te gosti iz Sofije, Rima, Zagreba i Subotice.

Na otvaranju skupa sudjelovao je katolički biskup iz Skopja mons. Joakim Herbut, koji je pozdravio skup u ime Katoličke crkve i zaželio mu plodan i uspješan rad.

Znanstveni skup obradio je u tri dana zadanu temu prema literaturi, jeziku, rukopisnoj tradiciji, teologiji, kultu, povijesti, arheologiji, umjetnosti, muzikologiji i medicini.

Posebno su bila zapažena i s velikom pozornošću praćena izlaganja trojice katoličkih teologa: Dr. Tomaša Špidlika iz Rima, na



temu: "Mistika Riječi u slavenskoj ćirilometodskoj literaturi", mr. Lazara Ivana Krmpotića s temom: "Kult sv. Klimenta Ohridskog i ostalih učenika sv. Braće u rimokatoličkoj liturgiji". (On je svoje predavanje iznio na makedonskom jeziku). Te predavanje mladog makedonskog katoličkog teologa dr. Kire Stojanova s predavanjem: "Misija sv. Braće i njihovih učenika u odnosu na makedonsku Katoličku crkvu istočnog obreda".

Nastup katoličkih teologa pokrenuo je duhove i dok je većina, osobito onih iz znanstvenih krugova primila i pratila referate s osobitim simpatijama, jer su oni uvelike dopunjavali sliku o štovanju sv. Braće i njihovih učenika, u čemu imaju prevažnu ulogu biskup Josip Juraj Strossmayer, biskup Štefan Mojzes i papa Lav XIII., dotle su neki iz teoloških krugova pokušavali skrenuti tijek rasprave na teološki sporna pitanja, što je vodstvo Skupa uljudno otklonilo, tako da je nastavljen rad na zavidnoj akademskoj visini.

U svakom slučaju i ovaj Znanstveni skup pokazao je kako mi Slaveni slabo poznajemo svoju povijest kao i činjenicu koliko je toga što nam je u prošlosti bilo zajedničko. Na pr. veliki broj sudionika tog skupa, a riječ je o stručnjacima, prvi put su čuli za slavensku liturgiju rimskog obreda itolike pojedinsoti o glagoljskoj literaturi u Hrvatskom primorju. Zato su ovakvi skupovi pravo obogaćenje i mogućnost gradnje mostova na polju kulture, pa i međucrkvenog dijaloga.

Radi značaja same stvari, budući da je jedan od inicijatora toga skupa bio Institut "Ivan Antunović" iz Subotice, donosimo u cijelosti pozdravni govor predsjednika mr. Lazara Ivana Krmpotića, upućen tom skupu iz koje se vidi koliko je značenje tog skupa ne samo za makedonske i balkanske prostore, nego za europske i svjetske razmjere, a sve u cilju gradnje jednog novog ujedinjenog svijeta, kojem su sv. Braća dali i sami, a još više po svojim učenicima, veliki i značajni doprinos, čega smo tako malo svjesni. Svijet se mijenja na bolje zdravim idejama, a ne silom oružja i nasilja, što je jedno od temeljnih usmjerenja i našeg Instituta "Ivan Antunović".

Z.K

POZDRAV SIMPOZIJU U ČAST 1100 GODINA OD HIROTONIJATA NA SV. KLIMENT OHRIDSKI I 1100 GODIŠNINATA OD DOAĐANJETO NA SV. NAUM VO OHRID

Posebna mi je radost, da u ime Instituta "Ivan Antunović" iz Subotice, mogu pozdraviti ovaj značajni Znanstveni skup, koji ima veliko europsko, dapače i cjelosvjetsko značenje, kako na polju kršćanske evangelizacije, tako i na polju širenja kulture.

Kad je papa Ivan Pavao II., 31. 12. 1980. godine, želeći obilježiti sto godina od izlaženja dokumenta svog predšasnika Lava XIII. "Grande mundus", kojim uvodi štovanje sv. Braće Ćirila i Metoda u cijelu Katoličku crkvu, proglašava Ćirila i Metoda, svojim dekretom "Egregiae virtutis" zaštitnicima Europe, posebno ističući kako "sveta solunska braća predstavlaju najprije drevnu grčku kulturu, te susljedno značenje carigradske Crkve i istočne predaje, što je sve tako duboko opečatilo duhovnost i kulturu tolikih naroda i zemalja Istočne Europe" (br. III).

U drugom svom dokumentu "Slavorum apostoli" izdana u povodu 1100. obljetnice smrti sv. Metoda, 02.06. 1985. godine u poglavlju o djelu sv. Braće osobito među Slavenima poimenice spominje veliko značenje sv. Klimenta Ohridskog: "Jer ondje su djelom sv. Klimenta Ohridskog nastala djelatna središta monaškog života... Odande je kršćanstvo prešlo u druge krajeve. Preko obližnje Rumunjske doprlo je do Kijevske Rusi, a iz Moskve se proširilo na Istok" (br. 24). Tako je eto nepobitna činjenica, da je evangelizacija kršćanskog Istoka dosegla svoj najviši evangelizacijski domet, upravo kroz djelovanje dvojice učenika sv. Braće: sv. Klimenta i Nauma, jer se evanđeoska poruka u carigradskom obredu i pravnoj tradiciji proširila s ohridskih žala u Makedoniji, preko bugarskog Preslava, teritorija današnje Rumunjske do Kijevske Rusi, a odatle do Moskve i dalekog Vladivostoka. Smatram da je krajnje vrijeme da ovu ISTINU, prihvate ne samo znanstveni krugovi nego i kršćanski krugovi i sama hijerarhija, kako Pravoslavnih crkava, tako i Katoličke crkve. Ovu bi istinu trebao potvrditi i ovaj ugledni skup i ako to učini, bit će mu na čast.

zkvn.org.rs

Usuđujem se ustvrditi,da je djelatnost sv. Klimenta i Nauma doprinjela da je papa Ivan Pavao II. sv. Braću Ćirila i Metoda progasio suzaštitnicima Europe i time potvrdio velike zasluge kršćanskog Istoka u stvaranju ne samo krpćanske kulture prošlih vjekova na europskim prostorima, nego i stvaranje jednog ljepšeg ujedinjenog svijeta u sadašnjosti i budućnosti.

O, ti Makedonijo, o ti makednski narode, makar ne priznavani i nepriznati, nipošto nisi najmanji među slavenskim i europskim narodima, jer si ti dao najveći doprinos evangelizaciji kršćanskog Istoka u duhu i tradiciji velikih slavenskih i europskih apostola sv. Braće Ćirila i Metoda. Istovremeno si svoje mladice pružala i prema zapdnoj tradiciji ćirilometodske baštine koja se, jedino u svem zapadnom slavenskom svijetu, sačuvala u Hrvatskom primorju, Kvarnerskim otocima i Istri. Te dvije tradicije su se susretale na prostorima danas, nesretne, Bosne, Dubrovnika i Dalmacije. A ovaj susret i pozdrav jedne hrvatske ustanove sa sjevera Bačke želi biti nastavak tih životnih sokova ćirilometodske baštine.

Tavankut

NAJAKTIVNIJI DIO GODINE U TAVANKUTSKOJ ŽUPI

IZ SVEČANOSTI U SVEČANOST

Ljeto je oduvijek doba kad je poslova najviše, kako u polju, tako i kod kuće, a pokazalo se da je i vjerski život, bar u Tavankutu, u ovom periodu najživlji. Datumi značajni za župljane župe Srca Isusova u Tavankutu nižu se jedan za drugim, i gotovo da je već svaki dan više nego osobit.

Prve nedjelje nakon blagdana Presvetog Srca Isusova, kome je posvećena župska crkva, Tavankut je zasjao sjajem velikih prošteništa. Euharistijsko slavlje i procesija, kao i opće slavljeničko raspoloženje oko crkve moralo je ostaviti osobit dojam na svakoga. I pored toga što je sve djelovalo živo i privlačno, mnogi su ove godine za proštenje ostali kratkih rukava: kako oni što su trebali zaraditi, tako i oni koju su trebali kupiti, jer preskupe su igračke mnogoj djeci ostale samo pogledom dostupne.

Svake treće godine i u Tavankutu se dijeli sakramenat sv. Potvrde. Subotički biskup Ivan Pénzes je u nedjelju, 04. srpnja 1993. godine, po drugi put za svoje biskupske službe, podijelio sakramenat Krizme mladim Tavankućanima. Ove godine bilo ih je 92. Za vrijeme svete mise g. Biskup izajvio je da mu je posebno drago dolaziti u Tavankut, ne samo zato što je župa Srca Isusova "jedna od boljih" u našoj biskupiji, već i stoga što ga Tavankut podsjeća na njegovo djetinjstvo, kada je često tu, u obiteljski vinograd, dolazio s roditeljima iz rodnog Bajmoka. Tako je posebno zapamtio našu crkvu i ljude.

Vjernicima je zato još draže bilo što su svoju privrženost našem gospodinu biskupu mogli izraziti čestitajući mu 25. obljetnicu svećeništva.

Nedugo potom, 11. srpnja, proslavljena je i Prva sv. pričest. Za vrijeme sv. mise 44 djece pristupilo je prvi put stolu Kristovom.

Prvopričesnici su sv. misu uljepšali svojim recitacijama i pozornošću.

Osobito velik doprinos u pripremanju, kako prvopričesnika, tako i krizmanika, dala je svojim radom s. Beata Zebić.

Zašto u Tavankutu sve savršeno funkcionira?

Tisuću ruku mogu više!



Tavankutski župnik vlč. g. Antun Gabrić može biti ponosan radom svoje župske zajednice. Osim što je u Tavankutu angažirana neumorna pokretačica i organizhatorka bezbrojnih vjerskih i kulturnih zbivanja, s. Beata Zebić, u ovoj je župi prisutan i veliki broj mladih i ljudi "mladih u srcu", reklo bi se od 7 do 77 godina, koji su spremni uložiti svoj rad kako bi svi zajedno želim. Osobito su brojni oni najmlađi, koji u svakom trenutku nude svoju pomoć s. Beati, misleći da tisuće (ili malo manje) ruku mogu više nego dvije. I u pravu su!

Petar Vuković

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

SLAVLJE NA KELEBIJI

Mnogi prolaznici poželjeli su na svom putu u Mađarsku, i tko zna koju zemlju Europe, zastati na Kalebiji i pogledati to čudesno zdanje: crkvu na Kelebiji! Mnogi je nazivaju najljepšom crkvom u okolici Subotice. Ona to doista i jest. Pogotovo sada, kada je zauzetošću župnika mons. Koncz Istvána i marljivim radom i novčanim prilozima vjernika ove župe, detaljno obnovljena, iznutra i izvana.



Godine 1937. posvetio ju je biskup Lajčo Budanović. Bila je to njemu već osma crkva koju je dao sagraditi u Subotici i okolici, za vrijeme svog upravljanja Bačkom apostolskom administraturom.

Nedjelja 20. svibnja 1993. godine bila je osobito svečana za župnika i vjernike ove župe. Toga dana slavili su oni 55. obljetnicu posvete svoje crkve. Bio je to, ne samo zbog toga veliki dan za ovu župu, nego i zato što je Kelebija toga dana bila napose obdarena darovima Duha Svetoga. Naime, 64 mladića i djevojke, primilo je polaganjem ruku subotičkog biskupa mons. Ivana Pénzesa, sakramenat sv. Potvrde.

U prepunoj crkvi, ozračje je bilo svečano i radosno. Zahvaljujući Bogu na svemu, žarko su molili, uživajući u svojoj obnovljenoj Crkvi, da po mladićima i djevojkama koji primiše darove Duha Svetoga, oživi i njihova župa, te lice Crkve zasja još ljepšim sjajem.

Zanimljivo je spomenuti da ova župa, od svog osnutka pa do danas nikada nije imala župnika koji bi stalno boravio u svojoj župi. Oduvijek je službu župnika obaljao netko iz Subotice. Poželimo ovoj župi-svečarici da doživi i tu radost, te dobije pastira koji će danonoćno biti sa svojim stadom!

A. A.

Temerin

210. OBLJETNICA CRKVE

Na blagdan sv. Rozalije, zaštitnice župe, župnik mr. Szungyi László i vjernici u Temerinu proslavili su veliki jubilej: 210. obljetnicu posvete prve Crkve u Temerinu. Za ovu svečanost vjernici su se pripremili trodnevnicom u kojoj su razmišljali o tzv. ulivenim krepostima: vjeri, ufanju i ljubavi.

U subotu, 04. rujna 1993. godine u 10 sati svečano Euharistijsko slavlje predvodio je naš biskup, mons. Ivan Pénzes, uz koncelebraciju desetak svećenika.

Za ovu zgodu u izdanju "Agapéa" izišla je i knjiga Ökrész Károlya: "Povijest temerinske župe".

Čestitamo ovaj veliki jubilej, i molimo da Gospodin blagoslovi, po zagovoru sv. Rozalije, ovu župu, jednu od najvećih i najaktivnijih u našoj biskupiji. Osobito molimo Gospodina da blagoslovi radove na izgradnji nove, filijalne, crkve "Gospe Lurdske".

A. A.

PRVI OŽENJENI ĐAKON U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

U subotu, 29. svibnja 1993. godine u crkvi Sv. Anđela čuvara, subotički biskup mons. Ivan Pénzes zaredio je za stalnog đakona g. Csápek Józsefa. G. Csápek J. oženjen je čovjek. Ima jednu kćerku. On je zaposlen i radi u banci.

Ovo je prvi slučaj u našoj biskupiji da je biskup zaredio jednog oženjenog čovjeka za tzv. "stalnog đakona". Inače svaki svećenik prije nego što postane svećenikom mora biti zaređen za đakona i barem pola godine vršiti tu službu. Prvotna dužnost đakona je služenje. Oni u Crkvi, osim djelotvornog služenja braći, obavljaju službu navješćivanja Evanđelja i propovijedanja Božje riječi, zatim mogu dijeliti sakramenat Krštenja i Euharistije, mogu također vjenčavati i obavljati sprovode...

U čemu je značaj stalnih oženjenih đakona u Crkvi? Oni mogu obavljati mnoge "tehničke" službe i tako "osloboditi" svećenika za njihovu prvotnu dužnost: navješćivanje Evanđelje. Ova služba je osobito potrebna danas i u našim krajevima, jer je svećenika sve

zkvh.org.rs

manje i mnoge župe su bez svećenika. U takvim župama đakoni bi mogli biti stalno prisutni i biti na usluzi vjernicima: predvoditi službu Riječi, držati vjeronauk, obavljati sprovode, voditi župski Caritas, itd.

Dao Gospodin da velikodušni odaziv g. Csápeka bude poticaj i drugima, kako bi Crkva i u ovim teškim vremenima, u ovim našim krajevima mogla slaviti Boga i služiti bratu čovjeku!

A.

Kanjiža

BLAGDAN NOVOG KRUHA

U Kanjiži, u župi sv. Anđela čuvara, u nedjelju 22. kolovoza 1993. godine proslavljen je "Blagdan novoga kruha". Svečano, zahvalno, euharistijsko slavlje predvodio je beogradski nadbiskup-metropolita dr Franc Perko u koncelebraciji s biskupom domaćinom mons. Ivanom Pénzesom, segedinskim biskupom mons. Gyulai Endreom, tajnikom Apostolske nuncijature u Beogradu, mons. Salvatoreom Pennacchiom i drugim prisutnim svećenicima. Prigodnu propovijed održao je biskup domaćin.

Ovaj "blagdan" proslavljen je u okviru 900. obljetnice Kanjiže.

U ovoj proslavi sudjelovali su i članovi KUD "Bunjevačko kolo" u svojim bunjevačkim narodnim nošnjama, a navečer su izveli i prigodni program.

Prije svete mise za ugledne goste gradonačelnik Kanjiže, g. Bacskulin István, priredio je svečani prijem.

Poslije podne biskupi i svećenici prisustvovali su večernjoj molitvi u pravoslavnoj crkvi.

A.

IN MEMORIAM

JOVANA STANTIĆ

Ovih dana opet smo postali siromašniji, jer nas je napustila naša zaslužna i vrijedna kulturna radnica seka Jovana Stantić. Umrla je 23. lipnja (juna) 1993. poslije duge bolesti u svojoj 86. godini.

Rođena je 29. listopada 1907. god. u seljačkoj obitelji na Đurđinu u Stantićevom kraju. Obitelj je imala desetoro djece, ali su umrla. U životu je ostala Jovana i sestra, koja je također umrla kao djevojčica za vrijeme prvog svjetskog rata. Poslije smrti oca, Jovana je s majkom doselila u kupljenu kuću u Subotici (Palmotićeva ulica br. 16), gdje je živjela sve do svoje smrti.



J. Stantić

Po dolasku u Suboticu uključila se u tada veoma poznato "Katoličko divojačko društvo" koje je 1911. god. osnovao župnik Blaško Rajić s ciljem da divojke budu odgojene u rodoljubnom i kršćanskom duhu.

Jovana Stantić je 8. rujna (sept.) 1926. god. postala članica toga Društva. Zbog svog zalaganja je primjećena pa je predložena i izabrana za tajnicu 14. kolovoza (augusta) 1932. god. i na toj dužnosti je ostala sve do 15. lipnja 1938. god. kada je izabrana za predsjednicu (nastojnicu).

Bila je sedma po redu predsjednica, ali nažalost i zadnja, jer brzo su došle ratne i okupatorske godine, a poslije rata nov politički sistem, gdje nije bilo mogućnosti za rad katoličkih društava.

Od prve Dužijance u crkvi sv. Roka 1911. god. pa dalje Katoličko divojačko društvo i Bunjevačko momačko kolo bili su organizatori te svečanosti.

Kada su poslije drugog svjetskog rata prestala sa radom ova Društva, Jovana Stantić sa svojim suradnicama, nekadašnjim članicama Kat. divojačkog društva (Teza Vidaković, Cilika Ivković Ivandekić i dr.) uporno je nastavila brigu da se Dužijanca sačuva i održi i u novim veoma nepovoljnim okolnostima.

Za vrijeme ratne okupacije (1941-1945.) ulogu bandaša i bandašice imala su djeca, a 1946. i 1947. opet su momci i djevojke preuzeli tu svoju ulogu u dužijanci. Zatim od 1948. do 1957. god. opet su došli teži dani pa su djeca bila u ulozi odraslih na proslavi Dužijace. Ali, na sreću 1958. god. momak Remija Matković i djevojka Terezija Vujković Lamić bili su bandaš i bandašica. Tako je Dužijanca nastavila svoje slavlje i svake godine bila sve ljepša.

Seka Jovana je živjela za dužijancu. Ona ju je sačuvala i u tome je njena velika zasluga. Organizirala je dužijancu sve dok su joj dozvoljavale staračke godine, a kada je bolest postala jača, tu ulogu brige oko dužijance preuzeo je poseban odbor u župi sv. Terezije na čelu sa župnikom vlč. Stjepanom Beretićem.



J. Stantić kao divojka

Ove godine je prvi puta crkvena Dužijanca proslavljena zajedno sa gradskom kao jedinstvena svečanost bunjevačkih Hrvata za sve stanovnike Subotice i okoline.

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

Danas ne smijemo ni pomisliti šta bi se dogodilo da u teškim ratnim i poratnim godinama seka Jovana nije našla hrabrosti i snage pa da nije organizirala i najskromnije dužijance sa djecom u nadi da će doći bolji dani. I bolji dani za dužijancu su došli i tako je seka Jovana sve spasila.

Da nije to učinila, starije generacije već bi zaboravile i samo spominjale dužijancu, a mladi je ne bi ni upoznali.

Zato je velika zasluga pokojne Jovane Stantić, ali nažalost to joj nikada nije priznato i zahvaljeno. To joj je sigurno bilo žao, ali nikada nije nikome rekla. Kao najveće priznanje dobila je kada je sa grupom starijih naših kulturnih radnika na IV Skupštini Instituta "Ivan Antunović" u Subotici, 8. studenog 1990. god. proglašena doživotno za počasnog člana, što je izraženo posebnom diplomom.

Zasluženo priznanje dobila je i na svečanoj sahrani koju je vodio subotički biskup msgr Ivan Pénzes sa svećenicima, a uz prisustvo časnih sestara i velikog broja rodbine, prijatelja i vjernika (24. VI 19993. god. u 14,30 sati). Na Bajskom groblju pred kapeloim sv. Josipa poslije sv. Mise od pokojnice su se oprostili vlč. Lazar Ivan Krmpotić u ime Instituta "Ivan Antunović" i župnik vlč. Stjepan Beretić u ime župe. (Njegov oproštajni govor ovdje objavljujemo.)

Ovom svečanom sahranom dali smo zaluženo priznanje i dostojnu zahvalu pokojnoj Jovani Stantić za sve što je u svojoj skromnosti i plemenito-

IN MEMORIAM

KATA ROGIĆ (1913-1993.)

Zajednica naših umjetnica naive u tehnici slame postala je siromašnija, jer je njene redove zauvijek napustila jedna od njenih najstarijih članica i utemeljnica. Umrla je poslije kratke bolesti Kata Rogić u svojoj 80. godini. Ta tužna vijest se pročula Đurđinom 4. lipnja (juna) 1993. god. i potakla nas je da se sjetimo njenog života i djela.

Rođena je 11. listopada (oktobra) 1913. god. u siromašnoj obitelji na đurđinskom salašu, gdje je pohađala osnovnu školu.

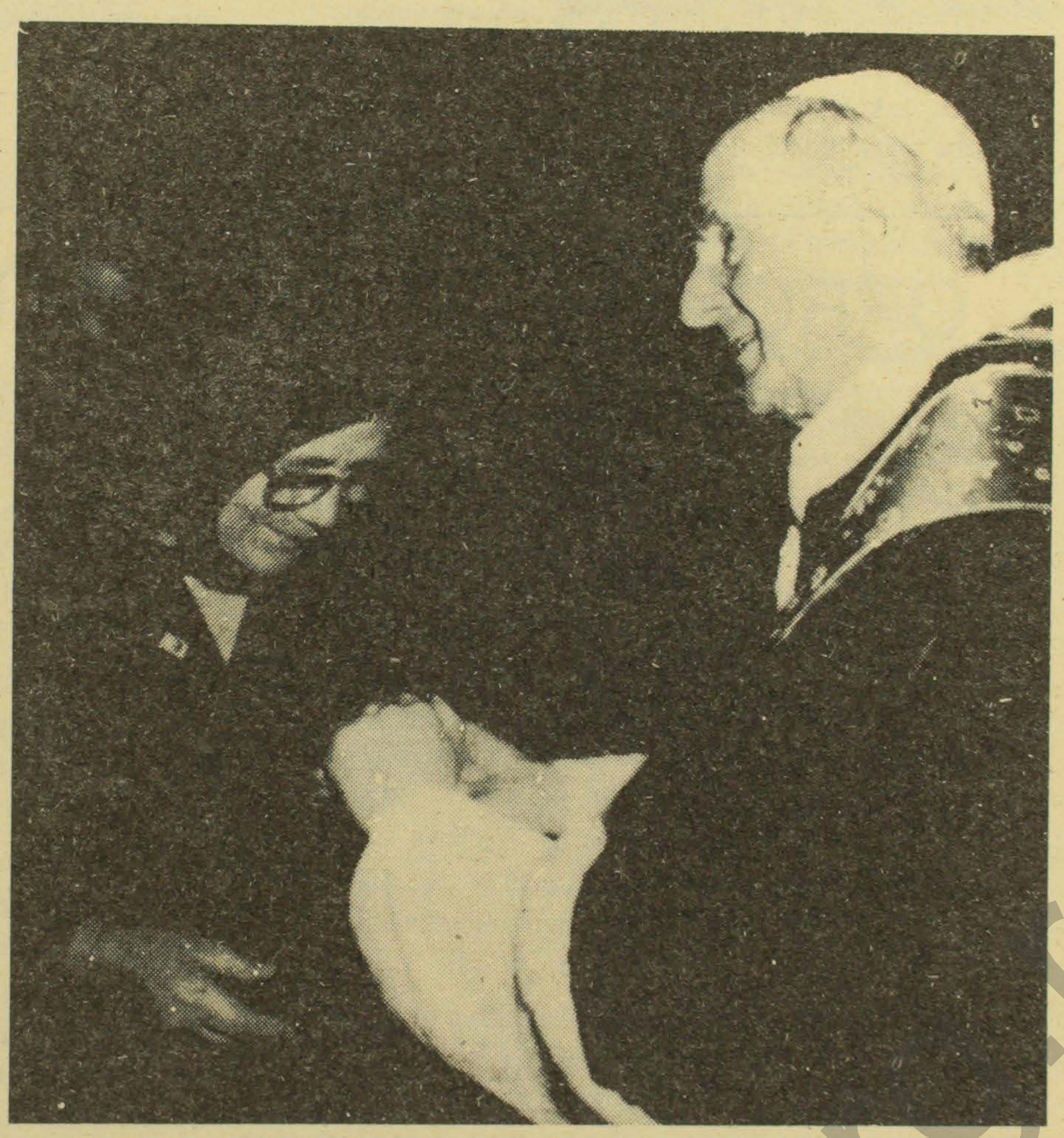
Čitav život je provela na salašu, a kasnije u selu Đurđinu, gdje je uz svoje dnevne poslove i brige, svu svoju ljubav posvetila umjetnosti naive u tehnici slame.

U jesen, 6. listopada (oktobra) 1935. posvećena je đurđinska crkva, ali već te godine u ljeto priređena je prva dužijanca, pa su išli u crkvu u Bajmok.

Slijedeća dužijanca na Đurđinu priređena je 1937. god. i od 1940. god. slavila se redovito. Za te svečanosti Kata Rogić je plela žitnu krunu. Ali, u novijim poslijeratnim političkim prilikama sa nepovjerenjem se gledalo na "krunu", jer je sjećala na prošli režim.

Zato je Kata Rogić 1946. god. izradila od slame kalež sa hostijom. To je bio prvi njezin predmet religioznog sadržaja, izrađen od slame, ali nije sačuvan. Postoji samo fotografija.

Za đurđinsku dužijancu 1947. god. K. Rogić je izradila od slame i vlaća monstancu (pokaznicu - "sakramenat"). Sačuvana je i nalazi se u stalnoj izložbi Kate Rogić i Mare Ivković Ivandekić u Đurđinu, u župnoj kući.



Susret K.Rogić s papom Pavlom VI

Tako je ona započela novu umjetnost izrade simbola i slika u tehnici slame. Ta umjetnost se razvila do savršenstva sa brojnim umjetnicama u Subotici, Tavankutu, St.Žedniku i Đurđinu. Njihova umjetnička djela smo vidjeli na izložbama širom naše domovine i u svijetu.

Kati Rogić pripada čast da je jedna od najstarijih umjetnica te specifične umjetno-

zkvn.org

sti i njezina utemeljnica. Na svim njezinim slikama najčešći motivi su salaši i njive.

Osim svojih samostalnih djela ona je zajedno sa Marom Ivković Ivandekić izrađivala je dugi niz godina simbole i slike od slame za dužijancu u Đurđinu i u subotičkoj katedrali sv. Terezije pa su tako darovale mnoga svoja vrijedna umjetnička djela.

K.Rogić je doživjela izuzetnu počast da tu vrstu umjetnosti predstavi sv. ocu papi Pavlu IV u Vatikanu prigodom svog boravka na beatifikaciji o.Leopolda Bogdana Mandića, 2. svibnja 1976. god.

Drugu je počast doživjela kada je sa grupom starijih kulturnih radnika na IV. Skupštini Instituta "Ivan Antunović" u Subotici 8. studenog (novembra) 1990. god. proglašena doživotno za počasnog člana, što je izraženo posebnom diplomom.

Župnik L.I.Krmpotić je predložio umjetnici Kati Rogić da se posebnom izložbom proslavi njena 80. obljetnica života. Ona je pristala jedino pod uvjetom da to bude zajednička izložba, jer je ona sudjelovala na oko 90 izložbi u domovini i u svijetu, ali nikada nije htjela praviti samostalne izložbe. Da, doista, to je znak skromnosti naše umjetnice i njene duhovne veličine.

Njena proslava sa izložbom je spremana za đurđinsku dužijancu, 1. kolovoza ove godine, ali nažalost, mjesto jubilarne ta izložba je bila komemorativna, jer je K.Rogić iznenada poslije kratke bolesti zbog srčanog udara preminula 4.lipnja 1993. godine.

Svečani sprovod na subotičkom groblju u Keru 5. lipnja u 14 sati vodio je đurđinski župnik L.I.Krmpotić uz druge svećenike, a u prisutnosti rodbine i brojnih prijatelja i seljana.

Od pokojnice su se pred mrtvačnicom oprostili gosp. župnik i Ante Dulić, načelnik Pastoralnog vijeća Crkvene općine u Đurđinu.

Oni su istakli vrijednost umjetnosti naive u tehnici slame kao jedinstvene umjetnosti bačkih Hrvata. Zatim su naglasili plemenitost pokojnice, koja je sav svoj rad posvetila za dobro Crkve i svoga sela. (Oproštajni govor Ante Dulića ovdje objavljujemo).

Nad grobom se od pokojnice oprostila Jozefa Skenderović u ime Kolonije naive u tehnici slame ("slamarke") koja nastavlja tradiciju i njegovanje te umjetnosti koju je Kata Rogić započela.

Za sve "krune" koje je isplela, ili slike koje je od slame izradila neka njeno ime bude okrunjeno neprolaznom slavom, trajnom zahvalnošću i ljubavlju našeg naroda, jer ga je svojim umjetničkim djelima proslavila i ime mu po svijetu ponijela.

Bela Gabrić

OPROŠTAJ OD TETA KATE ROGIĆEVE

Kada se, jučer u jutarnje sate, pronio glas po Đurđinu, da je Gospodar života pozvao u svoj dom svoju vjernu službenicu Katu Rogićevu, mnogo se je srce steglo i mnogo oko proplakalo. Postali smo svjesni da je Đurđin postao siromašniji za jedno veliko, dobro, kršćansko i materinjsko srce, koje je za svakoga, za majku brojne djece kao i za usamljenu staricu, talentiranog mladića i zrela muža imala uvijek riječ razumijevanja, ali i riječ usmjerenja i utjehe. Nakon razgovora ili susreta s njom, u posljednje vrijeme bilo je to i telefonski, čovjek se osjećao lakše i činilo mu se, da nešto jasnije vidi što mu je činiti. To je bila naša teta Kata! Bila je to naša đurđinska "savjest" čija je riječ imala neku nesvakidašnju moć. Nisu njoj dolazili samo neuki i maleni, nego svi koji su se osjetili nesigurnima u svojim odlukama i stavovima.

Koliko je ona utjecala i na javni život našeg sela i župe, to će tek vrijeme pokazati. Mi samo možemo reći jedno, da je od svoje mladosti bila anđeo čuvar naše župe. Ona je majčinski nenametljivo bdjela nad svim što se zbivalo u župi i selu. Sjećamo se, kako je bolno komentirala mnoge odlaske u grad i rušenje naših vjekovnih salaša. Ali, isto tako znamo kako se svojski zauzimala kada je trebala poduprijeti neku dobru inicijativu; kada je trebalo obnavljati crkvu prema novim koncilskim propisima, a pogotovo kad je trebalo početi graditi novi pastoralni centar

Neke njezine inicijative samo su Bogu znane, a za neke smo samo naslućivali. Bila je veliki čuvar naših tajni. Zato je i bila prva od đurđinskih žena birana u Pastoralno vijeće Crkvene općine, gdje je njezina riječ često puta bila odlučujuća, jer su je svi smatrali ženom evanđeoske mudrosti.

Zato, danas, kada se opraštamo od njezinih posmrtnih ostataka, želimo njezinoj duši, koja je vjerujemo već zagledala Božje lice, zahvaliti za tako divno proživljen život, darovan svima koji su bili potrebni njezine evanđeoske službe i ljubavi.

Hvala za sve one trenutke kada je netremice slušala naše jade, kada je majčinskim srcem govorila, kada nas je savjetovala pa i onda kada nas je usmjeravala i korila. Bio je to svima nama velik dar.

Hvala za sve učinjeno pojedincima, obiteljima, selu i nadasve župskoj zajednici. Hvala u ime tolikih pojedinaca, ali i u ime našeg Pastoralnog vijeća. Božjoj se Providnosti obraćamo sa zahvalom za taj veliki dar, koji nam je dan u osobi naše teta Kate, jer smo u njoj i po njoj osjećali njegovu blizinu. I dok njezinoj duši molimo zasluženi mir i promatranje Božjeg lica, Gospodine, ne ostavi nas sirotama! Pošalji našoj župi takvih duša, koje će poput teta Kate, svim srcem služiti Bogu i biti na službi nama ljudima u ova teška vremena.

Bila joj laka ova rodna gruda! Spomen njezin nek trajno ostane među nama! A sjaj Božjeg lica neka joj svijetli kroz svu vječnost!

U Subotici, 5. lipnja 1993.

Ante Dulić, načelnik Pastoralnog vijeća CO u Đurđinu

BŠ Knjižnica
I. Kujundžića

SV. MISA ZA POKOJNE ČLANOVE LIKOVNE KOLONIJE I ČLANOVE HKPD "MATIJA GUBEC" u TAVANKUTU

Na želju sudionica "8. likovne kolonije u tehnici slame", održane u Tavankutu od 16. do 24. srpnja o.g, 22. srpnja u 8 sati ujutru održana je sv. Misa za pokojne članove - umjetnike u tehnici slame, za +Anicu Balažević, za Iboju Balažević i nedavno preminulu Katu Rogić, te ostale pokojne članove HKPD "Matija Gubec". Misno slavlje predvodio je Lazar Ivan Krpmotić, predsjednik Instituta "Ivan Antunović" u koncelebraciji sa mjesnim župnikom Antunom Gabrićem.

U okviru misnoga slavlja predvoditelj misnog slavlja obratio se toplim riječima prisutnim umjetnicima u tehnici slame i izrazio je veliku radost radi toga susreta, jer je to prvi susret Crkve i predstavnika ove umjetnosti na toj razini. Vrijeme jednoumlja, koje je vladalo gotovo pedeset godina, priječilo je pomisao na takav susret, a sada je to stvarnost. Tijekom stoljeća iz ovog susreta Evanđelja i umjetnosti rađala se plodna suradnja koja je ovjekovečena tolikim remek djelima. Govornik je izrazio nadu da će se to dogoditi i sa ovom umjetnošću, koja je i rođena u krilu Crkve, iz jednog crkveno-narodnog običaja.

Poslije Mise predsjednik Instituta je doručkovao sa umjetnicama, pogledao njihov rad u Koloniji i iskoristio priliku da ih osobno pozove na prvi Sabor umjetnika u tehnici slame, koji će se održati u 1. kolovoza o.g. Đurđinu.

A.G.

ERRATA CORRIGE

Isprika našem Ordinariju

U Bačkom klasju, br. 1/1993. na str. 9, nehotice je u izvještaju pod naslovom 30. OBLJETNICA SJEMENIŠTA PAULINUM, izostavljeno ime našeg Ordinarija, mons. Ivana Pénzesa, kao jednog od sudionika tog slavlja.

Žao nam je zbog ovog propusta. Ispričavamo se g. Biskupu i molimo oproštenje.

Posljednja vijest:

U Zagrebu je iznenada, 18. rujna o.g., preminuo akademski kipar Nesto Orčić, našoj javnosti poznati umjetnik i naš sugrađanin. Opširniji izvještaj donijet ćemo u slijedećem broju.

STOTI BROJ "BAČKOG KLASJA"

Prelistavam, pročitavam stare, davne brojeve "Bačkog klasja". Prvi broj "Bačkog klasja" se pojavio 5. studenog 1978. g. sa oznakom goišta VIII, broj 1 (prvi) (25) u zagradi 25.

Broj "Bačkog klasja" koji se pojavljuje u srpanj - kolovoz 1993. godine nosi oznaku XXIII godište, broj 4(76) u zagradi (76).

Ako 1 (prvi) (25) broj nosi ovu oznaku (sa brojem 25 u zagradi), znači da je ispred ovog broja još 24 broja.

76 + 24 = 100.

Zato stoti broj "Bačkog klsja"!

U "Subotičkoj Danici" za 1989. godinu Bela Gabrić je objavio članak - spomen "Deset godina 'Bačkog klasja'" (strana 67 - 69).

Čitam: "Bačkom klasju" je prethodio župski list "Horizonti", koji od 1970. objavljuje župska zajednica u Bačkoj Palanci i župnik Lazar Ivan Krmpotić.

Otud 1978. godine u prvom broju "Bačkog klasja" oznaka godišta VIII i pored broja 1 (25), u zagradi 25.

Zato stoti broj "Bačkog klasja"!

Ne želim pisati o sadržajima "Bačkog klasja" ta, to je tako jasno, pregledno, dokumentirano napisao Bela Gabrić u svom članku.

Želim samo da čestitam izdavaču Bačkom dekanatu, a zatim Institutu "Ivan Antunović", Uredničkom vijeću, glavnom i odgovornom uredniku mr. Lazaru Ivanu Krmpotiću, svim suradnicima na jubilarnom, stotom broju "Bačkog klasja".

Naslućujem, pretpostavljam, znam da bi naša duhovnost, naša kultura, vjerska i narodna saznanja bila siromašnija da "Bačko klasje" ne izlazi evo već XXIII godine.

Želim da "Bačko klasje" dočeka slijedećih stotinu brojeva, slijedećih tisuću brojeva.

Daj Bože!

Ivo Prćić, mlađi

BAČKO KLASE - Izdaje Institut "Ivan Antunović", Subotica. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: mr. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 24213 Đurđin, Župni ured, br. 325, tel. (024) 768-100. Uređuje: UREDNIČKO VIJEĆE. TEHNIČKI UREDNICI: ANDRIJA ANIŠIĆ i KRISTIJAN VOJNIĆ. Suradnju i dopise slati na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2, tel. (024) 21-496. Narudžbe i uplate slati administraciji. List izlazi šest puta godišnje. List je oslobođen od poreza na promet na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za informacije, Beograd, br. 413-01-272/91-01 od 28.02. 1991.

SLOG: KRISTIJAN VOJNIĆ , ANDRIJA ANIŠIĆ, FRANJO IVANKOVIĆ. TISAK: "GLOBUS", Subotica (024) 51-202.

zkvn.org.rs

NAJAVLJUJEMO

U božićnom broju Bačkog klasja donosimo reportažu sa proslave 150. obljetnice župe sv. Jurja u Vajskoj, te reportažu o proslavi Žalosne Gospe u Selenči.

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

ZBORNIK "IVAN ANTUNOVIĆ" br. 2-3.

Objavljen je novi dvobroj (2-3) Zbornika "Ivan Antunović" sa veoma bogatim sadržajem na 264 stranice.

U prvom dijelu su objavljena predavanja na Bajskim razgovorima "Bunjevci danas" u Baji.

Zatim je priložen veliki članak iz povijesti "Bosanski franjevci i seobe Hrvata u podunavlje" (autor fra Andrija Zirdum).

Svoje priloge su priložili Lazar Merković, prof. Josip Buljovčić, prof. Franjo Matarić, prof Ivanka i prof. Julije Skenderović, prof. Ivo Prčić.

Objavljeni su prikazi o našim književnicima, o Balintu Vujkovu, o Jakovu Kopiloviću i o Anti Sekuliću, s. Fides Vidaković.

Svojim pjesničkim djelima zastupljeni su Ante Jakšić, Ante Sekulić, Jakov Kopilović, Mirko Kujundžić i Stipan Vojnić.

Kao posebni dodatak objavljeni su dokumenti biskupa Ivana Antunovića (pozivi, proglasi i neki članci) veoma važni za upoznavanje ideja našeg velikog prosvetitelja i narodnog preporoditelja.

Kako vidite, to je veoma bogat sadržaj. Objavljivanje ovog Zbornika je velik kulturni događaj i pravi izdavački podvig u ovo teško vrijeme. Zato ga toplo preporučujemo našim čitateljima. Možete ga kupiti tamo gdje kupujete i "Bačko klasje".

OBAVIJEST ČITAOCIMA

„SUBOTIČKA DANICA" kalendar za 1994.



Obavještavamo drage čitaoce „Bačkog klasja" da uredništvo priprema naš kalendar „Subotičku Danicu" za 1994. god. koja će biti objavljena sredinom decembra ove godine.

Dočekajte naš kalendar s ljubavlju u vase domove.

NOVA KNJIGA STIPANA VOJNIĆA

Subotički pjesnik Stipan Vojnić objavio je zbirku lirskih pjesama pod slikovitim naslovom „Pjesme ljubavi".

Preporučujemo je čitateljima, osobito MLADOJ čitalačkoj publici.

Knjigu možete kupiti u knjižari „NOLIT" u ulici Cara Dušana 2, ili naručiti na tel: (024) 51-348.

